

СТИВЪН КИНГ

**СТРАШНИ
СЪНИЩА
ЗА ПРОДАН**

1

СТИВЪН КИНГ
СТРАШНИ СЪНИЩА ЗА
ПРОДАН
ТОМ 1

Превод: Весела Прошкова, Павел Боянов, Стефан Георгиев, Денис
Алов

chitanka.info

Подготвил съм ти разни нещица, Верни читателю — ето ги, подредени под лунната светлина. Момент! Преди да разгледаш изработените собственоръчно от мен съкровища, изложени за продан, нека си поговорим за тях, става ли? Няма да ти губя времето. Ела, седни до мен. Хайде де, приближи се, аз не хапя.

Само дето... с теб сме стари познайници и май си наясно, че това не е съвсем вярно.

Нали?

Е, стига приказки. Може би ще си купиш нещо, а? Макар да обичам всичките си творби, на драго сърце ще ти ги продам, защото ги сътворих специално за теб. Разглеждай ги колкото искаш, но имай едно наум и внимавай.

Най-хубавите са зъбати.

*Карам през просото, без да ми мигне
окото.*

Ей Си/Ди Си

БЕЛЕЖКА ОТ АВТОРА

Няколко разказа в настоящия сборник са публикувани в списания, обаче това не означава, че са били напълно завършени тогава, нито че са напълно завършени дори сега. Работата на автора не е приключила, докато той продължава да редактира текстовете си, или до кончината му — все нещо трябва да се доизглади, да се направят още няколко редакции.

Така или иначе новите разкази в този том са много, но има и още нещо, което искам да кажа на Верния читател: „Много се радвам, че с теб още сме тук. Какво по-хубаво от това?“

С. К.

УВОД

Подготвил съм ти разни нещица, Верни читателю — ето ги, подредени под лунната светлина. Момент! Преди да разгледаш изработените собственоръчно от мен съкровища, изложени за продан, нека си поговорим за тях, става ли? Няма да ти губя времето. Ела, седни до мен. Хайде де, приближи се, аз не хапя.

Само дете... с теб сме стари познайници и май си наясно, че това не е съвсем вярно.

Нали?

1.

Ще се изненадаш (поне така мисля) колко много хора ме питат защо продължавам да пиша разкази. Обяснението е съвсем простичко: приятно ми е и дори съм щастлив, когато съчинявам разкази, понеже по душа съм шоумен. Не съм добър китарист и не мога да танцувам степ, но умея да пиша. Така и правя.

Да, писането ми е в кръвта, а най-много ми допадат по-дългите истории, защото авторът и читателят се потапят в тях и художествената измислица се превръща в почти реален свят. Ако дългата книга се окаже добра, тогава връзката между писателя и читателя не е като мимолетна любовна връзка — тогава те са обвързани като с брак. Всеки път, когато читатели ми пишат как, като са стигнали до края на „Сблъсък“ или на „22 ноември 1963“, не им се е искало книгата да свършва, чувствам, че съм постигнал успех.

Обаче по-кратката и по-интензивна литературна форма също има плюсове — действа вдъхновяващо, понякога дори шокира като валс с непознат, когото никога повече няма да видиш, като целувка в мрака или като красив антикварен предмет, изложен върху евтино одеяло на тротоара. Всъщност, когато сборникът с разказите ми е готов, неизменно се чувствам като амбулантен търговец, който продава само посред нощ. Подреждам асортимента и подканвам читателя — това си ти — да се приближи и да си избере нещо. Винаги добавям

задължителното предупреждение: внимавай, драги мой, защото някои от тези стоки са опасни — онези, в които са скрити страшни сънища, онези, за които непрекъснато мислиш, когато не можеш да заспиш и се питаш защо вратата на дрешника е откряната, макар да си сигурен, че си я затворил.

2.

Ще си изкривя душата, ако кажа, че ми се нрави строгата дисциплина, налагана от по-кратките литературни форми. Писането на разкази изисква почти акробатични умения, свързани с уморителни тренировки. Някои преподаватели твърдят, че произведения, които се четат леко, са плод на тежка работа от страна на писателя, и това е самата истина. Възможно е издънките на автора да останат незабелязани в романа, но в разказа веднага лъсват, набиват се на очи. Строгата дисциплина е задължителна, за да попречи на писателя да поеме по съблазнителни странични пътеки, и го държи в правия път.

Най-често установявам ограничеността на таланта си, когато съчинявам кратка проза. Случвало ми се е да се боря с усещането за непълноценност и с животинския страх, че не ще преодолее пропастта между идеята и осъществяването ѝ. Казано по-простичко — че крайният продукт, завършеното произведение, никога няма да е на нивото на великолепната идея, изплувала от подсъзнанието ми заедно с вълнуващата мисъл: „Гениално! Незабавно трябва да напиша този разказ!“

Понякога резултатът е добър, а от време на време — дори по-добър от първоначалния замисъл. Щастлив съм, когато се случи. Всъщност най-трудното е да се захванеш за работа; убеден съм, че тъкмо поради тази причина мнозина потенциални писатели с великолепни идеи така и не хващат писалката, нито сядат пред компютъра. Твърде често захващането за работа е като да се опитваш да запалиш кола в студен зимен ден. Отначало двигателят само недоволно ръмжи. Обаче ако упорстваш (и ако акумулаторът не се изтощи), накрая моторът се включва... дави се... и накрая набира обороти.

Някои разкази в настоящия сборник са плод на внезапно вдъхновение (сред тях е „Летен гръм“) и бях принуден да ги напиша веднага, дори когато това означаваше да прекъсна работата си върху

някой роман. Други, например „Миля 81“, цели десетилетия търпеливо чакаха своя ред. От друга страна, пълното съсредоточаване, необходимо за написването на добър разказ, е абсолютно задължително. Съчиняването на романи малко напомня играта на бейзбол, при която мачът продължава дори до двайсетия ининг, ако се наложи. Писането на разкази е като да играеш футбол или баскетбол — времето ти е ограничено и се състезаваш с друг отбор.

При съчиняването на художествени литературни произведения — дълги или кратки — кривата на обучението е безкрайна. Според декларацията, която ежегодно подавам в данъчната служба, аз съм професионален писател, но по отношение на писането още съм аматьор, още се уча. Всички се учим. Всеки ден, посветен на творческа работа, означава придобиване на знания и битка за създаване на нещо ново. Претупването е забранено. Невъзможно е да увеличиш таланта, който ти е даден по рождение, възможно е обаче да му попречиш да се смали. Така мисля.

И последно: писането още ми прави удоволствие!

3.

И тъй, ето ги моите стоки, Верни читателю. Тази нощ предлагам по малко от всичко — чудовище, което изглежда като автомобил (препратка от „Кристин“), човек, който може да те убие, като ти напише некролог, електронен четец за книги, проникващ в паралелни светове, и нещо, свързано с любимата ми тема — гибелта на човечеството.^[1] Предпочитам да започна продажбата, когато другите търговци отдавна са се прибрали по домовете си: улиците вече пустеят и равнодушната луна плавно се носи над каньоните на града. Тъкмо тогава разстилам на тротоара одеялото и подреждам моите стоки.

Е, стига приказки. Може би ще си купиш нещо, а? Изложените нещица са изработени саморъчно от мен и макар да обичам всички, на драго сърце ще ти ги продам, защото ги сътворих специално за теб. Разгледай ги колкото искаш, но имай едно на ум и внимавай.

Най-хубавите са зъбати.

6 август 2014

[1] Точно тези разкази ще бъдат публикувани във втория том на сборника. — Б.р. ↑

МИЛЯ 81

Като деветнайсетгодишен студент в Мейнския университет шофирах от Ороно до Дърам — градче, което обикновено фигурира в книгите ми под името Харлоу. На всеки три седмици поемах на път, за да се видя с гаджето си... и по стечение на обстоятелствата — с майка. Карах раздрънкан форд комби, модел 61-ва: „Шестица в редица, три на дървото“ (ако тази поговорка нищо не ви говори, питайте баща си). Наследих колата, след като брат ми Дейвид си купи по-хубава.

Навремето магистрала 95 не беше толкова натоварена, а когато летовниците се върнеха на работа след Деня на труда, почти обезлюдяваше в определени участъци. Тогава нямаше мобилни телефони, разбира се. При авария човек разполагаше с два варианта: да отстрани проблема собствено ръчно или да чака някой добър самарянин да спре и да го закара до най-близкия сервиз.

При онези курсове от 150 мили започнах да изпитвам особен ужас от Миля 85, която се падаше в пустошта между Гардинър и Луистън. Втъпих си, че ако старият форд се скапе, ще е точно там. Мислено го виждах в аварийната лента, самотен и изоставен. Щеше ли някой да спре, за да провери добре ли е шофьорът? Да се увери, че не е получил инфаркт и не бере душа на предната седалка? Естествено. Добри самаряни не липсват, особено в затънтените селца и паланки. Хората, които живеят далеч от цивилизацията, протягат ръка за помощ.

Добре де, но ако старият ми форд бе само примамка? Чудовищен капан за непредпазливите? Реших, че в такъв сюжет има

хляб, и се получи разказ. Кръстих го „Миля 85“. Той никога не беше редактиран, камо ли публикуван, понеже го загубих. Тогава редовно се друсам и губех какво ли не. За кратки промеждутъци губех дори разума си.

Превъртаме напред с четирийсет години. Въпреки че през двайсет и първи век дългият мейнски отрязък на магистрала 95 е понатоварен, след Деня на труда движението е все така рехаво, а орязването на бюджета е принудило щата да закрие много от крайпътни пунктове. Бензиностанцията с ресторант на Бъргър Кинг (където съм изял сума ти хамбургери), близо до изхода за Луистън, също спусна кепенците. Постройките тъжно пустееха и западаха отвъд бариерите с надпис „НЕ ПРЕМИНАВАЙ“ на входно-изходните рампи. Суровите зими бяха съсипали паркинга и в пукнатините на асфалта му избуяваха плевели.

Един ден на минаване оттам се сетих за стария си изгубен разказ и реших да го напиша отново. Тъй като изоставеният пункт се намираше малко по на юг от страшната Миля 85, се наложи да променя заглавието. Комай всичко друго си е както беше. Онзи крайпътен оазис вече го няма — досуц стария ми форд, старото ми гадже и много от старите ми вредни навици, — но разказът остана. И ми е от любимите.

1. ПИЙТ СИМЪНС (ХЪФИ'07)

— Не можеш да дойдеш — заяви брат му.

Джордж говореше тихо, макар че тайфата от дванайсет-тринайсетгодишни момчетии, които наричаха себе си Печените копелета, го чакаше в края на улицата. Не особено търпеливо. — Много е опасно.

— Не ме е страх. — Пийт смело изрече думите, но всъщност *мъничко* го беше страх. Джордж и приятелите му бяха тръгнали към пясъчника отвъд залата за боулинг. Там играеха на нещо, което Норми Терио беше измислил. Норми беше главатар на Печените копелета и играта се казваше „Парашутисти от ада“. Една изровена пътека водеше нагоре към ръба на ямата за вадене на чакъл и номерът беше да се изкатериш максимално бързо по нея с колелото си, викайки с пълен глас: „Печените *мачкат!*“, и да се изхлузиш от седалката в момента, когато политаш над ръба на височина от близо три метра. Пясъчникът беше мек, но рано или късно все някой щеше да се приземи върху чакъла и да си строши я ръка, я крак. Даже на Пийт му беше ясно като бял ден (той донякъде разбираше, че опасността усилва тръпката). Тогава родителите им щяха да научат и с „Парашутисти от ада“ беше свършено. Засега обаче играта — без каски, разбира се, — продължаваше.

Джордж не разрешаваше на братчето си да се включи: той трябваше да се грижи за Пийт, докато родителите им бяха на работа. Ако Пийт счупеше велосипеда му в чакълената яма, сигурно щяха да накажат Джордж да не излиза от къщи цяла седмица. Ако братчето му си счупеше ръка, наказанието щеше да е за месец. А ако — Боже опази! — си счупеше врата, нищо чудно Джордж да не мръднеше от стаята си, докато не постъпи в колежа.

Освен това обичаше малкия калпазанин.

— Ти стой тук — нареди му Джордж. — Ще се върнем след два часа.

— С кого? — попита Пийт. Беше пролетната ваканция и всичките му приятели — онези, които бяха „на подходяща възраст“, се бяха запилели някъде. Няколко бяха заминали за Дисниленд в Орландо и щом Пийт се сетеше за това, сърцето му се изпълваше с ревност и завист — гадна, но странно опияняваща смес.

— Стой тук — повтори Джордж. — Иди до магазина, поразходи се малко. — Той бръкна в джоба си и измъкна две смачкани еднодоларови банкноти. — Ето ти бюджет.

Пийт погледна парите.

— Олеле, ще си купя корвет! Може и два!

— Хайде, Симънс, няма да те чакаме вечно! — провикна се Норми.

— Идвам! — Джордж се обърна към Пийт и му прошепна: — Вземи парите и без лиготи!

Пийт ги взе.

— Даже си носех лупата — каза той. — Щях да им покажа...

— Виждали са този детски фокус хиляда пъти! — отвърна Джордж, но като видя умърлушената физиономия на малкия, се опита да смекчи удара. — Виж какво е небето, умнико. Не можеш да запалиш огън с лупа в облачен ден. Остани тук. Ще играем „Морски бой“ или нещо друго на компютъра, когато се върна.

— Писна ми да вися, чекиджия нещастен! — кресна Норми. — Чао-чао!

— Ще тръгвам — каза Джордж. — Направи ми услуга и кротувай. Навъртай се наблизко.

— Сигурно ще си счупиш гръбнака и ще останеш парализиран до края на живота си — изтърси Пийт... и бързо се изплю през разперени показалец и среден пръст, за да не чуе дяволът. — *Късмет!* — извика подир брат си. — *Да скочиш най-далеч!*

Джордж му махна в отговор, но не погледна назад. Натисна педалите на велосипеда си — голям стар „Шуин“, който Пийт обожаваше, но не можеше да кара (веднъж опита и жестоко се изтърси на алеята пред гаража). Пийт видя как брат му набира скорост по улицата с фамилни къщи в предградията на Обърн и настига приятелите си.

После остана сам.

* * *

Извади лупата от чантата и я задържа над ръката си, но не се появи нито светло петънце, нито топлина. Мрачно погледна надвисналите облаци и прибра лупата. Тя беше маркова, истинска „Ричфорт“. Бяха му я подарили миналата Коледа, когато разработваше училищния проект за мравефермата.

— Накрая ще има да събира прах в гаража — предрече баща му, но въпреки че проектът приключи през февруари (Пийт и Томи Уитъм получиха шестици), лупата още не беше омръзнала на Пийт. Особено обичаше да излиза в задния двор и да прогаря дупчици в листчета хартия.

Не и днес обаче. Следобедът се простираше пред него като пустиня. Можеше да се прибере и да гледа телевизия, но баща му беше блокирал всички интересни канали, когато откри, че Джордж записва сериала „Престъпна империя“, пълен с прочути гангстери от 30-те и мадами с разголени цици. Същата блокировка я имаше и на компютъра на Пийт, който още не бе измислил как да я преодолее, но беше въпрос единствено на време.

Следователно?

— И какво сега? — промълви той и бавно пое с колелото към края на Мърфи Стрийт. — Какво... да му се не види?

Бил твърде малък да играе на „Парашутисти от ада“, понеже било твърде опасно. Дръжки! Щеше му се да измисли нещо, с което да покаже на Джордж, Норми и другите Печени, че дори хлапета като него могат да устискат на опас...

Осени го изведнъж. Щеше да се промъкне в изоставената бензиностанция. Пийт смяташе, че батковците не знаят за нея, защото един негов връстник — Крейг Гагън — му разказа за това място. Миналата есен отишли там с други десетгодишни деца. Разбира се, можеше да е лъжа, но едва ли. Крейг описа куп подробности, а не го биваше да си съчинява. Не беше от най-интелигентните.

След като измисли къде ще отиде, Пийт натисна педалите. В края на „Мърфи“ зави наляво по Хайъсинт Стрийт. Нямаше нито пешеходци по тротоара, нито коли. В дома на семейство Росиньол

бучеше прахосмукачка, но иначе беше пълно мъртвило. Сигурно възрастните бяха на работа като родителите му.

Подмина жълтата табела „СЛЯПА УЛИЦА“ и профуча по Роузуд Терас, на която имаше само десетина къщи. „Роузуд“ завършваше с телена мрежа, отвъд която растяха гъсти храсти и рахитични издънки на дървета. Когато Пийт се приближи до мрежата (с напълно излишния знак „БЕЗ ИЗЛАЗ“), престана да върти педалите и се понесе надолу по инерция.

Смътно разбираше, че макар да възприема Джордж и другите от тайфата му като Батковци (*Печените* определено се мислеха за пораснали), те всъщност не са *толкова* големи. Истинските Батковци бяха отракани тийнейджъри, които си имаха шофьорски книжки и гаджета. Истинските Батковци бяха гимназисти. Обичаха да пият, да пушат трева, да слушат хеви метъл или хип-хоп и да се целуват уста в уста с приятелките си.

Покрай това се сети за изоставената бензиностанция.

Пийт слезе от колелото си и се озърна, за да провери дали някой не го наблюдава. Нямаше никого. Даже досадните близначки Кроскил, които редовно скачаха на въже (в тандем) из квартала, когато не бяха на училище, не се виждаха никакви. Според Пийт това беше чудо на чудесата.

Недалеч се чуваше равномерно проскърцване на гуми: колите профучаваха по магистрала 95 на юг към Портланд или на север към Огъста.

„Дори ако Крейг ми е казал истината, сигурно вече са закърпили мрежата — реши Пийт. — Както ми е тръгнало днес.“

Но щом се приведе, забеляза, че макар да изглежда цяла, мрежата всъщност не е здрава. Някой (по всяка вероятност Батко, който отдавна се беше влял в скучните редици на пълнолетните) беше срязал брънките в права линия от горе до долу. Пийт повторно се огледа, след което впи пръсти в металните ромбове и натисна. Очакваше да е трудно, но не срещна съпротивление. Срязаната мрежа се отвори като порта на селски двор. Значи Големите Батковци наистина бяха влизали тук. Поздравления!

Всъщност беше логично. Може би имаха шофьорски книжки, но входът и изходът към стоянката на бензиностанцията бяха запрещени от онези големи оранжеви варели, използвани от екипите за пътна

поддръжка. Асфалтът на паркинга се беше напукал и обрасъл в трева. Пийт безброй пъти беше виждал разрухата, понеже училищният автобус минаваше по магистрала 95 от Лорълуд, където той живееше, до Сабатъс Стрийт, приютила Обърнското начално училище № 3, известно още като Алкатраз.

Помнеше времето, когато пунктът още работеше. Освен бензиностанция тук имаше ресторант на „Бъргър Кинг“, сладкарница за замразен йогурт „Ти Ес Би Ай“ и пицария „Сбарро“. После затвориха всичко. Бащата на Пийт му обясни, че щатът не можел да си позволи издръжката на всички крайпътни пунктове по магистралата, защото били твърде много.

Пийт прекара велосипеда си през пролуката и затвори импровизираната порта, напасвайки ромбовете, за да изглежда телената мрежа цяла. Тръгна към хресталака, като внимаваше гумите да не минават върху натрошените стъкла (цели купчини). Започна да се оглежда за пътека: срязаната мрежа беше знак, че има такава.

Пътеката, белязана от стъпкани фасове и захвърлени бутилки от бира и безалкохолно, водеше навътре в хресталака. Бутайки колелото си, Пийт пое по нея. Високата растителност го погълна. Зад него Роузуд Терас сънуваше в поредния заоблачен пролетен ден.

Сякаш Пийт Симънс изобщо не бе стъпвал там.

Според Пийт пътеката от телената мрежа до крайпътния възел на Миля 81 беше дълга около километър и навсякъде по нея имаше табели, оставени от Батковци: половин дузина малки кафяви шишенца (към две от които все още бяха прикрепени осополивени лъжички за кокаин), опаковки от снаксове, дантелени гащички, висящи от една драка (Пийт реши, че са там от доста време — може би петдесет години) и — бинго! — недоизпита бутилка водка „Попов“ с винтова капачка. След кратка вътрешна борба момчето я сложи в чантата при лупата си, последния брой на комикса на Джо Хил „Лок & ключалката“ и пакет бисквитки „Орео“ двоен размер.

Избута хъфито през едно лениво поточе и — опалянка! — се озова зад бензиностанцията. Тя беше оградена с телена мрежа, която също беше срязана, и Пийт влезе оттам. Пътеката продължаваше през високата трева към задния паркинг, където вероятно са спирали

камионите за доставки. Близо до постройката личаха тъмните правоъгълници, където са били контейнерите за смет. Пийт спусна стъпката и остави колелото си на един от тях.

Сърцето му лудешки заби при мисълта какво следва. *Проникване с взлом, сладурчето ми. За такова нещо се влиза в затвора.* Но проникване с взлом ли щеше да е, ако намери отворена врата или откачена дъска в закованите прозорци? Пак имаше проникване, но проникването само по себе си считаше ли се за престъпление?

В сърцето си знаеше, че отговорът е „да“, но без взлом нямаше как да го тикнат в затвора. Пък и не беше ли дошъл тук, за да рискува? За да има после с какво да се хвали пред Норми, Джордж и другите Печени копелета?

Шубето си е шубе, но поне вече не му беше скучно.

Опита се да отвори вратата с избледняла табелка „СЛУЖЕБЕН ВХОД“ и установи, че не е просто заключена, а направо барикадирана — изобщо не поддаде. До нея имаше два прозореца, но те бяха здраво заковани — личеше си с просто око. Тогава Пийт се сети за телената мрежа, която изглеждаше цяла, но не беше, и провери всички дъски. Напразно. В известен смисъл изпита облекчение. Можеше с чиста съвест да се върне обратно.

Само че... Батковците *някак си* влизаха вътре. Сигурен беше. Откъде? Отпред ли? Където спокойно можеха да ги видят от магистралата? През нощта — може би, но Пийт не смяташе да експериментира посред бял ден. Не и при положение че всеки шофьор с мобилен телефон можеше да позвъни на 911 и да каже: „Не е зле да знаете, че някакъв пикльо се навърта около затворената бензиностанция на Миля 81. Там имаше и ресторант на «Бъргър Кинг», сещате ли се?“

По-добре да си счупя ръката, играейки на „Парашутисти от ада“, отколкото да се обадя на нашите от полицейския участък в Грей. Честно, по-добре да си счупя двете ръце и да си преципя пишката с ципа на джинсите.

Е, последното би му дошло в повече.

Пое към товарната площадка — и отново джакпот! Край основата на бетонната плоча се въргаляха купища стъпкани цигарени фасове, плюс още няколко от онези малки кафяви шишенца, обградили своя крал: тъмнозелено шишенце „Найкуил“. Площадката, където

големите тирове спираха, за да разтоварват, беше горе-долу с височината на Пийт, но циментът се рушеше и по нея имаше много вдлъбнатини, по които едно пъргаво момче с кецове „Чък Тейлър“ може да се изкатери. Пийт вдигна ръце над главата си, впи пръсти в нащърбената повърхност... и останалото, както се казва, е история.

На площадката някой беше оставил поизбледнял надпис с червен спрей: ЕДУАРД ЛИТЪЛ КЪРТИ, ЧЕРВЕНИТЕ ЕДИТА МАЧКАТ. „Не е вярно — помисли си Пийт. — Печените копелета мачкат.“ А после се огледа от превзетата позиция, ухили се и рече:

— Всъщност аз мачкам.

Застанал над пустия служебен паркинг на бензиностанцията, той се чувстваше върховно. Поне в настоящия момент.

Спусна се долу — колкото да се увери, че това не е проблем — и си спомни за нещата в чантата на хъфито. Припаси, в случай че реши да изкара следобеда тук, разузнавайки. Замисли се какво да вземе, после реши направо да вземе чантата. Дори лупата можеше да се окаже полезна. В главата му се зароди смътна фантазия: малко момче открива жертва на убийство в обезлюдена бензиностанция и разрешава случая, преди полицията изобщо да узнае за извършеното престъпление. Представяше си как обяснява на изумените Печени, че било фасулска работа. Елементарно, скъпи ми дрисльовци.

Глупости на търкалета, разбира се, но беше гот да се преструваш.

Вдигна чантата върху площадката (особено внимаваше заради недопитата бутилка водка) и се изкатери горе. Високата поне три метра и половина врата от гофрирана ламарина беше заключена в долния си край не с един, а с два грамадни катинара, но в нея бе вградена по-малка врата със стандартни размери. Пийт опита валчестата брава. Тя не се завъртя, вратата не се отвори, докато той натискаше и дърпаше, но поддаде. Поддаде доста. Пийт погледна в краката си и забеляза, че отдолу е подпъхнат дървен клин — рекордно тъп опит за обезопасяване. От друга страна, какво да очакваш от тийнейджъри, които се друсат с кокаин и сироп за кашлица?

Пийт измъкна подпорката и този път вградената врата се отвори със скърцане.

Големите фасадни прозорци на някогашния ресторант „Бъргър Кинг“ бяха заковани с телена мрежа вместо с дъски, така че Пийт без проблем виждаше. Масите за хранене и сепаретата бяха махнати, а кухнята беше изтърбушена — от стените стърчаха жици, а някои от плочките на тавана бяха изпадали, — но все пак в помещението не липсваха мебели.

В центъра бяха събрани две стари маси за игра на карти и около тях бяха наредени сгъваеми столове. Върху двойната им ширина бяха поставени пет-шест мръсни алуминиеви пепелника, няколко тестета омазнени карти и кутийка с чипове за покер. Стените бяха украсени с двайсетина-трийсетина постери от списания. Пийт ги разгледа с особен интерес. Той знаеше, че момичетата си имат катерички, беше виждал не една и две по *НВО* и *СинемаСпанк* (преди родителите му да се усетят и да блокират каналите), но тези катерички бяха *обръснати*. Пийт недоумяваше какво толкова се прехласват Батковците по тях — струваха му се противно лигави, — но сигурно щеше да разбере, като порасне. Голите цици бяха друго нещо. Голите цици си ги биваше!

В ъгъла три мръсни дюшека бяха събрани един до друг, подобно на масите, но Пийт бе достатъчно голям, за да се сети, че на тях не се играе покер.

— Дай да видя катеричката ти — заповяда той на едно момичетата от „Хъстлър“ на стената, след което се изкиска и уточни: — Дай да видя *избръснатата* ти катеричка. — Изкиска се по-силно. Щеше му се Крейг Гагнън да е тук, въпреки че Крейг си падаше малко зубрач. Можеха заедно да се посмеят на обръснатите катерички.

Заразхожда се наоколо, а в него се надигаха газирани мехурчета смях и се пукаха. В помещението беше усойно, но не и студено. Най-лоша бе миризмата: комбинация от застоял цигарен дим, марихуана, стара пиячка и плесента по стените. На Пийт му се стори, че надушва и развалено месо. Сигурно беше от сандвичи, купени в „Росели“ или „Събуей“.

На стената зад тезгяха, където клиентите някога са поръчвали различни видове хамбургери, беше окачен друг постер с Джъстин Бийбър. На него тийнидолът беше може би шестнайсетгодишен. Зъбите му бяха оцветени с черен флумастер и върху бузата му беше

залепен стикер с нацистка свастика. От буйния му перчем бяха поникнали червени дяволски рога. От лицето му стърчаха стрелички. До постера с маркер беше изписано: УСТА 15 ТЧК, НОС 25 ТЧК, ОЧИ 30 ТЧК СЯКО.

Пийт издърпа стреличките и се върна до една черна ивица на пода в голямото празно помещение. Тук с печатни букви бе написано БИЙБЪР ЛИНИЯ. Пийт застана зад нея и хвърли шестте стрелички десет или дванайсет пъти. При последния си опит изкара сто двайсет и пет точки. Възгордя се от добрия резултат. Представи си как Джордж и Норми Терио му ръкопляскат.

Отиде при един от замрежените прозорци и се втренчи в пустите бетонни плочи, където преди бяха бензиновите колонки, и в пътя. Движението беше рехаво. Сигурно през лятото магистралата отново щеше да се нагъчка с коли на туристи и летовници, освен ако баща му не излезеше прав и цената на бензина не скочеше до седем долара за галон, при което всички щяха да си останат вкъщи.

А сега какво? Наигра се на дартс, нагледа се на обръснати катерички за... е, не чак за остатъка от живота си, а за следващите няколко месеца; нямаше убийство, което да разкрие, тъй че... какво?

Водка, реши Пийт. Това щеше да е следващото предизвикателство. Щеше да вкуси само няколко глътки, колкото да не е без хич, и за в бъдеще с чисто сърце щеше да се хвали, че е пил. После най-вероятно щеше да си вдигне чукалата и да се върне на Мърфи Стрийт. Щеше да опише приключението си в такива краски, че то да изглежда интересно, дори вълнуващо, но всъщност западналият пункт не бе върхът на сладоледа. Просто място, където Големите Батковци идваха да играят на карти и да се натискат с момичета, без да ги навали дъжд.

Обаче водка... това беше *друго нещо*.

Занесе чантата на велосипеда си до дюшеците и седна (като внимаваше да не е върху някое от многобройните лекета). Извади бутилката и я разгледа с мрачно задоволство. Десетгодишен, Пийт нямаше особено желание да вкуси от забавленията на възрастните. Миналата година беше свил една цигара от дядовите си и я беше изпушил зад смесения магазин „Севън Илевън“. По-точно, беше я изпушил наполовина. После се беше превил на две и беше повърнал обяда си между маратонките си. Онзи ден Пийт научи един

любопитен, но не особено полезен факт: бобът и наденичките не изглеждаха съблазнително, когато ги вкарваш в устата си, но поне бяха вкусни. Когато излизаха от устата ти, изглеждаха адски гадно и на вкус бяха отврат.

Тялото му реагира с мигновено и недвусмислено отхвърляне на този Американски Дух (не спортен, а спиртен) и Пийт прецени, че водката ще е по-гадна и от повърнатия боб. Но ако не пийнеше поне мъничко, хвалбите му щяха да бъдат лъжа. А Джордж безпогрешно засичаше кога брат му лъже.

„Вероятно отново ще се издрайфам“ — помисли си Пийт, а на глас изрече:

— Добрата новина е, че няма да съм първият в тази дупка.

И се разсмя. Още се усмихваше, когато разви капачката и поднесе гърлото на бутилката към носа си. Миризмата бе слаба. Може би вътре имаше вода, а не водка и миризмата бе остатъчна. Поднесе бутилката към устата си, като хем се надяваше, че е прав, хем му се щеше да греши. Не очакваше много, определено не искаше да се напие и може би да си строши врата, опитвайки се да слезе по вдлъбнатините на товарната площадка, но го човъркаше любопитство. Майка му и баща му *обожаваха* алкохол.

— Мечка страх, мене — не — рече той, понеже така му дойде отвътре, и отпи.

Със сигурност не беше вода. На вкус течността беше парлива като газ и Пийт преглътна най-вече от удивление. Водката се разля в гърлото му и експлодира в стомаха му.

— Пусто да опустее! — извика Пийт.

Очите му се насълзиха. Отдръпна бутилката от себе си, сякаш го беше ухапала. Но топлината в стомаха му вече се разнасяше и той се почувства добре. Нито пиан, нито на път да повърне. Отпи още мъничко. Сега вече знаеше какво да очаква: топлина в устата... топлина в гърлото... и бум в стомаха! Всъщност беше гот.

Усещаше щипене по ръцете си, а май и по шията си. Не „игличките“ при изтръпване на крайник, а по-скоро някакво раздвижване под кожата.

Пийт отново надигна бутилката, но веднага отпусна ръка. Имаше по-сериозни поводи за притеснение от това, че ще падне от товарната площадка или че ще потроши велосипеда си на път за вкъщи

(мимоходом се зачуди могат ли да те арестуват за колоездене в пияно състояние и предположи, че отговорът е „да“.) Да си дръпнеш няколко глътки водка, за да се хвалиш, че си пил, беше приемливо, но ако се отречееше здраво, майка му и баща му щяха да разберат. Нямаше смисъл да се прави на трезвен. Те пиеха, приятелите им пиеха, а понякога те самите прекаляваха с алкохола. Щяха да разпознаят признаците.

Пък и не биваше да забравя за ужасния МАХМУРЛУК. Твърде много съботни и неделни утрини Пийт и Джордж бяха виждали майка си и баща си да се мъкнат из къщата със зачервени очи и преbledнели лица. Пиеха витамини на таблетки, нареждаха звукът на телевизора да бъде намален, а музиката беше абсолютно *табу*. МАХМУРЛУКЪТ се явяваше пълна противоположност на удоволствието.

Но може би нищо нямаше да му стане от още малко водка.

Пийт си дръпна по-голяма глътка от шишето:

— *Бръъм, имаме излитане!* — изкреця той и се разсмя. Главата му олекна, само че усещането бе доста приятно. Не разбираше какво му харесват на пушенето. На пиенето обаче — да.

Изправи се, позалитна, запази равновесие и пак се изсмя.

— Скачайте в тъпия си пясъчник, колкото си искате, сладурчета — заяви той на празния ресторант. — Аз съм готино пиянде и не можете да ми стъпите на малкото пръстче. — Реши, че е казал нещо изключително остроумно, и се засмя гръмко.

Наистина ли се напих? От три глътки?

Едва ли, но алкохолът определено му замая главата. Стига вече. Дотук беше.

— Пийте с мярка — рече той на празния ресторант и се засмя.

Щеше да се помотае още малко тук и да изчака замайването да отшуми. Около час, а може би два. Да кажем, до три часа. Не носеше ръчен часовник, но щеше да разбере, че е станало три от камбаните на църквата „Свети Йосиф“, която се намираще само на миля — миля и нещо. Тогаваше да си тръгне, но преди това щеше да скрие водката (за по-нататъшни изследвания) и да подпре вратата с подпорката. Първата му спирка в квартала щеше да е супермаркетът „Севън Илевън“, за да си купи пакетче от онази силна дъвка „Тийбери“, с която да премахне дъха на пиячка от устата си. Беше чувал някои приятелчета да разправят, че е най-разумно да гепиш водка от шкафа с

напитките вкъщи, понеже тя *нямала* миризма, обаче Пийт беше помъдрял през изминалия един час.

— Освен това — каза той с назидателен тон на изтърбушения ресторант — се обзалагам, че очите ми са зачервени като татковите, след като е обърнал някомко мантинита.

Млъкна. Пообърка края на изречението, но дреме ли му на някого?

Събра стреличките, отиде зад Бийбър Линията и ги метна. Всички, без една, пропуснаха тийнидола и Пийт страшно се развесели. Зачуди се дали Джъстин може да направи хит от песен със заглавие „Мила, обръсни си катеричката“ и тази мисъл му се стори толкова забавна, че се запревива от смях, опрял длани в коленете си.

Когато се поуспокои, изтръска на пода провисналите от носа си сополи („Категорията ти за добър ресторант отиде на кино — помисли си той, — прощавай, Бъргър Кинг“) и се дотътри обратно зад Бийбър Линията. Втория път извади още по-лош късмет. Не виждаше двойно, съвсем не, просто не можа да уцели Джъстин.

А и на всичкото отгоре леко му се гадеше. Не много, но добре че не отпи четвърти път.

— Щях да опукам моята „Попов“ — каза той. Засмя се и се разтърси от звучна оригния, която изгори хранопровода му. Уф!

Остави стреличките, където си бяха, и се върна при дюшеците. Хрумна му да провери с лупата не пълзят ли по тях някакви малки гадинки, но прецени, че не му трябва да знае. Не се поблазни да изяде няколко бисквитки „Орео“: боеше се как ще реагира отслабеният му стомах. Казано направо — гадеше му се.

Пийт легна и сплете ръце под главата си. Беше чувал, че когато се напиеш до козирката, започва да ти се вие свят, но не усети световъртеж, значи бе само лекичко подпийнал, но една дрямка щеше да му дойде добре.

— Но да не откъртя здраво.

Не биваше да се успива. В никакъв случай. Ако родителите му не го намереха вкъщи, когато се върнеха, лошо му се пишеше. Вероятно щяха да се карат и на Джордж, че го е зарязал. Въпросът беше дали камбаните на „Свети Йосиф“ можеха да го събудят с биенето си.

Внезапно Пийт проумя, че му остава единствено да се надява на това. Защото го унасяше.

Затвори очи.

И заспа в изоставения ресторант.

Навън, в южното платно на магистрала 95, се появи раздрънкано старо комби — трудно беше да се определят моделът и годината на производство. Движеше се с много по-ниска скорост от минимално разрешената. Един тежкотоварен камион го застигна и го изпревари, надувайки въздушната си тромба.

Фордът, който почти се носеше по инерция, зави по лентата за бензиностанцията въпреки голямата табела с надпис „ЗАТВОРЕНО. СЛЕДВАЩ ПУНКТ ЗА ХРАНА И ГОРИВО 27 МИЛИ“. От осемте варела, запречващи пътя, блъсна четири (те се изтърколиха встрани) и спря на около седемдесет метра от бившия ресторант. Вратата на шофьора се отвори, но никой не слезе. Не се включи никакво досадно писукане, че колата не е заключена. Вратата просто стоеше открената.

Дори ако Пийт Симънс наблюдаваше зорко, вместо да дреме, пак не би успял да види водача. Автомобилът беше окалян, а предното стъкло беше цялото зацапано. Това изглеждаше странно, понеже в Северна Нова Англия не бе валяло повече от седмица и магистралата беше напълно суха.

Комбито стоеше в началото на входната рампа под облачното априлско небе. Блъснатите варели престанаха да се търкалят. Вратата откъм шофьорското място зееше.

2. ДЪГ КЛЕЙТЪН (ПРИУС'09)

Дъг Клейтън, застрахователен агент от Бангор, пътуваше за Портланд, където имаше резервация в хотел „Шератон“. Очакваше да пристигне там най-късно в два часа. Така щеше да има достатъчно време за следобедна дрямка (лукс, който рядко си позволяваше), преди да си намери някое хубаво заведение на Конгрес Стрийт, където да вечеря. Утре рано сутринта щеше да се яви в Портландския конферентен център, да вземе бадж с името си и заедно с четиристотин други агенти да присъства на конференция под надслова „Пожари, бури и наводнения: застраховането срещу природни бедствия през двайсет и първи век“. Подминавайки указателя „Миля 82“, Дъг се устреми към своето лично бедствие, което не попадеше в тематичния обхват на Портландската конференция.

Ръчната му чанта и куфарът му бяха сложени на задната седалка. На предната седалка имаше библия (версията на крал Джеймс — Дъг не признаваше друга). Дъг беше един от четиримата неръкоположени проповедници в Църквата на светия изкупител и когато дойдеше неговият ред да говори от амвона, наричаше библията си „най-добрия наръчник по застраховане“.

Дъг беше приел Исус Христос за свой спасител, когато приближаваше трийсетте, след десет години пиянство. Този впечатляващ разгул бе завършил с разбита кола и трийсет дни в Пенобскотския окръжен затвор. Преклони се още през първата си вечер в миризливата, тясна като ковчег килия и оттогава се кланяше всяка вечер.

„Помогни ми да се вразумя“ — беше се молил на Господа онзи пръв път и всеки следващ път. Простичка молитва, която се беше сбъднала двукратно, десетократно, а накрая и стократно. Дъг предполагаше, че след още няколко години ще се е вразумил хилядократно. А кое беше най-прекрасното? Че накрая го очакваше раят.

Библията му бе доста опърпана, защото четеше от нея ежедневно. Обичаше всички притчи в нея, но една му беше особено любима: притчата за добрия самарянин. Няколко пъти беше проповядвал върху този отрязък от Евангелието на Лука и богомолците не скъпяха похвалите си след това, Бог да ги благослови.

Сигурно защото тази история му беше толкова *близка*. Свещеник отминава пребития и ограбен пътник, отминава го и един левит. Кой идва тогава? Противен самарянин, който мрази евреите. Само че тъкмо той помага на пострадалия. Очиства и превързва раните му, качва го на добичето си и го завежда в най-близката странноприемница.

„И тъй, кой от тези трима ти се вижда да е бил ближен на изпадналия в ръцете на разбойниците?“ — обръща се Исус към обиграния млад законник, който го е питал какво да стори, за да наследи живот вечен. И законникът, който съвсем не е глупав, отговаря: „Онзи, който му стори милост“.

Ако Дъг Клейтън изпитваше ужас от нещо, то беше да постъпи като левита от притчата. Да откаже помощ, когато такава е нужна, и равнодушно да отмине. Затова, когато забеляза окаляното комби, паркирано на рампата към изоставената бензиностанция — преобърнатите оранжеви варели пред него, зеещата врата на шофьора, — се поколеба само за миг, преди да включи мигача и да завие.

Спря зад форда, включи аварийните светлини и понечи да излезе. Тогава забеляза, че странният автомобил сякаш няма регистрационен номер... но беше толкова мръсен, че бе трудно да се каже със сигурност. Дъг взе мобилния си телефон от централната конзола на приуса и се увери, че има покритие. Прекрасно е да подражаваш на добрия самарянин, но да окажеш помощ на подозрителна кола, без да проявиш елементарна предпазливост, е глупост.

Тръгна към комбито, държейки телефона в лявата си ръка. Да, правилно му се е сторило, нямаше регистрационен номер. Опита се да надникне през задното стъкло, ала не видя нищо — толкова бе наплескано с кал. Пристъпи към отворената врата, но се спря и мръщейки се, огледа автомобила. Форд ли беше, или шевролет? Проклет да е, ако знаеше — което бе повече от странно, защото беше застраховал хиляди комбита.

Тунинговано? Възможно е... само че кой би тунинговал комби, за да го превърне в нещо толкова *анонимно*?

— Ехо? Всичко наред ли е?

Тръгна към вратата и неволно стисна телефона по-здраво. Сети се за един филм от детството си, който някога му беше изкарал ангелите — за къща, населявана от призраци. Група тийнейджъри потегля към стара изоставена къща и когато един от тях вижда зеещата врата, казва на приятелите си: „Гледайте, отворена е“. Иде ти да им креснеш да не влизат, но естествено, няма кой да те чуе.

Глупости. В колата може да има пострадал човек.

Разбира се, шофьорът може да е отишъл до ресторанта, например за да потърси телефонен автомат, но ако *наистина* беше пострадал...

— Ехо?

Дъг посегна към дръжката на вратата, но размисли и надникна през пролуката. Това, което видя, го втрещи. Седалката, контролното табло и воланът бяха покрити с тиня. Тъмна слуз се стичаше по старомодните копчета на радиото, а на волана личаха отпечатащи, които не изглеждаха оставени от човешки ръце. Следите от длани бяха ужасно големи, а следите от пръсти, обратно, бяха тънки като моливи.

— Има ли някого?

Прехвърли телефона в дясната си ръка и хвана откренатата врата с намерението да я отвори широко.

— Има ли постра...

Усети отвратителна смрад и тогава лявата му ръка експлодира от невероятна болка, която за миг пламна в цялото му тяло, палейки пожари и изпълвайки всички кухни с агония. Дъг даже не успя да изпищи. Гърлото му се затвори от внезапния шок. Погледна надолу и установи, че дръжката на вратата сякаш е пронизала дланта му.

Вместо пръстите си видя само чуканчета под най-долните фаланги. Останалото някак си беше погълнато от вратата. Докато Дъг гледаше, безименният му пръст се счупи. Венчалната му халка се изтърколи със звън на асфалта.

Той усещаше нещо, о мили Боже, остро като зъби. Те се движеха. Автомобилът дъвчеше ръката му.

Дъг опита да се отскубне. Плисна кръв — по калната врата, по панталоните му. Капчиците, които опръскаха вратата, тутакси бяха засмукани: *всмук*. За част от секундата Дъг почти успя да се освободи. Видя лъскавите костици на пръстите си, от които плътта беше

оглозгана, и от подсъзнанието му изплува чудовищна картина: как гложга едно пържено пилешко крилце. „Да го осмучеш цялото — неизменно заръчваше майка му, — месото е най-крехко по костите.“

Тогава отново беше повлечен напред. Шофьорската врата се отвори докрай, за да го поздрави: „Добре дошъл, Дъг, чаках те, влизай“. Главата му се удари в горния ръб на вратата и върху челото му се отпечата ледена ивица, която се нажежи, когато покривът на комбито срязва кожата му.

Направи още едно усилие да се измъкне: захвърли телефона си и се опита да се оттласне, като опря свободната си ръка в задното стъкло. Но вместо да му послужи като опора, то се обви около ръката му. Дъг видя, че стъклото се е надиплило като езерце под повея на вятъра. И защо се беше надиплило? Защото дъвчеше. Защото оглозгваше.

Това ли ми е наградата, че бях добър са...

Ръбът на предната врата прониза черепа му и меко се заби в мозъка му като в масло. Дъг Клейтън чу силен пукот, сякаш бе пламнала суха борова цепеница. После се спусна мрак.

Пътуващ в южно направление шофьор на микробус за доставки забеляза малък зелен автомобил с включени аварийни светлини, спрял зад окаляно комби. Един мъж — водачът на зеления автомобил — се беше навел над отворената врата и очевидно разговаряше с шофьора на комбито. „Авария“ — помисли си доставчикът и си продължи по пътя. Не беше добър самарянин.

Дъг Клейтън беше издърпан в комбито, сякаш нечии ръце — с огромни длани и тънки като моливи пръсти — го бяха уловили за ризата. Комбито се деформира и се сплеска — като уста, вкусваща нещо извънредно кисело... или извънредно сладко. От вътрешността му се разнесе хрущене — сякаш нечии ботуши тъпчеха изсъхнали клонки и съчки. Комбито остана сплескано десетина секунди, приличайки повече на мазолест юмрук, отколкото на кола. После с едно *паук* — звук на топка, мощно отбита от тенисракета — възвърна предишната си форма.

Слънцето за миг се показва през облаците, отразявайки се в изпуснатия мобилен телефон и превръщайки брачната халка на Дъг в светещо кръгче.

Приусът зад комбито мигаше с аварийните си светлини. Всяко мигане беше съпроводено от тих звук като на тиктакащ часовник:

цък... цък... цък...

Наблизо преминаха няколко коли. В седмицата преди Великден и в седмицата след него движението по републиканската пътна мрежа е най-слабо, а следобед превозните средства традиционно са малко. Трафикът е по-рехав единствено между полунощ и пет сутринта.

Цък... цък... цък.

Пийт Симънс спеше в изоставения ресторант.

3. ДЖУЛИАН ВЪРНЪН ('05 ДОДЖ РАМ)

И без Библията на крал Джеймс Джули Върнън знаеше как трябва да постъпи добрия самарянин. Тя беше израсла в градчето Редфийлд, Мейн (2400 жители), където отзивчивостта и помощта към ближния са начин на живот и където непознатите също са ти близки. Никой не ѝ го беше обяснявал многословно: беше се учила от майка си, баща си и големите си братя. Най-ефективното обучение е даването на личен пример. Ако видиш пребит човек край пътя, няма значение дали е самарянин, или марсианец. Спираш да помогнеш.

Джули никога не се беше тревожила, че спасяваният може да я обере, изнасили или убие. В пети клас, когато медицинската сестра я попита колко тежи, Джули гордо беше отвърнала: „Татко вика, че съм към седемдесет и седем кила, ако се накачуля с дрехи, и малко по-малко без тях“. Сега, на трийсет и пет години, облечена тежеше около сто и трийсет килограма и не я интересуваше перспективата да бъде добра съпруга. Гордееше се с обратната си резба и я излагаше на показ. Върху задната броня на нейния пикап „Рам“ имаше две лепенки. Едната бе с надпис „ПОДКРЕПЕТЕ РАВЕНСТВОТО НА ПОЛОВЕТЕ“. Другата (ярко розова на цвят) гласеше „ГЕЙ Е ПРЕКРАСНА ДУМА“.

В момента лепенките не се виждаха, защото Джули взе на буксир ремаркетото, което наричаше „коневоза“. В Клинтън беше купила двегодишна испанска кобила и сега се връщаше в Редфийлд, където живееше с партньорката си във ферма, точно на две мили от родния си дом.

Напоследък често мислеше за петте години, през които беше част от „Готините мацета“ — женски тим, по кална борба. Онези времена бяха хем лоши, хем добри. Лоши, понеже „Готините мацета“ се възприемаха от публиката като забавна шоу програма с уроди (общо взето така си беше); добри — понеже видя свят. Предимно американски, вярно е, но веднъж „Готините мацета“ три месеца гастролираха в Англия, Франция и Германия, където ги приеха с

изключителна топлина и уважение, както подобава на млади дами. Чак не беше за вярване.

Миналата година поднови паспорта си, макар да се съмняваше, че някога отново ще излезе в чужбина. Като цяло ѝ бе все едно. Беше щастлива във фермата с Амелия и пъстрата им менажерия от кучета, котки и добитък, но понякога ѝ липсваха гастролите: бързите свалки, мачовете под светлините на прожекторите, грубите закачки с другите момичета. Липсваха ѝ дори яростните престрелки с публиката.

„Хвани я за пътката, тя е лесбийка, ще ѝ хареса!“ — беше извикал една вечер някакъв тъпанар. В Тулса, ако си спомняше правилно.

Джули и Мелиса, които се боричкаха в калта, се бяха спогледали, кимнаха си и се обърнаха към сектора, откъдето бяха извикали. Не носеха нищо освен мокрите си бикини, по косите и гърдите им се стичаше кал. Едновременно показаха среден пръст на селяндурата и изтръгнаха от публиката спонтанни аплодисменти... които преминаха в буря от овации, когато двете се надупиха, смъкнаха си гащите и показаха на смотаняка голите си задници.

Бяха я възпитали да се грижи за падналите, които не могат да се вдигнат на крака. Но също така я бяха възпитали да не цепи басма никому, щом става дума за конете ти, теглото ти, работата ти или сексуалните ти предпочитания. Почнеш ли веднъж да цепиш басма на хората, все едно си им станал безплатен шивач.

Компактдискът в плейъра свърши и Джули тъкмо щеше да го извади, когато видя приус с включени аварийни светлини, паркиран на рампата за крайпътния пункт на Миля 81. Пред него имаше друг автомобил — разнебитено и мърляво комби. Сигурно форд или шевролет, ама с тази кал кой да каже?

Джули не взе решение, защото нямаше какво да му мисли. Включи мигач, видя, че заради фургона си не може да се вмести на рампата, и спря досами ръба на аварийната лента, като внимаваше да не заоре с колелата в меката пръст. Само това липсваше — да преобърне фургона с коня, за който току-що беше платила осемнайсет хиляди долара.

Вероятно не ставаше дума за сериозна авария, но не пречеше да провери. Току-виж някоя жена тръгнала да ражда на магистралата, а мъжът, спрял да ѝ помогне, се шашнал и загубил свят — знае ли

човек? Джули включи аварийните светлини, но те почти не се виждаха, защото „коневозът“ ги закриваше.

Слезе, погледна към двете коли и не видя жива душа. Може би някой беше качил на стоп шофьорите, но по-вероятно те бяха отишли в ресторанта. Джули се съмняваше, че там ще намерят помощ: затвориша „Бъргър Кинг“ още миналия септември. Навремето тя самата редовно се отбиваше тук за фунийка замразен йогурт, но сега закусваше двайсет мили по на север — в „Деймънс“ в Огъста.

Джули заобиколи фургона и нейната нова кобила — която се казваше Дий-Дий — подаде муцуна навън. Джули я погали.

— Спокойно, спокойно. Ей сега се връщам.

Отвори задните врати на фургона, за да стигне до шкафчето с инструменти, вградено отляво. Дий-Дий реши, че е улучила сгоден момент да излезе на разходка, само че Джули ѝ запречи пътя с якото си рамо и отново ѝ зашепна успокоително.

Отключи шкафчето. Отгоре върху инструментите бяха поставени няколко сигнални ракети и два миниатюрни конуса, боядисани във флуоресцентно розово. Джули мушна пръсти в кухите върхове на конусите (не докосна сигналните ракети — би било неудачно да ги използва посред бял ден). После затвори шкафчето, понеже не искаше Дий-Дий да стъпи с копито вътре и да се нарани на инструментите, и заключи фургона. Кобилата отново подаде главата си навън. Джули не вярваше, че конете могат да изглеждат притеснени, но Дий-Дий изглеждаше именно така.

— Няма да се бавя — рече Джули, след което постави конусите зад „коневоза“ и се отправи към двете коли.

В незаключения приус нямаше никого. Този факт не обезпокои особено Джули, тъй като на задната седалка бяха оставени куфар и доста скъпа на вид мъжка чанта. Шофьорската врата на старото комби беше откrehната. Джули тръгна към нея, но се намръщи и спря. На асфалта под зеещата врата беше захвърлен мобилен телефон, а до него блестеше венчална халка. По корпуса на телефона криволичеше огромна пукнатина, сякаш е бил изпуснат. А върху малкото му екранче, където се появяваха номерата, нямаше ли капка кръв?

Най-вероятно не, сигурно беше пръска кал — комбито бе оплескано навсякъде, — ала на Джули това никак не ѝ харесваше. Преди да натовари Дий-Дий във фургона, беше направила с нея

няколко бързи кръгчета и не бе сменила широката си пола за езда. Извади мобилния си телефон от джоба на полата и се замисли да набере ли 911.

Не, реши тя. Все още не. Но ако мръсното комби беше празно като малкия зелен автомобил или ако петънцето върху изпуснатия телефон наистина беше от кръв, щеше да позвъни. И щеше да изчака на място патрулната кола, вместо да ходи до изоставените постройки. Беше храбра и добросърдечна, не глупава.

Наведе се, за да разгледа по-добре халката и телефона. Клошираната ѝ пола се развя, плъзна се по комбито и сякаш се разтвори в него. Нещо рязко издърпа Джули вдясно. Дебелото ѝ бедро се залепи за калната повърхност, която се огъна — поглъщаше тъканта и плътта отдолу. Болката беше чудовищна. Джули изпищя, изпусна телефона си и опита да се отскубне, все едно колата беше една от старите ѝ противнички в мачовете по кална борба. Дясната ѝ ръка до лакътя изчезна в еластичната мембрана, в която внезапно се беше превърнало зацапаното стъкло. От другата му страна едва-едва прозираше не силната ръка на едра и здрава фермерка, а оголена кост, от която висеше месо на конци.

Комбито започна да се нагъва като акордеон.

На юг премина кола, после втора. „Коневозът“ скриваше от тях жената, залепнала заменящото формата си комби, както Зайо Байо от приказката — за човечето от смола. Не чуха писъците ѝ. Единият шофьор слушаше Тоби Кийт, другият — „Лед Цепелин“. И двамата бяха надули музиката до дупка. В ресторанта Пийт Симънс чу Джули, но като заглъхващо отдалеч ехо. Клепачите му трепнаха. Тогава писъците секнаха.

Пийт се претърколи на мръсния дюшек и продължи да спи.

Съществуто, приличащо на комби, изяде Джулиан Върнън с дрехите, ботушите и всичко. Пропусна единствено телефона ѝ, който сега лежеше до този на Дъг Клейтън. След като се нахрани, съществуто отново прие формата на автомобил със същия звук на топка, отбита от тенисракета.

В коневоза Дий-Дий цвилеше и нетърпеливо удряше с копита. Беше гладна.

4. СЕМЕЙСТВО ЛУСИЪР ('11 ЕКСПЕДИШЪН)

— Мамо, татко, вижте! Това е жената с кончето! Виждате ли фургона? Виждате ли го? — провикна се шестгодишната Рейчъл Лусиър.

Карла не се изненада, че Рейч първа е видяла фургона, въпреки че седеше отзад. Никой Лусиър не можеше да се сравнява с нея по наблюдателност. „Рентгеново зрение има това момиче“ — казваше понякога баща ѝ. Хем шега, хем не съвсем.

Джони, Карла и четиригодишният Блейк носеха очила. Всички в семейството — и по майчина, и по бащина линия — носеха. Дори кучето Бинго може би се нуждаеше от тях: все не забелязваше комарника, когато искаше да излезе. Само Рейч беше пощадена от проклятието на късогледството. Последния път, когато я водиха на очен лекар, прочете цялата таблица, дори най-ситните редове. Доктор Стратън се изуми.

— Може да се обучава за пилот на изстребител — каза той на Джони и Карла.

— Подхожда ѝ — заяви Джони. — Има инстинкт на убиец, що се отнася до малкото ѝ братче.

Карла го сбута да си мълчи, но това беше истината. Бе чувала, че между децата имало по-малко съперничество, когато били от различен пол. Ако е така, значи Рейчъл и Блейк бяха изключението, потвърждаващо правилото. Струваше ѝ се, че думите, които най-редовно чува напоследък, са *той/тя започна*.

През първите сто и петдесет мили от пътуването децата се бяха държали много добре — след гостуване при родителите на Джони винаги бяха в приповдигнато настроението, но най-вече Карла се беше погрижила да запълни ничията земя между детските седалки на Рейчъл и Блейк с играчки и рисувателни книжки. Обаче след като спряха в Огъста да закусят и да се изпишкат, караниците пак бяха започнали. Вероятно заради фунийките сладолед. Да дадеш на децата

сладко по време на дълго пътуване с кола, беше като да излееш туба бензин в лагерния огън и Карла отлично си даваше сметка за това, но една майка не може вечно да *отказва*.

В отчаянието си Карла обяви, че играят на „Страхотии-грозотии“ и започна да присъжда точки за забелязани градински гномчета, кладенци, статуи на Светата Дева и прочие. Проблемът беше, че покрай магистралата имаше много дървета, но кичозните украси се брояха на пръстите на едната ръка. Шестгодишната ѝ дъщеричка с остро зрение и четиригодишното ѝ синче с остър език тъкмо подемаха старите си дразги, когато Рейчъл видя конския фургон, паркиран малко встрани от затворения пункт на Миля 81.

— Искам отново да погаля кончето! — извика Блейк и така се замята, сякаш беше най-мъничкият танцьор на брейк в света. Краката му бяха достатъчно дълги, за да рита седалката на шофьора, което Джони намираше за *адски* дразнещо.

„С какъв акъл исках да имам деца? — помисли си той. — За какво ми трябваше? Ха сега де...“

— Блейки, не ритай седалката на тати — рече Джони.

— Искам да погаля *коннннчето*! — затръшка се Блейки и ритна „седалката на тате“ особено силно.

— Голям си ревльо — обади се Рейчъл, защитена от къчовете на братчето си в своята част на демилитаризираната зона. Обидата беше подхвърлена със снизходителен тон, който винаги подлудяваше Блейки.

— *НЕ СЪМ РЕВЛЪО!*

— Блейки — поде Джони, — ако не престанеш да риташ седалката на тати, тати ще извади наточения си касапски нож и ще резне малките краченца на Блейки точно над гле...

— Жената нещо е закъсала — намеси се Карла. — Виждаш ли конусите? Отбий.

— Мила, не е разумно да спираме на аварийната лента.

— Завий и паркирай до другите две коли. На рампата. Има място и няма да пречим на никого, защото пунктът е закрит.

— Не знам за теб, но аз предпочитам да се върнем във Фалмут преди тъм...

— Отбий — нарежда Карла по начин, който не търпи възражение. Тя знае, че дава лош пример: колко пъти е чувала Рейчъл

да се обръща към Блейк със същия тон? Докато малчуганът не избухне в сълзи?

Смекчавайки тона, Карла добави:

— Жената се държа много мило с децата.

Спряха в „Деймънс“ да хапнат сладолед и паркираха до нея. Жената (едра кажи-речи колкото коня) се подпираше на фургона и ядеше фунийка сладолед, давайки по мъничко на една много хубава кобилка. На Карла ѝ се стори, че стопанка и животно хапват десертче с мюсли.

Джони улови децата за ръце и се опита да заобиколи фургона, обаче Блейк се задържа.

— Може ли да погалья коня ви? — помоли той.

— Ще ти струва четвърт долар — отвърна едрата жена с кафява пола за езда и се усмихна, когато видя умърлушената физиономия на Блейки. — Пошегувах се. Ето, дръж. — Тя мушна разтеклия се сладолед в ръката на Блейк, който бе толкова изненадан, че просто го взе, и вдигна момченцето пред конската муцуна. Дий-Дий спокойно погледна смаяното дете, помириса сладоледа, реши, че не е каквото иска, и позволи да я погальят.

— Олеле, какъв е мек носът ѝ! — възкликна Блейк. Карла никога не беше долавяла в гласа му такъв трепет. „Защо никога не сме водили децата на детска ферма?“^[1] — запита се тя и веднага го прибави към списъка със задачите си.

— И аз, и аз, и аз! — викаше Рейчъл, подрипвайки нетърпеливо.

Едрата жена остави Блейк на земята.

— Давам ти да си близнеш от сладоледа, докато вдигам сестра ти — рече му тя, — но гледай да не му лепнеш бацили.

Карла понечи да каже на сина си, че да ядеш след другите хора — особено ако са непознати — не е редно. После видя обърканата усмивка на Джони и заряза благоразумието. Пращаш децата си в училището, което практически е развъдник на микроби. Изминаваш с тях стотици километри по магистралата, където всеки седнал зад волана пиян изрод или пищец есемеси тийнейджър може да влезе в насрещното и да ги помете. И при това положение им отказваш да си близнат от чуждия сладолед? Прекален светец и Богу не е драг.

Ездачката повдигна Рейчъл, която също погали муцуната на кобилата.

— Леле! Супер! — възхити се Рейчъл. — Как ѝ е името?

— Дий-Дий.

— Страхотно име! Чао, Дий-Дий!

— Чао и от мен, Дий-Дий! — каза жената и шумно млясна кобилата по носа. Всички се засмяха.

— Мамо, може ли да си купим кон?

— Естествено! — сърдечно беше отвърнала Карла. — Като навършиш двайсет и шест.

Рейчъл направи страховита физиономия (сбърчено чело, издути бузи, свити устни), но когато едрата госпожа се засмя, не издържа и също прихна весело.

Жената се наведе към Блейки, опряла ръце на коленете си.

— Може ли да ми върнеш сладоледа, млади човече?

Блейк ѝ го подаде. После заоблизва пръстите си, по които бе протекъл сладолед с вкус на шамфъстък.

— Бяхте много любезна — благодари Карла и се обърна към сина си: — Да отидем първо да измием ръчичките. След това ще ти купя сладолед.

— Искам като нейния — рече Блейк и жената с коня се засмя отново.

Джони настоя да се почерпят в ресторанта, защото не искаше да омацат експедишъна със сладолед. Когато свършиха и излязоха, едрата госпожа си беше тръгнала.

Един от хората — понякога противни, но по-често приятни, — които срещаш на пътя, за да не ги видиш никога повече.

Само че тя беше тук, или във всеки случай пикапът ѝ бе паркиран на аварийната лента, а зад фургона внимателно бяха сложени два конуса. Карла имаше право: жената се държа страхотно с децата. С тази мисъл Джони Лусиър взе най-лошото и последно решение в живота си.

Даде мигач и отби на рампата, както Карла му беше препоръчала, паркирайки пред приуса на Дъг Клейтън, който още беше с включени

аварийни светлини, и до окаляното комби. Изключи скоростта, но не спря двигателя.

— Искам да погалья кончето — заяви Блейки.

— И аз искам да погалья кончето — добави Рейчъл с аристократично високомерие, което беше усвоила Бог знае откъде. Тонът ѝ пилеше по нервите на Карла, но тя внимаваше да не се сопне на дъщеря си. Иначе щеше да стане по-лошо.

— Само с разрешение на стопанката му — отсече Джони. — Вие, малчугани, на първо време не мърдайте от местата си. Ти също, Карла.

— *Да, господарю* — отвърна Карла с преправен като на зомби глас, който винаги размиваше децата.

— Много смешно, няма що.

— В пикапа няма никого — забеляза Карла. — И двата автомобила изглеждат празни. Как мислиш, да не са се ударили?

— Знам ли, сякаш няма чукнато. Почакайте малко.

Джони Лусиър слезе, заобиколи експедишъна, който не му беше писано да изплати, и отиде до пикапа. Карла не бе видяла жената, но той държеше да се увери, че тя не лежи на предната седалка, поразена от инфаркт например. (Запаленият по спортуването Джони тайно вярваше, че всеки, надхвърлил дори и с два килограма идеалното си тегло, посочено в „Медицина.нет“, ще бъде застигнат от инфаркт най-късно до четирийсет и пет годишна възраст.)

Не беше просната на седалката (разбира се: Карла нямаше как да пропусне толкова едра жена), нямаше я и във фургона. Там бе единствено кобилата, която подаде глава и подуши лицето на Джони.

— Ехей... — За момент забрави името ѝ, но после се сети. — Дий-Дий. Как я караме?

Потупа я по носа и отиде да провери другите две коли. Видя, че наистина е имало чукване, макар и незначително. Комбито беше блъснало няколко от оранжевите варели, преграждащи рампата.

Карла спусна стъклото си — за разлика от тези на децата нейното не беше блокирано.

— Вест или кост от нея?

— Не.

— Вест или кост от *някого*?

— Карла, дай ми се... — Джони зърна мобилните телефони и брачната халка на асфалта под откритата врата на комбито.

— Какво има? — Карла проточи шия да види.

— Секунда само. — Идеше му да ѝ нареди да заключи вратите, но размисли. За бога, та това беше магистрала 95 посред бял ден! На всеки двайсет-трийсет секунди покрай тях профучаваха коли, понякога по две-три наведнъж.

Наведе се и взе телефоните — по един във всяка ръка. Обърна се към съпругата си и затова не видя как вратата на комбито се отваря по-широко като ненаситна уста.

— Карла, мисля, че ей този е оцапан с кръв. — Джони вдигна високо телефона на Дъг Клейтън.

— Мамо — обади се Рейчъл, — кой е в мръсната кола? Вратата се отваря.

— Връщай се — прошепна Карла. Изведнъж устата ѝ пресъхна. Идеше ѝ да изкрещи думите, но сякаш камък ѝ беше легнал на гърдите. Невидим, но много тежък. — В колата има човек!

Вместо да се върне, Джони се наведе и надникна вътре. В този миг вратата рязко се захлопна. Раздаде се зловец глух звук. Камъкът върху гърдите на Карла изчезна. Тя си пое дъх и изкрепя името на съпруга си.

— Какво се случи с татко? — извика Рейчъл с високо, тънко гласче. — *Какво се случи с татко?*

— *Тати!* — Блейк престана да разглежда новия си комплект играчки с герои от „Трансформърс“ и диво завъртя очи, търсейки баща си.

Карла не се замисли. Тялото на мъжа ѝ стърчеше навън, но главата му бе заклещена в мърлявото комби. Все още беше жив: безпомощно размахваше ръце и крака. Тя дори не разбра кога е изскочила на пътя. Инстинктите поставиха ума ѝ в положението на смаян наблюдател.

— *Мамо, не!* — изпищя Рейчъл.

— *Мамо, НЕ!* — Блейк нямаше идея какво става, но знаеше, че е нещо лошо. Разплака се и задърпа ремъците на седалката си.

Карла улови мъжа си през кръста и го задърпа с неестествената сила, която идва от адреналина. Вратата на комбито се пооткрехна и от купето шурна малко водопадче кръв. За един ужасен миг тя видя

главата на мъжа си, килната уродливо върху калната седалка на комбито. Въпреки че трепереше в обятията ѝ, тя разбра (в мълниеносно озарение, което ни спохожда дори в най-страшни бури), че именно така изглеждат обесените, след като прережат въжето им. Защото вратовете им са счупени. В онзи кратък и незаличим проблясък Карла си помисли, че той изглежда глупаво, смешно и грозно — това беше мъртвец; нейният Джони беше мъртъв независимо от треперенето на крайниците. Така изглежда дете, което е искало да се гмурне във водата, но е уцелило скалите. Така изглежда жена, пронизана от волана, след като се е блъснала с колата си в подпорите на моста. Така изглеждаш ти, когато уродливата смърт внезапно пресече пътя ти, широко разтворила ръце за прегръдка.

Вратата яростно се затръшна. Карла все още държеше мъжа си през кръста и когато нещо я издърпа напред, я връхлетя второ озарение.

Колата, трябва да се пазиш от колата!

Твърде късно пусна Джони. Кичур от косата ѝ докосна вратата и комбито веднага го засмука в себе си. Не успя да се освободи, челото ѝ се удари в стъклото. Изведнъж я прониза изгаряща болка — чудовището поглъщаше скалпа ѝ.

„Бягай! — опита се да изкрещи на опърничавата си, но безспорно умна дъщеря. — *Вземи Блейк и бягай!*“

Но преди да е изрекла и една сричка, устата ѝ изчезна.

Само Рейчъл видя как комбито хвана баща ѝ както венерина мухоловка — бръмбар, но вече двамата с Блейк видяха как майка им беше издърпана вътре, сякаш калната врата бе завеса. Едната ѝ мокарина излетя, мярнаха се лакираните ѝ в розово нокти — и край, нямаше я. След секунда белият автомобил промени формата си и се сви като юмрук. През стъклото, спуснато от майка им, децата чува хрущене.

— Ка'во беше т'ва? — писна Блейки. Сълзите се стичаха на вадички по лицето му, устата му беше омазана от сополи. — Ка'во беше т'ва, Рейчи, ка'во, ка'во?

„Техните кости“ — помисли си Рейчъл. Тя беше едва шестгодишна и не ѝ разрешаваха да гледа страшни филми в киното

или по телевизията (само такива за деца до дванайсетгодишна възраст — майка ѝ беше непреклонна), ала момичето знаеше, че колата смилва костите им.

Колата не беше никаква кола, а чудовище.

— Къ'е са мама и тати? — попита Блейки, извърщайки към нея огромните си очи, които сега изглеждаха още по-големи заради сълзите. — Къ'е са мама и тати, Рейчи?

„Все едно отново е на две години“ — помисли си Рейчъл и може би за пръв път в живота си изпита към братчето си нещо различно от раздразнение (в краен случай омраза, когато капризите му я изкарваха от релси). Новото чувство обаче не беше обич. Струваше ѝ се, че е нещо по-всеобхватно. Майка ѝ не беше успяла дори да гъкне, но Рейчъл знаеше какви щяха да бъдат последните ѝ думи: *Погрижи се за Блейки*.

Той се мяташе на седалката си като побеснял. Знаеше откъде се разкопчават ремъците, но в паниката си беше забравил как да се освободи.

Рейчъл свали предпазния си колан, повдигна се и се опита да помогне на братчето си. Размахвайки напосоки ръце, Блейки звучно я зашлеви през лицето. При други обстоятелства тя щеше да забие юмрук в рамото му (за наказание щяха да я затворят в стаята ѝ, където щеше да седи, забила поглед в стената, и да кипи от безпаметен гняв), но сега просто улови ръката му и я притисна към седалката.

— Спри! Мога да те разкопчая, но не и ако ми пречиш!

Той престана да се мята, но продължи да плаче.

— Къде е тати? Къде е мама? Искам при мама!

„И аз искам при нея, дрисльо“ — помисли си Рейчъл и разкопча ремъците.

— Сега ще слезем и ще...

И какво? Какво щяха да направят? Да отидат в ресторанта? Беше затворен, затова рампата беше преградена с оранжевите варели. Затова бензиновите колонки ги нямаше, а паркингът беше буренясал.

— Ще се махнем оттук — довърши Рейчъл.

Рейчъл слезе и заобиколи експедишъна. Отвори вратата на Блейки, но той само впери в нея плувнали в сълзи очи.

— Не мога да слеза, Рейчи, ще падна.

„Не бъди такъв бълъо“ — малко оставаше да го каже, но си замълча. Сега не му беше времето. Блейки и така беше достатъчно разстроен. Разпери ръце и каза:

— Плъзни се долу. Ще те хвана.

Той я погледна със съмнение, след което се пусна. Рейчъл наистина го хвана, но Блейки се оказа по-тежък от очакваното, така че двамата се прекатуриха. Тя пострада повече, понеже беше отдолу, но Блейки си фрасна главата и си ожули едната ръка, и отново наду гайдата — този път не от страх, а от болка.

— Недей да цивриш — рече тя и се измъкна изпод него. — Поне веднъж бъди мъж!

— Ъ?

Рейчъл не отговори. Гледаше двата телефона, изпуснати до шофьорската врата на зловецото комби. Единият изглеждаше доста разбит, но другият...

Момичето запълзя към него на четири крака, без да изпуска от очи колата, в която майка му и баща му бяха застигнати от скоростигжен край. Тъкмо се пресягаше към здравия телефон, когато Блейки изприпка напред, протегнал ожулената си ръчичка.

— Мамо? Мама? Излез! Имам раничка. Излез да я целунеш, за да ми мине бър...

— *Стой и не мърдай, Блейк Лусиър!*

Карла щеше да се гордее с нея: бе невъзможно да не се подчиниш на заповед, изречена с такъв тон. Ефектът беше мигновен. Блейк спря на четири крачки от комбито.

— Ама аз искам при *мама*! Искам *мама*, Рейчи!

Тя го хвана за ръката и го дръпна по-далеч от колата.

— Не сега. По-добре ми помогни. — Рейчъл прекрасно знаеше как се работи с телефона, но трябваше да разсее братчето си.

— Дай ми го, знам как! Дай ми го, Рейчи!

Попададе му го и докато Блейки изучаваше копчетата, тя се изправи, хвана го за тениската с изображението на Улвърин и го издърпа още три крачки назад. Той не ѝ обърна почти никакво внимание. Откри копчето, от което се включваше мобилният на Джулиан Върнън, и го натисна. Телефонът избипка. Рейчъл го взе и поне веднъж в глупавия си бебешки живот Блейки не се разхленчи.

Беше слушала внимателно, когато Макгръф, полицейското куче, отиде при тях в училище и им обясни разни неща (макар отлично да знаеше, че това е човек в костюма на Макгръф), и сега не се поколеба. Набра 911 и долепи телефона до ухото си. След първото позвъняване вдигнаха.

— Ало? Казвам се Рейчъл Ан Лусиър и...

— Този разговор се записва — изпревари я мъжки глас. — Ако желаете да съобщите за спешен случай, натиснете едно. Ако желаете да съобщите за тежка пътна обстановка, натиснете две. Ако желаете да повикате „Пътна помощ“...

— Рейчи? Рейчи? Къде мама? Къде та...

Рейчъл строго му изшътка и натисна 1. Не беше лесно. Ръката ѝ трепереше, зрението ѝ беше замъглено. Осъзна, че плаче. Кога се беше разплакала? Не си спомняше.

— 911, слушам ви — рече женски глас.

— Вие истинска ли сте, или сте на запис? — попита Рейчъл.

— Истинска съм — отговори жената с весела нотка в гласа. — За спешен случай ли се обаждате?

— Да. Лошата кола изяде мама и татко. Тя е на...

— Спри, докато е време — посъветва я операторката от 911 и съвсем се развесели. — На колко години си, дечко?

— Аз съм на шест години и половина. Казвам се Рейчъл Ан Лусиър и една кола, лошата кола...

— Чуй ме, Рейчъл Ан, или която там си, мога да проследя това обаждане. Знаеше ли? Обзалагам се, че не. Ако сега затвориш, няма да изпратя полицаи у вас, за да те напляска хуба...

— Те умряха, тъпа телефонистка такава! — изпищя Рейчъл в мобилния и при думичката с „у“ Блейк пак ревна.

Известно време жената мълча. После — вече напълно сериозно — попита:

— Къде си, Рейчъл Ан?

— До празния ресторант! Отпред има оранжеви варели!

Блейки седна, заби лице между коленете си и покри главата си с ръце. На Рейчъл ѝ стана толкова мъчно, както никога досега. Чак сърцето я заболя.

— Информацията не е достатъчна — каза операторката. — Можеш ли да си по-конкретна, Рейчъл Ан?

Рейчъл не знаеше какво означава „по-конкретна“, но пък знаеше какво вижда: задната гума на комбито, онази най-близо до тях, се разтапяше. Пипало от втечен каучук бавно пълзеше по асфалта към Блейки.

— Ще затварям — отсече Рейчъл. — Трябва да избягаме от лошата кола.

Вдигна Блейк и го издърпа още назад, без да изпуска от поглед топящата се гума. Каучуковото пипало полекичка изпълзя обратно (*защото е наясно, че не може да ни стигне* — помисли си момиченцето), а колелото отново си заприлича на колело, но за Рейчъл това не беше достатъчно. Тя задърпа Блейк назад по рампата, към шосето.

— Къде отиваме, Рейчи?

Откъде да знам.

— По-далеч от онази кола.

— Искам си трансформърите!

— После. — Тя хвана брат си още по-здраво и продължи да го влачи към магистралата, където по някой автомобил профучаваше със седемдесет-осемдесет мили в час.

Няма по-пронизителен звук от детския писък: това е един от най-ефективните защитни механизми, дадени на човек от природата. Пийт Симънс вече не спеше, а дремеше, и когато Рейчъл се развика на жената от 911, той я чу и окончателно се разсъни.

Седна, потрепери и допря ръка о челото си. Главата го болеше и Пийт знаеше каква е причината: това бе прословутият МАХМУРЛУК. Езикът му беше обложен, гадеше му се. Не му се повръщаше, но и гаденето беше доста неприятно.

„Слава Богу, че не пих повече“ — помисли си той и се изправи. Отиде до един от замрежените прозорци, за да провери кой креци. Това, което видя, не му хареса. Част от оранжевите варели, служещи за преграда, се валяха в безпорядък, а на рампата бяха паркирани няколко коли. Поне *три*.

Тогава забеляза две деца: момиченце с розови панталони и момченце по шорти и тениска. Зърна ги само колкото да разбере, че

отстъпват назад, сякаш нещо ги е уплашило, и след миг се скриха зад един фургон, май конски.

Видяното никак не му хареса. Явно е имало нещастен случай или нещо подобно, макар че Пийт не виждаше следи от нещастен случай. Испита желание час по-скоро да се махне отгук, преди да се е забъркал в някаква неприятност. Грабна чантата и тръгна към кухнята и товарната площадка зад нея. После спря. Там имаше деца. *Малки деца*. Прекалено малки, за да се мотаят самички край скоростен път като магистрала 95, а наблизо не се мяркаха възрастни.

Трябва да има възрастни, не видя ли всички онези коли?

Да, беше видял колите и пикапа с конския фургон, но не и възрастни.

Длъжен съм да им помогна, дори да си търся белята. Аз съм отговорен онези келешки да не бъдат размазани на магистралата.

Пийт се забърза към централната врата на „Бъргър Кинг“, откри, че е заключена, и се запита какво би го запитал Норми Терио: „Хей, недорасляк, майка ти изобщо родила ли е живи деца?“

Пийт се обърна и хукна към товарната площадка. От бягането главата започна да го цепи по-силно, но той не обърна внимание. Постава чантата върху края на бетонната платформа, подпря се на ръце и скочи. Приземи се лошо — удари опашната си кост, — но и на това не обърна внимание. Изправи се и с копнеж погледна гората. Можеше *просто* да избяга. И да си спести купища разпавии, ех! Идеята ужасно го блазнеше. Във филмите добрият герой взима правилното решение без колебания. Обаче ако някой усетеше по дъха му, че е пил водка...

— Исусе — промълви той. — Исусе-Мисусе, Христие-Кристие!

Кой го биеше да идва тук? Келешът му с келеш!

Държейки здраво Блейки за ръчичка, Рейчъл го изведе в края на рампата. Точно тогава един огромен камион с ремарке профуча край тях със скорост седемдесет и пет мили в час. Въздушната струя разроши косите им, изплющя в дрехите им и едва не повали Блейки.

— *Рейчи, страх ме е! Не бива да излизаме на пътя!*

„Кажми ми нещо, което не знам“ — помисли си Рейчъл.

Вкъщи не им разрешаваха да излизат по-далеч от входната алея, а движението по улица „Фреш Уиндс“ във Фалмут съвсем не можеше да се нарече оживено. Тук, на магистралата, автомобилите бяха малко, но пък профучаваха невероятно бързо. Пък и къде щяха да отидат? Можеха да тръгнат по аварийната лента, но би било ужасно рисковано. Наоколо имаше само гори. Можеха да се върнат при ресторанта, но тогава се налагаше да минат покрай лошата кола.

Задмина ги червен спортен автомобил: човекът зад волана наду клаксона и от мощното УААААААААА на Рейчъл ѝ се прииска да запуши уши.

Блейк я задърпа нанякъде и тя не се възпротиви. От едната страна на рампата имаше предпазно перило — стоманени въжета, опънати на колчета. Блейк седна на едно въже и закри очи с пухкавите си ръчички. Рейчъл седна до него. Чудеше се какво да прави.

---

[1] Животните в т.нар. детски ферми (известни и като детски зоологически градини) могат да бъдат домашни или диви, но винаги — достатъчно кротки, за да могат да бъдат милвани и докосвани от децата. — Б.пр. ↑

5. ДЖИМИ ГОЛДИНГ ('11 КРАУН ВИКТОРИЯ)

Детският писък може да е един от най-ефективните защитни механизми на майката природа, но стане ли дума за пътуване по магистралата, няма нищо по-ефикасно от паркирана встрани патрулка на пътната полиция. Особено ако радарът е насочил черното си безизразно лице срещу потока на движение. Тези, които карат със седемдесет мили в час, намаляват на шейсет и пет; онези, които карат с осемдесет, натискат спирачката и мислено започват да пресмятат колко точки ще загубят, ако зърнат в огледалото за обратно виждане сините светлини. (Впрочем този благотворен ефект е краткотраен: след десет или петнайсет мили безразсъдните отново шофират безразсъдно.)

По скромното мнение на Джими Голдинг, пътен полицаи в щата Мейн, най-хубавото на патрулката ѝ беше, че не се налага да правиш *нищо*. Просто си паркираш край пътя и природата (в случая *човешката* природа) свършва останалото. В този облачен априлски следобед радарът му „Симънс“ дори не беше включен — напълно очаквано при толкова рехав трафик в южно направление по магистрала 95. Цялото внимание на полицаия беше насочено към айпада, подпрян върху кормилото.

В интернет (Джими бе абонат на „Веризон“) играеше на „Раздумка с приятели“ — игра от рода на „Скрабъл“. Противникът му беше Ник Ейвъри — стар познайник от полицейската академия, понастоящем патрулен полицаи в щата Оклахома. Джими не проумяваше как е възможно да смениш Мейн за Оклахома — неразумно решение от негова гледна точка, — но не можеше да има съмнение, че Ник *мачка* на „Раздумка с приятели“. Биеше го в девет от всеки десет игри и сега също водеше. Но този път преднината му беше необичайно малка и всички букви от електронната чанта бяха извадени. Ако Джими успееше да образува нова дума с оставащите му четири букви, щеше да извоюва тъй лелеяната победа. В момента беше зациклил на ФИКС. В резерв имаше А, Я, И, и второ С. Ако някак си

разширеше ФИКС с допълнителните букви, не само щеше да победи, но и да натика Ник в миши гъз. Обаче нищо не му идваше на ум.

Изучаваше игровото поле, където изгледите не бяха по-обнадеждаващи, когато радиостанцията му пронизително изписука два пъти. Сигналът беше от Централата на 911 в Уестбрук до всички патрули. Джими захвърли айпада си и увеличи звука.

— До всички патрули, внимание! Кой е близо до пункта на миля 81? Има ли някой?

Джими издърпа микрофона си.

— Оператор девет-едно-едно, говори кола седемнайсет. Намирам се на миля 85, южно от изхода за Лизбън-Сабатъс.

Операторката от телефон 911, с която беше разговаряла Рейчъл Лусиър, не попита има ли друг патрул по-наблизо. С новата „Краун Виктория“ Джими щеше да стигне до мястото максимум за три минути.

— Седемнайсет, преди три минути получих сигнал от момиченце, което твърди, че родителите му са мъртви, след това приех многобройни обаждания от хора, които са видели две малки деца без придружител на рампата към пункта.

Джими не попита защо никой от тези будни граждани не е спрял да помогне. Вече се беше сблъсквал с подобно отношение. Понякога хората не желаеха да си имат вземане-даване с правозащитните органи, но в повечето случаи тежката диагноза беше бездушие.

Броят на заболелите непрекъснато се увеличаваше. Но тук ставаше дума за... деца. Боже, кой нормален човек...

— Девет-едно-едно, тук седемнайсет. Прието. Прекъсвам връзката.

Джими включи сините светлини, провери в огледалото за обратно виждане свободен ли е пътят и рязко потегли от чакълената отбивка, на която имаше знак „ОБРАТЕН ЗАВОЙ РАЗРЕШЕН САМО ЗА ПОЛИЦЕЙСКИ АВТОМОБИЛИ“. Осемцилиндровият двигател зарева, цифрите върху дигиталния скоростомер започнаха да се сменят с главоломна бързина, докато не се заковаха на 92. Дърветата отстрани на магистралата се завъртяха в шеметен танц. Джими настигна един тромав стар буик, който отказа да го пропусне, затова мина в аварийното и го изпревари. Когато отново се върна на платното, видя пункта. И още нещо. Две дечица — момченце по шорти и момиченце с

розови панталони — седяха на предпазното перило до рампата. Приличаха на малки скитници и сърцето на Джими се сви от болка. Той самият имаше деца.

Станаха, щом зърнаха сигналните светлини, и за един ужасен миг Джими си помисли, че малкото момченце иска да излезе пред патрулния автомобил. Слава Богу, че момиченцето го улови за ръката и го спря.

Джими намали толкова рязко, че кочанът му с фишове, служебният бележник и айпадът се изсипаха на пода. Предните колела на краун викторията леко поднесоха, но той ги овладя и паркира така, че блокира входа на рампата, на която вече бяха спрели няколко автомобила. Какво ставаше тук?

Тогаво слънцето се показва и в съзнанието на патрулен полицай Джими Голдинг се появи една дума, нямаща никаква връзка със сегашната ситуация: „АСФИКСИЯ. Мога да образувам АСФИКСИЯ и да завърша с победа“.

Помъкнало разреваното си и препъващо се братче, момиченцето тичаше към патрулката. От ужас лицето му беше преbledняло като на старица, а върху шортите на момченцето имаше голямо мокро петно.

Джими слезе, внимавайки да не ги удари с вратата. Приклезна, за да се изравни с тях, и те така се хвърлиха в прегръдката му, че едва не го събориха.

— Ей, ей, по-кратко, всичко е на...

— Лошата кола изяде мама и тати — каза момченцето и посочи с пръст. — Лошата кола ей там. Изяде ги, както лошият влак изял Червивата шапчица. Трябва да ги извадиш от търбуха й!

Беше невъзможно да се определи кой автомобил сочеше пухкавият малчуган. Джими видя комби, което явно беше изминало девет мили по кален черен път с бясна скорост, безупречно чист приус, додж рам с конски фургон и форд „Експедишън“.

— Момиченце, как ти е името? Аз съм патрулен Джими.

— Рейчъл Ан Лусиър — отговори тя. — Това е малкото ми братче Блейки. Живеем на улица „Фреш Уиндс“ номер деветнайсет във Фалмут, щата Мейн, код нула-четири-едно-нула-пет. Не я приближавайте, патрулен Джими. Прилича на кола, но не е. Храни се с хора.

— За коя кола говориш, Рейчъл?

— Онази отпред, до татковата. Дето е цялата окаляна.

— Каляната кола изяде тати и мама! — обяви мъничкият Блейки.

— Ще ги извадиш от търбуха ѝ, щото си полицай с пушка!

Без да се изправя, Джими прегръщаше децата и поглеждаше мърлявото комби. Слънцето отново се скри, сенките им изчезнаха. По магистралата преминаваха автомобили, но сега по-бавно: възпираха ги проблясващите сини светлини на патрулката.

Експедишънът, приусът и пикапът бяха празни. Джими предположи, че и във фургона няма човек, освен ако не се беше спотаил на пода, но в такъв случай конят сигурно щеше да е много по-неспокоен. Не можеше да надникне единствено в комбито, което според децата било изяло майка им и баща им. Не му се нравеше калта, размазана по стъклата. Сякаш са били оцапани *нарочно*. Не му се нравеше разбитият телефон пред вратата на шофьора. Нито пък изпуснатата брачна халка. Тя бе направо зловеща.

Както и цялата ситуация.

Неочаквано шофьорската врата се откряна, повишавайки коефициента на страховитост поне с трийсет процента. Джими се напрегна и положи длан върху приклада на глока си, само че от комбито не слезе никой. Вратата остана леко откряната.

— Опитва се да ви примами вътре — едва чуто прошепна момиченцето. — Това е кола-чудовище.

Джими Голдинг не вярваше в коли-чудовища, откакто беше гледал филма „Кристин“ като малък, но някои чудовища определено можеха да се крият в коли. Точно в тази имаше някой. Иначе как щеше да се отвори вратата? Не беше изключено това да са родителите на двамата мъници: ранени, лишени от говор. Възможно беше някой да лежи на седалката, за да не го забележат през калното задно стъкло. Някой с оръжие в ръка.

— Кой е в комбито? — извика Джими. — Аз съм полицай, да ти чуя името.

Никой не отговори.

— Излез. Ръцете горе и по-добре в тях да няма нищо.

Единствено слънцето излезе иззад един облак и за една-две секунди отпечата сянката на вратата върху асфалта, преди да се скрие отново. Както и преди, вратата оставаше леко откряната.

— Елате с мен, деца — рече Джими и ги поведе към патрулката. Отвори задната врата. Братче и сестриче огледаха разхвърляните бумажки, якето на Джими с термоподплата (което не му бе нужно днес) и прикрепената към гърба на предната седалка пушка. Най-вече нея.

— Мама и татко са ни учили да не се качваме в чужди коли — обади се малкият Блейки. — И в детската градина така ни учат. Чужд човек ли е — бягай.

— Той е полицай, а това е патрулна кола — намеси се Рейчъл. — Всичко е наред. Влизай. И не пипай пушката, че ще ти отвъртя ей такъв шамар!

— Разумно предупреждение, но тя е здраво закрепена и спусъкът е заключен — каза Джими.

Блейки се качи и надзърна над седалката.

— Я, ти си имаш айпад!

— Млъквай — срязва го Рейчъл. Понечи да се качи при брат си, но спря и погледна Джими Голдинг. В очите ѝ се четеше ужас и изтощение.

— Не я докосвай. *Леплива е.*

Джими едва сдържа усмивката си. Дъщеричката му беше с около година по-малка от Рейчъл и спокойно би могла да каже нещо подобно. По всяка вероятност малките момиченца се деляха на две групи: разбойнички и чистофайници. Подобно на неговата Елън, тази беше чистофайница.

И с фатално сбъркана представа какво всъщност му съобщава Рейчъл Лусиър той ги настави отзад в патрулна кола 17. После отиде до вратата си, пресегна се през спуснатото стъкло и грабна радиостанцията. Не изпускате от очи зейналата врата на комбито, затова не видя момчето, застанало до закусвалнята, което притискаше към гърдите си чанта от изкуствена кожа, сякаш е малко синьо бебе. Миг по-късно слънцето отново се показа и Пийт Симънс се потули в сянката на зданието.

Джими се свърза с участъка в Грей.

— Седемнайсет, докладвай.

— Намирам се на стария пункт на Миля 81. Тук има четири изоставени автомобили, един изоставен кон и две изоставени деца. Едно от превозните средства е комби. Децата твърдят... — На това

място той спря, помисли си „Какво пък толкова“ и довърши: — Децата твърдят, че е изяло родителите им.

— Продължете.

— Явно така искат да кажат, че някой ги е издърпал вътре. Изпратете всички налични подкрепления, прието?

— Потвърждавам, всички налични подкрепления, но ще минат поне десет минути, докато най-близкият патрул пристигне. Това е кола дванайсет. Код седемдесет и три в Уотървил.

Ал Андриос, който сто на сто обядваше в „Бобс Бъргърс“ и бистреше политиката.

— Прието.

— Съобщете ММР на комбито, Седемнайсет, и ще го пусна за общонационално.

— Не мога. Няма регистрационен номер. Колата е толкова мръсна, че не мога да установя нито марката, нито модела. Във всеки случай е американска. — *Поне така мисля.* — Вероятно е форд или шевролет. Прибрах децата в патрулката. Те се казват Рейчъл и Блейк Лусиър. Живеят във Фалмут на улица „Фреш Уиндс“, забравих на кой номер.

— Деветнайсет — изкрещяха Рейчъл и Блейки в един глас.

— Те казаха...

— Чух, Седемнайсет. С каква кола са пристигнали?

— С татковия *ексепундишън!* — провикна се Блейки, радостен, че помага.

— С Форд „Експедишън“ — каза Джими. — Регистрационен номер три-седем-седем-две IV. Отивам да проверя комбито.

— Прието. И умната, Джими.

— Прието. А, да, ще се свържеш ли с операторката от 911 да й кажеш, че децата са добре?

— Вие ли сте, Седемнайсет, или е Питър Таунсенд?

Много смешно.

— Седемнайсет, аз съм Шейсет и две.

Джими понечи да върне радиостанцията в зарядното, но размисли и го подаде на Рейчъл.

— Ако се случи нещо — нещо *лошо*, — натисни копчето отстрани и кажи „Трийсет“. Това означава „Офицер се нуждае от помощ“. Разбра ли?

— Да, но вие не бива да се доближавате до онази кола, патрулен Джими. Тя първо *хапе*, после *яде* и е *леплива*.

Блейки, който от възмущение, че се е оказал в истинска полицейска кола, беше забравил какво е сполетяло родителите му, сега си спомни и ревна отново:

— Искам при мама и тати!

Въпреки цялата необичайност на ситуацията и потенциалната опасност Рейчъл Лусиър така изразително завъртя очи — *виждате какво ми се налага да търпя*, — че Джими едва не прихна. Малко ли пъти беше виждал абсолютно същото изражение върху лицето на петгодишната Елън Голдинг?

— Слушай, Рейчъл — каза той, — знам, че си уплашена, но тук сте на сигурно място, а аз трябва да си свърша работата. Не искаме родителите ти да пострадат, ако още са в онази кола, нали?

— **ИЗВАДИ МАМА И ТАТИ, ПАТРУЛНИ ДЖИМИ!** — наду гайдата Блейки. — **НЕ ИСКАМЕ ДА ПОСССТРААААДАТ!**

Джими забеляза искрица надежда в очите на Рейчъл, но не толкова ярка, колкото очакваше. Подобно на агент Мълдър от стария сериал „Досиетата X“, тя искаше да повярва... но както партньорката му — агент Скъли — не вярваше напълно. Какво ли бяха видели децата?

— Бъдете предпазлив, патрулен Джими. — Момиченцето размаха пръст досущ някоя учителка.

Заради лекото потрепване на ръката жестът изглеждаше още по-умилителен. — *Не я докосвайте*.

Докато вървеше към комбито, Джими приведе глока си в автоматичен режим, но не свали предпазителя. Засега. Застана близо до откренатата врата и повторно покани хората в колата да слязат с вдигнати ръце. Никой не слезе. Протегна се към дръжката на вратата, но тогава се сети за предупреждението на Рейчъл и размисли. Вместо това бутна вратата с цевта на пистолета. Само че вратата не се отвори, а глокът здраво залепна — сякаш цялото комби бе гигантска туба лепило.

Залитна напред, сякаш нечия могъща ръка бе хванала здраво цевта на глока и го беше дръпнала. Имаше една секунда, в която можеше да пусне пистолета, обаче такава мисъл дори не му хрумна.

Едно от първите неща, на които те учат в Академията, е за нищо на света да не се разделяш с оръжието си. *Никога*.

Така че Джими не го пусна, а колата, която вече беше изяла пистолета му, започна да дъвче дланта му — и китката, и предмишницата. Слънцето отново се показа и отбеляза върху асфалта намаляващата му сянка. Някъде пищяха деца.

„Комбито ще причини АСФИКСИЯ на патрулния — помисли си той. — Сега разбирам какво искаше да ми каже малката...“

Тогава болката изригна и заличи всяка мисъл. Остана му време за един писък. Само за един.

6. ДЕЦАТА ('10 РИЧФОРТ)

От укритието си на седемдесет метра Пийт видя всичко. Видя как полицаят бутна с цевта на пистолета си вратата на комбито, за да я отвори; видя как цевта изчезна в нея, сякаш колата не бе нищо освен оптическа измама; видя как патрулният залитна напред и голямата му сива шапка се изтърколи от главата му. После той изчезна през процепа и само шапката му остана да лежи до нечий мобилен телефон. За секунда настъпи затишие, а после комбито се сви, както пръсти се свиват в юмрук. Накрая се разнесе мощният звук на топка, отбита от тенисракета — *паук!*, — и калният юмрук отново се превърна в автомобил.

Малкото момченце захлипа, а момиченцето кой знае защо, непрекъснато крещеше *трийсет*, сякаш това бе заклинателна дума, която Дж. К. Роулинг някак си беше пропуснала в поредицата за Хари Потър.

Задната врата на патрулката се отвори. Децата слязоха. И двете се скъсваха от рев и Пийт напълно им влизаше в положението. Ако не беше толкова изумен от видяното, сигурно и той щеше да ревне. Врълхлетя го шантава мисъл: една-две глътки водка биха му дошли добре. Страхът му щеше да се поразсее, а ако не му бе толкова страшно, може би щеше да измисли какво да направи.

Междувременно децата отново тръгнаха покрай магистралата. Пийт усети, че те са на ръба на паниката и всеки момент ще го ударят на бяг. Не биваше да го допусне: щяха да изтичат на пътя и да ги блъсне някоя кола.

— Хей! — завика той. — Хей, малките!

Когато се обърнаха — огромни уплашени очи, бледи лица, — той им махна с ръка и тръгна насреща им. Слънцето се показа отново, този път с намерение да остане по-дълго.

Момиченцето искаше да хукне напред. Момичето го спря. Отначало Пийт си помисли, че малката се бои от него, но после се досети, че всъщност я е страх от комбито.

С ръка той нарисова във въздуха кръг.

— Заобиколете я! Заобиколете я и елате тук!

Те се промъкнаха между възетата на предпазното перило отляво на рампата, колкото се може по-далеч от мърлявата кола, и минаха напъряко през паркинга. Щом стигнаха до Пийт, момиченцето пушна брат си, седна и скри лице в шепите си. Вероятно майка му беше вързала косата му на плитки. Пийт си даде сметка, че майката никога повече няма да сплете косата на момиченцето, и се почувства отвратително.

Момченцето го погледна сериозно:

— То изяде мама и тати. Изяде жената с кончето и патрулни Джими. Мисля, че иска да излапа всички. Исква да излапа целия *свят*.

Ако Пийт Симънс бе на двайсет, щеше да зададе куп глупави и ненужни въпроси. Тъй като бе на половината от тези години и беше способен да възприеме онова, което бе видял с очите си, той зададе простичък и уместен въпрос:

— Хей, момиченце! Ще дойдат ли и други полицаи? Затова ли викаше „Трийсет“?

Малката отпусна ръце и го погледна. Очите ѝ бяха подпухнали и зачервени.

— Да, обаче Блейки е прав. То ще излапа и тях. Предупредих патрулния Джими, но той не ми повярва.

Пийт ѝ вярваше, защото беше *видял*. Впрочем тя казваше истината. Полицайте нямаше да им повярват. Накрая щяха да разберат, че това не са детски измишльотини, ала не и преди чудовището да изяде още няколко човека.

— Мисля, че е пришълец от космоса — заяви той. — Както в „Доктор Кой“.

— Мама и тати не ни дават да го гледаме — обясни му момченцето. — Казват ни, че било много страшно. Ама това е по-страшно.

— Живо е — промълви Пийт по-скоро на себе си.

— Аха — съгласи се Рейчъл и тежко, жално подсмъркна.

За кратко слънцето се скри зад един от разпръскващите се облаци, после отново изгря. А в главата на Пийт изгря нова идея. Беше се надявал да покаже на Норми Терио и другите Печени номер,

достоеен да го признаят за член на тайфата. Затова Джордж най-братски го беше светнал: *Виждали са този детски фокус хиляда пъти.*

И така да е, но може би чудовището *не го беше виждало* хиляда пъти. Нито дори един път. Може би там, откъдето идваше, нямаха лупи. Или пък слънце. Спомни си, че в един от епизодите на „Доктор Кой“ показваха планета, където през цялото време беше тъмно.

В далечината зави сирена. Пристигаше полицай. Ченге, което нямаше да повярва на малчуганите — възрастните са на мнение, че децата дрънкат всевъзможни глупости.

— Дребосъци, не мърдайте оттук. Аз ще пробвам нещо.

— Не! — Момиченцето впи пръсти в китката му. — И тебе ще изяде!

— Мисля, че то не може да се движи — каза Пийт и освободи ръката си, разкъравена от ноктите на Рейчъл. Навярно и той щеше да се държи истерично, ако бяха загинали неговите родители, затова не се разсърди. — По-скоро се е закотвило на едно място.

— Може да се *протяга* — обясни момиченцето. — Може да се протяга с гумите си. Те се разтичат.

— Ще внимавам — обеща Пийт, — но съм длъжен да опитам, защото ти си права. Ченгетата ще дойдат и то ще ги излапа. Стойте тук и не мърдайте.

Тръгна към комбито. Вече близо (но не *прекалено* близо), дръпна ципа на чантата. *Длъжен съм да опитам* — каза на децата, но истината беше малко по-сложна: той *искаше* да опита. Да проведе научен експеримент. Би прозвучало странно, ако го сподели с някого, но не се налагаше да споделя. Трябваше да действа. Много... много... предпазливо.

Изпоти се. С пекването на слънцето беше станало топло, но Пийт знаеше, че има още нещо. Погледна нагоре и замижа от ослепителната светлина. Нищо че МАХМУРЛУКЪТ пак започна да го цепи. *Да не се скриеш пак зад някой облак. Не си го и помисляй. Трябваш ми.*

Извади лупата марка „Ричфорт“ и се наведе да остави чантата на земята. Колената му изпукаха и вратата на комбито се отвори на няколко сантиметра.

Знае, че съм тук. Нямам представа дали ме вижда, но точно сега ме чу. Може би усеща и миризмата ми.

Направи още една стъпка. Ако се протегнеше, можеше да докосне корпуса на колата. Но не беше чак такъв глупак.

— Внимавай! — извика момиченцето. Братче и сестриче стояха прегърнати. — Бъди нащрек!

Предпазливо — сякаш се канеше да влезе в клетка с лъв, — Пийт протегна лупата. Отстрани на комбито се появи кръгче светлина, само че твърде голямо. Твърде *нефокусирано*. Пийт приближи лупата.

— *Гумата!* — изпищя момченцето. — Пази се от *ГУУУ-МА-ТАААА!*

Той погледна надолу — една от гумите се беше разтекла и по асфалта към марафонката му пъплеше сиво пипалце. Пийт не можеше да се отдръпне, без да провали експеримента си, така че застана на един крак като щъркел. Пипалцето от сива слуз тутакси се насочи към другия му крак.

Няма време.

Приближи лупата още малко. Кръгчето светлина се сви до блестяща бяла точка. В първия момент не се случи нищо. После нагоре се заиздигаха тънки струйки дим. Калната повърхност под огнената точка почерня.

От комбито се разнесе нечовешко ръмжене. Пийт трябваше да обуздае всичките си инстинкти, за да не побегне. Устните му се разтегнаха, той отчаяно стисна зъби. Продължаваше да държи лупата, отброявайки мислено секундите. Беше стигнал до седем, когато ръмженето прерасна в смразяващ вой, който едва не му спуска тъпанчетата. Рейчъл и Блейк спряха да се прегръщат и запушиха ушите си.

Ал Андрюс умело паркира в началото на рампата. Слезе от патрулна кола 12 и се стресна от чудовищния звук. „Беше като сигнала за противовъздушно нападение, само че пуснат не от сирена, а през усилвателите на хевиметъл група“ — щеше да заяви по-късно той. Видя едно момче да държи нещо, с което почти докосваше корпуса на мърляво старо комби — марка „Форд“ или „Шевролет“. Момчето се тресеше от болка, решимост или от двете заедно.

Димящото черно петънце започна да се разраства. Бялата струйка, виеща се от него, се удебели. Първо посивя, после почерня.

После всичко се случи със светкавична бързина. Пийт забеляза синкави пламъчета около черното петно. Те ставаха все повече и сякаш танцуваха *над* повърхността на колата-чудовище. Така изглеждаха дървените въглища в барбекюто на задния двор, след като баща му ги залееше с възпламенителна течност и им драснеше клечка кибрит.

Слузестото сиво пипалце, което почти беше достигнало стърчащия като щъркел Пийт, рязко се отдръпна назад. Колата отново се сгърчи, само че този път сините пламъчета блещукаха около нея като ореол. Тя се смалчаваше все повече и повече, докато накрая не се превърна в светещо кълбо. Тогава, пред погледите на Пийт, Рейчъл и Блейк Лусиър, и патрулен полицай Андрюс, се изстреля в синьото пролетно небе. За секунда просветна като жарава и изчезна. Пийт се замисли за ледената тъма, която цари отвъд обвивката на земната атмосфера — онези безкрайни пространства, където може да живее и да се спотайва какво ли не.

„Аз не го убих, само го пропъдих. Трябваше да отлети, за да се изгаси: както горяща клечка кибрит в кофа с вода.“

Патрулен Андрюс слисано се вираше в небето, сякаш някой го бе цапардосал с мокър парцал по главата. От немай-къде се чудеше се как ще опише в докладна видяното.

В далечината виеха сирените на още патрулни коли, идващи към тях.

Пийт се върна при хлапетата, стиснал в една ръка чантата, а в другата — лупата „Ричфорт“. Донякъде съжаляваше, че Джордж и Норми не са тук, но толкова по-зле за тях. Преживя нещо изумително и пет пари не даваше дали ще го накажат да не излиза от вкъщи, или не. В сравнение със случилото се скачането с велосипед от ръба на някаква си яма с пясък изглеждаше детинско като „Улица Сезам“.

И знаете ли какво? Аз мачкам!

Сигурно щеше да се засмее, ако малчуганите не го гледаха. Току-що извънземен пришълец беше излапал родителите им — беше ги изял *живи* — и всякакви прояви на радост изглеждаха крайно неуместни.

Момченцето протегна към него пухкавите си ръчички и Пийт го вдигна. Не се засмя, когато малкият го целуна по бузата, а само се усмихна.

— Бла’даря — каза Блейки. — Ти си добър.

Пийт го остави на земята. Момиченцето също го целуна и това му хареса, въпреки че щеше да е по-хубаво, ако беше някоя какичка.

Патрулният се окопоти и хукна към тях и Пийт се сети нещо. Наведе се към момичето и му дъхна.

— Усети ли?

Рейчъл Лусиър го погледна с мъдрост, несвойствена за годините й.

— Това да ти е проблемът — рече тя и се усмихна. Едва-едва, но се усмихна. — Просто не дишай в лицето му. И си вземи ментови дражета за смучене, преди да се прибереш вкъщи.

— Смятах да взема дъвка „Тийбери“ — каза Пийт.

— Да — отвърна Рейчъл. — Става.

На Най Уилдън и Дъг Алън, които купиха първите ми разкази.

ПРЕВЪЗХОДНА ХАРМОНИЯ

Майка ми знае поговорки за всякакви случаи („И Стив ги помни всичките“ — чувам да казва жена ми Табита, забелвайки очи).

Една от любимите ѝ беше: „Млякото винаги придобива вкуса на онова, което стои до него в хладилника“. Не знам дали наистина важи за млякото, но със сигурност важи за стилистичното развитие на младите писатели. На младини пишех като Лъвкрафт, когато четях Лъвкрафт, и като Рос Макдоналд, когато четях за приключенията на частния детектив Лю Арчър.

Копирането на стила впоследствие изчезва. Малко по малко писателите изграждат собствен стил, уникален като пръстов отпечатък. Следите от писателите, които си чел, докато си се оформял като творец, остават, но според мен в крайна сметка ритъмът ти на мислене (който според мен е отражение на мозъчните вълни) излиза на преден план. Накрая никой не пише като Елмор Ленард, освен Ленард, и никой не пише като Марк Твен, освен Твен. Все пак от време на време копирането на стилове се връща, особено когато писателят се сблъска с някой нов и прекрасен метод на изразяване, който му посочва нов начин на виждане и говорене. „Сейлъмс Лот“ беше написана под влияние на поезията на Джеймс Дики, а ако „Роуз Модър“ на места изглежда така, сякаш е писана от Кормак Маккарти, то е защото, докато съчинявах въпросната книга,

изчетох всичко от Маккарти, до което успях да се добера.

През 2009 г. редактор в „Ню Йорк Таймс Бук Ревю“ ме попита дали бих написал две рецензии: за „Реймънд Карвър — писателски живот“ от Карол Скленика и за сборника с разкази на Карвър, публикуван от „Лайбръри ъф Америка“. Съгласих се най-вече за да изследвам някои нови територии. Въпреки че съм „всеяден“ читател, незнайно защо бях пропуснал Карвър. Голямо бяло петно за писател, постигнал литературна зрялост почти едновременно с Карвър, ще кажете, и няма да сбъркате. В моя защита ще цитирам следното: „Quot libros, quam breve tempus“ — „Толкова много книги, толкова малко време“ (дори имам тениска с този надпис).

Така или иначе бях поразен от чистотата на стила на Карвър и от чудесното напрежение, присъщо на прозата му. Всичко е на повърхността, а тя е толкова прозрачна, че читателят вижда отдолу жива вселена. Обикнах тези разкази, обикнах и американските несретници, за които Карвър пише с толкова голямо разбиране и нежност. Да, човекът беше пияница, но имаше чудесен стил и голямо сърце.

Написах „Превъзходна хармония“ малко след като изчетох трийсетина разказа от Карвър, ето защо надали е изненадващо, че разказът е в стила на този автор. Ако го бях написал на двайсет години, вероятно нямаше да е нищо повече от нескопосано копие на творбата на по-добър писател. Но понеже го написах на шейсет и две, стилът ми се различава от неговия — за добро или за зло. Подобно на мнозина велики американски писатели (на ум ми идват Филип Рот и Джонатан Францен) и Карвър като че ли

няма особено развито чувство за хумор. От друга страна, аз откривам смешни неща в почти всичко. Хуморът в този мой разказ е черен, но по мое мнение често точно този хумор е най-добрият. Защото (навярно ще се съгласите с мен), когато става въпрос за смърт, какво друго му остава на човек, освен да се засмее?

Женени са от десет години и дълго време всичко беше наред, даже идеално, но сега се карат. Карат се често, и то все за едно и също. Кавгите им са като обикаляне в кръг. На Рей понякога му се струва, че участва в кучешка гонка. Когато спорят, те са като хрътки, впуснали се в преследване на механичен заек. Пред очите им се изреждат едни и същи гледки, но те не ги виждат. Виждат само заека.

Според него всичко щеше да е различно, ако имаха деца, но тя не може да зачева. Когато след дълго протакане си направиха изследвания, лекарят каза, че проблемът е в нея. Година по-късно той ѝ купи куче — Джак Ръсел териер, който тя кръсти Бизнес.

Мери произнася името буква по буква, когато някой прояви любопитство. Много държи хората да схващат шегата^[1].

Тя обожава кучето, но въпреки това не мирясва и скандалите продължават.

Пътуват с колата към „Уолмарт“, за да купят семена за райграс. Решили са да продадат къщата — не могат да си позволят да я задържат, — но Мери твърди, че няма да успеят, ако не оправят канализацията и моравата. Такива плешивини имали само тревните площи пред къщурките на бедняците. Лятото беше горещо, нямаше сериозни валежи. Рей ѝ обяснява, че колкото и да са качествени семената, ако не завали дъжд, трева няма да поникне. Предлага да изчакат.

— Ще мине още една година и пак ще си киснем тук — мърмори тя. — Не можем да чакаме повече, Рей. Ще се разорим.

Когато тя заговори, лежащият на задната седалка Биз я изпива с очи. Гледа и Рей, когато той заговори, но невинаги. Обикновено гледа Мери.

— Какво си въобразяваш? — подхваща Рей. — Че ще завали, за да не се тревожиш, че ще се разорим ли?

— Заедно сме в тази каша, ако си забравил — вметва тя. В момента прекосяват Касъл Рок. Наоколо е мъртвило. Онова, което Рей нарича „икономика“, се е изпарило от тази част на Мейн. „Уолмарт“ е в другия край на града, до гимназията, където Рей работи като портиер. „Уолмарт“ има собствен светофар. Хората се шегуват по този въпрос.

— Да си скъп на триците и евтин на брашното — казва той. — Чувала ли си я тази поговорка?

— Милион пъти. От теб.

Той изсумтява. Стрелва поглед към огледалото за обратно виждане, кучето се е втренчило в жена му. Понякога мрази този навик на Биз. Хрумва му, че и двамата с жена му не са наясно какви ги дрънкат. Потискаща мисъл.

— И отскочи до „Куик-Пик“ — добавя тя. — Искам да взема една топка за рождения ден на Тали.

Тали е дъщеричката на брат й. Рей я смята за своя племенница, макар да не е съвсем сигурен, защото няма кръвна връзка с нея.

— В „Уолмарт“ също продават топки — обажда се, — и то поевтини.

— В „Куик-Пик“ има лилави. Това е любимият й цвят. Съмнявам се, че в „Уолмарт“ предлагат в този цвят.

— Ако няма, ще се отбием в „Куик-Пик“ на връщане. — Струва му се, че голяма тежест притиска главата му. Мери ще постигне своето. Винаги успява в подобни случаи. Бракът е като футболен мач, а той е куотърбекът на губещия отбор. Трябва да избере подходяща позиция. И да дава къси пасове.

— На връщане няма да е удобно за пресичане — обяснява жена му, сякаш са попаднали в задръстване, а не прекосяват с колата опустяло градче, където повечето магазини са обявени за продан. — Държа да е сега! Ще изтичам, ще купя топка и ще се върна за нула време.

„Няма как да изтичаш, скъпа, с тези твои сто кило“ — казва си Рей.

— Струват само деветдесет и девет цента — добавя тя. — Не бъди толкова скъп на триците.

„А ти не бъди толкова евтина на брашното“ — мисли си той, но казва:

— Купи ми пакет цигари. Свърших ги.

— Ако ги откажеш, ще пестим по четирийсет долара седмично.

Той пести, като чрез един приятел от Южна Каролина си набавя по дванайсет стека наведнъж. В Южна Каролина стекът е с дваайсет долара по-евтин. Това са много пари, дори и в днешно време. Не че не се опитва да икономисва. Казвал ѝ е преди и пак ще ѝ повтаря, но какъв е смисълът? Влиза през едното ухо, излиза през другото. Куха кратуна, нищо не се задържа вътре.

— Пушех по две кутии на ден — обяснява търпеливо. — Сега пуша по-малко от половин кутия. — Всъщност често пъти пуши повече. Мери го знае и Рей си дава сметка, че тя е наясно. Така е при продължителните бракове. Тежестта в главата му се засилва леко. Освен това вижда, че Биз продължава да се блещи в нея. Той храни проклетото псе и изкарва парите за храната му, но то гледа нея. А уж са умни тези териери.

Завива към „Киук-Пик“.

— Купувай си от Индиан Айлънд, ако толкова са ти притрябвали — натъртва Мери.

— В резервата от десет години не се продават безмитни цигари. Това също съм ти го казвал. Ама кой да чуе? — Подминава бензиноколонките и паркира пред магазина. Няма тента. Слънцето е виснало точно над главите им. Климатикът на колата работи колкото да не заспи. Двамата се потят. Биз пъхти на задната седалка, сякаш се хили.

— Е, крайно време е да ги откажеш — обявява Мери.

— А ти трябва да откажеш кексчетата „Литъл Деби“ — затапва я той. Съжалява, задето не се сдържа, защото знае колко чувствителна е на тема телесно тегло, но думите сами изскачат от устата му. Не може да ги задържи. Пълна мистерия.

— Не съм ги докосвала от години — възразява тя.

— Мери, кутията е на най-горния рафт. Двайсет и четири парчета. Зад пакета с брашното.

— *Шпионираш ме, а?* — Лицето ѝ пламва и той си спомня някогашната Мери, когато все още беше красива. По-точно —

хубавичка. Всички казваха, че е хубавичка, дори и майка му, която по принцип не можеше да я понася.

— Търсех отваращата — пояснява Рей. — Бях си купил крем лимонада, но в старомодна бутилка с капачка.

— Търсил си отвараща на най-горния рафт на проклетия шкаф!

— Отиди за топката. И ми вземи някакви цигари. Бъди послушно момиче.

— Не можеш ли да изчакаш да се приберем вкъщи? Толкова ли не можеш без пустите цигари?

— Купи от евтините, ако искаш. Куча марка — викат им „Превъзходна хармония“. — Вкусът им е като на изсъхнали кравешки лайна, но за него това не е проблем. „Де да можеше да спре да мрънка. Не ми се спори на тази жегга.“

— А къде смяташ да пушиш? В колата, предполагам, за да се надишам с отрови.

— Ще сваля стъклото. Както винаги.

— Отивам за топката, а като се върна, отскочи и ти до магазина, щом толкова държиш да изхарчиш четири долара и кусур за отрова, причиняваща рак на белите дробове. Аз ще остана при бебчето.

Рей се дразни, когато тя нарича Биз бебче. Биз е куче и дори и да е умен, колкото твърди Мери, все пак сере на двора и лиже мястото, където преди му бяха топките.

— Купи си и няколко „Туинки“ — изръмжава й. — Или други сладкиши, които са на промоция.

— Толкова си гаден! — Мери слиза от колата и затръшва вратата. Мъжът й е паркирал твърде близо до грозната бетонна сграда и тя едва се промъква между колата и стената. Рей си дава сметка, че жена му усеща погледа му върху себе си; мисли си колко е напълняла, та едва промушва дебелия си задник. Дава си сметка как тя си мисли, че нарочно е паркирал близо до сградата, за да я затрудни, и може би е точно така.

Пуши му се, та му се плаче.

— Е, Биз, стари приятелю, сега сме само двамката.

Биз ляга на седалката и притваря очи. Може да се изправя на задните си крака и да се клатушка няколко секунди, когато Мери пусне музика и му нареди да танцува. А когато тя закачливо го укори, че е

лошо момче, той отива в ъгъла и се обръща към стената. И все пак сере на двора, да му се не види.

Времето минава, а Мери никаква я няма. Рей отваря жабката. Започва да рови из купчината документи, търсейки забравени цигари, но удря на камък. Намира обаче „Хостес Сно Бол“ — шоколадово кексче, оваляно в кокос. Бодва го с пръст. Вдървило се е като труп. Нищо чудно, вероятно е на хиляда години. Дори на повече. Може би е пристигнало с Ноевия ковчег.

— Аз се троя с цигари, госпожа жена ми — със сладкиши — промърморва той. Разопакова кексчето и го хвърля на задната седалка.

— Искаш ли го, Биз? Хайде, лапай!

Биз го омита на две хапки. После облизва падналите върху тапицерията кокосови стърготини. Мери щеше да побеснее, обаче не е тук да види какви са ги свършили.

Рей поглежда индикатора за гориво и вижда, че резервоарът е полупразен. Може да изключи двигателя и да свали стъклата, но тогава наистина ще се свари. Седи в напечената от слънцето кола и чака жена му да купи лилава пластмасова топка за деветдесет и девет цента, макар че „Уолмарт“ топките са с двацет цента по-евтини. Само дето са жълти и червени. Няма да се харесат на Тали. Принцесата признава само лилавите.

Продължава да чака, от Мери няма и следа.

— Дявол да го вземе! — изпъшква. Хладен въздух от климатика лъхва лицето му. Отново се запитва дали да не изключи двигателя, спестявайки малко гориво, после тегли една майна и на горивото. Мери няма да му донесе цигари. Дори и от евтините. Сигурен е. Обаче не се въздържа да я подкачи за кексчетата „Литъл Деби“.

В огледалото за обратно виждане зърва млада жена, която тромаво тича към колата. По-пълна е и от Мери; едрите ѝ гърди се поклащат под размъкнатата ѝ синя блуза. Биз я забелязва и започва да лае.

Рей сваля стъклото.

— Жена ви руса ли е? — изпуктява дебеланата. — Руса жена, обува с маратонки? — Лицето ѝ лъщи от пот.

— Да. Отиде да купи топка за племенницата ни.

— Прилоша ѝ. Падна. В безсъзнание е. Господин Гош смята, че е получила инфаркт. Обади се на 911. Моля, елате.

Рей заключва колата и тръгва след жената. В магазина е доста по-хладно, отколкото в автомобила. Мери се е проснала на пода с разкراчени крака, ръцете ѝ са отпуснати до тялото ѝ. Лежи до телен цилиндричен кош, пълен с топки. На табелката отгоре пише: „ЗАБАВА ЗА ЛЯТОТО“. Очите ѝ са затворени. Сякаш е заспала върху застлания с линолеум под. До нея стоят трима души. Смуглият мъж с бежов панталон и с бяла риза явно е управителят — на защипания за джоба на ризата му бадж пише: „Гош, мениджър“. Другите двама са клиенти — кльощав старец с оредяла коса, навярно прехвърлил седемдесетте, и някаква дебелана, по-пълна от Мери. По-пълна и от момичето със синята блуза. Рей смята, че би трябвало тя да лежи на пода.

— Господине, това вашата съпруга ли е? — пита Гош.

— Да — отвръща Рей. Струва му се недостатъчно, затова добавя. — Да, моята съпруга е.

— Съжалявам, но мисля, че е мъртва — мълви управителят. — Опитвах се да я спася с изкуствено дишане, обаче... — Свива рамене.

Рей си представя как цветнокожият допира устните си до тези на Мери. Нещо като френска целувка. Вкарвал е въздух в гърлото ѝ точно до цилиндъра с пластмасови топки. Той коленичи и промърморва:

— Мери, Мери! — повтаря, сякаш се опитва да я събуди от дълбок сън.

Тя като че ли не диша, но как да е сигурен човек? Допира ухо до устата ѝ, не чува нищо. Усеща лек полъх по лицето си, но вероятно е от климатика.

— Човекът се обади на 911 — пояснява дебеланата. Държи пакет царевичен чипс „Бюгълс“.

— Мери! — казва Рей. Този път говори по-високо, но не може да се насили да вика, не и сега, когато е коленичил и е заобиколен от хора. Вдига глава и добавя, сякаш се оправдава: — Тя никога не се разболява. Здрава е като кон.

— Знае ли човек? — намесва се старецът. Поклаща глава.

— Както си стоеше, се свлече на пода — казва младата жена със синята блуза. — Без да обели и дума.

— Хвана ли се за гърдите? — пита дебеланата, стискаща пакет „Бюгълс“.

— Не знам — отвръща младата. — Май не. Поне аз не видях такава нещо. Просто падна.

До топките има полица със сувенирни тениски. На тях са щамповани тарикатски изречения от рода на: „В КАСЪЛ РОК С НАШИТЕ СЕ ДЪРЖАХА КАТО С КРАЛСКИ ОСОБИ, А АЗ ПОЛУЧИХ САМО ТАЗИ СМОТАНА ТЕНИСКА“ Господин Гош взима една и пита:

— Искате ли да ѝ покрия лицето, сър?

— Господи, не! — отвърща стреснато Рей. — Може да е само в безсъзнание. Все пак не сме лекари. — Зад управителя вижда как трима тийнейджъри надничат през витрината, единият снима с мобилния си телефон.

Гош проследява погледа на Рей и се втурва към вратата, размахвайки ръце.

— Махайте се оттук! Да ви няма!

Хлапачите се ухилват, отстъпват назад, после се обръщат, подминават бензиноколонките и подтичвайки, се отправят към тротоара. Зад тях блещука опустялата централна част на града. Минава кола, от която пулсира рап. На Рей басите му звучат като откраднатите сърдечни пулсации на Мери.

— Къде е линейката? — промърморва старецът. — Защо още я няма?

Времето минава, а Рей продължава да стои на колене до жена си. Гърбът и коленете го болят, но ако се изправи, ще заприлича на зяпач.

Линейката най-после пристига — шевролет „Събърбън“, бял, на оранжеви ивици. Червените лампи мигат. Отпред е написано: „БЪРЗА ПОМОЩ — ОКРЪГ КАСЪЛ“, само че отзад напред, за да се чете в огледалото за задно виждане. Според Рей този начин на изписване е много хитроумен.

Слизат двама мъже в бяло. Приличат на сервитьори. Единият влачи количка, върху която е поставена бутилка с кислород. Бутилката е зелена и на нея е щампован американският флаг.

— Съжалявам — смотолевя мъжът. — Имаше катастрофа в Оксфорд, оттам идваме.

Другият забелязва Мери, лежаща с разкрячени крака и с ръце, отпуснати до тялото.

— Виж ти! — възкликва. Рей се изненадва от реакцията му.

— Още ли е жива? — пита обнадеждено. — Дали не е припаднала? Ако е в безсъзнание, дайте ѝ кислород, за да не получи

мозъчни увреждания.

Господин Гош поклаща глава. Жената със синята блуза се разплаква. На Рей му се прииска да я попита защо циври, после изведнъж схваща. Мислено си е съчинила цяла история за него, съдейки по последните му думи. Хрумва му, че ако дойде в магазина след седмица и си изиграе правилно картите, тя ще му бутне от съжаление. Не че ще го направи, но би могъл. Ако му се прииска.

Очите на Мери не реагират на офталмоскопа. Единият парамедик се заслушва в несъществуващото ѝ сърцебиене, другият измерва несъществуващото ѝ кръвно налягане. Суетят се още известно време. Тийнейджърите се връщат, довели са приятелите си. Насъбират се и други зяпачи. Рей смята, че са привлечени от примигващите червени лампи на линейката, сякаш са насекоми, привлечени от включената лампа над входна врата. Гош отново се втурва към тях, размахвайки ръце. Те отново отстъпват. Когато управителят се връща в кръга, опасващ Мери и Рей, жадните за сензация зрители отново се приближават.

Единият парамедик казва на Рей:

— Съпруга ли ви е?

— Да.

— Съжалявам, господине, но е мъртва.

— О! — Рей се надига. Колената му изпукват. — Така ми казаха, но не бях сигурен.

— Света Дево, помилвай душата ѝ! — казва дебелианата с пакета „Бюгълс“ и се прекръства.

Гош подава на единия парамедик сувенирна фланелка, с която да покрие лицето на Мери, но онзи поклаща глава и излиза на улицата. Казва на малката групичка зяпачи пред магазина, че няма нищо интересно за гледане, сякаш някой ще повярва, че наличието на мъртва жена в „Куик-Пик“ е безинтересно. После издърпва от линейката носилка. Прави го с привичен жест и с лекота, защото краката ѝ са сгъваеми. Оплешивяващият старец задържа вратата и парамедикът вкарва в колата смъртния одър на колелца.

— Уф, че топло — промърморва и избърсва челото си.

— Не е нужно да гледате, сър — подхвърля другият, но Рей наблюдава как слагат жена му на носилката. В единият край има старателно сгънат чаршаф. Покриват с него Мери. Сега тя прилича на

трупове в във филмите. Изнасят я отвън на жегата. Този път дебелата фенка на „Бюгълс“ задържа вратата. Зяпачите са се отдръпнали на тротоара. Повече от трийсет човека стоят под безмилостното августовско слънце.

След като натоварват мъртвата, парамедиците се връщат. Единият държи клипборд. Задава на Рей около двайсет и пет въпроса. Рей не знае отговора само на един — за възрастта на жена му. После си спомня, че тя е с три години по-млада от него, и казва: „Тя е на трийсет и четири.“

— Ще я закараме в „Сейнт Стивън“ — обявява парамедикът с клипборда. — Можете да шофирате след нас, ако не знаете къде е.

— Знам — отвръща Рей. — Какво? Смятате да й направите аутопсия ли? Да я режете?

Младата жена със синята блуза изпъшква. Гош я прегръща през раменете ѝ и тя притиска лице към бялата му дреха. Рей се пита дали управителят я чука. Надява се, че не. Не защото Гош е цветнокож — хич не му пука за това, — а понеже вероятно е два пъти по-възрастен от нея. Възрастните мъже понякога се възползват, особено ако са шефове.

— Е, това не зависи от нас — обяснява парамедикът. — Но вероятно няма да се наложи. Тя е починала на обществено място, пред очите на много хора...

— Потвърждавам — обажда се жената с пакетчето „Бюгълс“.

— ... освен това по всичко личи, че става въпрос за инфаркт. Вероятно скоро ще можете да я закарате в погребална агенция.

Погребална агенция ли? А само допреди час с Мери спореха в колата.

— Не знам адреса на нито една погребална агенция — казва той. — Нямаме и парцел в гробищата. Че и защо да имаме? Тя е на трийсет и четири.

Двамата парамедици се споглеждат.

— Господин Бъркет, от болницата ще ви окажат съдействие. Не се безпокойте.

— Да не се безпокоя ли? Чувате ли се какво говорите?

Линейката потегля с включени светлини, но без сирена. Тълпата на тротоара започва да се разпръсва. Продавачката, старецът, дебеланата и Гош гледат Рей така, все едно е видна личност.

— Тя искаше да купи лилава топка за племенницата ни — промърморва той. — Малката има рожден ден. Става на осем. Казва се Тали. Кръстена е на една актриса.

Гош изважда от коша лилава топка и я подава на Рей:

— Подарък от мен.

— Благодаря, господине — отвърща Рей.

Жената с „Бюгълс“ се разридава и през сълзи измърморва:

— О, Света Дево!

Остават в магазина още известно време. Гош донася безалкохолни от хладилника. Напитките също са безплатни. Рей разказва това-онова за Мери, като пропуска да спомене караниците. Споменава, че през 2002 или 2003 на панаира на окръг Касъл ушитата от нея покривка за легло е получила бронзов медал.

— Адски тъжно — проплаква жената с „Бюгълс“. Отворила е пакета и черпи желаещите да хапнат чипс.

— Жена ми си отиде в съня — споделя старецът с оредялата коса. — Легна на канапето и не се събуди. Бяхме женени трийсет и седем години. Винаги съм мислел, че ще си замина пръв, но явно друга е била божията воля. Все още ми е пред очите... как лежи на канапето. — Поклаца глава. — Не мога да повярвам.

В един момент Рей си дава сметка, че няма какво повече да им каже; те също са изчерпали думите си. В магазина влизат клиенти. Господин Гош обслужва някои, с останалите се заема момичето със синята блуза. Дебеланата обявява, че е време да си върви. На излизане целува Рей по страната.

— Чака ви доста работа, господин Бъркет — казва хем строго, хем някак флиртаджийски. Рей си помисля, че и с нея би могъл да му се отвори парашутът.

Поглежда часовника над гишето. От онези с реклама на бира е. Почти два часа са изминали, откакто Мери се промуши между задницата на колата и стената на магазина. Чак тогава се сеца за Биз.

При отварянето на вратата на колата го лъхва гореща вълна, а когато се подпира с длан на волана, за да се настани на седалката, извиква и отдръпва ръката си. В купето вероятно е над петдесет градуса. Биз лежи по гръб. Мъртъв е. Очите му са помътнели. Езикът му е провиснал от устата. Зъбите му проблясват. По муцуната му са полепнали парченца кокос. Не би трябвало да е смешно, но е. Все пак не чак толкова, че да се залееш от смях, или както там се казва.

— Биз, стари приятелю — промърморва той. — Съжалявам. Съвсем те забравих.

Става му и тъжно, и смешно, докато гледа умрелия териер. Адски срамно е, че подобна печална гледка може да го развесели.

— Е, сега си с нея, нали така? — промърморва. Мисълта е тъжна, но и някак трогателна, и той се разплаква. Потресен е. Докато рони сълзи, изведнъж осъзнава, че вече може да пуши колкото си иска, при това навсякъде из къщата. Може да пуши дори на масата в трапезарията.

— Ти си с нея сега, Биз, стари приятелю — казва през сълзи. — Гласът му е глух и дрезгав. Добре че този път подхожда на ситуацията. — Бедната Мери, бедният Биз. Майната му на всичко!

Плачейки, притиснал под мишница лилавата топка, той се връща в „Куик-Пик“. Обяснява на господин Гош, че е забравил да си купи цигари. Надява се управителят да му подари кутия „Превъзходна хармония“, но щедростта на Гош не се простира чак дотам. Докато шофира към болницата с вкочанения Биз на задната седалка, Рей пуши цигара след цигара, без да свали стъклата ѝ с надут до дупка климатик.

Мислейки за Реймънд Карвър

---

[1] Шегата е в изписването на името на кучето: Biznezz — омоним с думата business — работа, бизнес. — Б.пр. ↑

БАТМАН И РОБИН ВЛИЗАТ В СВАДА

Понякога разказите пристигат наготово — като завършени изделия. Но обичайно те идват при мен на две части: първо чашката, после дръжката. Тъй като е възможно дръжката да не пристигне в следващите седмици, месеци или дори години, в едно кътче на съзнанието си съхранявам кутия с незавършени чаши, всяка увита в онази уникална опаковка, която наричаме памет. Не търсиш дръжка, колкото и красива да е чашката; чакаш я сама да се появи. Давам си сметка, че метафората е малко тъпичка, но когато говорим за творческия процес, сполучливите метафори са рядкост. Цял живот пиша белетристика, но механизмът на художествено пресъздаване все още ми е тъмна Индия. Разбира се, за мен черният ми дроб също е тъмна Индия, но докато функционира нормално, не бих се интересувал от него.

Преди около шест години на оживено кръстовище в Сарасота видях инцидент, който едва не прерасна в тежка катастрофа. Един каубой опита да се престои с пикапа си — качен върху гуми като на трактор — за ляв завой, само че платното беше вече окупирано от друг такъв пикап. Шофьорът, в чието пространство навлязоха опасно, наду клаксона, последва скърцане на спирачки и двете лочеци бензин чудовища се озоваха на сантиметри едно от друго. Мъжът свали стъклото си и вдигна пръст към синьото небе на Флорида в поздрав, американски като бейзбола. Каубоят, който едва

не го удари, отвърна на поздрава и се потупа по гърдите като Тарзан — вероятно питаше „Искаш ли да се разберем по мъжки?“. Тогава светофарът светна зелено, другите шофьори започнаха да бибипкат и двамата си продължиха по пътя, без да се стигне до физическа саморазправа.

Случаят ме накара да се замисля как биха се развили нещата, ако тези здравеняци бяха слезли от едрогабаритните си возила и бяха започнали да се млатят направо на Тамиами Трейл. Такъв сценарий не бе изключен — агресията по пътищата е обичайно явление. За съжаление „обичайно явление“ не е формулата за добър разказ. Но не забравих разминалия се на косъм сблъсък. Това беше чашка без дръжка.

Преди година, година и нещо, докато обядвахме в „Апълбийс“ с жена ми, видях около петдесетгодишен мъж да реже на малки хапки шницела на един старец. Режеше внимателно, а през това време старецът апатично се взираше в една точка над главата му. По някое време възрастният мъж осъзна къде се намира и се опита да вземе ножа и вилицата си — очевидно за да нареже сам шницела си от кайма. Помладият мъж усмихнато поклати глава. Възрастният господин остави приборите и продължи да гледа отнесено. Реших, че са баща и син, и ето на: появи се дръжка за чашката ми с агресията по пътищата.

Сандерсън ходи при баща си два пъти седмично. В сряда вечер, след като затвори бижутерияния магазин, който родителите му бяха открили преди много време, изминава с колата си петте километра до „Куку и Хахо“ и двамата се виждат — обикновено в общата зала. Ако татко има лош ден, го посещава в „покоите“ му. В повечето недели го

извежда на обяд. Заведението, където баща му изживява като в мъгла последните си години, се нарича Дом за стари хора „Златна жътва“, но на Сандерсън „Куку и Хахо“ му се струва по-точно наименование.

Всъщност свижданията не минават зле: Сандерсън вече не трябва да сменя опиканите чаршафи, когато старецът се изпусне, нито пък да става посред нощ, когато баща му тръгне да се разхожда из къщата и да вика жена си, за да му приготви бъркани яйца; не му се налага да слуша как проклетите момчета на съседа Фредерикс отново пият и вдигат гюрултия в задния двор (Дори Сандерсън е мъртва от петнайсет години, а тримата братя Фредерикс, които отдавна не са момчета, се преместиха преди доста време.) Нали знаете брадатия виц за болестта Алцхаймер: нов ден, нови хора и това ако не е добра новина! Но ако питаха Сандерсън, добрата новина беше, че сценарият рядко се променя. Така почти не му се налагаше да импровизира.

Например „Апълбийс“. Въпреки че повече от три години обядват там в неделите, баща му всеки път възкликва: „Не е лош ресторантът. И друг път трябва да дойдем“. Неизменно си поръчва шницел от кайма, средно изпечен, а когато стигнат до десерта, казва на Сандерсън, че хлебният пудинг на жена му е по-вкусен.

Миналата година „Апълбийс“ на Комърс Уей не предлагаша пудинг, затова баща му — след като четири пъти накара Сандерсън да прочете листата с десертите и след задълбочен двуминутен размисъл — си поръча ябълков коблер. Когато го сервираха, заяви, че Дори поднасяла своя с бита сметана. После замълча и се втренчи през прозореца в магистралата. Следващия път направи същата забележка, но изяде сладкиша и само дето не облиза чинията.

Обикновено си спомня името на Сандерсън и това, че му е син, но понякога го бърка с по-големия му брат Реджи. Реджи е покойник от четирийсет години. Когато Сандерсън се накани да си върви и да остави баща си сам в „покоите“ му — или да го върне в „Куку и Хахо“ (според това дали е сряда, или неделя), старецът неизменно му благодари и му обещава, че другия път ще е в по-добра форма.

На младини, преди срещата си с Дори Левин, която го е окултурила, той е бил прост работник на нефтена сонда в една тексаска рафинерия и понякога се превръща в онзи човек, който не е и сънувал, че един ден ще бъде преуспял търговец на бижута в Сан Антонио. Тогава го държат под ключ в „покоите“ му. Веднъж

преобърнал леглото си и в резултат си навехнал китката. Дежурният санитар Хосе — неговият любимец — го попитал защо е постъпил така и бащата на Сандерсън обяснил, че проклетият Гънтън отказал да намали звука на радиото си. Разбира се, никакъв Гънтън не съществува. Не и сега. Някога в миналото — може би. Кой знае.

Напоследък татко е станал клептоман. Санитарите, медицинските сестри и лекарите намират всевъзможни вещи в стаята му: вази, пластмасови прибори от трапезарията, дистанционното за телевизора в общата зала. Веднъж Хосе откри под татковия креват кутия за пури „Ел Продукто“, пълна с парченца от различни пъзели и осемдесет или деветдесет карти за игра. Татко не може да обясни на никого, включително на сина си, защо задига тези предмети и обикновено отрича, че изобщо ги е взимал. Един път каза на Сандерсън, че Гъндерсън се стреми да му създава неприятности.

— Гънтън ли имаш предвид, татко? — попита Сандерсън.

Баща му махна с костеливата си, разкривена ръка.

— Тоя тип само гледа къде да си го навре. Дай му на него да тича подир фустите и нищо друго.

Но фазата на клептомания явно отшумява — поне така твърди Хосе, — а тази неделя баща му е достатъчно спокоен. Не е от ясните му дни, но не е и от лошите. Подходящ ден за „Апълбийс“ и ако се наобядват, без баща му да се напикае, всичко ще бъде наред. Има памперс, но миризмата няма как да се скрие. По тази причина Сандерсън винаги избира маса в някой ъгъл. Не е проблем: обядват в два часа, а дотогава повечето хора са се разотишли по домовете си и гледат бейзбол или футбол по телевизора.

— Кой си *ти*? — пита го баща му в колата. Денят е слънчев, но мразовит. С огромните си слънчеви очила и вълнено палто много прилича на чичо Джуниър, стария гангстер от „Семейство Сопрано“.

— Аз съм Дъги — отвърща Сандерсън. — Твоят син.

— Помня Дъги — казва баща му, — но той умря.

— Не, татко, неее. Реджи умря. Той... — Сандерсън замлъква, чакайки баща му да довърши вместо него. Баща му обаче няма такива намерения. — Беше нещастен случай.

— Бил е пиан, нали? — пита баща му. Болката е силна дори след толкова години. Ето я лошата новина, свързана със заболяването на

баща му: неволно, с някоя случайна дума или жест, той е способен да причини жестоко страдание.

— Не — отговаря Сандерсън, — пиан беше хлапакът, който го блъсна. И който се отърва с няколко драскотини.

Хлапакът вече е над петдесетгодишен и слепоочията му сигурно са посребрени. Сандерсън се надява, че тази възрастна версия на младежа, който уби брат му, има сколиоза; че жена му е умряла от рак на яйчниците; че след изкарана заушка е останал сляп и стерилен — но вероятно е жив и здрав. Възможно е да държи бакалия някъде. Възможно е — не дай Боже! — дори да управлява ресторант на „Апълбийс“. Защо не? Беше на шестнайсет. Много вода изтече от тогава. Непълнолетен. Младежка непредпазливост. Досието му е запечатано. А Реджи? Също е запечатан. Кости в костюм под надгробния камък в Мишън Хил. Някои дни Сандерсън даже не си спомня как изглеждаше.

— Навремето ние с Дъги се правехме на Батман и Робин — казва баща му. — Това беше любимата му игра.

Спират на червено на кръстовището на Комърс Уей и Еърлайн Роуд, където скоро ще се случи инцидент. Сандерсън поглежда баща си и се усмихва.

— Да, татко, браво! Една година даже се маскирахме така за Хелюин, спомняш ли си? Аз те навих: Кръстоносеца с наметалото и Момчето чудо.

Баща му поглежда през предното стъкло на субаруто, без да каже думица. За какво ли си мисли? Или мисълта му се е сплескала до носеща честота? Понякога Сандерсън си представя звука на тази честота: *мммммммм*. Като бръмченето на старата изпитателна таблица преди навлизането на кабелната и сателитната телевизия.

Сандерсън полага длан върху тънката ръка на баща си и приятелски я стиска през палтото.

— Ти беше пиан като мотика и мама побесня, но аз се забавлявах. Това беше най-хубавият ми Хелюин.

— Никога не съм близвал алкохол пред жена си — заявява баща му.

„Не — помисля си Сандерсън, когато светва зелено. — Не и след като тя те отучи.“

— Да ти помогна ли с менюто, татко?

— Мога да чета — сопва се баща му. Вече не може да чете, но в техния ъгъл е достатъчно светло, за да разглежда картинките — дори и с гангстерските си слънчеви очила. Освен това Сандерсън знае какво ще си поръча.

Сервитьорът им поднася чай с лед и баща му казва, че си е избрал шницел от кайма, средно изпечен.

— Искам го розов, не кървав — уточнява той. — Ако е кървав, ще го върна.

— Както обичайно — кимва сервитьорът.

Баща му го поглежда подозрително.

— Зелен фасул или зелева салата?

Баща му изсумтява:

— Шегувате ли се? Всичкият онзи фасул изгни. Онази година човек не можеше да продаде дори най-проста брошка, камо ли истинско бижу.

— За него зелева салата — намесва се Сандерсън. — А за мен...

— *Всичкият онзи фасул изгни!* — натъртва баща му и високомерно поглежда сервитьора. Намерили на кого да пробутват врели-некипели!

Преди да се обърне към Сандерсън, сервитьорът, който многократно ги е обслужвал, кимва и се съгласява:

— Фасулът *наистина* изгни. А за вас, господине?

Обядват. Баща му отказва да си свали палтото, затова Сандерсън иска да му донесат един пластмасов лигавник и го завързва около врата му. Баща му не възразява; възможно е изобщо да не забелязва. Няколко парченца зеле се озовават на панталоните му, но почти всички капки от гъбения сос попадат върху лигавника. Към края баща му осведомява почти празното помещение, че толкова му се пикае, че две не вижда.

Сандерсън го придружава до мъжката тоалетна и разкопчава дюкяна му, но когато се опитва да дръпне надолу еластичната предница на памперса, баща му го плясва през ръката.

— Никога не пипай чужди пишки, Веселяко — сопва му се той.
— Да не падаш от Марс?

Това събужда стар спомен: Дъги Сандерсън стои пред тоалетната чиния със смъкнати гащи, а баща му е коленичил до него и го инструктира. На колко години е бил тогава? На три? Или само на две? Може и да е бил на две, но не се съмнява в запомненото: то е като ярко стъкълце край шосето, което така те заслепява за миг, че оставя в очите ти своя образ.

— Извади оръжието, заеми позиция и когато си готов — открий огън — казва Сандерсън.

Баща му го поглежда подозрително и се ухилва, с което разбива сърцето на сина си:

— Така казвах на момчетата си, когато ги учех да пикаят в клозета — обяснява той. — Дори ми рече, че това била моя работа, и аз я свърших, Бог ми е свидетел!

Струята шурва и общо взето уцелва писоара. Разнася се кисела и сладникава миризма. Диабет. Но какво от това? Понякога Сандерсън си мисли, че колкото по-скоро, толкова по-добре.

Обратно на масата, все още с лигавника, баща му произнася присъдата си:

— Не е лош ресторантът. И друг път трябва да дойдем.

— Искаш ли десерт, татко?

Баща му обмисля предложението, взирайки се през прозореца със зяпнала уста. На носеща честота ли е? Не, този път не.

— Защо не? Имам място за още.

Двамата си поръчват ябълков коблер. Баща му разглежда топката ванилов сладолед, сбърчил рунтавите си вежди.

— Жена ми го поднасяше с бита сметана. Тя се казваше Дори. Съкратено от Дорийн. Като момичето от „Клуб Мики Маус“. Здравейте, здравейте, здравейте, най-сърдечен привет!

— Знам, татко. Яж.

— Ти ли си, Дъги?

— Аха.

— Сериозно? Будалкаш ли ме?

— Не, татко, аз съм Дъги.

Баща му загребва лъжичка разтечен сладолед и ябълки.

— Обикаляхме, а?

— Кога?

— На Хелоуин обикаляхме хорските къщи, маскирани като Батман и Робин.

Изненадан, Сандерсън се засмива.

— И още как! Мама каза, че аз съм се родил глупак, но за теб нямало оправдание. А Реджи ни избягваше като чумави. Беше отвратен.

— Бях пиян — обяснява татко и започва да яде десерта си. След като свършва, се оригва, посочва прозореца и пита:

— Виж онези птици. Как се казват?

Сандерсън поглежда. Птиците са накацали по един контейнер за смет на паркинга. Върху оградата отзад има още няколко.

— Това са гарвани, татко.

— Знам, за Бога — отвръща баща му. — Едно време гарваните не бяха напаст. Имахме въздушен пистолет. Чуй ме сега. — Привежда се напред с делови вид. — Били ли сме тук преди?

Сандерсън обмисля за миг метафизичните уловки, скрити в този въпрос, и отговаря.

— Да. Идваме тук почти всяка неделя.

— Е, ресторантът не е лош. Но според мен трябва да се връщаме. Уморен съм. Сега искам другото нещо.

— Да си дремнеш.

— Другото нещо — повтаря баща му и го поглежда властно.

Сандерсън прави знак да му донесат сметката и докато плаща на касата, баща му се понася към изхода с ръце, пъхнати дълбоко в джобовете на палтото. Сандерсън набързо прибира рестото и се затичва, за да хване вратата, преди баща му да излезе на паркинга или дори на оживените четири платна на Комърс Уей.

— Биваше си я нея вечер — заявява баща му, докато Сандерсън го закопчава с предпазния колан.

— За коя вечер говориш?

— За Хелоуин, глупчо. Ти беше на осем, значи е било през хиляда деветстотин петдесет и девета. Ти се роди през петдесет и

първа.

Сандерсън изумено се обръща към баща си, но старецът е забил поглед в пътното платно. Сандерсън затваря вратата му, заобикаля отпред субаруто и се настанява зад волана. Две или три пресечки не обелват нито дума и Сандерсън решава, че баща му е забравил всичко, но не е така.

— Като стигнахме до къщата на Форестърови в подножието на хълма... Спомняш си хълма, нали?

— Хълма на Чърч Стрийт, да.

— Точно! Норма Форестър отвори вратата и те изпревари — преди да успееш да кажеш нещо, тя те пита „Почерпка или пакост“? После ме поглежда и казва „Почерпка или почерпка?“ — Баща му издава звук, напомнящ скърцането на ръждясали панти, който Сандерсън не е чувал от година или повече. Дори се пляска по бедрото.

— Почерпка или почерпка! Каква скица! Нали си спомняш?

Сандерсън се мъчи да си спомни, но в главата му е празно. Спомня си единствено колко беше щастлив, че баща му е с него, въпреки че костюмът му на Батман — защит на чатала — беше доста нескопосан. Сива пижама, емблемата на Батман нарисувана върху предницата с флумастер. Наметалото — изрязано от стар чаршаф. Суперколанът на Батман беше обикновен кожен колан, в който баща му затъкна многобройни отвертки и длета — дори един гаечен ключ — от кутията с инструменти в гаража. За маска му служеше проядена от молци вълнена скиорска шапка, която баща му нави до носа си, така че устата му се показваше. На излизане застана пред огледалото в антрето и разтегли хубаво шапката, мъчейки се да направи уши, но те не се задържаха.

— Предложи ми бутилка „Шайнърс“ — казва баща му. Изминали са девет пресечки по Комърс Уей и приближават кръстовището с Еърлайн Роуд.

— А ти взе ли я? — Баща му е с ума си. Сандерсън би искал да е така по целия път до „Куку и Хахо“.

— Иска ли питане. — Умълчава се. Близо до кръстовището двете платна на Комърс Уей преминават в три. Най-лявото е за обръщане. На светофара стрелката за движение напред свети в червено, а тази за ляв завой — в зелено.

— Имаше цици като възглавници. Дашна жена — най-хубавото ми любене беше с нея.

Да, нараняват те. Сандерсън го знае не само от личен опит, но и от разговори с други хора, които са настанили свои близки в „Куку и Хахо“. В повечето случаи не е преднамерено, но болката си е болка. В главата им е мешавица от спомени — подобно на задигнатите парченца от пъзел, които Хосе откри в кутията за пури под леглото на баща му — и си нямат вътрешни спирачки, за да преценят какво да говорят и какво — не. Сандерсън никога не е имал повод да мисли, че баща му е изневерявал на майка му за четирийсет и няколко години семеен живот, само че не мислят ли така всички пораснали деца, ако бракът на родителите им е бил тих и колегиален?

За миг извързва поглед към баща си и именно заради това се удря в друг автомобил, вместо да се размине с него на косъм, както се случва постоянно по натоварени пътни артерии като Комърс Уей. Сблъсъкът не е сериозен, само леко чукване, и Сандерсън знае, че макар да се е разсеял за една-две секунди, вината не е негова.

Един пикап-мастодонт с гуми като на трактор и светлини отгоре на купето се престроява в платното му, за да направи ляв завой, докато зелената стрелка още свети. Не дава заден мигач: Сандерсън забелязва това точно когато субаруто се удря в задницата на пикапа. Двамата с баща му политат напред — добре че са предпазните колани — и в гладката допреди малко предница на колата внезапно се надига хребет, но въздушните възглавници не се задействат. Разнася се звън на строшено стъкло.

— Дрисльо! — крещи Сандерсън. — По дяволите!

Тогава допуска грешка. Натиска копчето за спускане на стъклото, подава навън ръка и размахва среден пръст към пикапа. По-късно ще реши, че е постъпил така само защото баща му се взеше с него в колата и за пръв път от години беше с ума си.

Баща му! Сандерсън се обръща към него.

— Добре ли си?

— Какво стана? — пита баща му. — Защо спряхме?

Объркан е, но иначе изглежда нормално. Добре че беше закопчан, макар че в последно време е трудно да забравиш предпазния колан. Колата те подсеща. Подкарай я, без да си го сложиш, и тя започва да писука възмутено. Сандерсън се навежда над скута на баща

си и изважда от жабката документите на субаруто и застрахователния талон. Когато се изправя, вратата на пикапа е отворена и шофьорът крачи към него, без да обръща абсолютно никакво внимание на колите, които надуват клаксони и се мъчат да заобиколят поредните жертви на пътнотранспортно произшествие. Движението не е натоварено както в делничен ден, но Сандерсън не се благодари, че има един проблем помалко, понеже наблюдава идващия шофьор и си мисли: „Сега го загазих“.

Познава този човек. Не лично, обаче това е типичен южен тексасец. Носи джинси и тениска с ръкави, отпорени на раменете. Не отрязани, отпорени — по загорелите мускули висят конци и разръфани нишки. Джинсите са се смъкнали по бедрата му и се вижда марката на боксерките му. В една от гайките за колана е закачена верига, чийто край е пхнат в задния джоб — без съмнение тя завършва с голям кожен портфейл, носещ логото на някоя хевиметъл група. Ръцете и шията му са целите изрисувани. Когато види по камерите за видеонаблюдение такъв тип да се мотае на тротоара пред бижутерията, Сандерсън натиска копчето за заключване на вратата. Точно сега с удоволствие би натиснал копчето за заключване на субаруто, но не може. Изобщо не биваше да показва среден пръст; дори разполагаше с време да размисли, докато спускаше стъклото. Но вече е твърде късно.

Сандерсън отваря вратата и слиза, готов да го успокоява и да се извинява без нужда — все пак този тип го засече, за Бога! Тогава забелязва нещо, което го ужасява — ръцете му изтръпват, потният му врат (навън е истинска фурна) се схваща. Татуировките на мъжа са направени грубо и безразборно: около бицепсите — вериги; по предмишниците — тръни; върху едната китка — кинжал, от чието острие се стича капка кръв. Не е отишъл в някой салон за татуировки. Нашарил се е така в затвора. Татуирания е висок поне метър и деветдесет с ботушите и тежи поне деветдесет килограма. Може би сто. Сандерсън е метър и седемдесет и шест и тежи седемдесет и два килограма.

— Вижте, извинявайте за средния пръст — казва Сандерсън. — Изпуснах си нервите. Но вие се престроихте, без да...

— Виж как си ме ожулил! — нахъсва се Татуирания. — Тоя пикап го взех само преди три месеца!

— Трябва да съставим протокол за пред застрахователите. — Освен това им трябва полицаи. Сандерсън се оглежда, но вижда само зяпльовци, които намаляват скоростта, за да преценят щетите, и отново ускоряват.

— Да, бе, ще се охарча за застраховка, когато парите едва стигат да изплащам тая курветина!

„Длъжен си — мисли Сандерсън. — Такъв е законът.“ Само че типове като този явно не смятат, че законът се отнася за тях. Гумените тестиси, които висят под табелата с регистрационния номер, са живото потвърждение.

— Защо не ме пусна, лайнар?

— Нямах време — Сандерсън също минава на „ти“. — Ти обърна, без да дадеш мигач...

— Дадох!

— Тогава защо не е включен? — изтъква Сандерсън.

— Защото си ми потрошил задния фар, кретен нещастен! Какво ще кажа сега на гаджето, а, малоумнико? Тя ме спонсорира за първоначалната вноска! И не ми навирай тия бумажки в лицето!

Той избива от ръката на Сандерсън документите на субаруто и застрахователния талон. Сандерсън зяпва от изумление. Книжката се въргалят на асфалта.

— От мене — чао — заявява Татуирания. — Аз ще си оправя моята щета, ти си оправяй своята. Пито — платено.

Субаруто е пострадало далеч по-зле от пикапа с абсурдно високите гуми: ремонтът ще глътне хиляда и петстотин или две хиляди долара повече, но не това е причината Сандерсън да възрази. Не е и страх, че простакът ще се измъкне безнаказано: достатъчно е да запише номера над полюшващите се гумени тестиси. Дори не е адската жега. Движи го мисълта за баща му, който седи в колата — с изпържен мозък, без да е наясно какво става, нуждаещ се от сън. Досега трябваше да са преполовили пътя до „Куку и Хахо“, но още бяха до кривата круша. Защото този смотаняк намери кога да прави ляв завой. Непременно трябваше да хване зеленото: иначе щеше да настъпи краят на света и да забучат тръбите на Страшния съд.

— Няма пито, няма платено — заявява Сандерсън. — Вината е твоя. Ти ме засече, не даде сигнал. Нямах време да реагирам. Искам да видя документите на автомобила и шофьорската ти книжка.

— Майка ти да еба! — казва здравенякът и удря Сандерсън в корема. Сандерсън се превива и въздухът със свистене излиза от дробовете му. Знаеше, че не бива да провокира шофьора на пикапа — един поглед към аматьорските му татуировки даваше ясна представа що за човек е, но въпреки това реши да се прави на мъж, защото не вярваше, че ще го пребият посред бял ден на кръстовището на Комърс Уей и Еърлайн Роуд. По принцип е от хората, за които се казва, че и на мравката път правят. За последно са го удряли с юмрук в трети клас, когато се разгоря спор за едни бейзболни картички.

— Ето ти документите на колата — казва Татуирания. Големи вадички пот се стичат по лицето му. — Сега доволен ли си? А шофьорска книжка нямам, ясно ли ти е? Нямам, мамицата ти! Ще си имам купища разправии заради теб, понеже ти си биеше чекия, вместо да си гледаш пътя. Педал смотан!

После на Татуирания съвсем му пада пердето. Може би от жегата, може би заради чукването, може би защото Сандерсън настояваше да види документи, каквито той няма. Възможно е дори да е от звука на собствения му глас. Сандерсън многократно е чувал израза „да ти падне пердето“, но чак сега разбира истинското му значение. Татуирания се оказва много талантлив учител. Сплита ръце в двоен юмрук. Сандерсън успява само да види сините очи, изрисувани върху кокалчетата, преди юмрукът да се стовари върху главата му като ковашки чук и да го повали върху смачканата предница на субаруто. Той се плъзва по корпуса и усеща как едно заострено парче метал разкъсва ризата и кожата му. Кръвта се стича надолу, гореща като огън. После краката му се подкосяват и той рухва на асфалта. Взира се в ръцете си и не вярва, че са неговите. Едната му буза пламти и се надува като хлебно тесто. Дясното му око сълзи.

Следва ритник в горната част на тялото. Главата на Сандерсън се удря в едната джанта и отскача. Той се опитва да изпълзи от сянката на Татуирания. Татуирания му крещи, ала Сандерсън не различава отделни думи; чува *уа-уа-уа* — нечленоразделните звуци, издавани от възрастните, когато разговарят с децата в анимационните филмчета „Пийнътс“. Би казал на Татуирания същото като в онази стара песен: *Добре, ти казваш „Да“, аз казвам „Не“, да приключим нашия роман. Би допълнил: Без лоши чувства и без удари под кръста нека да се разделим* (макар че ударът над кръста си го биваше); *нека всеки по*

пътя свой да поеме и щастлив по света да кръстосва; до утре, мускетари. Само дете не може да си поеме дъх. Мисли, че ще получи сърдечен удар; предполага, че това може да се случва в момента. Исква да надигне глава — ако ще се мре, предпочита по-вълнуваща гледка от асфалта на Комърс Уей и смачканата предница на субаруто, — но явно не е способен и на това елементарно движение. Вратът му е омекнал като сварен макарон.

Следва нов ритник, този път в лявото му бедро. После Татуирания надава кански вой и червени капчици се поръсват по шосето. Отначало Сандерсън си мисли, че капките бликат от носа му — или може би от устата му заради двойния юмрук в лицето, — но после още топли капки се стичат по врата му. Сякаш е тропически дъжд. Сандерсън изпълзява покрай предницата на колата си, преобръща се и успява да седне. Вдига поглед, замижавайки от ослепителния блясък на небето, и вижда баща си до Татуирания. Татуирания се е превил надве, сякаш има силни колики. Също така опипва врата си, от който стърчи парче дърво.

Отначало Сандерсън не осъзнава какво се е случило, но бързо се досеща. Дървото е дръжката на нож, който е виждал и преди. Виждал го е почти всяка седмица. *Не ти трябва нож, за да разрежеш шницел от кайма*, както винаги изтъква баща му по време на неделните им обеди, *вилицата е достатъчна*, но в „Апълбийс“ задължително ти дават нож и вилица. Такова е обслужването им. Баща му може и да не си спомня кой от синовете му му идва на свиждане или че жена му е починала; вероятно вече не помни и презимето си, но явно не е загубил онази интелигентна безскрупулност, с която се е издигнал от прост работник на сонда до горните слоеве на средната класа: търговец на ювелирни изделия в Сан Антонио.

„Накара ме да погледна птиците — сеца се Сандерсън. — Гарваните на контейнера за смет. Тогава е задигнал ножа.“

Татуирания е загубил интерес към седналия на шосето мъж и дори един-единствен път не поглежда към стареца, застанал до него. Закашлял се е. При всяко изкашляне от устата му бликва тънка алена струйка. С една ръка стиска ножа и се опитва да го измъкне от врата си. Кръвта се лее по тениската му и мокри джинсите му. Той тръгва към кръстовището на Комърс Уей и Еърлайн Роуд (където целият трафик е спрял) — все така превит надве и все така кашлящ.

Свободната му ръка повтаря едно кратко и весело приветствие: „Здравей, мамо!“

Сандерсън се надига. Краката му треперят, но той успява да се задържи прав. Чува вой на сирена. Полицията идва. Разбира се, след дъжд качулка.

Сандерсън прегръща баща си през раменете.

— Добре ли си, татко?

— Онзи човек те биеше — хладно заявява баща му. — Кой е той?

— Не знам. — По страните на Сандерсън се стичат сълзи. Той ги изтрива.

Татуирания пада на колене. Престанал е да кашля. Сега ръмжи тихо. Повечето хора стоят настрана, но двама смелчаци отиват да му помогнат. Сандерсън предполага, че вече не му е нужна помощ, но както те си знаят.

— Обядвахме ли, Реджи?

— Да, татко, обядвахме. И аз съм Дъги.

— Реджи е умрял. Не ми ли го каза ти?

— Да, татко.

— Онзи човек те биеше. — Лицето на баща му се изкривява в гримасата на дете, което е невероятно уморено и му се спи. — Главата ме боли. Давай да вървим. Искам да си полегна.

— Трябва да изчакаме ченгетата.

— Защо? Какви ченгета? *Кой* е този тип?

Замирисва на лайна. Баща му току-що е напълнил гащите.

— Ела да седнеш в колата, татко.

Старецът разрешава на Сандерсън да го преведе покрай смачканата предница на субаруто.

— Страхотен Хелуин беше, а? — подхвърля.

— Да, татко, страхотен. — Сандерсън помага на осемдесет и три годишния Батман да се качи в колата и затваря вратата, за да не се загуби прохладата. Първата кола на градската полиция спира, а ченгетата ще искат да видят документ за самоличност. Шейсет и една годишният Робин се затъртя към шофьорската врата, за да го вдигне от асфалта, притиснал ръце към натъртените си ребра.

На Джон Ървинг

ДЮНАТА

Както вече споменах в бележката към „Батман и Робин“ понякога (макар и много рядко) разказите пристигат наготово, като завършени изделия — чашката заедно с дръжката. Господи, колко обичам тези моменти! Вършиш си обичайната работа, не си напругаш ума и не щеш ли — БАМ! — някой разказ пристига с бърза поща — завършен и свършен. От теб се иска само да го запишеш.

Бях във Флорида и разхождах по брега нашето куче. Заради януарския студ наоколо нямаше жива душа. Внезапно зърнах нещо, което ми заприлича на надпис в пясъка. Като се приближих, разбрах, че е било зрителна измама, предизвикана от слънчевите лъчи и сенките, обаче умовете на писателите са складове за информация, затова се сетих за цитат, прочетен някъде (оказа се, че е от Омар Хайям): „Пръстът на съдбата написва нещо на стената и щом свърши, продължава нататък“. Този цитат пък ми навя мисълта за вълшебен свят, в който невидим пръст на съдбата пише върху пясъка ужасяващи послания, и аз съчиних този разказ. Краят е сред любимите ми завършеци на кратки литературни произведения. Е, не може да се мери с „Августовска жега“^[1] от У. Ф. Харви — това е истинска класика!, — но и не пада много по-долу.

Под яркосиньото утринно небе съдията тронаво се качва в каяка (движенията му са бавни, затова минават пет минути, докато се настани) и си мисли, че с напредването на възрастта човешкото тяло се превръща в чувал, пълен с болки и унижения. Преди осемдесет години, когато беше на десет, той скачаше в дървената лодка и отвързваше въжето, придържащо я към кея, без да е обременен от тежестта на спасителната жилетка или на грижите и естествено, без да си подмокри гащите. Всяко пътешествие до безименното островче, подаващо се от водата на двеста метра от брега на залива като наполовина потопена подводница, започваше с неописуем трепет, примесен с безпокойство. Сега трепетът го няма, останала е само тревогата. И болката, която сякаш се е загнездила в корема му и се разпространява из цялото му тяло. Той обаче не се отказва от експедицията. През последните години, съпътстващи настъпването на старостта, вече е загубил интерес към много неща — всъщност към повечето, вълнуващи по-младите, — но не и към дюната в далечния край на острова. Не и към дюната.

Отначало след всяка силна буря очакваше пясъчното хълмче да е изчезнало, а когато през 1944 ураган потопа военния кораб „Уорингтън“ край Виро Бийч, беше сигурен, че и дюната е била пометена. Обаче, след като небето се проясни, видя, че островът си е там. Също и дюната, въпреки че вятърът, духащ със сто и шейсет километра в час, би трябвало да отвее пясъка и да останат само голи скали и коралови бабуни. През годините съдията често се питаше дали магията е в него, или в острова. Предполагаше, че е вярно и едното, и другото, но най-магическа беше дюната.

От 1932 досега хиляди пъти е изминавал с лодка краткото разстояние от сушата до острова и обратно. Обикновено там има само камънаци, храсти и пясък, обаче от време на време той намира още нещо.

Най-после се намества в каяка, хваща веслата и бавно гребе към острова, вятърът развява рехавите кичурчета побеляла коса, опасващи плешивото му теме. Над него кръжат няколко лешояда и разговарят на грозния си език. Някога той беше наследник на най-богатия човек по крайбрежието на Мексиканския залив, след което стана адвокат, после — съдия в окръг Пинелас, накрая беше назначен в щатския Върховен съд. Говореше се, че ще бъде номиниран за Върховния съд на

Съединените щати, само че това не се случи и само седмица след като ненормалникът Клинтън замени Рейгън в Белия дом, съдия Харви Бичър — съдията, както го наричаха повечето му познати (той нямаше приятели) в Сарасота, Оспри, Хокомис и Венис, — подаде оставка. И без това не харесваше столицата на Флорида Талахаси. Там е студено.

Пък и твърде далеч от острова и от особената дюна. През ранните утрини, докато кануто се носи по спокойните води, Харви е склонен да признае, че е пристрастен към тези пътувания. А и кой не би се пристрастил?

На каменистия източен бряг в пукнатина в покрита с гуано скала е пораснало невисоко чворесто дърво. Съдията винаги завързва лодката за него и винаги здраво затяга възела. Не му се иска течението да отнесе кануто и той да си остане на острова; имотът на баща му (още мислено го нарича така, въпреки че старият Бичър е покойник от четирийсет години) заема близо четири квадратни километра от най-скъпите земи по крайбрежието, господарската къща е по-навътре, откъм залива Сарасота, затова дори той да вика за помощ, никой няма да го чуе. Томи Къртис, пазачът на имота, може би ще забележи отсъствието му и ще тръгне да го търси, по-вероятно е обаче да реши, че съдията се е заключил в кабинета си — напоследък Харви прекарва там все повече време уж пишейки мемоарите си.

Навремето госпожа Райли щеше да се разтревожи, ако той не излезе от кабинета си, за да обядва, но напоследък Харви много рядко хапва по това време („Толкова е изпосталял, че на нищо не прилича“ — често коментира тя, но само зад гърба му). Няма друг персонал, а икономката и пазачът знаят, че той се сърди, когато прекъсват работата му. Не че има опасност да го прекъснат — от две години не е добавил нито ред към мемоарите си и дълбоко в сърцето си знае, че никога няма да ги допише. Недовършените спомени на съдия от Флорида? Надали ще е голяма загуба за човечеството. Единственото, което може да опише, никога няма да види бял свят.

Слизането от лодката го затруднява още повече от качването в нея — Бичър пада по гръб и вълничките, които прииждат върху зърнестия пясък, намокрят ризата и панталона му. Все му е едно. Не му се случва за първи път, а и няма кой да го види. Дава си сметка, че е чиста лудост на тази възраст да идва с лодката дотук, въпреки че

островът е близо до сушата, обаче за нищо на света няма да прекрати пътешествията. Пристрастяването е по-силно от него.

Изправя се, залита и притиска длани до корема си, изчаквайки болката да премине. Бръсва пясъка и миниатюрните раковини, полепнали по панталона му, още веднъж проверява дали лодката е завързана здраво и като вдига глава, забелязва, че единият лешояд е кацнал на най-високата скала и го наблюдава.

— Къш! — крясва му и за пореден път се ужасява от гласа си — дрезгав и треперлив като на заядлива старица в траур. — Къш, гадино! Разкарай се и си гледай работата!

Лешоядът разперва за миг проскубаните си криле, но не помръдва. Очичките му, напомнящи лъскави черни мъниста, сякаш казват: „Ама господин съдия, днес имам работа тъкмо с теб“.

Бичър се навежда, избира по-голяма раковина и я запраща към птицата. Този път тя отлита, плющенето на крилете ѝ е като звук от раздиране на плат. Прелита над тясната ивица вода и каца на кея, където е завързана лодката. „Прогоних я — казва си Бичър, — обаче все пак е лоша поличба.“ Спомня си как веднъж Джими Каслоу от щатската пътна полиция му каза, че лешоядите не само знаят къде има мърша, но и къде ще има много скоро:

— Представа си нямаш колко пъти съм виждал как тези грозници кръжат над един или друг участък от магистрала Тамиами, а след два дни тъкмо на това място става катастрофа. Да, налудничаво е, обаче всеки полицай във Флорида ще потвърди думите ми.

Над безименното островче винаги кръжат лешояди. Съдия Бичър предполага, че от малкото парче земя се излъчва миризма на смърт... обяснимо, нали?

Тръгва по тясната пътека, която е проправил през годините. Ще разгледа дюната от другата страна, където пясъкът е ситен, а не зърнест и примесен с камъчета и начупени раковини, после ще се върне при лодката и ще изпие цялата бутилчица със студен чай. Може би ще подремне под утринното слънце (напоследък все го избива на сън, което вероятно е нормално за всички, приближаващи или прехвърлили деветдесетте), а когато се събуди (ако се събуди), ще потегли обратно към брега. Внушава си, че дюната ще е най-обикновено заоблено пясъчно хълмче — като повечето пъти, обаче има лошо предчувствие. Знае какво ще види.

Проклетите лешояди също знаят.

Остава дълго на пясъчната ивица — стои прав, сключил е на гърба си пръстите си, изкривени от ревматизма. Изпитва болки навсякъде — в раменете, в кръста, в коленете и най-вече в корема, — но не им обръща внимание. Тъкмо сега не му е до тях. Може би по-късно...

Взира се в дюната и в написаното върху нея...

* * *

Антъни Уейланд пристига в Пеликан Пойнт, имението на съдията, точно в седем вечерта, както са се уговорили. Бичър открай време харесва коректността — във и извън съдебната зала, — а това момче е коректно. Напомня си никога да не нарича Уейланд „момче“ (въпреки че тук, в южните щати, обръщението „синко“ е допустимо). Антъни няма да разбере, че когато си на деветдесет, всеки човек на възраст под шейсет години ти изглежда като момче.

Кани новодошлия в кабинета си и казва:

— Благодаря, че се отзова на поканата. — В къщата са само двамата — Къртис и госпожа Райли отдавна да се прибрали в домовете си в Нокомис Вилидж. — Носиш ли необходимото?

— Разбира се, сър. — Уейланд отваря голямото си дипломатическо куфарче и изважда листове хартия, прикрепени със солидна метална щипка. Хартията не е пергаментова, както е бил обичаят навремето, но е плътна и луксозна. Най-отгоре на първата страница са написани с вдъхващ страх и уважение готически шрифт (който според съдията е най-подходящ за надписи на надгробни плочи) следните думи: **„Последна воля и завещание на ХАРВИ Л. БИЧЪР“**. — Откровено казано, изненадан съм, че сам не подготвихте документа. Мисля, че дори да сте позабравили някои положения от наследственото право на щата Флорида, пак го познавате много по-добре от мен.

— Може би е вярно — подигравателно процежда съдията. — На моята възраст паметта отслабва и човек започва да забравя.

Уейланд се изчервява като рак:

— Друга ми беше мисълта...

— Знам какво си мислиш, синко — прекъсва го съдията. — И не се сърдя. Но след като ме попита... спомняш ли си старата поговорка, че който си е сам адвокат, има за клиент глупак?

Уейланд широко се усмихва:

— Чувал съм я и често я използвам, когато съм назначен за служебен адвокат и някой мръсник, пребил жена си, или блъснал човек и избягал от местопрестъплението, заяви, че сам ще се защитава в съда.

— Предположих, че я знаеш, но има още една несъкратена версия: адвокат, който си е сам адвокат, има за клиент *кръгъл* глупак. Важи за наказателното, гражданското и *наследственото право*. Предлагам да започнем. Времето ни е ограничено. — В последната фраза съдията влага двойствен смисъл.

Захващат се за работа. Госпожа Райли е приготвила безкофеиново кафе, но Уейланд заявява, че предпочита кока-кола. Старателно записва поправките, които му диктува Бичър: с делови тон, сякаш се намира в съдебната зала, съдията променя някои текстове в завещанието и добавя нови, сред които най-съществен е този за дарение от четири милиона долара за намиращото се в Сарасота Дружество за опазване на природата и на бреговата ивица. Парите ще бъдат получени при условие, че от дружеството издействат щатът да обяви за резерват определен остров, намиращ се в близост до Пеликан Пойнт.

— Няма да ги затрудни — отбелязва Бичър. — Ти можеш да им помогнеш с подготвянето на документите. Бих предпочел да работиш про боно, но разбира се, не те задължавам. Мисля, че ще ти се наложи само веднъж да пътуваш до Талахаси. Островът е малък и там растат само храсталаци. Губернатор Скот и приятелчетата му от Чаената партия ще са на седмото небе от радост.

— Защо, сър?

— Защото следващия път, когато от Дружеството започнат да ги врънкат за пари, те ще кажат: „Не получихте ли четири милиона от стария съдия Бичър? Я се разкарайте, и то по-бързичко, наглеци такива!“

Уейланд се съгласява, че вероятно събитията ще се развият по този начин и двамата преминават към по-скромните дарения. Накрая Уейланд казва:

— Щом подготвя новото завещание, ще са ни необходими двама свидетели и нотариус...

— За всеки случай ще заверя тази чернова — прекъсва го съдията. — Ако междувременно нещо се случи с мен, ще я признаят за официален документ. И без това няма кой да го оспори — надживях всички роднини.

— Много мъдро, сър. Добре ще е да го уредите още тази вечер. Човекът, който се грижи за имота, и икономката...

— Ще бъдат тук в осем сутринта — отново го прекъсва Бичър, — обаче това ще ми е първата работа утре сутринта. Нотариусът Хари Стейнс живее на Вамо Роуд и на драго сърце ще се отбие при мен преди работа. Много ми е задължен. Дай ми документа, синко. Ще го заключа в сейфа.

— Нека направя поне... — Уейланд поглежда протегнатата старческа ръка с изкривени от ревматизма пръсти и не довършва изречението. Нямах право на възражение, когато съдия от щатския Върховен съд (макар и в оставка) поиска нещо. „Какво пък, това е само черновата с поправките, която ще бъде заменена с окончателния вариант“ — казва си „младокът“, подава неподписаното завещание и наблюдава как Бичър става (при което лицето му се изкривява от болка) и отнема рамкираната снимка на мочурищата „Евърглейдс“, под която е сейфът. Въвежда шифъра, без да си направи труда да прикрива таблото, и оставя завещанието върху купчина разхвърляни банкноти. „Майко мила!“ — помисля си Уейланд.

— Готово! — доволно казва съдията. — Липсват само подписите. Какво ще кажеш да го отпразнуваме, синко? Предлагам първокласно малцово уиски.

— Ами... едно питие няма да ми навреди.

— Навремето и на мен не ми вредеше, но сега нещата се промениха, затова ще ме извиниш, че не ти правя компания. Разрешено ми е да пия само безкофеиново кафе и по малко подсладен чай. Имам проблеми със стомаха. Лед?

Уейланд вдига два пръста и Бичър пуска в чашата му две кубчета лед — движенията му са непохватни като на всеки старец. „Младокът“ отпива от уискито и страните му пламват. „Така се зачервяват всички любители на чашката“ — казва си съдията. Уейланд оставя питието и пита:

— Може ли един въпрос? Защо бързате толкова? Доколкото виждам, вие сте добре със здравето... само дето понякога имате стомашни проблеми.

Бичър знае, че младият Уейланд е неискрен — все пак не е сляп, нали така?

— Здрав съм като камък — отговаря, вдига юмрук, за да илюстрира думите си, и сяда — неволно изпъшква и потреперва. Позамисля се и добавя: — Искаш ли да ти кажа защо бързам толкова?

Уейланд обмисля отговора си (което допада на съдията), после кимва.

— Свързано е с острова, за който преди малко се разпоредих в завещанието си. Предполагам, че до днес не подозираше за съществуването му.

— Имате право.

— Повечето хора не го забелязват и с основание — кой ще обърне внимание на парче земя, което едва се подава от водата. Дори морските костенурки не стъпват там. Въпреки това е необикновен. Известно ли ти е, че дядо ми е участвал във войната с Испания^[2]?

— Не, сър. — „Младокът“ говори с преувеличена почтителност, както хората се обръщат към малоумните старци; вероятно смята, че умът на съдията блуждае. Само че дълбоко греши — умът на Бичър никога не е бил така бистър и след като е направил първата крачка, жадува да разкаже цялата история, преди да...

Ами, преди.

— Да, участвал е. Някъде тук имам негова снимка на възвишението Сан Хуан. Той твърдеше, че се е бил и в Гражданската война, но проучванията ми във връзка с моите мемоари доказаха, че това е невъзможно. По това време дядо или не е бил роден, или е бил мъник. Обаче имаше богато въображение и умееше да разказва така, че да повярвам на най-фантастичните му истории. И защо не? Бях невинно хлапе, което доскоро е вярвало в Дядо Коледа и във феята, която сменя падналите зъбки с нови.

— И той ли беше юрист като двамата с баща ви?

— Не, синко, дядо ми беше крадец. Бързопръстия Хари не можеше да му стъпи на малкото пръстче — плякосваше всичко, което не е заковано. Само че като повечето апаши, които винаги се изплъзват от закона — например като сегашния ни губернатор, — той наричаше

себе си бизнесмен. Бизнесът му — евфемизъм за обирджийство — беше свързан с покупко-продажба на земи. Купуваше на безценица бластисти терени, гъмжащи от алигатори и от комари, и ги продаваше скъпо и прескъпо на клиенти, наивни като моя милост в детството ми. Балзак е казал: „Зад всяко голямо богатство се крие престъпление“. Тази мисъл важи с пълна сила за семейство Бичър, но помни, че си мой адвокат и че трябва да запазиш в тайна всичко, казано от мен.

— Разбира се, сър. — Уейланд отново посяга към чашата и си казва, че досега не е пил толкова хубаво уиски.

— Дядо Бичър ми показва онзи остров, когато бях десетгодишен. Нашите бяха отишли някъде и му бяха заръчали да се грижи за мен. Сигурно му се искаха тишина и спокойствие. Или пък обратното — да полудува с хубавичката прислужница и да ѝ бръкне под полата. Затова ми разказа за Едуард Тич — по прякор Черната брада, за когото се говорело, че е закопал на острова голямо съкровище.

— „Досега никой не го е намерил, Хави (така ме наричаше), ама на теб може да ти излезе късметът. Представяш ли си — купища скъпоценности и златни дублони!“ Навярно се досещаш какво направих.

— Сигурно сте отишли на острова и сте оставили стареца да се позабавлява с прислужницата.

Съдията се усмихва и кима:

— Качих се на старото дървено кану, което държахме вързано на кея, и загребах така, сякаш ме гонеха триста дявола и скоро щяха да ме настигнат. След пет минути бях там. Напоследък прекосяването на пролива ми отнема тройно повече време, и то ако няма силно вълнение. Откъм сушата островът е покрит с камънаци и обрасъл с храсталаци, но от другата му страна има дюна от много фин пясък, която никога не изчезва. Вече осемдесет години ходя там и не забелязвам никаква промяна.

— Надали сте открили съкровището.

— Напротив. По-точно открих нещо, но не бяха скъпоценности и златни дублони, а име, сякаш написано с пръчка на дюната... само че никъде не се виждаше пръчка. Буквите бяха врязани в пясъка и изпъкваха под слънцето, изпълващо ги със сенки. Изглеждаха така, все едно се движат.

— Чие беше името, сър?

— Мисля, че трябва да го видиш, за да добиеш представа. — Съдията изважда от горното чекмедже на бюрото си лист хартия, написва нещо с печатни букви и завърта листа така, че Уейланд да прочете написаното: „РОБИ ЛАДУШ“.

— Аха... — промърморва адвокатът, макар че явно не разбира нищичко.

— При друг случай щях да тръгна да търся съкровището с този Роби, защото беше най-добрият ми приятел и като всички хлапета на нашата възраст бяхме неразделни.

— Като сиамски близнаци — усмихва се Уейланд. Може би си спомня най-добрия си приятел през отдавна отминалите дни на детството си.

— Да, бяхме много гъсти, както казвате вие, младежите. Само че тъкмо тогава Роби беше заминал с техните при родителите на майка му във Вирджиния или в Мериленд... някъде на север. Ето защо предприех издирването сам. А сега слушай внимателно, синко. *Всъщност* приятелят ми се казваше Робърт Ладусет.

— Аха — отново промърморва Уейланд.

Бичър си казва, че това уклончиво мърморене рано или късно ще вбеси някой събеседник на господин адвоката, обаче самият той не ще има възможност да се увери в предположението си, затова предпочита да не се дразни.

— С него бяхме първи приятели, но бяхме в една тайфа с други момчета и всички му викаха Роби Ладуш. Сещаш ли се накъде бия?

— Май да — отговаря Уейланд, само дето изражението му подсказва точно обратното. Не е чудно — Бичър е имал много повече време, за да размишлява върху тези неща. Най-често през безсънните нощи.

— Напомням ти, че тогава бях на десет. Ако ме бяха накарали да напиша името на приятеля си, щеше да се получи ето това. — Той потупва с пръст думите РОБИ ЛАДУШ на листа хартия и добавя тихо, сякаш говори на себе си: — Излиза, че донякъде магията е в мен. *Няма друго обяснение*. Въпросът е доколко.

— Твърдите, че не вие сте написали името в пясъка, така ли?

— Естествено, че не бях аз. Мисля, че го обясних от ясно поясно.

— В такъв случай сигурно е било написано от момче от вашата... тайфа.

— Всички бяха от Нокомис Вилидж и дори не бяха чували за острова, пък и надали биха проявили интерес към някакво си каменисто парче земя, обраснало с гъсти храсталаци. Само Роби знаеше какво е онова хълмче във водата отвъд пролива — и той като мен беше от Пойнт, — обаче се намираше на стотици километри на север.

— Аха...

— Роби не се върна от онова пътуване. След около седмица научихме, че по време на езда паднал от коня и си счупил врата. Загинал на място. Родителите му бяха съкрушени. Аз — също.

Настъпва тишина, докато Уейланд размишлява върху чутото. И съдията размишлява. Някъде в далечината хеликоптер прелита над пролива. „От Отдела с борба с наркотиците търсят трафиканти на дрога“ — казва си Бичър. Всяка нощ чува бръмченето на хеликоптерите. Такава е действителността в съвременния свят и поради тази причина (поради много причини) му се иска да се отърси от нея.

Накрая Уейланд подхваща:

— Ако съм ви разбрал правилно...

— Ами, не знам — прекъсва го съдията. — Какво разбра?

Антъни Уейланд е твърде опитен адвокат, за да попадне в този капан, и вместо да отговори, също задава въпрос:

— Споделихте ли с дядо ви?

— Не, защото в деня, в който получихме телеграмата с тъжната вест, той беше заминал за някъде. Рядко се задържаше на едно място. Видях го чак след около шест месеца. Не му казах нищо. И както е сторила Мария след раждането на единствения Син Божи, пазех всичко в сърцето си^[3] и често мислех за случилото се...

— До какво заключение стигнахте?

— Продължих да отивам с кануто до острова и да оглеждам дюната — мисля, че с това отговарям на въпроса ти. Всеки път нямаше нищо... нищо... нищо. Навярно щях да се отърся от вманиачаването си, но един ден след училище по навик отидох при дюната и в пясъка отново беше написано име. Надписът беше с печатни букви — разказвам с всички подробности, както съм свикнал да правя в съда.

Пак не видях пръчка, въпреки че онзи, сътворил надписа, би могъл да я хвърли във водата. Този път името беше ПИТЪР ОЛДЪРСЪН. Беше ми непознато. След няколко дни отидох да взема вестника от пощенската кутия — правех го по задължение, а по навик преглеждах заглавната страница, докато вървах обратно по алеята, която, както си разбрал, минавайки с колата по нея, е дълга около шестстотин метра. През лятото проверявах и резултатите от мачовете на „Уошингтън Сенатърс“, защото бяха „почти южняшки отбор“. През онзи ден погледът ми беше привлечен от заглавие на първата страница: „МИЯЧ НА ПРОЗОРЦИ ЗАГИВА ПРИ НЕЛЕП ИНЦИДЕНТ“. Горкият човек миел прозорците на третия етаж на обществената библиотека в Сарасота, но скелето се счупило и той паднал на тротоара. Казваше се Питър Олдърсън.

Съдията наблюдава изпод око Уейланд и по изражението му разбира, че адвокатът приема думите му или като шега, или като фантазмагория, плод на развинуто въображение. Вижда и че „младокът“ е харесал уискито, затова му долива, а онзи не възразява. Всъщност пет пари не дава дали Уейланд му вярва, или не. Удоволствието да сподели тайната си с някого е неописуемо. Затова продължава:

— Може би разбираш защо ме измъчва въпросът в кого е магията. Познавах Роби и името му беше написано погрешно, както бих го написал аз. Обаче дори не бях чувал за мияча на прозорци от Адам. Така или иначе след този случай дюната ме обсеби. Добих навика да я посещавам почти всеки ден и го запазих до дълбоките си старини. Изпитвам към дюната уважение и страхопочитание, но най-вече съм пристрастен към нея.

През годините много надписи се появиха върху пясъка и хората, чиито имена виждах там, винаги умираха. След няколко дни, след седмица или след две, най-късно след месец. Сред тях имаше мои познати и ако знаех някого по прякор, на дюната виждах тъкмо прозвището. Един ден през четирийсетте пак отидох с кануто до острова и на дюната беше написано „ДЯДО БИЧЪР“. След три дни той почина от инфаркт — тогава се намираще в Кий Уест.

С изражението на човек, който си има работа с кротък душевноболен и се опитва да му угоди, Уейланд пита:

— Не се ли опитахте да се намесите в... този процес? Например да се обадите на дядо ви и да го посъветвате да отиде на лекар...

Бичър поклаща глава:

— Не знаех, че причината за смъртта му е инфаркт, докато не получихме заключението на съдебния лекар на окръг Монро. Можеше да почине при катастрофа или дори да бъде убит. Мнозина му имаха зъб, защото, както вече казах, бизнесът му беше основан на измами.

— И все пак...

— Освен това се страхувах. Чувствах... още чувствам, че на острова има някакъв проход между онова, което наричаме реален свят, и сложния механизъм на Вселената, работещ на пълни обороти. Само глупак би пъкнал ръка в този механизъм, за да се опита да го спре.

— Господин съдия, ако искате завещанието ви да влезе в сила, не бива да споменавате нито дума от онова, което току-що ми разказахте. Може би смятате, че няма кой да го оспори, но когато става въпрос за толкова крупни суми, разни трети и четвърти братовчеди изникват ненадейно като зайци от цилиндъра на илюзионист. А вие знаете главното изискване: завещателят да е със здрав разум.

— Мълчах цели осемдесет години — казва Бичър с такъв тон, че Уейланд сякаш чува „*Възражението се отхвърля*“. — До днес и дума не казах никому. А ти, като мой адвокат — напомням ти го отново, макар да не е редно, — си длъжен да запазиш в тайна разговора ни.

— Да. Добре.

— Всеки път, когато в пясъка се появяваше ново име, изпитвах вълнение... нездраво вълнение, разбира се, — но само веднъж се изплаших. Не, не се изплаших, а се ужасих и загребах обратно към брега толкова бързо, сякаш ме гонеха таласъми. Искаш ли да ти кажа защо?

— Моля, говорете. — Уейланд отново отпива от чашата си. Защо да не изслуша брътвежите на стареца? Нали му плаща на час?

— Случи се през 1959. Още живеех в имението. Всъщност съм прекарал тук целия си живот с изключение на пребиваването ми в Талахаси, което предпочитам да забравя... макар сега да ми се струва, че омразата ми към това задръстено провинциално градче е била предизвикана от копнеж по острова и по дюната. Непрекъснато се питах какво липсва в картинката. Кой липсва. Възможността да четеш некролозите на хора, които още са живи, вдъхва усещането за

божественост, за безмерна власт. Сигурно ще ти се стори отблъскващо, но е истина.

И така, годината е 1959. Аз, Харви Бичър, бях адвокат в Сарасота и живеех в Пеликан Пойнт. Ако не валеше като из ведро, когато се прибирах у дома, веднага се преобличах със стари дрехи и потеглях с кануто към острова, за да погледна дюната преди вечеря. В деня, за който говоря, ме задържаха в работата до късно и когато най-после стигнах до острова, завързах лодката и заобиколих от другата страна, за да стигна до дюната, слънцето вече залязваше — грамадно и червено, както често изглежда над залива. Онова, което зърнах на пясъка, така ме порази, че се вцепених и дълго не помръднах.

Вместо едно име видях десетки — под алената светлина на залеза изглеждаха като написани с кръв. Бяха почти едно върху друго, разпростираха се встрани, нагоре и надолу, цялата дюна беше покрита с гоблен от имена. Онези най-долу бяха наполовина заличени от вълните.

Предполагам, че съм закрепял. Не съм сигурен, но да, май закрепях. Със сигурност помня обаче как се отърсих от вцепенението и с все сила се затичах към мястото, на което бях оставил кануто. Стори ми се, че измина цяла вечност, докато отвързах въжетото, и когато най-сетне успях, изтиках кануто във водата и чак тогава се качих в него. Цяло чудо е, че не се преобърна от тежестта ми, защото дрехите ми бяха подгизнали. Тогава нямаше да е фатално, защото спокойно можех да доплувам до брега, като тикам лодката пред себе си. Ако се случи сега обаче, това ще ми е краят. — Той се усмихва и добавя: — И мемоарите ми ще останат недовършени.

— В такъв случай ви съветвам да не предприемате това пътешествие, докато завещанието ви не бъде подписано в присъствие на свидетелите и заверено от нотариус — отбелязва Уейланд.

Съдията надменно се усмихва:

— Не бери грижа за мен, синко. — Обръща се към прозореца и се заглежда в залива. Изглежда тъжен и замислен.

— Онези имена... още виждам как се блъскат, за да се поберат на дюната, окървавена от залеза. След два дни самолет на TWA със сто и деветнайсет души на борда падна в Евърглейдс, преди да кацне в Маями. Всички загинаха. Списъкът на пътниците беше публикуван във вестника. Познах някои имена. Познах много.

— Видели сте ги! Видели сте ги, написани върху пясъка!

— Да. Няколко месеца не отидох на острова и се зарекох никога повече да не стъпя там. Сигурно и наркоманите се заричат никога повече да не посягат към дрогата, нали? И също като тях проявих липса на воля и се върнах към вредния навик. Сега разбираш ли защо те повиках да довършим работата върху завещанието ми и защо настоявах да приключим още тази вечер?

Уейланд смята, че съдията си е съчинил тази история, но като при повечето измислици тя се подчинява на известна логика. Лесно му е да я следва. Бичър е на деветдесет, лицето му вече не е червендалесто, а има пръстен цвят, той не крачи бодро и уверено, а тътри крака. Очевидно изпитва болка и е станал кожа и кости.

— Предполагам, че днес сте видели на дюната своето име — подхвърля.

Съдия Бичър се сепва, после се усмихва. Усмивката му е зловеща и тясното му бледо лице заприличва на ухилен череп.

— Грещиш, синко — отговаря. — Не беше моето.

Мислейки за У. Ф. Харви

---

[1] Разказ, написан през 1910 г., в който двама непознати се срещат, и когато надникват в бъдещето си, разбират, че единият ще бъде убит, а другият ще е убиецът. — Б.пр. ↑

[2] Военен конфликт между САЩ и Кралство Испания, започнал на 21 април 1898 г. по повод въстанието на остров Куба и взривяването на американския кораб „Мейн“ и завършил на 12 август същата година с победа на САЩ. В резултат Кралство Испания загубва богатите си колонии Куба, Пуерто Рико, Филипинските острови и Гуам, които минават под суверенитета на САЩ. — Б.пр. ↑

[3] Перифраза на Евангелие от Лука 2:19. — Б.пр. ↑

ЛОШОТО МОМЧЕНЦЕ

Животът изобилства с ВАЖНИ ВЪПРОСИ, нали? Съдба или предопределеност? Рай или ад? Любов или привличане? Разум или импулс?

„Бийтълс“ или „Стоунс“?

Открай време предпочитам „Стоунс“ — „Бийтълс“ станаха твърде лирични, след като се превърнаха в Юпитер в Слънчевата система на попмузиката. (Съпругата ми нарича сър Пол Маккартни „стар пес с тъжни очи“ и според мен това описание идеално пасва не само на него, но и на сегашния стил на групата.) Но ранните „Бийтълс“... те свиреха откровен рок и аз още слушам тези стари записи (най-вече кавърите) с голямо удоволствие. Понякога дори ми идва да стана и да потанцувам.

Една от любимите ми песни беше тяхната версия на класиката на Лари Уилямс „Лошо момче“, изпълнявана от Джон Ленън с дрезгав, настойчив глас. Най ми допаднаше ключовата фраза: „А сега, младши, дръж се прилично!“ По едно време реших да напиша разказ за лошо хлапе, което е заживяло в моя квартал. Не за някое дяволско изчадие, не за обладано от демони дете а ла хлапето в „Екзорсистът“ а за лошо до мозъка на костите си хлапе, апотеоз на всички лоши деца. Представях си го по къс панталон и с шапка с витло. Представях си го как предизвиква беди и как винаги се държи гадно.

Тази история се върти около едно дете — зла версия на комикс героя Слъго, приятеля на Нанси^[1]. Електронният вариант излезе във Франция и в Германия, където „Лошо момче“ на „Бийтълс“ е на голяма почит. За първи път се публикува на английски в настоящия сборник.

---

[1] Герои от комикси на „Марвел“, публикувани в САЩ в периода 1938–1968 г. Слъго (истинското му име е Бърнард Хойстър) — мускулест мъжага, обучен във военни тактики и ръкопашен бой, който е неуязвим нощем. — Б.пр. ↑

1.

Затворът се намираше на трийсет и два километра от най-близкото градче и беше построен върху участък от пустинната прерия, където вятърът духаше почти непрестанно. Основният корпус, изграден в началото на двайсети век, беше страховито каменно чудовище, загрозяващо пейзажа. От двете му страни се простираха бетоните постройки с килиите, изграждани една след друга през последните четирийсет и пет години благодарение на паричните потоци от федералния бюджет, които започнаха да текат по времето на Никсън и така и не пресъхнаха.

На известно разстояние от основния корпус се издигаше малка къща. Затворниците ѝ викаха Царството на иглата. От едната ѝ страна имаше ограден с тежки вериги външен коридор, дълъг приблизително четирийсет метра и широк около седем, наричан Курника. Всеки обитател на Царството на иглата — в момента те бяха седем — имаше право да прекарва в Курника по два часа дневно. Някои се разхождаха. Други тичаха. Повечето стояха облежнати на веригите, вперили погледи в небето или взирайки се в ниския тревист хълм на около половин километър на изток, нарушаващ еднообразието на пейзажа. Понякога имаше какво да се гледа. Често пъти нямаше. Почти винаги духаше вятър. Три месеца от годината в Курника беше горещо. През останалото време — студено. През зимата студът беше кучешки. Затворниците предпочитаха да са навън дори и тогава. Все пак можеха да гледат небето. И птиците. И елените, които понякога пасяха на склона на хълма и свободно бродеха из цялата околност.

В центъра на Царството на иглата се намираше облицована с плочки стая, в която имаше маса с формата на буквата Y и елементарно медицинско оборудване. В едната стена беше избит прозорец, закрит с щори. Когато ги вдигнеха, се виждаше помещение с размерите на малка всекидневна в къща в предградията, откъдето хората, седнали на десетината пластмасови столове, можеха да наблюдават масата с форма на буква Y. На табелата на стената

пишеше: „ПАЗЕТЕ ТИШИНА И НЕ ЖЕСТИКУЛИРАЙТЕ ПО ВРЕМЕ НА ПРОЦЕДУРАТА“.

В Царството на иглата имаше точно дванайсет килии. Зад тях беше стаята за охраната, следваше помещението за наблюдение, където двайсет и четири часа в денонощието и седем дни в седмицата имаше дежурен. А най-отзад се намираще залата за свиждания, където масата за затворниците беше разделена от масата за посетители с плексигласова стена. Телефони нямаше, затворниците комуникираха с любимите си хора и с адвокатите през отворстия в плексигласа, напомнящи дупчиците на слушалката на старовремски телефон.

Ленард Брадли седна пред прозрачната стена и отвори куфарчето си. Постави на масата бележник и писалка „Юнибол“, после зачака. Секундната стрелка на часовника му направи три обиколки на циферблата и започна четвърта, преди резетата да щракнат и вратата към вътрешността на Царството на иглата да се отвори. Брадли вече познаваше всички от охраната. Този беше Макгрегър. Свестен човек. Той водеше под ръка Джордж Холас. Ръцете на Холас бяха свободни, но змиевидната верига, оковаваща глезените му, потракваше по пода. Оранжевият му затворнически гащеризон бе пристегнат с широк кожен колан и когато той седна от своята страна на преградата, Макгрегър прикрепи друга верига за стоманената халка на колана и я свърза с халката зад облегалката на стола. Подръпна я, за да провери дали е заключена, и вдигна за поздрав средния си пръст и показалеца:

— Здравейте, господин адвокат.

— Привет, господин Макгрегър.

Холас не продума.

— Знаете правилото — каза надзирателят. — Днес — колкото желаете. Или колкото можете да изтърпите.

— Да, знам.

По принцип времетраенето на консултациите, които адвокатите даваха на клиентите си, беше ограничено до час. Обаче един месец преди предварително насрочената „екскурзия“ на клиента до масата с форма на буква Y времето за консултации се увеличаваше до деветдесет минути, през които адвокатът и все по-изнервеният му партньор в мъртвешкия танц, регламентиран от държавата, обсъждаха все по-намаляващите опции на осъдения. През последната седмица нямаше ограничение на времето. Въпросното правило важеше както за

близките роднини, така и за адвоката, но съпругата на Холас беше получила развод само седмица след неговото осъждане, а и двамата нямаха деца. Той беше сам на този свят — само Лен Брадли му бе останал, — но изглежда, не му се занимаваше с обжалванията (и с последвалите отлагания), предлагани от Брадли.

Поне до днес.

— *Бъдете спокоен, ще разговаря с вас* — каза на адвоката Макгрегър преди месец след десетминутната консултация, по време на която Холас все повтаряше: „Не, не!“ — *Когато наближи времето, ще дърдори, и още как. Те се страхуват, нали разбирате? Забравят всички дрънканици за това как ще влязат в стаята с инжекциите с вдигната глава и с бодра походка. Започват да осъзнават, че не става въпрос за филм, че наистина ще умрат, и тогава им се прииска да пробват всяка възможност за защита, разрешена от закона.*

Холас обаче не изглеждаше уплашен. Беше дребен, изгърбен човек, восьчноблед, с оредяла коса и с очи, сякаш нарисувани на лицето му. Приличаше на счетоводител (всъщност точно такъв беше в предишния си живот), загубил интерес към числата, които преди му се струваха адски важни.

— Приятно общуване, момчета. — Макгрегър седна на стола в ъгъла, включи айпода и си сложи слушалките. Обаче не изпускаше двамата мъже от поглед. Дупчиците в плексигласа бяха твърде малки, за да се промуши през тях молив, но игла преспокойно можеше да мине.

— Какво мога да направя за теб, Джордж?

Холас не продума. Огледа ръцете си — малки и нежни, които не приличаха на ръце на убиец. После вдигна глава:

— Вие сте свестен човек, господин Брадли.

Брадли толкова се изненада, че не знаеше какво да отговори.

Холас кимна, сякаш адвокатът се беше опитал да възрази.

— Да. Точно така е. Продължихте дори когато дадох ясно да се разбере, че искам да се откажете и да оставите нещата на самотек. Малцина служебни защитници биха го направили. Повечето щяха да кажат: „Добре, твоя воля“ и щяха да се заемат със следващия нещастник, пробутан им от съдията. Вие не постъпихте така. Вие ми казахте какви ходове смятате да предприемете, а когато аз настоях да

не правите нищо, продължихте на своя глава. Ако не бяхте вие, още преди година щях да съм мъртъв.

— Невинаги получаваме каквото искаме, Джордж.

Холас се подсмихна:

— Никой не го знае по-добре от мен. Но имаше и хубави моменти; сега вече мога твърдо да го заявя. Най-вече заради Курника. Обичам да съм там. Обичам вятърът да духа в лицето ми — дори и когато е студено. Обичам мириса на прерийната трева и пълната луна, която се вижда денем на небето. И елените. Понякога се гонят на хълма. Харесват ми. Понякога прихвам, като гледам как си играят.

— Животът може да е хубав. Струва си да се борим за него.

— Да, струва си за живота на някои хора. Не и за моя. Но съм възхитен от начина, по който вие се борихте за него... въпреки всичко. Благодарен съм ви за предаността. Затова ще споделя с вас нещо, което не бих разказал в съда. И защо отказах да се възползвам от обичайните обжалвания... въпреки че не можах да ви попреча да обжалвате от мое име.

— Жалбите, подадени без съгласието на тъжителя, нямат голяма сила в съдилищата в този щат. Същото важи и за по-високите инстанции.

— Освен това си направихте труда да ме посещавате, за което също съм ви благодарен. Малцина биха проявили добрина към човек, осъден за убийство на дете.

Брадли отново се зачуди какво да отговори. През изминалите десет минути Холас беше казал повече, отколкото по време на всичките им срещи през изминалите трийсет и четири месеца.

— Не мога да ви платя, обаче мога да ви кажа защо убих онова дете. Надали ще ми повярвате, но въпреки това ще ви разкажа. Ако желаете да ме изслушате. — Загледа се в адвоката през дупчиците в издраскания плексиглас и се усмихна. — Ще ме изслушате, нали? Защото някои подробности ви смущават. Не направиха впечатление на прокурора, обаче вие ги забелязахте.

— Е... задавам си разни въпроси, да.

— Аз го направих. Притежавах револвер 45-ти калибър и го изпразних в онова момче. Имаше много свидетели и вие сте знаели, че обжалванията ще отложат неизбежното с три години — или с четири, дори с шест, — даже и да бях оказал пълно съдействие. Въпросите,

които си задавате, бледнеят пред факта, че е извършено предумишлено убийство. Нали така?

— Можехме да се позовем на психическо разстройство по време на извършването на престъплението. — Бродли се приведе напред. — Все още е възможно. Не е прекалено късно, дори и сега.

— Пледирването за временна невменяемост рядко успява, господин Бродли.

„Никога няма да ме нарече Лен — помисли си адвокатът. — Дори и след толкова много време. Ще отиде на смърт, наричайки ме господин Бродли.“

— Рядко не означава никога, Джордж.

— Така е, но аз не съм луд сега, не бях луд и тогава. Бях в идеално психично здраве, както бихте се изразили вие. Сигурен ли сте, че искате да чуете онова, което премълчах в съда? Ще ви разбере, ако откажете, но само с това мога да ви се отплатя.

— Разбира се, че искам. — Бродли взе писалката, но така и не си записа нищо. Само слушаше като хипнотизиран думите на говорещия с мек южняшки акцент Джордж Холас.

2.

Майка ми, която се радвала на добро здраве през целия си кратък живот, умряла от белодробна емболия шест часа след раждането ми. Случило се през 1969. Вероятно смъртта ѝ е била причинена от генетичен дефект, защото била едва на двайсет и две. Баща ми беше осем години по-възрастен от нея. Беше добър човек и добър баща. Беше минен инженер и докато станах на осем, работеше предимно в югозападните райони.

Една домашна помощница пътуваше навсякъде с нас. Казваше се Нона Маккарти, аз ѝ виках мама Нони. Беше чернокожа. Предполагам, баща ми спеше с нея, макар че, когато сутрин се шмугвах в леглото ѝ, тя винаги беше сама. Не ми пукаше нито дали са любовници, нито че тя е чернокожа. Беше мила с мен, приготвяше ми обяд за училище и когато баща ми отсъстваше, ми четеше приказки преди лягане — това ми беше напълно достатъчно. Предполагам, осъзнавах, че положението е необичайно, но въпреки това бях щастлив.

През 1977 заминахме на изток, в Талбот, Алабама, недалеч от Бирмингам. Талбот е военно градче — форт „Джон Хюи“ е там, — но е и възледобивен район. Задачата на баща ми беше да помогне за повторното отваряне на трите мини „Гуд Лък“ и да ги приведе в съответствие с екологичните изисквания, което означаваше да се изкопаят нови шахти и да се проектира канализационна система, която да предотврати замърсяването на водите в района.

Компанията ни предостави къща в приятно предградие. Мама Нони беше доволна, защото баща ми преустрои гаража в двустаен апартамент за нея. Предполагам, за да са заедно, без да дават повод за много сплетни. През почивните дни му помагах с ремонта, като му носех дъски и каквото още му беше необходимо. Хубави времена бяха тогава. Задържах се в местното училище цели две години — достатъчно, за да завържа приятелства и да почувствам някаква стабилност.

Сприятелих се и с едно съседско момиче. Ако бяхме герои в телевизионен сериал или в разказ в женско списание, щяхме да се целунем за първи път в къщичката сред клоните на някое дърво, да се влюбим един в друг и да отидем заедно на бала по случай завършване на прогимназията. Само че това нямаше да се случи с мен и Марли Джейкъбс. И то поради две причини.

Първо, татко ме предупреди, че няма да се задържим дълго в Талбот. Добави, че няма нищо по-гадно от това да подхранваш фалшиви надежди у дете. Можеше да посещавам прогимназията „Мери Дей“ в пети, дори и в шести клас, но накрая ангажиментите му към „Гуд Лък“ щяха да приключат и щяхме да отпътуваме някъде. Може би щяхме да се върнем в Тексас или в Ню Мексико; може би щяхме да заминем в Западна Вирджиния или в Кентъки. Приемах го, мама Нони — също. Баща ми ръководеше живота ни, беше добър с нас и ни обичаше. Според скромното ми мнение надали можехме да мечтаем за повече.

Втората причина беше свързана с Марли. Тя беше... сега наричат подобни хора „умствено изостанали“, но по онова време съседите казваха, че е чалната. Може би думата ще ви се стори гадна, господин Брадли, но май е точна. Поетична дори. Тя виждаше света по особен начин, сякаш всичко около нея не беше на фокус. Понякога (дори често) така е по-добре. Отново според скромното ми мнение.

Започнахме се в трети клас, когато Марли вече беше на единайсет. Мина и в четвърти, но по милост, за да продължи напред. По онова време така се процедираше в градчета като Талбот. Не че тя беше селският идиот. Умееше да чете, макар и трудно, можеше и да сборува криво-ляво, но изваждането не ѝ беше по силите. Опитвах се да ѝ обясня по достъпен начин простите правила на аритметиката, изпробвах какво ли не, обаче тя не вдяваше.

Не се целунахме за първи път в къщичка в клоните на дърво — всъщност никога не се целунахме, — но винаги се държахме за ръце сутрин на път за училище и на връщане следобед. Предполагам, че сме изглеждали адски комично, защото аз бях дребен, а тя — поне с десет сантиметра по-висока от мен, да не говорим, че вече имаше малки цици. Всъщност Марли настояваше да се държим за ръце, но няхах нищо против. Няхах нищо против и че е чалната. След време вероятно щях да имам, обаче бях само на девет, когато тя умря, а на тази възраст

децата приемат всичко за даденост. Мисля, че Марли беше благословена. Ако всички на този свят са смахнати, дали щеше да има войни? Щеше да има, ама друг път.

Ако живеехме малко по-далеч от училището, с Марли щяхме да пътуваме с автобус. Но тъй като „Мери Дей“ бе само на шест-седем пресечки от къщите ни, ходехме дотам пеш. Мама Нони ми подаваше раницата с обяда, приглаждаше буйния ми перчем, казваше ми да се държа прилично и ме изпращаше до вратата. Марли чакаше пред дома си — носеше рокля или дълга туника, косата ѝ беше сплетена на плитки, украсени с панделки, стискаше под мишница кутията си за храна. Все още ми е пред очите тази кутия. На нея бе изобразен Стив Остин от телевизионния сериал „Човек за шест милиона долара“^[1].

Майка ѝ стоеше на прага и ми кимваше: „Привет, Джорджи“ аз ѝ отговарях: „Здравейте, госпожо Джейкъбс“. Тя ни заръчваше да сме послушни, Марли казваше, че винаги сме послушни, после ме хващаше за ръката и тръгвахме по тротоара. Първите няколко пресечки бяхме сами на улицата, после започваха да прииждат другите деца от Рудолф Ейкърс. В този квартал живееха много семейства на военни, защото беше евтино, а и форт „Хюи“ беше само на осем километра на север по шосе 78.

Повтарям, сигурно сме изглеждали комично: дребосъкът с раница на гърба, хванал за ръка върлинестото момиче, чиято кутия за храна с изображение на Стив Остин се удря в ожуленото му коляно, — но не си спомням някой да ни се е присмивал. Вероятно са ни вземали на мезе — все пак хлапетата са си хлапета, — но дори и да е било така, не възникваха сериозни проблеми. Понякога момчетата ми подвикваха: „Здрасти, Джордж, искаш ли да поиграем бейзбол след училище“, а момичетата казваха на Марли: „Хей, много са ти красиви панделките“. Не помня някой да се е държал зле с нас. Не и преди появата на лошото момченце.

Веднъж Марли не излезе от училище веднага след часовете. Сигурно е било малко след деветия ми рожден ден, защото носех подаръка си от мама Нони — дървена хилка с привързано към нея гумено топче. Играчката не изкара дълго — удрях твърде силно и топчето се скъса, — но през онзи ден беше у мен и аз пробвах различни удари, докато чаках Марли. Никой не ме *принуждаваше* да я чакам, правех го по свое желание.

Най-сетне тя излезе, обляна в сълзи. Лицето ѝ беше зачервено, от носа ѝ течеха сополи. Попитах я какво е станало, а тя отвърна, че кутията ѝ за храна е изчезнала. След като обядвала, както винаги я оставила на рафта в гардеробчето до розовата кутия на Кати Морс с лика на куклата Барби, но след последния звънец не я намерила в гардеробчето. Твърдеше, че някой я е *откраднал*.

Предположих, че някой е преместил кутията и на следващия ден тя ще е на мястото си. Казах на Марли да не се тръшка, защото е заприличала на плашило.

Мама Нони винаги проверяваше дали съм си взел носна кърпичка, но аз си бършех носа в ръкавите като другите момчета, защото смятах, че само женчовците ползват носни кърпички. Ето защо кърпата ми бе съвсем чиста и старателно сгъната, когато я извадих от задния си джоб, за да избърша сополите на Марли. Тя престана да плаче, усмихна се и каза, че я е гъдел. После ме хвана за ръката и както обикновено тръгнахме към къщи — по пътя Марли не престана да дърдори. Нямах нищо против, защото беше забравила проклетата кутия за храна.

Скоро съучениците ни се разпръснаха из съседните улици, макар че още ги чувахме как се смеят и лудуват по пътя за Рудолф Ейкърс. Както обикновено, Марли дрънкаше каквото ѝ дойде на ум. Аз само кимах и промърморвах „да“ или „ъхъ“, докато си мислех как веднага щом се прибера, ще нахлузя стария си кадифен панталон и ако мама Нони няма задачи за мен, ще си взема бейзболната ръкавица и ще изтичам до игрището на Оук Стрийт, за да се включа в ежедневния мач, продължаващ, докато майките не започнеха да ни викат за вечеря.

Внезапно чухме някой да крещи от другата страна на Скул Стрийт. Всъщност приличаше по-скоро на рев на магаре, отколкото на човешки глас:

— ДЖОРДЖ И МАРЛИ СА НА ДЪРВОТО И СЕ ЦЕ-ЛУУУ-ВАТ! *

Спряхме се. До един храст стоеше някакво момченце. Не го бях виждал преди — нито в „Мери Дей“, нито другаде. Беше шишкаво и високо около метър и четирийсет. Носеше сив панталон до коленете и зелен пуловер на оранжеви райета, доста опънат на гърдите и на корема му. На главата му се мъдреше шапка без периферия — от онези, тъпите, с пластмасова перка отгоре.

Лицето му беше пухкаво като на детенце, но и някак грубовато. Косата му — противно рижава, на цвят като райетата на пуловера — стърчеше над ушите му, напомнящи дръжки. Носът му приличаше на копче, над него грееха най-ярките зелени очи, които някога съм виждал. Устата му беше като на купидонче, устните му бяха яркочервени, сякаш се бе наклепал с червилото на майка си. Оттогава много пъти съм виждал рижи типове с червени устни, но не и толкова червени като на лошото момченце.

Стояхме и се блещехме в него. Бърборенето на Марли секна. Тя носеше очила с елипсовидни розови рамки, зад тях ококорените ѝ очи изглеждаха неестествено големи.

Момченцето — навярно беше на не повече от шест-седем години — сви червените си устни и замляска така, все едно се целуваше. После опря длани в задника си и започна да поклаща срещу нас.

— ДЖОРДЖ И МАРЛИ СА НА ДЪРВОТО И СЕ ЧУУУ-КАТ! — Ревеше като магаре. Ние го зяпахме като втрещени. Момченцето се ухили гадно и се провикна: — Слагай си презерватив, като я чукаш, че да не се пръкнат дебили като нея.

Изкрещях му да си затваря плювалника.

— Иначе какво?

— Иначе аз ще ти го затворя! — креснах.

Като нищо щях да го спускам от бой. Баща ми щеше да побеснее, ако разбере, че съм заплашвал с бой момче, което е по-малко от мен, но от друга страна, хлапето не биваше да говори такива неща. Изглеждаше като момченце, обаче бълваше мръсотии като хамалин.

— Да го духаш — озъби ми се и се скри зад храста.

Мислех да изтичам след него, но Марли ме държеше за ръката — стискаше я толкова силно, че изпитвах болка.

— Това момче не ми харесва — промърмори.

Аз отвърнах, че също не го харесвам, но хич да не ни пука — да се прибираме и да го забравим.

Но още преди да сме направили и крачка, момченцето се показа иззад храста; държеше кутията за храна на Марли с лика на Стив Остин. Вдигна я и извика:

— Да си загубила нещо, смотанячко? — И се засмя, при което лицето му се сбръчка и заприлича на свинска муцуна. Подуши кутията

и добави: — Предполагам, че е твоя, защото мирише на путка. На малоумна путка.

— Дай ми я, моя е — изкрещя Марли и пусна ръката ми. Опитвах се да я задържа, но дланите ни бяха потни и не успях.

— Ела да си я вземеш. — Хлапетото се престори, че ѝ подава кутията.

Преди да ви обясня какво стана после, трябва да ви разкажа за госпожа Пекъм. Тя беше учителка на първокласниците в „Мери Дей“. Не ми беше преподавала, защото първи клас изкарах в Ню Мексико, но повечето деца от Талбот, включително Марли, бяха учили при нея и всички я обичаха. Аз също я обичах, въпреки че я познавах само от игрището, където тя ни надзираваше през междучасията. Когато играехме кикбол момчета срещу момичета, госпожа Талбот винаги бе питчър на момичешкия отбор. Понякога хвърляше топката зад гърба си и всички се скъсваха от смях. Беше от учителите, които помниш дори след четирийсет години, защото беше мила и весела, но и можеше да свие сърмите дори на най-палавите деца.

Тя имаше голям стар буик „Роудмастър“, небесносин на цвят, а ние ѝ викахме Туткавата Пекъм, защото никога не караше с повече от петдесет километра в час. Винаги седеше зад волана изпъната и с присвити очи. Разбира се, виждахме я да шофира само в квартала, който се водеше училищна зона, но се обзалагам, че караше по същия начин и по шосе 78. Дори и по междуцатската магистрала. Беше внимателна и предпазлива. Никога не би наранила дете, камо ли нарочно.

Марли изтича на улицата да си вземе кутията. Лошото момченце се изкикоти и я запрати към нея. Кутията падна на асфалта и се отвори. Термосът се изтърколи навън. Забелязах небесносиния буик и подвикнах на Марли да внимава, но не се разтревожих, защото знаех, че зад волана е Туткавата Пекъм. Да не говорим, че колата беше на една пресечка от нас и както винаги пълзеше едва-едва.

— Ти ѝ пусна ръката, така че сега вината е твоя — заяви хлапетото. Гледаше ме и се хилеше, разтегнатите му устни разкриваха малките му зъби. Добави: — Нищо не можеш да задържиш, духач такъв. — Изплез ми се и издаде звук, все едно пърдеше. После пак се скри зад храста.

По-късно госпожа Пекъм каза, че педалът на газта ѝ заял. Не знам дали полицаите ѝ повярваха, или не. Знаем само, че тя никога повече не преподава в „Мери Дей“.

Марли се наведе, вдигна термоса и го разклати. Нещо изтрака.

— Счупен е — простена тя и се разплака. Отново се наведе, този път за да вземе кутията, и тогава явно педалът на газта е заял, защото буикът с ръмжене се понесе напред. Приличаше на вълк, видял зайче. Марли се беше вцепенила — с едната си ръка притискаше кутията към гърдите си, в другата държеше счупения термос. Видя приближаващата се кола, но не помръдна.

Вероятно можех да я блъсна встрани и да я спася. Може би, ако бях слязъл на платното, колата щеше да помете и мен. Нямам представа какво щеше да стане, защото, също като Марли, се бях вцепенил. Стоях като ударен от гръм. Не помръднах дори когато колата я удари. Само проследих с поглед как Марли полетя нагоре и падна на горката си болна глава. Веднага след това чух писъци. Пищеше госпожа Пекъм. Слезе от колата, падна, изправи се и макар че коленете ѝ кървяха, се спусна към лежащата на улицата Марли, под чиято глава се бе образувал кървав ореол. Аз също се затичах натам. Когато приближих, погледнах встрани. Зад храста нямаше никого.

---

[1] Американски телевизионен сериал, излъчван в периода 1974–1978 г., за бивш астронавт (полковник Стив Остин) с бионични импланти, работещ за измислена правителствена организация. Сценарият е по романа на Мартин Кейдин „Киборг“. — Б.пр. ↑

[1] Популярна закачлива детска песничка: „Еди-кой си и еди-коя си са на дървото и се целуват. Първо идва любовта, после бракът, накрая бебе в люлка проплаква.“ — Б.пр. ↑

3.

Холас млъкна и закри лицето си с длани. След малко ги отмести.

— Добре ли си, Джордж? — попита Брадли.

— Само съм жаден. Не съм свикнал да говоря толкова много. На смъртниците рядко им се случва да водят дълги разговори.

Адвокатът махна на Макгрегър. Надзирателят свали слушалките и се изправи:

— Приключихте ли, Джордж?

Холас поклати глава:

— Има още много.

— Клиентът ми иска вода, господин Макгрегър — намеси се Брадли. — Може ли една чаша?

Макгрегър отиде до вратата на помещението за наблюдение и каза нещо в интеркома. Брадли се възползва от паузата и попита Джордж голямо ли е било училището „Мери Дей“.

Холас сви рамене:

— Малък град, малко училище. Във всички паралелки от първи до шести клас имаше най-много сто и петдесет деца.

Вратата на стаята за наблюдение се отвори. Появи се ръка, държаща картонена чаша. Макгрегър я взе и я занесе на Холас, който отпи жадно и благодари.

— Няма защо. — Надзирателят отново седна на стола, сложи си слушалките и се заслуша в музиката.

— А момченцето... лошото момченце е било рижаво? Така ли?

— Косата му беше като оранжева неонова табела.

— Значи, ако е учило в „Мери Дей“, щеше да го познаваш, нали?

— Да.

— Обаче не ти е било познато и то не те е познавало.

— Точно така. Не го бях виждал преди и никога повече не го видях.

— Тогава как се е озовала у него кутията на момичето?

— Нямам представа. Но има един още по-важен въпрос.

— Какъв, Джордж?

— Как така изчезна безследно. Беше зад храста, после — хоп! — сякаш се изпари. Отстрани имаше само ливади. Нямахме къде да се скрие.

— Джордж?

— Да?

— Сигурен ли си, че си видял това момче?

— Кутията на Марли, господин Бродли, беше на улицата.

„В това не се съмнявам — помисли си адвокатът и почука с писалката по бележника си. — Естествено, че е била там, ако Марли я е носела. Има обаче и друга възможност (гадна мисъл, но гадните мисли са неизбежни, когато слушаш измислената история на детеубиец) — *ти* си взел кутията ѝ за храна, Джордж. Може би си я грабнал от ръцете на Марли и си я хвърлил на улицата, за да подразниш «приятелката» си.“

Бродли вдигна глава и по изражението на клиента си разбра — онзи е прочел мислите му като в отворена книга. Усети, че по лицето му избива червенина.

— Желаете ли да чуете останалото? Или вече размислихте?

— Не, не — отвърна Бродли. — Моля те, продължи. Холас допи водата и продължи да разказва.

4.

Повече от пет години сънувах лошото момченце с морковена коса и с шапка с перка, накрая сънищата престанаха. Накрая стигнах до извода, до който вероятно сте стигнали и вие, господин Бродли, — че е било нещастен случай: педалът за газта на буика наистина е заял, както става понякога, и че ако там наистина е имало момче, което е дразнело Марли... е, хлапетата понякога са жестоки, нали?

Баща ми приключи с ангажиментите си към компанията „Гуд Лък“ и се преместихме в източния район на Кентъки, където той се зае с подобна работа, само че в по-голям мащаб. Вероятно знаете, че там има много мини. Живяхме в град Айрънвил достатъчно дълго, за да завърша местната гимназия. Втората година на шега се записах в театралния кръжок. Какъв майтап! Стеснително хлапе като мен, което си изкарва прехраната, попълвайки данъчни декларации на малки фирми и на вдовици, да играе в „Без изход“ на Сартр? Все едно бях Уолтър Мити^[1]!

Но аз го правех и бях добър. Всички бяха на това мнение. Дори ми мина през ума, че бих могъл да направя кариера като актьор. Давах си сметка, че никога няма да ми възложат главна роля, но все някой трябва да играе икономически съветник на президента, помощник на злодея или механик, когото убиват почти в началото на филма. Знаех, че ще се справя с подобни роли и вярвах, че не е изключено да ме вземат в някоя театрална трупа. Заявих на баща ми, че искам да уча актьорско майсторство в колеж. Той каза:

— Чудесно, давай, само си измисли и резервен вариант.

Записах се в Питсбъргския университет: първата ми специалност беше „Театрално изкуство“, а втората — „Бизнесадминистрация“.

Първата постановка, в която участвах, беше комедията на Оливър Голдсмит „Тя се унижава, за да победи“, тогава се запознах с Вики Абингтън. Аз играех Тони Лъмпкин, а тя — Констанс Невил. Беше красива, с буйна къдрава руса коса, слабичка и много чувствителна. Твърде красива беше за мен, така си мислех, но в крайна

сметка събрах кураж да я помоля да излезем на кафе. Така започна всичко. Киснехме часове наред в закусвалнята „Нордис“ в кампуса и тя постепенно сподели с мен всичките си тревоги, свързани най-вече с властната ѝ майка, и амбициите си, свързани с театъра — мечтаеше да играе в сериозни постановки на голяма сцена в Ню Йорк. Преди двайсет и пет години още се поставяха сериозни театрални творби.

Знаех, че получава хапчета от здравния център в Нордънбург — страдаше или от тревожно разстройство, или от депресия, или и от двете, но си мислех: „Сигурно причината е, че е амбициозна и креативна. Вероятно повечето известни актьори и актриси гълтат подобни хапчета. Вероятно Мерил Стрийп ги взема или ги е вземала, преди да стане известна с ролята си в «Ловецът на елени».“ И знаете ли какво? Вики имаше страхотно чувство за хумор, което май е нетипично за красивите жени, особено за онези, страдащи от нервно разстройство. Умееше да се надсмива над себе си и често го правеше. Казваше, че само това ѝ помага да запази разсъдъка си.

Бяхме одобрени за ролите на Ник и Хъни в „Кой се страхува от Вирджиния Улф“ и дори получихме подобри отзиви от „колегите“, които играеха Джордж и Марта. Оттогава престанахме да бъдем само приятели, които си пият заедно кафето, а станахме двойка. Понякога се натискахме на някое скришно място в кампуса, обаче „заниманията“ ни често приключваха със сълзи — Вики започваше да се тръшка, че не е достатъчно талантилива и че ще се провали в актьорството, както е предрекла майка ѝ. Една вечер след прослушването за „Смъртоносен капан“ (бяхме в първи курс) правихме секс. За пръв и за последен път. Тя каза, че ѝ било много хубаво, но се усъмних в думите ѝ. Явно не ѝ беше харесало, защото не пожела да повторим.

През лятото на две хилядната година останахме в кампуса, защото на откритата сцена в парк Фрик щеше да бъде поставен мюзикълът „Музикантът“, а режисьор щеше да е самият Манди Патинкин^[2].

С Вики се явихме на прослушването. Изобщо не бях притеснен, защото не очаквах да ми дадат роля, но за Вики този спектакъл се беше превърнал във фиксидея. Тя го наричаше „първата ми стъпка към звездната кариера“ — уж на шега, но не съвсем. Привикваха ни на групи по шест човека, като всеки държеше табелка, посочваща от коя роля се интересуваме най-много. Вики трепереше като лист, докато

чакахме пред репетиционната. Прегърнах я през раменете и тя се поуспокои. Беше толкова бледа, че гримът ѝ приличаше на маска.

Влязох в залата и подадох табелката си, на която бях написал „Кмет Шин“ (защото беше най-малка роля), но не щеш ли, получих главната — на Харолд Хил, чаровния измамник. Вики се пробва за Мариан Пару — библиотекарката, която дава уроци по пиано. Главната женска роля. „Прочете си добре текста — помислих си, — не идеално, но добре.“ После дойде ред на песента.

Тази песен беше коронният номер на Мариан. Става въпрос за много проста и нежна песничка, наречена „Лека нощ, мой Някой си“. Беше ми я пяла акапелно пет-шест пъти и я изпълняваше прекрасно — беше мила и тъжна, изпълнена с надежда. Но на прослушването се провали с гръм и трясък. Като я слушах, ми идваше да стисна юмруци и да си запуша ушите. Не можа да хване верния тон и се наложи два пъти да започва отначало. Забелязах, че Патинкин губи търпение и в това нямаше нищо чудно, защото отвън чакаха още десетина момичета. Пианистката, която акомпанираше, няколко пъти забели очи. Идеше ми да я цапардосам по тъпата конска физиономия.

Най-после Вики приключи — отново трепереше като лист. Господин Патинкин ѝ благодари. Тя също му благодари — много учтиво, — после избяга. Настигнах я, преди да напусне сградата, и ѝ казах, че се е представила чудесно. Тя се усмихна, благодари ми и добави, че двамата много добре знаем истината. Обясних ѝ, че ако господин Патинкин е големият професионалист, за какъвто минава, ще пренебрегне нервността ѝ и ще прозре, че от нея ще излезе талантива актриса. Вики сви рамене и заяви, че съм най-добрият ѝ приятел. Освен това щяло да има и други прослушвания. Следващият път непременно щяла да вземе валиум. Притесняваше се обаче да не би лекарството да промени гласа ѝ, някои медикаменти действали така. После се засмя и добави, че по-трагично от днес няма как да се получи. Предложих да я черпя сладолед в „Нордис“. Тя се съгласи и тръгнахме към закусвалнята.

Вървахме по тротоара, хванати за ръце, което ми напомни как навремето отивах и се връщах от училище с Марли Джейкъбс. Едва ли тези мисли са го призовали, но нищо чудно да са. Не съм сигурен. Знам само, че нощем, когато лежа буден в килията си, понякога размишлявам по този въпрос.

Предполагам, че настроението ѝ се беше пооправило, защото заобяснява, че ще изиграя чудесно ролята на професор Хил, изведнъж някой се провикна от отсрещния тротоар. Всъщност не беше провикване, а магарешки рев.

— ДЖОРДЖ И ВИКИ СА НА ДЪРВОТО И СЕ ЧУУУ-КАТ!

Беше то. Лошото момченце. Същият къс панталон, същият пуловер, същата рижава коса, стърчаща изпод шапката с пластмасова перка отгоре. Повече от десет години бяха изминали от последната ни среща, но хлапето си беше същото, изобщо не се беше променило. Сякаш се бях върнал назад във времето, само че до мен беше Вики Абингтън, а не Марли Джейкъбс, и се намирахме на Рейнолдс Стрийт в Питсбърг, а не на Скул Стрийт в Талбот, Алабама.

— Това пък какво беше? — сепна се Вики. — Познаваш ли това хлапе?

Какво можех да ѝ отговоря? Мълчах като пън. Толкова се бях шашнал, че дори не можех да си отворя устата.

— Ти си скапана актриса, а пеенето ти е още по-скапано! — изрева хлапакът. — ГАРГИТЕ пеят по-добре от теб! И си грозна! ГРОЗОТИИИИ! ГРОЗОТИЯТА ВИКИИИИ!

Тя притисна длани до устните си. Помня как се беше ококорила и очите ѝ отново се наливаха със сълзи.

— Що не му врътнеш една свирка? — изкрещя изчадието. — Само така грозна, бездарна путка като теб би могла да получи роля!

Хвърлих се към него. Само дето се чувствах нереално, сякаш сънувах. Беше късен следобед и движението по Рейнолдс Стрийт беше натоварено, но аз не забелязвах колите. Вики обаче беше нащрек. Хвана ме за ръката и ме дръпна назад. Мисля, че ми спаси живота, защото секунда по-късно покрай мен профуча грамаден автобус, чийто шофьор бясно натискаше клаксона.

— Недей — прошепна тя. — Не си струва, който и да е той.

Зад автобуса се движеше камион и когато двете превозни средства отминаха, видях как хлапето тронаво се затича по улицата и телесата му се разтресоха. Преди да завие в пряката, се обърна към нас, смъкна си панталона и се надупи.

Вики седна на една пейка, аз се настаних до нея. Отново ме попита кой е този, а аз ѝ казах, че не знам.

— Тогава откъде знае имената ни?

— Не знам — повторих.

— Е, за едно беше прав. Ако искам роля в „Музикантът“, трябва да се върна и да направя свирка на господин Манди Патинкин. — После отметна глава и се засмя — този път съвсем искрено, от сърце. — Видя ли му грозния задник? Като две кифли, готови за фурната!

Думите ѝ ме изтръгнаха от вцепенението.

Прегърнахме се, притиснахме една до друга главите си и се закискахме. Мислех, че всичко е наред, но всъщност (човек не може да прецени на момента) бяхме изпаднали в истерия. Аз — защото бях видял същото момченце, което отрови живота ми преди много години, Вики — защото му беше повярвала, че е некадърна актриса, а дори и да не е, никога няма да преодолее нервността си дотолкова, че да го покаже.

Изпратих я до Фъджи Ейкърс — голямата жилищна сграда, където наемателите бяха предимно млади жени. Тя ме прегърна и отново повтори, че от мен ще излезе чудесен Харолд Хил. Нещо в изказа ѝ ме разтревожи, затова я попитах дали е добре.

— Разбира се, че съм добре, глупчо — отговори и се затича по алеята. Тогава за последен път я видях жива.

След погребението поканих на кафе Карла Уинстън, защото беше единственото момиче от Фъджи Ейкърс, с което Вики дружеше. Наложих се да прелея кафето ѝ в стъклена чаша, защото ръцете ѝ трепереха толкова силно, че имаше опасност да го изплиска и да се изгори. Карла не беше само съкрушена, а обвиняваше себе си за случилото се. Също както госпожа Пекъм се чувстваше виновна за смъртта на Марли.

През онзи фатален следобед видяла Вики да седи пред телевизора във фойето и да се взира в екрана. Само дето апаратът бил изключен. Приятелката ѝ изглеждаше отнесена и потисната. Била я виждала в подобно състояние и преди, когато е объркала бройката на хапчета си и поредността на вземането им. Подхвърлила ѝ, че няма да е зле да отиде на преглед в студентската поликлиника. Вики отговорила, че е имала тежък ден, но скоро ще се оправи.

— Срегнах едно гадно хлапе — добавила. — Първо се провалих на прослушването, после се появи онова момче и взе да ми се подиграва.

— Лоша работа — изкоментирала Карла.

— Джордж го позна. Твърдеше обратното, но явно ме излъга. Да ти кажа ли какво си мисля?

— Разбира се — отвърнала Карла и си каза, че приятелката ѝ сигурно е прекалила с хапчета или се е надрусала, или и двете.

— Мисля, че Джордж е подкокоросал хлапето. Искал е да се пошегува с мен. А когато е видял, че съм разстроена, е съжалил и се е опитал да накара изродчето да млъкне. Само че онова не млъкваше.

Карла възрази:

— Глупости, Вики. Джордж не би ти се подиграл за издънката на прослушването. Той те обича.

— Кретенчето беше право. По-добре да се откажа.

Прекъснах Карла и ѝ казах, че нямам нищо общо с момчето. Тя кимна — било ѝ пределно ясно, знаела, че съм добър човек и че държа на Вики. После се разрида:

— Аз съм виновна, а не ти. Видях, че ѝ е кофти, но не предприех нищо. И... знаеш какво стана. Стана по моя вина, защото тя нямаше намерение да го направи. Сигурна съм.

Карла оставила Вики във фойето и се качила в стаята си да учи. След няколко часа отишла да нагледа приятелката си.

— Предположих, че ще иска да излезе и да си вземе нещо за хапване. Или, ако ефектът от хапчетата е отслабнал, да пийне чаша вино. Само че не беше в стаята си. Потърсих я и във фойето, но и там я нямаше. Две момичета гледаха телевизия, едното каза, че преди малко зърнало Вики да слиза по стълбите. Вероятно отивала в пералнята, защото носела някакви чаршафи.

Карла се разтревожила, интуицията сякаш ѝ подсказвала, че нещо не е наред. Слязла в пералното помещение, но там нямало никого, нито една машина не работела. В съседство се намирал килерът, където момичетата държали багажа си. Карла чула шум и когато влязла, видяла Вики с гръб към нея, стъпила върху купчина куфари. Била направила въже, като завързала един за друг два чаршафа. Единият край бил омотан около шията ѝ като клуп, другият бил пристегнат за минаващата под тавана тръба.

Обаче куфарите били само три, а импровизираното въже било прекалено дълго. Ако наистина искала да се самоубие, щяла да използва един чаршаф и да изправи единия куфар. Било е репетиция...

— Не си била сигурна — прекъснах я. — Не си знаела колко хапчета е изпила, нито колко замъглен е бил умът ѝ.

— Знам какво видях! Ако беше скочила на пода, примката нямаше да се стегне. Тогава обаче не се замислих. Бях твърде изплашена и само изкрещях името ѝ.

Вики се стреснала, загубила равновесие и политнала напред. Куфарите се разлетели зад нея.

— Щеше да падне по корем — продължи Карла, — обаче импровизираното въже беше твърде късо. Въпреки това щеше да оживее, ако чаршафите се бяха развързали, само че това не се случи. Примката се стегна от тежестта ѝ. Чух как вратът ѝ се прекърши. Звукът беше ужасяващ. И... и аз съм виновна за смъртта ѝ.

Разрида се безутешно.

Изведох я от кафенето и я придружих до автобусната спирка. Непрекъснато ѝ повтарях, че няма вина, и накрая тя престана да плаче. Дори неохотно се усмихна и промълви:

— Много си убедителен, Джордж.

Не ѝ казах (защото нямаше да ми повярва), че убедителността ми се дължи на абсолютна увереност.

---

[1] Главният герой в прочутия разказ на Джеймс Търбър (написан през 1939 г.) „Тайният живот на Уолтър Мити“, по който е заснет едноименният филм. Уолтър е мечтател, живеещ в свой измислен свят. По силата на обстоятелствата той се впуска в приключение, което ще надмине дори най-невъзможните му фантазии. — Б.пр. ↑

[2] Мандел „Манди“ Брус Патинкин — американски театрален и кинорежисьор, телевизионен актьор и певец, носител на много престижни награди, включително три „Златен глобус“. Известни продукции с негово участие са „Рагтайм“, „Принцесата булка“, „Извънземна нация“, „Престъпни намерения“ и др. — Б.пр. ↑

5.

— Лошото момченце преследваше хората, които обичах — обясни осъденият.

Брадли кимна. Очевидно Холас го вярваше и ако беше разказал тази история по време на процеса, може би щеше да получи доживотна присъда, а не квартира в Царството на иглата.

Версията му надали щеше да се стори съвсем убедителна на съдебните заседатели, но поне щеше да им даде основание да не му дадат най-тежката присъда. Сега май беше твърде късно. Искането за отлагане на екзекуцията, базирано на историята на Холас за лошото момченце, щеше да изглежда като хващане за сламка. Човек трябваше да чуе историята и да види изражението на осъдения, да чуе искреността в гласа му, за да му повярва.

Осъденият го гледаше през леко замъгления плексиглас и леко се усмихваше. След няколко секунди отново заговори:

— Онова момче не бе само лошо — беше ненаситно. Все искаше да получи две неща на цената на едно. Един мъртвец и един жив, който да се пече на бавния огън на вината.

— Сигурно си убедил Карла — подхвърли Брадли. — Все пак се е омъжила за теб.

— Всъщност тя така и не повярва на историята за лошото момченце. Иначе щеше да идва в съда и още щяхме да сме женени. — Холас невъзмутимо се втренчи в Брадли през преградата. — И щеше да се радва, че съм го убил.

Седящият в ъгъла Макгрегър погледна часовника си, махна слушалките и стана:

— Не ви пришпорвам, господин адвокат, но вече е единайсет и трийсет и клиентът ви трябва да се върне в килията за обедната проверка.

— Какво пречи да го проверите тук? — попита Брадли... но учтиво. Не биваше да подклажда лошотията на Макгрегър, защото, макар да беше от свестните, със сигурност в него имаше и немалко

лошотия. Беше задължителна за хората, надзираващи престъпници. — Та нали е пред очите ви.

— Правилата са си правила — обяви надзирателят и вдигна ръка, сякаш да попречи на Бродли да възрази, макар че адвокатът нямаше такова намерение. — Знаем, че ви се полага неограничено време, тъй като датата му приближава, затова предлагам да изчакате. Ще го доведе обратно след проверката. Обаче той ще пропусне обяда си, вие — също.

Двамата се загледаха в Макгрегър, който отново седна и си сложи слушалките. Холас се извърна към плексигласовата преграда и широко се усмихна:

— Вероятно вече се досещате какво стана после. Макар и да имаше някаква представа, Бродли скръсти ръце върху празната страница от бележника и каза:

— Защо все пак не ми разкажеш?

6.

Отказах се от ролята на Харолд Хил и напуснах театралния кръжок. Бях загубил желание да се занимавам с актьорство. През последната година в университета наблегнах на курсовете за бизнес и най-вече на счетоводството, както и на връзката си с Карла Уинстън. Оженихме се веднага след дипломирането. Татко ми беше шафер. След три години почина.

Една от мините, за които отговаряше, беше в град Луиза, намиращ се близо Айрънвил, където той живееше с Нона Маккарти — мама Нони, неговата „икономка“. Мината се наричаше „Феър Дийп“. Един ден станало срутване във втората галерия на около седемдесет метра дълбочина. Нищо сериозно, всички миньори останали невредими, но баща ми слязъл в галерията заедно с двама души от ръководството, за да огледа пораженията и да прецени след колко време работата ще бъде възобновена. Така и не излязъл. И тримата останали под земята.

— Онова момче продължава да се обажда — оплака ми се покъсно мама Нони. Беше хубава жена, но след смъртта на баща ми лицето и шията ѝ се набръчкаха, напълня, вече имаше двойна брадичка. Започна да си тътри краката и се прегърбваше, когато някой влезеше в стаята, сякаш се страхуваше да не я ударят. Тази промяна не се държеше на смъртта на баща ми, а на проклетото момченце.

— Продължава да се обажда. Нарича ме черна кучка, но на мен не ми пука. Казвали са ми и по-гадни неща, затова не се впрягам. Знаеш ли какво ме тормози? Твърдението му, че нещастieto се е случило заради подаръка, който направих на баща ти. Заради онези ботуши. Не може да е вярно, нали, Джорджи? Сигурно има друга причина. Няма как да не си е обул филцовите калцуни. Не би забравил да ги обуе върху ботушите след свличане в шахтата, дори и след наглед лек инцидент.

Съгласих се, но виждах, че съмнението я разяжда като киселина.

Ботушите бяха марка „Трейлман Спешълс“. Тя му ги подари за рождения ден, няма и два месеца преди експлозията във „Феър Дийп“. Сигурно се бе изръсила триста долара, но ботушите си струваха всеки цент. Бяха високи до коленете, изработени от фина като коприна, но много здрава кожа. Човек можеше да ги носи цял живот и да ги завещае на сина си. Бяха от онези, подкованите, и от кабарите хвърчаха искри при стъпване върху повърхности от стомана или камък.

Баща ми никога не би обул подковани ботуши в мина, където вероятно има метан или газ гризу, и не казвайте, че може да е забравил, защото с другите двама носели противогази и кислородни бутилки. Дори и да е обул ботушите, мама Нони беше права — щеше да нахлузил върху тях калцуните. Нямахме нужда да ѝ го казвам, тя много добре знаеше колко внимателен е той. Но дори и най-шантавата идея може да си проправи път в съзнанието ти, ако си самотен, тъжен и някой непрекъснато ти набива в главата едно и също. Коварната мисъл се загнездва като червей, снася яйцата си и много скоро в мозъка ти плъзват личинки.

Посъветвах я да си смени номера и тя ме послуша, обаче изродчето научи новия номер и продължи да ѝ звъни — обяснявало ѝ как баща ми е забравил, че е с подковани ботуши и че от кабарите е хвъркнала искра, която е причинила взрив.

— Нямахме да се случи, ако не бе му подарила тези ботуши, тъпа черна кучко — така ѝ казвал, вероятно я е тормозело с още по-гадни неща, каквито тя се срамуваше да сподели с мен.

Накрая се отказа от телефона. Настоявах, че не може без телефон, защото живее сама, но тя държеше на своето. Каза ми:

— Понякога се обажда посред нощ, Джорджи. Нямах представа какво е да лежиш буден, да чуваш звънящия телефон и да знаеш, че е онова чудовище. Защо родителите му позволяват да върши такива безобразия?

— Изключвай го от контакта през нощта — посъветвах я.

— Изключвам го, но пак звъни.

Казах ѝ, че си въобразява. Насилвах се да си повярвам, обаче не ми се удаваше, господин Бродли. След като изродчето се беше докопало до кутията за храна на Марли и беше разбрало за провала на Вики на прослушването и за ботушите „Трейлман Спешълс“ — *да не говорим, че годините си минаваха, а то не се променяше*, — защо да

не накара изключен от контакта телефон да звъни? В Библията пише, че дяволът бил пуснат да се скита по света и Божията ръка не можела да го спре. Не знам дали малкото лошо момче беше дяволът, но в него имаше нещо сатанинско.

Не знам дали обаждане на „Бърза помощ“ е щяло да спаси мама Нони. Знам само, че когато е получила сърдечен удар, не могла да потърси помощ. Умряла сама, в кухнята. Една съседка я открила на следващия ден.

Двамата с Карла отидохме на погребението на Нони, после пренощувахме в къщата, в която тя живя с баща ми. Кошмар ме събуди малко преди разсъмване и повече не можах да заспя. Чух как разносвачът хвърли на верандата вестника, отидох да го взема и тогава забелязах, че в пощенската кутия има нещо. Излязох на улицата по чехли и по халат и отворих кутията. Видях шапка с пластмасово витло. Беше гореща, сякаш току-що я бе свалил човек, изгарящ от висока температура. Гадно ми беше да я пипам, но я обърнах и погледнах вътре. Имаше следи от помада за коса, каквато никой вече не използва. По плата бяха полепнали няколко рижави косъма. Имаше и бележка, сякаш написана от дете — с разкривени, наклонени букви. Текстът гласеше: „ЗАДРЪЖ Я, ИМАМ СИ ДРУГА“.

Внесох проклетото нещо в къщата, държейки го с върховете на палеца и показалеца си — толкова ме бе гнус, — и го пъгнах в кухненската печка. Драснах клечка кибрит и шапката моментално лумна, обгърната от зеленикави пламъци. След половин час Карла слезе от горния етаж и сбърчи нос:

— Каква е тази отвратителна миризма? Сякаш вонят гниещи водорасли!

Казах, че септичната яма в двора сигурно е пълна и трябва да се изпомпа. Знаех обаче, че мирише на метан — последната, която баща ми е подушил, преди взривът да прати него и другите двама в царството небесно.

По онова време работех в една голяма счетоводна фирма с лидерски позиции в Средния запад и се изкачвах по служебната стълба доста бързо. Бях открил, че ако идваш на работа рано и си тръгваш късно, а в промеждутъка следиш какво се случва, неминуемо ще се издигнеш. С Карла искахме деца и имахме достатъчно средства да ги отгледаме, но не се получаваше. Мензисът ѝ бе точен като часовник.

Посетихме специалист по стерилитет, практикуващ в Топика, и той ни направи обичайните тестове. Каза, че всичко е наред и че засега лечение не се налага. Заръча ни да се отпуснем, да се приберем вкъщи и да се наслаждаваме на половия си живот.

Така и направихме, а единайсет месеца по-късно мензисът на жена ми спря. Тя беше католичка и беше престанала да ходи на църква по време на следването си, но когато разбра, че е бременна, отново прегърна религията; всеки път ме водеше със себе си в църквата „Сейнт Андрюс“. Нямах нищо против, щом смяташе, че Бог ѝ е помогнал да зачене.

Пометна в шестия месец. Заради нещастен случай, който всъщност не беше злополука. Бебето — момиченце — живя само няколко часа.

Трябваше му дадем име, затова го кръстихме Хелън, на бабата на Карла.

Нещастieto се случи след една църковна служба. Смятахме да обядваме в центъра, после да се приберем вкъщи и аз да гледам футболен мач, а Карла да си почива, вдигнала крака на една възглавница, радвайки се на бременността си. Много се радваше, господин Брадли. Дори и в началото, когато сутрин ѝ се гадеше.

Зърнах лошото момченце още щом излязохме от църквата. Беше със същия торбест панталон и със същия пуловер, който се опъваше на гърдите и на корема му. Шапката в пощенската кутия беше синя, а през този ден гадинката носеше зелена, но със същата пластмасова перка. Вече бях зрял мъж, дори косата ми се беше прошарила, обаче хлапето още беше на шест години. Най-много на седем.

Срещу него стоеше друго момче. *Обикновено* момче, което щеше да порасне. Изглеждаше смаяно и изплашено. Забелязах нещо в ръката му. Приличаше на хилката с гумена топка, подарена ми от мама Нони преди много години.

— Действай! — подвикна гадното момченце. — Иначе ще си взема петте долара.

— Не ща — отвърна другото момче. — Не ща да го направя.

Карла не забелязваше нищо. Стоеше на стълбите и разговаряше с отец Патрик: харесала проповедта му, дала ѝ много теми за размисъл. Стълбището беше гранитно и много стръмно.

Понечих да ѝ подам ръка, за да ѝ помогна да слезе... а може би не помръднах. Може би се бях вцепенил както когато с Вики видяхме момчето след провала ѝ на прослушването. Преди да се опомня или да продумам, изродчето пристъпи напред. Бръкна в джоба на панталона си и извади запалка. Щом я щракна и видях искрата, разбрах какво е станало в мина „Феър Дийп“; подкованите ботуши на баща ми не са били причина за взрива. Нещо над червената топка, която държеше обикновеното момче, започна да съска и да пръска искри. Ужасено, то я хвърли, а лошото хлапе се разсмя. От гърлото му излизаха противни хрипливи звуци, сякаш беше запушено от храчки — *гърррр, гърррр, гърррр!*

Топката се удари в стълбите под железните перила, отскочи и след секунда се взриви с оглушителен гръм, хвърляйки жълтеникави отблясъци. Не беше фишек или фойерверк, а ракета М-80. Карла се стресна, както Вики се бе стреснала от Карла в килера. Посегнах да я хвана, но тя стискаше дланите на отец Патрик и само докоснах лакътя ѝ. Дватамата се изтърколиха по стълбите. Той си счупи дясната ръка и левия крак. Карла си счупи глезена и получи сътресение на мозъка. И загуби бебето. Нашата дъщеричка Хелън.

На следващия ден хлапакът, който хвърли експлозива, отиде в полицията, призна си вината и се разкая. Беше съкрушен, разбира се, и наговори оправданията, използвани от децата, когато нещо се оплеска — било нещастен случай, не искал да наранява когото и да било. Не възнамерявал да хвърля топката, но когато другото момче запалило фитила, се изплашил да не си изгори пръстите. Не, никога преди не бил виждал другото момче. Не, не знаел името му. После предаде на полицаия петте долара, които беше получил от дяволското изчадие.

След този случай Карла загуби желание за секс и престана да ходи на църква. Аз обаче продължих, освен това се записах в католическия клуб „Завоевание“. Знаете какво представлява този клуб, господин Брадли, и то не защото сте католик. Не се интересувах от религиозните теми, отец Патрик се занимаваше с това, но ми беше приятно да уча децата да играят бейзбол и футбол. Винаги бях на линия за излетите и за къмпингуването. Имах професионална книжка, така че можех да карам децата с църковния автобус на какви ли не интересни места. И винаги носех револвер 45-и калибър, с който се бях снабдил от „Изгодно заложи и купи“. Вие сте запознат с

веществените доказателства, представени от прокуратурата. Револверът бе у мен пет години, държах го или в жабката на колата, или в сандъчето с инструменти за църковния автобус. По време на тренировките го пъхах в сака си.

Карла намрази работата ми за „Завоевание“, защото отнемаше повечето ми свободно време. Когато отец Патрик попиташе има ли доброволци, винаги пръв вдигах ръка. Карла май ревнуваше.

— Напоследък не се задържах вкъщи през уикендите — мърмореше често. — Вече се питам дали малките дечица не те привличат сексуално.

Сигурно ме смятаха за странен, защото подбирах определени деца и им отделях повече внимание. Сприятелявах се с тях, помагах им. Не беше трудно. Повечето бяха от бедни семейства. Мнозина бяха останали с един родител, най-често майка, която работеше срещу минимално заплащане на две-три места, за да осигури прехраната. Някои родители не разполагаха с коли, затова с удоволствие закарвах моите „специални“ деца на срещите в клуба в четвъртък вечер, после ги прибирах по домовете им. Когато бях зает, давах на децата жетони за градския автобус. Никога пари обаче — още в началото разбрах, че на тези деца не бива да се дават пари.

Постигах известни успехи. Едно от децата — когато го срещнах, то имаше всичко на всичко два панталона и три ризи — беше математически гений. Уредих му стипендия в частно училище, сега е първокурсник в Канзаския университет и е пълен отличник. Някои посягаха към наркотиците и се опитвах да ги избавя. Не знам дали успях. Един хлапак избяга от къщи след скандал с майка си и месец по-късно ми се обади от Омаха. Майка му вече го бе отписала. Отидох там и го прибрах.

Работата за „Завоевание“ ми даде възможност да направя много добрини, по-удовлетворителна бе от попълването на данъчни декларации и уреждането на данъчни облекчения в Деллауеър. Но не за това я вършех. Понякога, господин Брадли, водех моите специални момчета за риба — на Диксън Крийк или на реката под моста в долната част на града. Аз също ловях, но не пъстърви и шарани. Дълго време нищо не се закачаше на кукичката ми. После се появи Роналд Гибсън.

Рони беше на петнайсет, обаче изглеждаше по-малък. Беше сляп с едното око, затова не можеше да играе бейзбол или футбол, но беше спец по шаха и другите настолни игри, така любими на момчетата в дъждовните дни. Никой не го закачаше, беше нещо като талисман на групата. Баща му напуснал семейството, когато Рони бил на девет, затова той копнееше да е в мъжка компания. Много бързо се сближихме и Рони започна да ми споделя проблемите си. Основният, естествено, беше болното му око. Имаше вроден дефект, наречен кератоконус — изкривяване на роговицата. Лекарят казал на майка му, че дефектът може да бъде отстранен чрез трансплантиране на роговица, но операцията беше скъпа и майка му не можеше да си я позволи.

Обърнах се към отец Патрик и с негова помощ организирах кампания за набиране на средства, наречена „Нови очи за Рони“. Добрахме се дори до телевизията — местните новини по Канал 4. Показаха снимка, на която с него се разхождаме в парка Барнъм; аз бях обгърнал с ръка кльошавите му рамене. Карла изсумтя, когато я видя:

— Дори и да не си падаш по момченца, сега хората ще те помислят за перверзник.

Не ми пукаше какво ще си помислят хората, защото малко след като ни показаха по телевизията, нещо се закачи на кукичката ми. Усетих го с мислите си. Беше гадното момче. Най-накрая бях привлякъл вниманието му.

Операираха Рони. Зрението му не се възстанови напълно, но имаше голямо подобрение. През първата година след хирургическата намеса трябваше да носи специални фотосоларни очила, обаче той нямаше нищо против; казваше, че изглежда готин с тях.

Малко след операцията с майка му ме посетиха един следобед в клуб „Завоевание“, който се помещаваше в сутерена на „Сейнт Андрюс“. Тя каза:

— Много сме ви благодарни, господин Холас. Ако ви потрябва нещо, винаги съм насреща.

Казах им да не се чувстват задължени и че за мен е било удоволствие да им помогна. После се престорих, че изведнъж ми е хрумнало нещо.

— Всъщност можете да ми направите една услуга. Съвсем малка услуга.

— Каква? — попита Рони.

— Миналия месец паркирах зад църквата и слизах по стълбите, когато осъзнах, че не съм заключил колата. Върнах се и забелязах, че някакво момче тършува вътре. Креснах му и то изхвърча като тапа от автомобила, стиснало касичката ми — онази, която държа в жабката. Хукнах да го гоня, но беше по-бързо от мен. Молбата ми е да го намерите и да поговорите с него. Кажете му онова, на което уча децата — че е много лошо да започнеш живота си с кражби.

Рони ме попита как изглежда момчето.

— Ниско и доста пълно. Рижава коса, почти като морков. Тогава носеше сив панталон и пуловер на зелени и оранжеви райета.

Госпожа Гипсърн възкликна:

— О, Боже! Да не е било с шапка с перка?

— Да, да — отвърнах, като се стараех да не издам вълнението си.
— Като я споменахте, се сетих.

— Виждала съм го на нашата улица. Помислих си, че живее в някоя от новите сгради.

— Ами ти, Рони? — попитах.

— Не, не съм го виждал.

— Е, ако го видиш, не му казвай нищо, а ме повикай. Нали така?

Рони кимна и аз се успокоих. Защото знаех, че лошото момченце се е върнало и че когато предприеме следващия си ход, ще съм наблизко. То *явно държеше* да съм наблизко. За да причини страдание на мен. Другите — Марли, Вики, баща ми, мама Нони — бяха само косвени жертви.

Измина една седмица, после две. Започнах да си мисля, че изродчето се е досетило какво кроя. Един ден — ДЕНЯТ, господин Бродли — едно от хлапетата дотича на игрището зад църквата, където опъвах волейболна мрежа, и извика:

— Някакво момче удари Рони и му взе очилата! После избяга в парка! Рони хукна след него!

Без да се колебаю, грабнах сака (откакто се занимавах със „специални“ деца, винаги го носех със себе си) и се затичах към парк „Барнъм“. Знаех, че не лошото момченце е откраднало очилата на Рони — не беше в стила му. Крадецът беше обикновено хлапе като онова, което метна топката с експлозив, и също като него щеше да се

разкайва, ако планът на сатанинското момче успееше. Ако позволях да успее.

Рони не спортуваше и не можеше да тича бързо. Крадецът явно разбра, че не може да го догони: спря в края на парка, размаха очилата и кресна:

— Ела ди си ги вземеш, Рей Чарлс! Ела да си ги вземеш, Стиви Уондър!

Чувах бученето на колите по булевард „Барнъм“ и разбрах какво е намислило сатанинското момче. Смяташе, че щом нещо е проработило веднъж, ще проработи и втори път. Този път примамката не беше кутия за храна с изображение на Стив Остин, а специални очила, но идеята беше същата. По-късно крадецът щеше да плаче и да обяснява как не е знаел, че ще случи такова нещо — мислел, че става дума за шега или отмъщение, защото Рони е съборил на тротоара шишкавото рижо момче.

Можех да настигна Рони, обаче реших да изчакам. Той беше моята стръв, рибарската ми кукичка, нали разбирате, а тя не бива да се дърпа прекалено бързо. Щом Рони го доближи, онзи, който вършеше черната работа на гадното момченце, профуча под каменната арка между парка и булевард „Барнъм“, като продължаваше да размахва очилата. Рони хукна след него, аз го последвах. Подтичвах, докато отварях сака, но щом револверът се озова в ръката ми, захвърлих сака и спринтирах напред. Като подминах Рони, му извиках:

— Стой, не мърдай! Нито крачка повече!

Слава богу, той ме послуша. Ако му се бе случило нещо, нямаше да чакам иглата, господин Бродли, щях да се самоубия веднага.

Тичешком минах под арката и видях гадното хлапе на тротоара. Да, изобщо не се беше променило — изглеждаше като през първия ден, в който го бях зърнал. Крадецът му подаде очилата и рижавото шишкаво момче пхна в ръката му банкнота. Като ме видя да се приближавам, гадната усмивка, разкривила абсурдно червените му устни, помръкна. Защото планът му беше друг: Рони трябваше да претича през улицата и да го блъсне камион или автобус, а пък аз да се появя тъкмо тогава и да видя какво е станало.

Изчадието изтича на булеварда. Знаете какво представлява този участък от булеварда, най-малкото би трябвало да знаете, защото на процеса прокуратурата показа три пъти видеото. Три платна във всяка

посока — две за основното движение и едно — за завиващите коли, — а между тях — бетонна преграда. Сатанинското хлапе погледна назад, когато стигна преградата, и по изражението му разбрах, че не само е изумено, ами умира от страх. Почувствах се щастлив за първи път след падането на Карла по стълбите на църквата.

Зърнах го само за миг, после то се затича по платното в южната посока, без да се огледа за задаващо се превозно средство. И аз изтичах на булеварда, само че на платното в обратната посока. Давах си сметка, че всеки миг може да ме прегази кола, обаче не ми пукаше. Поне щеше да е истинска злополука, а не мистериозен нещастен случай заради заял незнайно как педал на газта. Ще кажете, че е било опит за самоубийство, но не беше. Не можех да му позволя да се изплъзне. Кой знае кога щях да го видя пак.

Не знам дали бях на косъм от смъртта, но чух скърцане на спирачки и свистене на гуми. Една кола зави рязко, за да не помете момчето, и се блъсна странично в микробус. Някой ми извика: „Смахнато копеле!“. Друг ми кресна: „Какви ги вършиш, кретен такъв?“ Не им обърнах внимание. Виждах само гадното изчадие — *моята голяма награда*.

То тичаше с всички сили, но макар да бе чудовище, имаше къси крака и дебел задник. Шансовете му клоняха към нула. Можеше само да се надява да ме блъсне кола. Е, не ме блъсна.

Прекося булеварда, обаче се спъна и падна на тротоара. Някаква руса дебелана извика:

— Този човек е въоръжен!

На процеса разбрах, че се казва Джейн Хърли, защото свидетелства срещу мен.

Хлапетото се опита да стане. Изкрещях:

— Това ти е за Марли, мръсник такъв! — И го гръмнах в гърба.

Курушум номер едно.

Изчадиято запълзя, кръв капеше по тротоара. Изревах:

— Това ти е за Вики! — Отново стрелях в гърба му. После добавих: — Ето ти и за татко и за мама Нони! — Пуснах по един курушум в сгънките на коленете му, докъдето стигаха крачолите. *Три и четири.*

Хората наоколо бяха изпаднали в паника, един кресна:

— Вземете му оръжието, повалете го!

Никой не се осмели да ме докосне.

Гадното хлапе се изтърколи по гръб и се вторачи в мен. Като видях лицето му, едва не се отказах. Вече не изглеждаше на шест-седем години, а на пет — безпомощно, объркано петгодишно дете, изпитващо болка. Шапката му се беше изтърколила на тротоара. Едната перка беше изкривена. Казах си си: „Господи, стрелях по невинно дете и го раних смъртоносно“.

Да, за малко не ме изигра. Голям актьор беше, господин Бродли, заслужаваше номинация за „Оскар“, но след миг маската падна. Лицето му изразяваше болка и страдание, обаче очите му го издаваха. *Злото* още беше в тях. „*Не можеш да ме спреш* — казваше погледът му, — докато не приключа с теб, а дотогава има още много време.“

— Вземете му револвера! — изписка някаква жена. — Иначе ще убие детето!

Някакъв дебелак се спусна към мен (мисля, че той също даде показания в съда), но когато насочих оръжието към него, вдигна ръце и бързо отстъпи назад.

Обърнах се към сатанинското хлапе, прострелях го в гърдите и процедих:

— За бебето Хелън. — *Номер пет*. Кръв бликна от устата му и се стече по брадичката му.

Револверът ми беше от старите, с барабан, побиращ шест патрона, така че ми оставаше само един. Отпуснах се на коляно в локвата кръв. Беше червена, макар че би трябвало да е черна като слюзта, изтичаща от отровните насекоми, когато ги настъпиш. Опрях дулото между очите на лошото момченце:

— А това е за мен. Връщай се в ада. — И стрелях. *Номер шест*. Но секунда преди да натисна спусъка, зелените очи се впериха в мен.

„Не съм приключил с теб — казваха. — Не съм и няма да се откажа, докато дишаш. Може би и след това. Може би ще те чакам отвъд.“

Главата му се отметна назад. Единият му крак потрепери, после застина. Хвърлих оръжието до трупа, вдигнах ръце и понечих да се изправа. Двама мъже ме сграбчиха, единият заби коляно в слабините ми, другият — юмрук в лицето му. Дотичаха още хора, сред тях беше и госпожа Хърли. Тя също ме удари — два пъти, много силно. Не спомена за това в съда, нали?

Не че я виня, господин адвокат. Не виня никого. Те виждаха детенце, което е толкова обезобразено от куршуми, че и собствената му майка не би го познала. Ако изобщо е имало майка.

7.

Макгрегър отведе клиента на Брадли за обедната проверка, като обеща после да го върне.

— Ще ви донеса супа и сандвич, ако желаете, господин адвокат — добави. — Сигурно сте гладен.

Брадли не изпитваше глад. Не и след онова, което беше чул. Остана от своята страна на плексигласовата преграда, скръстил ръце върху празната страница от бележника. Размишляваше за погубения живот на толкова много хора. Някак си по-лесно приемаше мисълта за погубения живот на Холас, защото човекът определено не беше с всичкия си. Ако в съда беше разказал тази история по същия убедителен начин, сега щеше да е в някоя строго охранявана държавна психиатрична болница, а не да чака инжекция с натриев тиопентал, панкурониев бромид и калиев хлорид — смъртоносния коктейл, който обитателите на Игления дворец наричаха „Лека нощ, мамче“.

Холас, който вероятно беше превъртял след загубата на детето си, поне беше изкарал половината си живот. Очевидно не е бил щастлив, понеже са го мъчели параноични фантазии и мания за преследване, но както се казва „По-добре лош живот, отколкото никакъв“. Що се отнася до момчето обаче, съдбата му беше много по-трагична. Според патолога хлапето, озовало се на булевард „Барнъм“ в лош момент, най-вероятно е било само на шест-седем години. То не беше видяло почти нищо от живота.

Макгрегър доведе Холас, закопча го за стола, попита колко още време ще се бавят, и добави:

— Той може и да не иска да обядва, но аз бих хапнал нещо.

— Няма да ви бавим — отвърна Брадли. Всъщност имаше само още един въпрос и когато затворникът се настани на стола, го попита:

— Защо теб?

Холас вдигна вежди:

— Моля?

— Този демон — предполагам, че точно за такъв го смяташ —
защо избра теб?

Устните на Холас се разтегнаха в невесела усмивка.

— Доста наивен въпрос, господин адвокат. Все едно да питате
защо дадено бебе е по рождение с изкривена роговица като Рони
Гибсън, а с другите бебета, родени в същата болница, всичко е наред.
Или защо свестен човек, водещ добродетелен живот, умира на трийсет
години от тумор в мозъка, а чудовището, отговарящо за газовите
камери в „Дахау“, е успяло да чукне стотака. Ако искате да разберете
защо на добри хора се случват лоши неща, сбъркали сте адреса.

„Изпратил си шест куршума в бягащо дете — помисли си
Брадли, — като последните три-четири изстрела са били от упор. Така
ли постъпват добрите хора?“

— Преди да си тръгнете — добави Холас, — позволете аз да ви
попитам нещо.

Брадли зачака.

— Полицията идентифицира ли го вече? — Холас зададе въпроса
с небрежния тон на затворник, който продължава да говори само за да
бъде извън килията си колкото се може по-дълго време, но за първи
път от началото на дългия разговор погледът му издаваше
любопитство.

— Мисля, че не — излъга Брадли.

Знаеше, че не са успели. Имаше познат в прокуратурата, който
щеше да му съобщи името на загиналото момче и други подробности
за него, преди вестниците да се доберат до информацията и да я
публикуват, което те изгаряха от желание да сторят; цяла Америка се
питаше коя е жертвата. Интересът беше понамалял през последните
четири месеца, но след екзекуцията на Холас отново щеше да се
разгори.

— Бих настоял да помислите по този въпрос — продължи Холас,
— но е излишно, нали? Защото *сте мислили*. Надали мисълта ви е
държала буден нощем, обаче сте мислили.

Брадли не продума.

Този път усмивката на Холас беше широка и искрена.

— Знаем, че не вярвате на нито една моя дума, но не ви
обвинявам. Молбата ми е за минутка да си напрегнете мозъка. Става
въпрос за бяло момче, а обществото ни все още държи най-много

тъкмо на тези деца, така че, когато някое изчезне, се организира национално издирване. Напоследък на дечицата им снемат пръстови отпечатъци, когато тръгнат на училище, за да бъдат идентифицирани, ако се изгубят, станат жертви на похищение или на убийство. Мисля, че в този щат дори има закон за това. Или греша?

— Не грешаш — промърмори адвокатът. — Обаче на това не бива да се придава толкова голямо значение, Джордж. Предполагам, че някак си данните за това хлапе не са били въведени в информационната система. Случват се такива грешки.

Холас отново се усмихна... този път обаче усмивката му приличаше на гримаса:

— Продължавайте да си го повтаряте, господин Бродли. Продължавайте. — Извърна се и махна на Макгрегър, който свали слушалките си и стана.

— Приключихте ли?

— Да. — Докато надзирателят отключваше веригата, Холас отново погледна адвоката. От усмивката, напомняща гримаса (Бродли за първи път го виждаше да се хили така), — нямаше и следа. — Ще дойдете ли? Когато настъпи моментът?

— Да — кимна Бродли.

8.

И спази обещанието си. Беше там след шест дни, когато в 11:52 вдигнаха щорите в стаята за наблюдение, разкривайки камерата на смъртта, облицована с бели плочки, и масата с формата на буквата Y. Присъстваха още двама свидетели. Единият бе отец Патрик от църквата „Сейнт Андрюс“. Брадли се настани до него на последния ред. Прокурорът седеше най-отпред със скръстени на гърдите ръце, без да изпуска от поглед случващото се зад стъклото.

Отговорниците за екзекуцията („Странен термин“ — помисли си Брадли) бяха по местата си. Бяха петима: Туми, директорът на затвора, Макгрегър и двама негови колеги, две медицински лица с бели престилки. Холас, звездата на шоуто, лежеше на масата, разперените му ръце бяха пристегнати с каиши, но при вдигането на щорите първото, което забеляза Брадли, беше облеклото на директора — Туми носеше памучна синя блуза с къс ръкав, все едно отиваше да играе голф.

Пристегнат в кръста с колан и с триточков ремък около раменете, Джордж Холас приличаше по-скоро на космонавт, отколкото на престъпник, който всеки момент ще бъде умъртвен с инжекция. Не беше пожелал свещеник, но когато забеляза Брадли и отец Патрик, вдигна дланта си за поздрав, доколкото му позволяваха коланите.

Патрик му махна, после се извърна към адвоката. Беше блед като призрак.

— Присъствали ли сте на други екзекуции?

Брадли поклати глава. Устата му бе пресъхнала и се опасяваше, че ако се опита да каже нещо, само ще изграчи.

— Аз също. Дано издържа. Той... — Отец Патрик преглътна. — Беше много добър с децата. Те го обичаха. Не мога да повярвам... дори и сега...

На Брадли също му бе трудно да повярва. Но трябваше.

Прокурорът се извърна към тях и свъси вежди — строг съдник като Мойсей:

— Млъкнете, господа!

Холас огледа стаята, в която щеше да посрещне смъртта. Изглеждаше някак замаян, сякаш не осъзнаваше къде е и какво се случва. Макгрегър сложи длан на гърдите му, сякаш да го успокои. Вече беше 11:58.

Единият медик стегна с гумен ремък предмишницата на Холас, заби иглата и я прикрепил с лепенка, после я свърза с тръбичка, водеща към конзола на стената, където светеха три червени лампи. Под лампите имаше ключове. Вторият медик се приближи до конзолата и скръсти ръце. В този момент единственото нещо в камерата на смъртта, което помръдваше, бяха клепачите на Холас.

— Започнаха ли? — прошепна отец Патрик. — Не мога да преценя.

— Аз също — тихичко отвърна Бродли. — Може би, но...

Чу се изщракване и те подскочиха (само представителят на щата не помръдна, приличаше на статуя). Директорът попита:

— Хей, чувате ли ме добре?

Прокурорът вдигна палец, после отново скръсти ръце.

Директорът се извърна към Холас:

— Джордж Питър Холас, осъден сте на смърт от съдебните заседатели. Присъдата беше потвърдена от Върховния съд на този щат и от Върховния съд на Съединените щати.

„Сякаш си ги питал“ — помисли си Бродли.

— Желаете ли да кажете нещо, преди присъдата да бъде изпълнена?

Холас понечи да поклати глава, но размисли. Погледна към стаята за наблюдение:

— Здравейте, господин Бродли. Радвам се, че дойдохте. Слушайте внимателно. Бъдете нащрек. *Запомнете, то изглежда като дете!*

— Това ли е всичко? — почти весело попита директорът.

Холас се втренчи в него:

— Има още нещо. Откъде купихте тази тъпа блуза?

Туми примигна, сякаш някой беше плиснал студена вода в лицето му, после се обърна към лекаря:

— Готови ли сте?

Човекът с бяла престилка, стоящ до таблото, кимна. Директорът измърмори няколко клиширани фрази, изисквани от закона, погледна часовника и се намръщи. Беше 12:01, което означаваше, че са закъснели с една минута. Вдигна палец към медика, все едно беше режисьор, даващ знак на актьор. Човекът с бялата престилка дръпна превключвателите и червените светлини се смениха със зелени.

Домофонът още беше включен и Бродли чу Холас да повтаря думите на отец Патрик:

— Започнаха ли?

Никой не му отговори. Нямаше смисъл. Очите му се затвориха. Той изхърка. Мина минута. Още едно продължително, дрезгаво изхъркване. Изминаха две минути. После четири. Човекът на масата вече не хъркаше и не помръдваше. Бродли се огледа. Отец Патрик го нямаше.

9.

Щом Бродли излезе от Царството на иглата, студеният вятър го прониза. Той закопча палтото си и няколко пъти дълбоко си пое въздух, сякаш така щеше да изчисти насъбралото се в душата му. Проблемът не беше в самата екзекуция; с изключение на идиотската спортна блуза на директор Туми всичко друго беше прозаично като биене на инжекция против тетанус или като ваксинация. Всъщност тъкмо това беше ужасното.

С крайчеца на окото зърна нещо да се движи в Курника, където затворниците се разхождаха. Само че в момента там не биваше да има нито един осъден. Разходките се отменяха в дните за екзекуция, така беше казал Макгрегър. И наистина, когато извърна глава, видя, че в преграденото пространство няма никого.

Помисли си: „*Запомнете, то изглежда като дете!*“.

Засмя се. Насила. „На страха очите са големи“ — каза си. Сякаш за да си го докаже, той потрепери.

Старото волво на отец Патрик го нямаше. На малкия паркинг за посетители до Царството на иглата беше само неговата кола. Тръгна към нея, но след няколко крачки се обърна толкова рязко, че палтото му се развя. В Курника нямаше жива душа. Кое то беше съвсем естествено. Джордж Холас беше луд и дори гадното хлапе да беше съществувало, вече беше мъртво. Нямаше как да е живо, след като беше простреляно шест пъти с револвер 45-и калибър.

Бродли отново тръгна към колата си, но когато я наближи, се вцепени. Грозна дракотина тръгваше от предната броня на форда и стигаше чак до левия стоп. Някой беше одрал с ключ колата му. Някой, проникнал в строго охраняван затвор с три огради и също толкова пропускателни пунктове.

Първата му мисъл беше, че злосторникът е прокурорът: този самодоволен тип, седящ със скръстени ръце — възплъщение на благочестие. Само че подозрението му противоречеше на логиката. Та

нали прокурорът беше получил каквото искаше; нали беше видял как Джордж Холас умира.

Брадли отвори вратата, която не си беше направил труда да заключи — все пак паркингът се намираше в периметъра на строго охраняван затвор, — и отново се вкамени. После, сякаш движена от външна сила, ръката му бавно се вдигна и се притисна до устните му. На шофьорската седалка лежеше шапка с пластмасово витло. Едната перка беше изкривена.

След малко се наведе и я взе. Много предпазливо, с два пръста, както навремето беше сторил Холас. Обърна я. Вътре беше пъхната бележка, написана с разкривени букви. С детски почерк.

„ЗАДРЪЖ Я, ИМАМ СИ ДРУГА.“

Проехтя детски смях, силен и жизнерадостен. Брадли погледна към Курника, но там отново нямаше никого. Обърна бележката и видя още едно, още по-лаконично съобщение:

„ДО СКОРО.“

На Ръс Дор

СМЪРТ

В „Косата на Харолд Ру“ — вероятно най-добрия публикуван някога роман за професията на писателя — Томас Уилямс предлага удивителна метафора, може би дори притча за това как се ражда разказът. Той си представя равнина в мрака, сред която гори малък огън. От тъмнината един подир друг изникват хора и идват да се стоплят. Всеки носи по малко дърва и накрая малкият огън се превръща в клада, около която са се струпали героите — техните лица са ярко осветени и красиви, всеки по свой си начин.

Една нощ, докато се унасях в сън, видях малко огънче — всъщност това бе газена лампа, — на чиято светлина един човек се опитваше да чете вестник. Дойдоха други хора с лампи и хвърлиха още светлина върху мрачния пейзаж, който се оказа част от територията на Дакота.

Често имам подобни видения, макар че не ми е приятно да си го призная. Невинаги разказвам историите, които вървят с тях; понякога огънят просто угасва. Тази обаче трябваше да бъде разказана, защото знаех какви думи ще използвам — стилът ми ще е сух, лаконичен, съвсем различен от обичайния. Нямах представа в каква посока ще поеме историята, но бях убеден, че думите ще ме отведат до края. Така и стана.

Джим Тръсдейл имаше къща в западния край на занемарения селскостопански имот на баща си и тъкмо там шериф Баркли и неколцината му заместници го откриха да седи пред изстиналата печка, облечен в мръсно палто и четящ стар брой на „Блек Хилс Пайъниър“ на светлината на газена лампа. Поне се взираше във вестника, ако не друго.

Шериф Баркли бе запречил входа с едрата си фигура. Държеше фенер.

— Излизай оттам, Джим, и не забравяй да си вдигнеш ръцете! Не съм си извадил пистолета и не смятам да го вадя.

Тръсдейл излезе с вдигнати ръце. Не бе оставил вестника. Спря и впери в шерифа студените си сиви очи. Шерифът отвърна на погледа му. Същото сториха и другите — четирима на коне и двама седящи на капрата на стара каруца, на чиято странична дъска с избелели жълти букви бе написано: „Погребален дом «Хайнс»“.

— Направи ми впечатление, че не попита защо сме дошли — каза шериф Баркли.

— Защо сте дошли, шерифе?

— Къде ти е шапката, Джим?

Тръсдейл докосна главата си със свободната ръка, сякаш за да провери дали шапката му е на мястото си. Не беше.

— Някъде вътре, а? — попита шерифът. Набралият сила студен вятър развя гривите на конете и накара тревите да се разлюлеят във вълна, понасяща се в южна посока.

— Не — отвърна Тръсдейл. — Мисля, че не.

— Тогава къде е?

— Сигурно съм я загубил.

— Трябва да се качиш в каруцата — заяви шерифът.

— Не желая да се качвам на катафалка — възрази Тръсдейл. — Това е лош късмет.

— Ти си затънал в лош късмет — изръмжа един от мъжете. — До ушите. Скачай вътре!

Тръсдейл изпълни заповедта. Поредният порив на вятъра го накара да вдигне яката на палтото си.

Седящите на капрата мъже слязоха и застанаха от двете страни на каруцата. Единият извади пистолет, другият не си направи този труд. Тръсдейл ги познаваше само по физиономия. Бяха от града.

Шерифът и другите четирима влязоха в хижата му. Единият бе Хайнс — собственикът на погребалния дом. Тършуваха вътре известно време. Дори отвориха вратичката на печката, която не гореше, въпреки че вечерта бе студена, и разровиха пепелта.

— Няма шапка — каза шериф Баркли на излизане, — а е невъзможно да сме я пропуснали, защото е доста голяма. Нещо да кажеш по въпроса?

— Много жалко, че съм я загубил. Баща ми ми я подари, когато все още бе наред с главата.

— Къде е?

— Казах ти, сигурно съм я загубил. Или някой я е откраднал. Това също е възможно. Вижте какво, смятах да си легна рано.

— Ще отложиш лягането. Бил си в града този следобед, нали?

— Със сигурност е бил — каза един от мъжете и се метна на коня си. — Видях го с очите си. Носеше онази шапка.

— Млъквай, Дейв — измърмори Баркли. — Бил ли си в града, Джим?

— Да, сър, бях.

— В „Зар хвърли и спечели“?

— Точно. Пих две питиета там, после се прибрах вкъщи. Сигурно в „Зар хвърли и спечели“ съм си загубил шапката.

— Това ли твоята версия?

Тръсдейл вдигна глава към черното ноемврийско небе.

— Нямам друга.

— Погледни ме, синко!

Тръсдейл го погледна.

— Това ли е версията ти?

— Казах ти, нямам друга — отвърна решително Тръсдейл.

Шериф Баркли въздъхна.

— Добре, да тръгваме към града.

— Защо?

— Защото си арестуван.

— Няма капчица мозък в главата си — отбеляза един от мъжете. — В сравнение с него баща му е направо гений.

Потеглиха към града, който се намираще на четири мили от хижата. Тръсдейл седеше отзад в катафалката с вдигната яка на палтото. Без да се извъръща, кочияшът попита:

— Изнасили ли я, след като й открадна долара, куче мръсно?

— Не знам за какво говориш — отвърна Тръсдейл.

До края на пътуването никой, освен вятърът, не наруши мълчанието. Хората се бяха струпали на улицата. Първоначално не обелваха дума. После една старица с кафяв шал притича куцукайки до катафалката и заплю Тръсдейл. Всъщност не уцели, но въпреки това бе наградена с аплодисменти.

Когато спряха пред затвора, шериф Баркли помогна на Тръсдейл да слезе от каруцата. Вятърът бръснеше и носеше миризма на сняг. Топки от изсъхнали бурени се търкаляха по главната улица, стигаха до оградата на водната кула, закачаха се на нея и оставаха да тракат там.

— Обесете този убиец на деца! — изкрещя един човек, а друг запрати камък. Камъкът профуча над дясното рамо на Тръсдейл и изтрополи върху застлания с дъски тротоар.

Шериф Баркли се извърна, вдигна фенера си и огледа насъбралата се тълпа.

— Не правете така! — каза той. — Стига глупости! Всичко е под контрол.

Шерифът преведе Тръсдейл през канцеларията си, стиснал ръката му малко над лакътя, и го вкара в затворническото крило. Килиите бяха две. Набута Тръсдейл в тази отляво. Там имаше нар, стол и кофа за изпражнения. Тръсдейл понечи да седне на стола, но Баркли възрази:

— Не, искам да стоиш прав.

Шерифът се огледа и видя, че помощниците му са се струпали пред вратата.

— Махайте се оттам! — настоя той.

— Отис — подхвана мъжът на име Дейв, — ами ако те нападне?

— Тогава ще го укротя. Благодаря, че изпълнихте дълга си, но вече е време да се омитате.

Когато си тръгнаха, той каза:

— Свали си палтото и ми го дай!

След като го свали, Тръсдейл веднага се разтрепери. Отдолу бе само по риза и кадифен панталон, който беше толкова прокъсан, че едното му коляно се виждаше. Шериф Баркли прерови джобовете на палтото и откри в тях щипка тютюн, увита в лист от каталог на

„Сиърс“, и стар лотариен билет, обещаващ печалба в песо. Имаше и едно черно топче.

— Това е моето щастливо топче — обясни Тръсдейл. — От дете го имам.

— Обърни джобовете на панталона си!

Тръсдейл ги обърна. Вътре имаше монета от един цент, три монети от пет цента и сгъната изрезка от вестник, отнасяща се до сребърната треска в Невада — изглеждаше стара поне колкото мексиканския лотариен билет.

— Събуй си ботушите!

Тръсдейл се подчини. Баркли взе ботушите и ги опипа отвътре. На едната подметка имаше дупка с размерите на десетцентовата монета.

— А сега чорапите.

Баркли ги обърна наопаки, след което ги захвърли.

— Свали си панталоните!

— Не искам.

— Аз също не горя от желание да видя какво има отдолу, но все пак ги свали!

Тръсдейл си свали панталоните. Не носеше долно бельо.

— Обърни се и си разтвори бузите!

Тръсдейл се обърна, сграбчи задника си и раздели двете му полукълба. Шериф Баркли се намръщи, после въздъхна и бръкна с показалец в ануса на Тръсдейл. Арестантът изпъшка. Баркли извади пръста си, отново се намръщи, чувайки противното пльокане, и се избърса в ризата на Тръсдейл.

— Къде е, Джим?

— Моята си шапка?

— Да не мислиш, че търсех шапка в задника ти? И в пепелта на печката ти? Хитрееш ми, а?

Тръсдейл вдигна панталоните си и ги закопча. Стоеше бос в килията и трепереше. Допреди малко четеше вестник в дома си и се канеше да запали печката, а сега му се струваше, че оттогава е изминала цяла вечност.

— Шапката ти е в канцеларията ми.

— Тогава защо питаше за нея?

— За да видя какво ще кажеш. Пет пари не давам за тъпата ти шапка. Искам да знам къде си скрил сребърния долар на момичето. Не

е в къщата ти, нито в джобовете ти, нито в задника ти. Да не те е загризала съвестта и да си изхвърлил монетата?

— Хабер си нямам за какво говориш. Ще си ми дадеш ли шапката?

— Не, защото е вещественно доказателство. Джим Тръсдейл, арестуван си за убийството на Ребека Клайн. Ще кажеш ли нещо по въпроса?

— Да, сър. Не познавам никаква Ребека Клайн.

Шерифът излезе от килията, затвори вратата, взе ключа, закачен на гвоздей на стената, и го превъртя в ключалката, която изскърца. В килията затваряха предимно пияници, затова рядко я заключваха. Баркли погледна арестанта:

— Жал ми е за теб, Джим. Като идеш в ада, тамошните мъки ще са малко за човек, сторил подобно нещо.

— Какво нещо?

Шерифът си тръгна, без да отговори.

Тръсдейл остана в килията една седмица, носеха му храна от „Кухнята на мама“, спеше на нара, сереше и пикаеше в кофата, която изнасяха веднъж на всеки два дена. Баща му не дойде да го види, защото още на осемдесет започна да си губи разума, а сега, вече прехвърлил деветдесетте, беше съвсем вдетинен и за него се грижеха две индианки — едната от племето сиукси, другата — от лакота. Понякога те седяха на верандата на някогашното помещение за ратаите и пееха църковни химни. Брат му търсеше сребро някъде в Невада.

От време на време на алеята пред килията се появяваха деца, които припяваха:

— *Палачо, палачо, бързо на бесилото го окачай.*

Идваха и мъже, заплашващи да му отрежат топките. Веднъж дойде майката на Ребека Клайн и заяви, че би го обесила собственоръчно, стига да й позволят.

— Как можа да убиеш малката ми! Тъкмо на рождения ѝ ден! — изръмжа през зарешетеното прозорче. — Беше само на десет.

Тръсдейл се качи на нара, за да вижда преbledнялото ѝ, извърнато нагоре лице:

— Госпожо, не съм убил аз детето ви, никой не съм убил, тъй да знаете.

— Гаден лъжец! — просъска тя и си тръгна.

Почти целият град се стече на погребението на момиченцето. Индианките също отидоха. Отидоха дори и двете проститутки, които упражняваха занаята си в „Зар хвърли и спечели“. Тръсдейл слушаше погребалното пеене, докато клечеше на кофата в ъгъла.

Шериф Баркли телеграфира във Форт Пиер, откъдето изпратиха съдия. Беше назначен наскоро и нямаше опит — беше конте с дълга руса коса, копие на Дивия Бил Хикок^[1].

Казваше се Роджър Мизел. Носеше очилца с кръгли рамки и в „Зар хвърли и спечели“ и „Кухнята на мама“ се славеше като ценител на женската красота, макар че носеше венчална халка.

В града нямаше адвокат, който да се заеме със защитата на Тръсдейл, затова Мизел привика Джордж Андрюс — собственик на няколко магазина, на странноприемницата и на хотел „Приятна почивка“. Андрюс беше изкарал двугодишен курс в училището за бизнес в Омаха. Той заяви, че ще защитава Тръсдейл само ако господин и госпожа Клайн дадат съгласието си.

— Тогава поговори с тях — каза Мизел. Беше се настанил удобно на стола в бръснарницата, докато бръснарят се суетеше около него. — Побързай, не се помайвай.

— Ами... — подхвана господин Клайн, когато Андрюс му обясни какво смята да прави. — Искам да попитам нещо. Ако няма кой да го защитава, ще бъде ли обесен?

— Ще противоречи на американските закони — отвърна Джордж Андрюс. — Да, още не сме част от Съединените щати, но скоро ще бъдем.

— Възможно ли е да се измъкне? — намеси се госпожа Клайн.

— Не, госпожо, няма начин.

— Тогава изпълнете дълга си и Бог да ви благослови — каза тя.

Процесът започна една ноемврийска утрин и завърши в ранния следобед на същия ден. За съдебна зала послужи приемната на общината. Вятърът носеше пелена от снежинки, фина като сватбена дантела. Пълзящите към града оловносиви облаци предвещаваха разрастване на бурята. Роджър Мизел, който се бе запознал със случая, беше и съдия, и прокурор.

— Като banker, който тегли заем от себе си, а после си плаща лихва — подметна един от съдебните заседатели, докато обядваше в

„Кухнята на мама“. Никой не възрази, но и никой не каза, че така не е редно. В края на краищата така се спестяваха средства.

Прокурорът Мизел призова половин дузина свидетели, съдията Мизел не отхвърли нито един от зададените от прокурора Мизел въпроси. Господин Клайн свидетелства пръв, шериф Баркли — последен. Показанията им обрисоваха простичка история. По пладне в деня на убийството на Ребека Клайн се бе провело празненство по случай рождения ден на жертвата. На него присъствали няколко приятелки на Ребека. Към два часа, когато децата играели на „Закачи опашка на магарето“ и на „Музикални столове“, Тръсдейл влязъл в „Зар хвърли и спечели“ и си поръчал уиски. Носел кафявата си шапка. Изпил бавно питието си, а след това си поръчал второ.

Дали по някое време не беше свалил шапката си? Може би я беше закачил до вратата? Никой не си спомняше.

— Никога не съм го виждал без нея — каза Дейл Джерард, барманът. — Много си я харесваше. Дори и да я е свалил, щеше да я остави до себе си на бара. Допи второто си питие и излезе.

— Шапката беше ли на бара, когато той си тръгна? — попита Мизел.

— Не, сър.

— А на някоя от закачалките, когато затворихте заведението?

— Не, сър.

Към три часа Ребека Клайн излязла от дома си в южната част на града и тръгнала към аптеката на главната улица. Майка ѝ била позволила да си купи бонбони с подарения долар, но не и да ги яде, защото вече се била натъпкала със сладки неща. В пет часа още не се била прибрала у дома и господин Клайн и неколцина други мъже тръгнали да я търсят. Открили я на тясната уличка между станцията за дилижансите и хотел „Гуд Рест“. Била удушена. Сребърният долар го нямало. Когато съсипаният от мъка баща вдигнал на ръце мъртвата си дъщеричка, другите мъже забелязали широкополата кожена шапка на Тръсдейл. Била под полата на празничната рокля на Ребека.

Докато хапваха по време на обедната си почивка, заседателите чуха думкане зад станцията за дилижансите — на по-малко от деветдесет крачки от местопрестъплението работници издигаха бесилка. Отговорник беше Джон Хаус, най-добрият дърводелец в града — фамилното му име идеално пасваше на човек с неговия занаят^[2].

Задаваше се снежна буря и пътят за Форт Пиер щеше да е непроходим поне седмица, може би дори до края на зимата. Никой не искаше Тръсдейл да бъде държан в местния дранголник до пролетта. Щеше да е прахосване на пари.

— Изграждането на бесилка е фасулска работа — рече Хаус на насъбралите се сеирджии. — И дете би могло да се справи.

Той обясни, че под капака минава греда, задвижвана от лост, който ще е добре смазан, за да не засече в последния момент.

— Когато човек се заеме с такава работа, гледа да е сигурен, че нещата ще се получат от първия път — добави.

Следобед Джордж Андрюс призова Тръсдейл да даде показания. Присъстващите задюдюкаха и съдия Мизел беше принуден да удари няколко пъти с чукчето по масата и да предупреди, че ще изпразни съдебната зала, ако присъстващите не се държат прилично.

— Посетихте ли заведението „Зар хвърли и спечели“ през въпросния ден? — попита Андрюс, когато дюдюканията затихнаха.

— Май да — отвърна Тръсдейл, — инак сега нямаше да съм тука.

Няколко души се разсмяха и Мизел отново заудря по масата. Самият той също се подсмиваше и не заплаши с изпразване на съдебната зала.

— Две питиета ли си поръчахте?

— Да, сър. Само за толкоз имах пари.

— Но бързо се сдобих с долар, нали така, мръсноко? — изкрещя Абел Хайнс. Мизел посочи с чукчето си първо Хайнс, после шериф Баркли, който седеше на първия ред:

— Шериф, изведете този човек отвън и го глобете за неспазване на общественения ред, моля.

Баркли изведе Хайнс, но не го глоби. Вместо това го попита какво го прихваща.

— Съжалявам, Отис, ама като видях, че се прави на божа кравичка...

— Отиди при Джон Хаус и го попитай дали има нужда от помощ — прекъсна го Баркли. — Не се връщай, докато тази гадост не приключи.

— Не му трябват други помощници, а и вече заваля силно...

— Нищо няма да ти стане от снега, тръгвай!

Междувременно Тръсдейл продължаваше да дава показания. Не, не бил напуснал „Зар хвърли и спечели“ с шапка на главата, но разбрал, че я няма, чак когато се прибрал вкъщи. Домързяло го да се върне да я търси, освен това вече се смрачавало.

Мизел подметна:

— Нима смятате, че съдът ще повярва как сте изменили повече от шест километра, без да усетите липсата на проклетата ви шапка?

— Ами, аз си я нося постоянно, затуй съм решил, че ми е на главата — отвърна Тръсдейл и хората в залата отново се засмяха.

Баркли се върна и седна до Дейв Фишер.

— Защо се смеят?

— На този тъпак не му трябва палач — каза Фишер. — Сам затяга примката около шията си. Не би трябвало да е смешно, обаче е.

— Срецнахте ли Ребека Клайн на улицата? — попита на висок глас Джордж Андрюс. Всички очи бяха вперени в него и той неочаквано беше открил, че има склонност да драматизира. — Нахвърлихте ли се върху нея? Откраднахте ли сребърния долар, подарен ѝ за рождения ѝ ден?

— Не, сър.

— Убихте ли я?

— Не, сър. Хич даже не зная коя е.

Господин Клайн се надигна от стола си и изрева:

— Ах, ти, лъжлив мръсник!

— Не лъжа — отвърна Тръсдейл и в този момент шериф Баркли му повярва.

— Нямам повече въпроси. — Джордж Андрюс се върна на мястото си.

Тръсдейл понечи да се изправи, но Мизел му нареди да не мърда. Искал да му зададе още няколко въпроса.

— Продължавате ли да твърдите, господин Тръсдейл, че някой е откраднал шапката ви, докато сте били в заведението, а после е причакал Ребека Клайн, убил я е и е оставил шапката ви на местопрестъплението, за да ви злепостави?

Тръсдейл мълчеше.

— Отговорете на въпроса, господин Тръсдейл.

— Сър, не знам какво значи „злепостави“.

— Нима твърдите, че някой се опитва да ви натопи за това отвратително деяние?

Тръсдейл се замисли, кършейки ръце. Накрая каза:

— Може някой да я е взел по погрешка и да я е изхвърлил.

Мизел изгледа присъстващите:

— Някой от вас да е взел по погрешка шапката на господин Тръсдейл?

Гробно мълчание, чуваше се само воят на вятъра. Усилваше се. Снеговалежът — също. Първата голяма буря за зимата беше дошла. Местните наричаха това време Вълча зима, защото вълците слизаха на глутници от планината да търсят храна.

— Нямам повече въпроси — каза Мизел, — а тъй като времето е лошо, ще минем без заключителни изявления. Заседателите ще се оттеглят, за да вземат решение. Три са вариантите, господа — невинен, извършил непредумишлено убийство и извършил убийство първа степен, тоест планирал е действията си.

— Какви ти варианти? — провикна се някой. — Тоя е долен детеубиец!

Шериф Баркли и Дейв Фишер отидоха в „Зар хвърли и спечели“, за да изчакат обявяването на присъдата. След малко и Абел Хайнс седна при тях, като на влизане изтръска покритото си със сняг палто. Дейл Джерард ги почерпи с бира.

— Мизел може и да няма повече въпроси — подхвана Баркли, — но аз имам. Майната ѝ на шапката; ако Тръсдейл е убил момичето, защо не можем да намерим сребърния долар?

— Защото се е изплашил и го е изхвърлил — предположи Хайнс.

— Не мисля. Тъп е като галош. Ако се беше докопал до долара, щеше да се върне в кръчмата да си допие.

— Какво намекваш? — попита Дейв. — Че е невинен ли?

— Не намеквам, а казвам, че трябва да намерим монетата.

— Може да е изпаднала през някоя дупка в джобовете му.

— Джобовете му нямат дупки — отвърна Баркли. — Ботушът му има дупка, но не толкова голяма, че през нея да изпадне долар. — Отпи от бирата си и повече не продума.

Бурният вятър търкаляше призрачни топки бурени по заснежената главна улица.

Заседателите излязоха с решение след час и половина.

— Още при първото гласуване решихме, че трябва да бъде обесен — каза по-късно Дейв Фишер, — но искахме да изглежда така, сякаш сме дебатирали.

Мизел попита Тръсдейл дали иска да каже нещо преди изпълнението на присъдата.

— Нищичко не ми скимва — отвърна онзи. — Не съм го убил туй момиче, казвам ви.

Бурята вилня три дена. Джон Хаус попита Баркли дали има представа колко тежи Тръсдейл. Шерифът отговори, че сигурно е около седемдесет килограма. Хаус направи чучело от конопени чували и го тъпка с камъни, докато везната в странноприемницата не покаже седемдесет килограма. После провеси чучелото на въжето пред очите на половината град. Пробното обесване мина идеално.

Вечерта преди екзекуцията времето се оправи. Шериф Баркли каза на Тръсдейл, че ще получи за вечеря каквото поиска. Тръсдейл пожела пържола с яйца и полети със сос картофи. Баркли купи храната със свои пари, после седна зад бюрото си и взе да си чисти ноктите, заслушан в ритмичното тракане на ножа и вилицата на затворника по порцелановата чиния. Когато тракането престана, влезе в килията. Тръсдейл седеше на нара. Чинията блестеше, сякаш я беше излизал като куче. Той плачеше.

— Сетих се нещо — рече.

— Какво, Джим?

— Ако ме обесят утре заран, ще легна в гроба с пържола в корема. Кльопачката няма да се смели.

Баркли помълча известно време. Бе ужасен не от образността на твърдението, а от факта, че Тръсдейл се е сетил за подобно нещо.

— Избърши си сополите — промърмори.

Осъденият се подчини.

— Слушай, Джим, това е последният ти шанс. Бил си в бара следобед. Тогава там не е имало много хора. Нали така?

— Май да.

— Тогава кой е взел шапката ти? Затвори си очите. Представи си какво е станало.

Тръсдейл стисна клепачи. Шерифът зачака. Мина известно време, преди Тръсдейл да отвори зачервените си от плач очи:

— Хич даже не помня да съм я носил.

Баркли въздъхна:

— Подай ми чинията и внимавай с ножа.

Тръсдейл промуши между решетките чинията заедно с поставените отгоре прибори. Каза, че му се пие бира. След кратко колебание Баркли облече тежкото си палто, сложи си шапката и отиде за бира в „Зар хвърли и спечели“. Собственикът на погребалния дом Хайнс тъкмо допиваше виното си. Двамата излязоха заедно на студа.

— Труден ден ни чака утре — промърмори шерифът. — От десет години не е имало бесене и ако извадим късмет, няма да видим такова нещо през следващите десет. Дотогава ще съм излязъл в пенсия. Иде ми още сега да напусна.

Хайнс се втренчи в него:

— Хм, явно смяташ, че е невинен.

— Ако не е бил той, убиецът още е на свобода.

Екзекуцията бе насрочена за девет часа на следващата сутрин. Денят беше ветровит, студът хапеше, но почти целият град се изсипа да гледа как бесят убиеца. Пастор Рей Ролс стоеше до Джон Хаус на ешафода. И двамата трепереха, въпреки че бяха с дебели палта и шалове. Страниците на Библията в ръцете на пастора пърхаха. Пърхаше и затъкнатата в колана на Хаус качулка от черно домашнотъкано платно.

Баркли поведе Тръсдейл, чиито ръце бяха вързани на гърба, към бесилото. Отначало осъденият кротуваше, но когато стигна до стълбите, взе да се дърпа и да плаче.

— Недейте! — стенеше. — Моля ви, недейте! Не ме убивайте!

Макар и не много едър, беше доста силен и шерифът махна на Дейв Фишер да му помогне. Двамата повлякоха съпротивляващия се Тръсдейл нагоре по дванайсетте дървени стъпала. В един момент той така се дръпна, че и тримата щяха да паднат. Стоящите наблизо зяпачи протегнаха ръце, за да ги хванат.

— Престани да се дърпаш и умри като мъж! — изрева някакъв човек.

Стъпиха на платформата, Тръсдейл за миг престана да се съпротивлява, обаче щом пастор Ролс зачете псалм 51, закрещя.

— Като жена, чиято гърда е била защипана от преса за изцеждане на пране — изкоментира после някой в „Зар хвърли и спечели“.

— Смили се над мен, Господи, според Твоята велика милост... — зачете на висок глас пасторът, за да го чуват всички, въпреки виковете на осъдения. — Според голямото си милосърдие заличи простъпките ми.

Когато видя, че Хаус измъква от колана си черната качулка, Тръсдейл запъхтя като куче. Започна да върти главата си насам-натам, опитвайки се да избегне слагането на качулката. Косата му се развяваше. Хаус чакаше търпеливо като човек, стараещ се да обуздае плашлив кон.

— Нека погледна планините! — измуча Тръсдейл. От ноздрите му се стичаха сополи. — Ще кротувам, само ми дайте да ги да видя още веднъж!

Но Хаус нахлузи качулката на главата му чак до раменете му, които се тресяха. Пастор Ролс продължаваше да чете монотонно и осъденият се опита да се отдръпне встрани от капака. Баркли и Дейв Фишер го избутаха обратно. Някой се провикна отдолу:

— Давай, каубой!

— Кажи амин! — подвикна Баркли на пастора. — За Бога, свършвай вече!

— Амин — избърбори Ролс, отстъпи назад и хлопна Библията.

Баркли кимна на Хаус. Хаус дръпна ръчката. Добре смазаният механизъм се завъртя и капакът падна. Падна и Тръсдейл. Вратът му се прекърши със силно пращане. Краката му се свиха, стигайки почти до брадичката, после увиснаха като на парцалена кукла. Жълтеникава течност закапа по снега под бесилката.

— Така ти се пада, изрод такъв! — изкрещя бащата на Ребека Клайн. — Умря, пикаейки като куче. Вече си в ада.

Няколко души изръкопляскаха.

Насъбралите се около бесилката хора изчакаха да сложат мъртвеца (черната качулка още беше на главата му) в същата катафалка, която го беше докарала в града, и чак тогава се разотидоха.

Баркли се върна в затвора и седна в килията, където бяха държали Тръсдейл. Остана десетина минути. Беше толкова студено, че при всяко издишване от устата му излизаше пара. Знаеше какво чака и накрая то се случи. Вдигна кофата, в която Тръсдейл беше изпикал последната бира в живота си, и повърна. После се върна в канцеларията си и запали печката.

След осем часа още бе там и се опитваше да чете книга, когато на вратата се почука. Беше Абел Хайнс.

— Искам да дойдеш в погребалния дом, Отис — каза тихо. — Държа да видиш нещо.

— Какво?

— Няма да ти кажа. Искам да го видиш.

Влязоха в погребалния дом и отидоха в помещението отзад. Тръсдейл лежеше гол на специалната маса с отвори, под която имаше големи парчета лед. В помещението миришеше на химикали и изпражнения.

— Обесените винаги се насират — рече Хайнс. — Дори и тези, които са приели смело смъртта. Няма как иначе. Сфинктерът се разхлабва.

— И?

— Ела насам. Предполагам, че човек с твоята работа е виждал по-гадни неща от насран панталон.

Панталонът, обърнат наопаки, беше на пода. Нещо блещукаше сред ексcrementите. Баркли се наведе — беше сребърен долар. Пресегна се и го извади от изпражненията.

— Не разбирам как е станало — измърмори Хайнс. — Мръсникът беше под ключ почти месец.

В ъгъла имаше стол. Баркли се тръсна на него толкова силно, че тапицерията изпухтя.

— Сигурно го е глътнал, когато е видял, че идваме. Всеки път, когато го е изсирал, го е почиствал й пак го е гълтал.

Двамата се спогледаха.

— Повярва му — каза накрая Хайнс.

— Така е, голям глупак съм.

— Не се упреквай за доброто си сърце.

— Не преставаше да повтаря, че е невинен. Може би сега, изправен пред Господ, пак твърди същото.

— Да, нищо чудно.

— Но защо? Тъй и тъй щеше да увисне на бесилото. Знаеш ли отговора?

— Даже не знам защо изгрява слънцето. Какво смяташ да правиш с монетата? Да я върнеш на родителите на момичето ли? Може би е по-добре да не я връщаш, защото... — Хайнс сви рамене.

Защото родителите на Ребека Клайн знаеха. Целият град знаеше. Само той, Баркли, не знаеше. Защото беше кръгъл глупак.

— Не знам какво да я правя — промълви.

Вятърът отново задуха и заедно с него до слуха на двамата в килията достигнаха мелодични звуци. Разнасяха се от църквата. Богомолците пееха славословие.

Мислейки за Елмор Ленард

---

[1] Джеймс Бътлър Хикок, по прякор Дивия Бил Хикок, е прочута личност от Дивия Запад. Умеел да се дуелира, бил опитен разузнавач, ползвал се с репутацията на добър шериф. Предполага се, че някои негови подвизи са измислени. — Б.пр. ↑

[2] От английската дума *house*, означаваща къща; дърводелецът Хаус строи къщи. — Б.пр. ↑

ЦЪРКВАТА ОТ КОСТИ

Прописах поезия, когато бях на дванайсет и се влюбих за първи път (седми клас). Оттогава съм създал стотици стихотворения, обикновено надраскани върху парченца хартия или в някой недоизписан бележник, а съм публикувал по-малко от шест. Повечето са забутани в разни чекмеджета: Господ може би знае къде — но не и аз. За това си има причина: не съм голям поет. Не скромнича, това е истината. А когато някое стихотворение все пак ми се получи, значи случайно съм уцелил десетката.

Мотивът ми да включа настоящото произведение в сборника е, че то (като другата поема тук) е по-скоро повествование, отколкото лирика. Черновата — отдавна изгубена, подобно на първия ми опит с разказа, който впоследствие стана „Миля 81“ — беше написана в колежа под силното влияние на драматичните монолози на Робърт Браунинг и най-вече на „Моята последна херцогиня“. (Друга поема на Браунинг — „Чайлд Роланд Кулата достигна“ — залегна в основата на поредица, която мнозина мои Верни Читатели познават отлично.) Ако сте чели Браунинг, възможно е да чуете неговия глас вместо моя. Ако не сте, няма страшно: по същността си това е разказ като всеки друг и целта му е да доставя удоволствие, а не да бъде различан.

Един мой приятел на име Джими Смит прочете онази изгубена чернова на Поетическия кръжок към Мейнския университет един вторник следобед през 1968 или 1969 и тя беше

добре приета. Защо не? Той я изрецитира с жар, влагайки умение и душа. Хората обичат вълнуващи истории, независимо дали са в стихове, или в проза. А историята действително си я биваше — особено предвид формата, която ми даде възможност да отстраня всякаква плява. През есента на 2008 се сетих за рецитацията на Джими и тъй като не бях зает с никакви проекти, реших да пренапиша поемата. Това е резултатът. Не мога да преценя доколко е сходен с оригинала.

Джими, дано си жив и здрав и да прочетеш това. Онзи ден ти направо ни скри шапките.

Ако ти се слуша, черпи ме още едно.

(Пфу, отврат, но карай — то кое ли не е?)

Трийсет и двама заминахме в зелената пущина, след трийсет дни в гъсталаците само трима до горе издрапаха.

Преодоляха джунглата и до върха се качиха —

Манинг, Ревоа и аз. А какво е казано в оная книга?

Оная, прочутата? „Едничък аз да разкажа останах.“

Ще пукна в леглото от тая помия — поредния смотан пияница.

Скърбял съм за Манинг? Ташак! Парите му

ни заведоха там, волята му ни пришпорваше напред — смърт

след смърт. А той в легълцето си ли умря? Неее! Аз имах грижата!

Сега той служи в онази църква от кости. Велик е животът!

(Абе каква е тая пикня? Нищо, черпи ме още една. Черпи ме две!

За уиски всичко ще си изпея, а ако искаш да млъкна
— упои ме с шампанско.

Думите са вятър, мълчанието е скъпо, скъпи мой.
Та какво казвах?)

Двайсет и девет загинаха в похода, сред тях — и
жена.

Страхотни цици, ти казвам, и задник като
английско седло!

Една сутрин я намерихме обърната по корем,
угаснала като огъня, в който лежеше,
рожба на пепелта — с овъглени бузи и гърло.
Недоизгоряла: огънят трябва да е бил изстинал.
През целия поход говореше, а умря, без да гъкне —
върховно е да си човек, а? Така значи?
Не ли? Тогава — кур за теб и за майка ти:
Сто на сто ѝ го е турил някой педал.

Ааа, на антроположка се правеше. Хич не приличаше
на антроположка, когато я издърпахме от
пепелта: с чернилка по бузите, а белтъците на
очите ѝ —

сиви от сажди. Иначе — никакъв белег по нея.
Дорънс се произнесе, че вероятно е удар,
а той се водеше доктор в отряда ни,
копелдака му неден! Уиски ми дай на мене, уиски,
че без него животът е тежък!

Зелената пуцина ден след ден ги погубваше. Карсън
се набоде

на клечка. Проби му подметката, кракът му се поду
и когато

срязяхме кожения ботуш, пръстите му бяха
почернели

като мастилото от сепия, течащо в сърцето на
Манинг.

Рестън и Полгой ги ухапаха паяци,

големи колкото юмрук. Акерман го клъвна змия:
сурна се

от дървото, дете висеше като кожена наметка,
преметната върху клон. Впръска отровата си в носа
на Акерман.

Да ти описвам ли как се измъчи? Представи си:
той сам си изтръгна носа! Да! Откъсна го
като изгнила на клона праскова и хвърли топа,
заплювайки мутрата си! Шибан живот, мамка му

—
и да не ти е до смях, смей се.

Така и така по-лесно няма да стане:
ако не си трезвен, и светът не е тъжен.
Та докъде бях стигнал?

Хавиер падна от един дъсчен мост и когато го
измъкнахме, не можеше да диша, затова
Дорънс се опита да го съживи с целувка
и засмука от гърлото му пиявица, ама тлъста —
същински парников домат. Изхвъркна като коркова
тапа

от бутилка и се разцепи на две; изпръска ги двамата
с виното,

с което живеем (скивай метафора: в тоя смисъл
всички сме алкохолици),

и когато шпаньолецът умря, буйствайки, Манинг
каза,

че пиявиците са проникнали в мозъка му. Аз лично
нямам мнение.

Всичко, което знам, е, че очите на Хави не можеха
да се затворят, а

ту хлътваха, ту изпъкваха час след като беше
изстинал.

Нещо гладно бърникаше в черепа му, аах, гладно и
гадно!

А междувремето папагалите крещяха на
маймуните,

маймуните крещяха на папагалите; крещяха в
копнеж по

синьото небе, което не се виждаше
под похлупака на пущината зелена.

Абе това уиски ли е, или диария в чаша?

Една от ония смукачки попадна в гащите на Френчи

—

споменах ли? И му направи френска любов, чаткаш
ли?

Дойде ред и на самия Дорънс; тогава

вече се изкачвахме, но още бяхме в пущината. Той
падна

в една клисура и чухме изпукването. Строши си
врата:

двайсет и шест годишен, сгоден, точка по въпроса.

Аах, не е ли велик животът? Животът е пиявица в
гърлото,

животът е урвата, в която всички пропадаме, той е
супа,

в която плуваме като зеленчуци. Брей, философ се
извъдих!

Карай. Много е късно да броим мъртвите,

а аз съм много пиян. Накрая все пак стигнахме.

Уточнявам.

Стръмната пътека ни изведе от страшната

зелена фурна, в която погребяхме Ростой, Тимънс,

тексасеца — забравих му името — и Дорънс,

и неколцина други. Повечето ги покоси

треска, от която кожата им се свари и позеленя.

Накрая останахме само Манинг, Ревоа и аз.

Ние също пипнахме треската, но я надвихме,

преди тя да ни надвие. Обаче аз никога не оздравях

напълно. Сега уискито е моят

хинин, който взимам за тръпките, така че

черпи ме още веднъж, преди да забравя добрите
обноски

и да ти прережса гръцмуля. Дори мога
да изпия каквото изтече, затова по-чевръсто, синко,
ми дай бутилката, чумата да те тръшне!

Намерихме път — даже Манинг се съгласи,
че е път, — толкова широк, че да се разминават
слонове,

ако ловците на слонова кост не бяха овършали
джунглите и

равнините отвъд, когато бензинът все още
струваше пет цента.

Пътят вървеше нагоре, ние също — по каменни
плочи,

изкъртени преди милиони години от Майката Земя

—

подскачахме като жаби под слънцето, Ревоа
все още в огнища, а аз — о, аз бях олекнал!

Като паяжинка, полюшкваща се върху млечка,
тинтири-минтири.

Всичко видях. Тогава умът ми беше бистър като
чиста водица,

нали разбираш — млад човек, а сега съм ужасен
дъртак — да,

гледай, гледай, ама недей толкоз да се мръщиш —
взираш се в бъдещето си.

Изкачихме се над птиците и стигнахме края —
каменен език, плезец се право в небето.

Манинг хукна, а ние подире му — Ревоа
всъщност подтичваше, нали беше болен.

(Болен, ама не задълго — ха-ха!)

Погледнахме надолу и видяхме каквото видяхме.

Манинг се изчерви при гледката и що пък не?

Алчността също е треска, охо.

Сграбчи ме за парцала, който някога беше риза,

и ме попита сънува ли. Щом потвърдих, че виждам
същото, попита и Ревоа.
Но преди Ревоа да отговори с Да или Не, чухме гръм
от зеления похлупак в ниското —
буря, само че наопаки. По-точно,
сякаш цялата земя беше пипнала нашата болест
и се тресеше в недрата си. Попитах Манинг какво
чува,
но той нищо не каза. Хипнотизиран беше от
пролуката в скалата, в която
през застинал от хилядолетия въздух се взираше
в църквата триста метра по-надолу: от милиони
кости
и бивни изградена, избеляла гробница на вечността,
сметище от зъбци и рога — такава ще е гледката в
дъното
на казана, ако лавата в ада изври някой ден.

Логично е да има трупове, нанизани върху
древните бодили на онази слънчева гробница.
Трупове нямаше,
но тътенът се усилваше, надигайки се от земята,
вместо да се спусне от небето. Камъните под
нозете ни
се разтресоха, когато **те** нахлуха от зелената
пущина,
покосила мнозина от нас — Ростой с бръмбазъка,
Дорънс, който припяваше, антроположката
със задник като английско седло; двацет и шестима
други.
Те пристигнаха, тези призраци бледи, и тресяха
зеления похлупак със стъпките си; връхлитаха във
всепомитаща
вълна: слонове, бягащи от зелената люлка на
времето.
Сред тях стърчаха (ако щеш — вярвай)
мамонти от отминала епоха, когато човек

не е имало — с бивни-тирбушони и очи,
зачервени като камшиците на скръбта;
около набръчканите им крака се виеха лиани.
А един пък — аха! — в една гънка на гърдите си
беше затъкнал цветенце, като в бутониера!

Ревоа изпищя и закри с длан очите си.
Манинг рече „Не го видях.“ (Все едно
се разправяше с някой тъп пътен полицай.)
Дръгнах ги и тримата се набутахме
в една каменна путка близо до ръба. Оттам
гледахме как прииждат: прилив в лицето на
реалността —
хем ти се иска да си сляп, хем се блещиш.
Те ни подминаха, без да забавят темпо —
задните изтикваха предните
и прекрачваха ръба, надавайки рев с хоботите си —
оповестявайки самоубийството си, сгромолясвайки
се
върху костите на забвението в прашната урва.
Продължи часове — катурването надолу към
смъртта.
Бучаха тромпети (пардон, хоботи); надолу по
стръмнината
звукът на духовия оркестър намаляваше.
Прахта и вонята на лайната им едва не ни
задушиха и накрая Ревоа изтрещя.
Изправи се — дали за да си плюе на петите, или за
да
се хвърли с тях — не е ясно, обаче в последна сметка
се хвърли с тях: с главата надолу, размахал
подковани
ботуши в небето — главичките на гвоздеите им
закачливо намигнаха.
Размаха една ръка. Другата... едно от онези
гигантски плоски

стъпала я изтръгна от рамото му и тя последва
тялото:

пръстите правеха „Чао-чао“ и „Чао-чао“, и
„Сбогом, момчета!“.

Смехотия!

Наведох се да видя падането му — забележителна
гледка:

сякаш хартиена въртележка се разпадаше,
късчета от него се задържаха във въздуха,
порозовяваха

и ги подемаше ветрецът с мирис на гнили
карамфили.

Сега костите му са при другите, а моето уиски къде
е?

Но — чуй ме, тъпако! — единствените нови кости
бяха неговите.

Зацепи ли? Отвори си ушите, мизернико:
неговите, но не и другите.

След като всички гиганти се изтрополиха, там долу
нямаше

нищо освен църквата от кости, която си бе същата,
ако не броим едно червено петно — Ревоа.

На юруш го бяха ударили призраци или спомени,
а нима те не са едно и също? Манинг се изправи,
треперейки, и заяви, че вече сме богати (сякаш
вече не беше натрупал цяло богатство).

„Ами това, което току-що видя? — попитах го. —
Би ли довел други да се поклонят на това свято
място?

С твоята инициативност и папата ще пропикае
светена вода от ръба на скалата!“ Но Манинг
само поклати глава, ухили се и вдигна ръце,
без прашинка по тях, въпреки че допреди минута
зверски се давехме в кълбета прахоляк
и бяхме покрити с него от глава до пети.

Халюцинация, така ми рече Манинг,
предизвикана от треска и лоша вода.

Повтори, че вече сме били богати, и се изсмя.
Копелето, този смях го погуби.
Видях, че е луд — или че аз съм луд — и един от
двама ни
ще трябва да умре. Ясно ти е кой е бил вторият,
понеже седя тук пред теб — пиян — и някога
черната ми коса
ми се навира в очите.
„Не проумяваш ли, глупако“ — рече ми той.
Не каза повече, останалото беше писък.
Да му еба майката!
Да еба и тъпата ти ухилена физиономия!

Не помня как съм се върнал; то е
зелен сън, в който се мяркат кафяви лица,
после е син сън, в който се мяркат бели лица,
а сега се будя посред нощ в този град голям,
където дори и един на десет души не сънува какво
се простира отвъд битието му — понеже очите, с
които
сънуват, са затворени като на Манинг:
не прогледна до самия край, когато всички банкови
сметки в Ада
или в Швейцария (може би е същото) не можеха да
го спасят.
Будя се от ръмженето на черния си дроб и в
тъмното
чувам гръмовния трясък на онези грамадни призраци
—
надигат се изпод зеления похлупак като буря,
върлуваща
в земните недра, и надушвам прахоляка и лайната,
когато
ордата полита в небето на своята гибел; съзирам
ушите им — древни ветрила — и бивните им — куки;
виждам
очите им, и очите им, и очите им.

*Животът е многопластов; в географските карти
има други карти.*

*Църквата от кости още се издига там — как искам
да се върна и отново да я намеря, за да се хвърля
от скалата и да приключа с тая жалка комедия.
Сега разкарай
овчата си физиономия, за да не я разкарам аз.
Пфу, реалността е мръснишка, а религията е вятър.
Затова ме черпи, проклетийо!
Ще вдигнем наздравица за слоновете от небитието.
На Джими Смит*

МОРАЛ

Темата за морала е щекотлива. И да не съм го знаел като момче, бързо го научих при постъпване в колежа. Записах се в Мейнския университет с надве-натри закърпен бюджет от малки стипендии, държавни заеми и парите, изкарани от временна работа през лятото. През учебната година миех чинии в стола на Уест Комънс. Парите никога не стигаха. Майка ми — сама жена, която работеше като домакинка в психиатрично заведение — Център за обучение „Пайнланд“, — ми изпращаше дванайсет долара седмично, които малко ми помагаша. След смъртта на мама узнах от една от сестрите й, че е успявала да събере парите, като се отказала от месечното посещение в козметичния салон и икономисвала от бакалски продукти. Освен това пропускала обяда всеки вторник и четвъртък.

След като напуснах кампуса и стола на Уест Комънс, понякога допълвах яденето си, като отмъквах опаковки с пържоли или хамбургери от местния супермаркет. Правех го в петъците, когато в магазина беше пълна лудница. Веднъж се пробвах с пиле, обаче за беда то се оказа твърде голямо и не успях го скрия под палтото си.

Започнах да пиша курсови работи за студенти, които се намираха в дупка, и това скоро се разчу. За услугата имах плаваща ценова тарифа. Ако студентът изкараше отличен, взимах двайсет долара. За петица хонорарът ми беше десет долара. Четворка означаваше нулево равенство: парите не сменяха собственика си. За тройка или двойка обещавах на клиента си аз да му платя двайсет долара. Изпипвах си така нещата, че да не се налага да плащам, защото не

можех да си го позволя. Освен това бях хитър. (Неудобно ми е да го призная, но е истина.) Не се захващах с проекта, освен ако нуждаещият се студент не ми дадеше поне една работа, написана от него самия, за да имитирам стила. Не вършех често това, слава Богу, но когато се налагаше — когато бях на червено и не можех да изкарам без бургер и пържени картофки в Мечешката бърлога в Мемориал Юниън, — го вършех.

После, като третокурсник, открих, че имам много рядка кръвна група — втора отрицателна, която се среща при около шест процента от населението. Една клиника в Бангор плащаше двайсет и пет долара за половин литър втора отрицателна. Сделката ми се струваше отлична. Приблизително на всеки два месеца подкарвах очуканото си старо комби по шосе 2 от Ороно (или пътувах на автостоп, когато беше извън строя, както редовно се случваше) и запретвах ръкава си. В онези години преди появата на СПИН имаше далеч по-малко формалности и когато половината литър се източеше в торбичката, човек можеше да избира между малка чаша портокалов сок или чашка уиски. Тъй като още тогава бях начинаещ алкохолик, винаги избирах уискито.

На връщане към университета след едно от онези кръводарявания осъзнах, че ако проституцията е да се продаваш за пари, то аз съм курва. Писането на есета по английски или курсови работи по социология също беше проституция. Бях възпитан като методист, имах ясни представи за добро и зло, но факт: бях се превърнал в курва, само че вместо задника продавах кръвта си и писателския си талант.

Това осъзнаване повдигна въпроси от морален характер, които ме занимават до ден-днешен. Понятието за морал е обтекаемо, нали? Изключително разтегливо. Но ако разтегнете нещо прекалено, то ще се скъса. Сега дарявам кръв, вместо да я продавам, но тогава прозрях и все още ми изглежда вярно: при съответните обстоятелства човек може да продаде всичко.

И да се разкае — след дъжд качулка.

1.

Още с влизането си Чад разбра, че нещо се е случило. Нора вече си беше вкъщи. Работното ѝ време беше от единайсет до пет, шест дни в седмицата. Обичайно той се прибираше от училището в четири и успяваше да приготви вечеря, докато тя се върне към шест.

Нора седеше на аварийното стълбище, където той ходеше да пуши, и държеше в ръка някакви документи. Чад погледна към хладилника и забеляза, че е изчезнала разпечатката на имейла, прикрепена там с магнит преди почти четири месеца.

— Хей — извика му Нора. — Ела. — Замълча за кратко. — Вземи си цигарите, ако искаш.

Чад ги беше намалил до една пачка седмично, но тя все така ненавиждаше навика му. Притесняваше я не толкова че е вреден, колкото че е скъп. С всяка цигара четирийсет цента отлитаха яко дим.

Чад не обичаше да пуши край нея, дори и навън, но извади наченатата кутия от чекмеджето под сушилника за чинии и я пъкна в джоба си. Сериозното изражение на Нора подсказваше, че може да изпита нужда от никотин.

Излезе през прозореца и седна до нея. Тя се беше преоблякла в джинси и стара блуза, значи отдавна си беше вкъщи. Ставаше все по-странно.

Известно време гледаха към своето малко късче от града, без да говорят. Той я целуна и тя разсеяно се усмихна. Стискаше разпечатания имейл от агента, както и папката, върху която с големи букви пишеше „ЧЕРВЕНО И ЧЕРНО“. Неговата шегичка, само дето положението не беше за смях. В папката съхраняваха финансовите си документи — банкови извлечения, комунални сметки, застрахователни премии — и като се теглеше чертата, бяха на червено, не на черно^[1]. В последно време това беше действителност за много американци. Сметката не излизаше. Преди две години говореха за дете. Но вече — не. Сега всичките им разговори се въртяха около грижите за насъщния и как да съберат достатъчно пари, за да напуснат града, без по петите

да ги погне тълпа от кредитори. Да се преместят на север, в Нова Англия. Но не в близко бъдеще. Тук поне имаха някаква работа.

— Как мина в училище? — попита го тя.

— Нормално.

Всъщност работата беше бонбон. Но след като Анита Бидърман се върнеше от отпуск по майчинство — кой знае? Вероятно нямаше да се освободи друга длъжност в 321-во училище. Той беше на предно място в списъка със заместващи учители, но това нямаше никакво значение, ако щатните преподаватели бяха в пълен състав.

— Рано си се прибрала — подхвърли Чад. — Само не ми казвай, че Уини е умрял.

Нора леко се пообърка, после се усмихна. Но те бяха заедно от десет години, през последните шест — като брачна двойка, и Чад беше виждал тази усмивка. Тя не вещаеше нищо добро.

— Нора?

— Той ме пусна по-рано. Да помисля. Има много за мислене. Аз съм... — Тя поклати глава.

Той я хвана за рамо и я обърна към себе си.

— Какво си, Нора? С Уини всичко наред ли е?

— Добър въпрос. Хайде, запали. Днес ти е позволено.

— Каж ми какво става.

Преди две години я бяха съкратили от болница „Конгрес Мемориъл“ по време на една „реорганизация“. За щастие на корпорация „Нора и Чад“ тя си беше стъпила на краката. Беше попадение, че успя да се уреди като домашна болногледачка: един пациент, пенсиониран свещеник, възстановяващ се от инфаркт; трийсет и шест часова работна седмица, много добро възнаграждение. Печелеше по-добре от мъжа си — много по-добре. С две заплати почти можеха да се издържат. Поне до завръщането на Анита Бидърман.

— Първо да поговорим за това. — Тя вдигна писмото от агента. — Доколко си сигурен?

— За кое, че мога да го завърша ли? До голяма степен. Почти сто процента. Естествено, ако имам време. А останалото... — Той повдигна рамене. — В ръцете ти е черно на бяло. Няма гаранции.

В настоящия момент училищата не разширяваха щата си и на Чад му оставаше да преподава по заместване. Името му фигурираше във всеки списък в системата, но в близкото бъдеще не се очертаваше

разкриването на свободна длъжност за учител на четвърти и пети клас. А дори да го назначаха за постоянно, заплащането нямаше да е по-добро, само по-сигурно. Като заместник понякога изкарваше седмици на резервната скамейка.

Преди около две години принудителната му отпускат продължи три месеца и едва не загубиха апартамента. Оттогава датираше и проблемът с кредитните карти.

От отчаяние и нужда да запълни свободните часове, когато Нора обгрижваше преполюбения Уинстън, Чад беше започнал да пише книга, наречена „Влизайки в зверилника: Животът на един учител по заместване в четири градски училища“. Думите не идваха лесно, а в някои дни не идваха въобще, но докато му се обаждат от „Светия Спасител“ да преподава на втори клас (господин Кардели си беше счупил крака при автокатастрофа), беше завършил три глави. Нора взе страниците с измъчена усмивка. На никоя жена не ѝ е приятно да каже на своя спътник в живота, че само си губи времето.

Но Чад не го беше пропилял напразно. Разказите му за живота на учителите по заместване бяха сладкодумни, забавни и често трогателни — далеч по-интересни от всичко, което тя беше чувала от него на вечеря или докато лежаха заедно в леглото.

Повечето му писма до литературните агенти останаха без отговор. Неколцина бяха така любезни да го уведомят, че не могат да го поемат. Накрая един се нави да погледне осемдесетте страници, които Чад с къртовски труд беше изцедил от стария си и забиващ лаптоп „Дел“.

Името на агента беше малко циркаджийско: Едуард Ринглинг. Той се оказа щедър на похвали и скъп на обещания. „Възможно е да ви осигуря договор на база готовите страници и резюме на останалите — пишеше Ринглинг, — но срещу съвсем символична сума, много по-малка от учителската ви заплата, и не е изключено финансово да се окажете по-зле, отколкото сте сега — чисто безумие, знам, но пазарът днес е доста нестабилен.

Предлагам ви да завършите още седем-осем глави, а защо не и цялата книга. Тогава бих могъл да я предложа на търг и да ви издействам много по-добри условия.“

„Разумно предложение — мислеше си Чад, — ако наблюдаваш литературния свят от комфортен офис в Манхатън. Но

трудноосъществимо, ако миткаш из всички квартали, преподавайки една седмица тук и три дни там, за да изкараш пари за сметките.“ Писмото на Ринглинг дойде през май. Сега беше септември и въпреки че Чад се справи сравнително добре с парите благодарение на летните школи (*Бог да благослови повтарачите*, мислеше си понякога), не добави нито една страница към ръкописа. Не поради мързел: когато преподаваш, дори и само по заместване, имаш чувството, че някой е бръкнал с жица във важна част от мозъка ти. Хубаво е, че децата могат да черпят енергия от нея, но за теб не остава почти нищо. Много вечери силите му стигаха само за няколко глави от последния трилър на Линуд Баркли.

Това би могло да се промени, ако поседеше два-три месеца без работа... само че ако разчитаха единствено на заплатата на жена му, щяха да го докарат до просешка тояга. А тревогите за насъщния не допринасяха за разкриване на творческа нагласа.

— Колко време ще ти е нужно да го завършиш? — попита Нора.
— Ако нищо не те разсейва?

Чад извади цигарите си и запали. Много му се искаше да даде оптимистичен отговор, но потисна това желание. Нямаше представа какво е прихванало Нора, но тя заслужаваше истината.

— Минимум осем месеца. По-вероятно година.

— Според теб колко ще изкараш, ако Ринглинг проведе търг и се появяват кандидати?

Агентът не беше назовал числа, но Чад си беше подготвил урока.

— Мисля, че авансът ще бъде от порядъка на сто хиляди долара.

Ново начало във Върмонт — за това мечтаеха. За това си говореха в леглото. В малко градче, може би в североизточната част на щата. Нора би могла да се устрои в местната болница или да си намери друг частен пациент. Чад би могъл да си намери щатно място като учител. Или да напише нова книга.

— Нора, защо ме разпитваш?

— Страхувам се да ти кажа — отвърна тя, — но няма как. Налудничаво или не, ще ти кажа, защото сумата, която спомена Уини, надвишава сто хиляди. Имай предвид обаче: няма да си загубя работата. Той каза, че независимо какво ще решим, мога да остана, а ние ще *закъсаме* без парите.

Чад посегна към алуминиевия пепелник, който държеше под перваза на прозореца, и угаси цигарата си. После хвана жена си за ръка.

— Кажи.

Изслуша я с изумление, но без недоверие. С радост би се усъмнил в думите ѝ, но не можеше.

Ако я бяха попитали, до онзи ден Нора щеше да заяви, че не знае почти нищо за преподобния Джордж Уинстън, както и че той не знае нищо за нея. В светлината на предложението му обаче тя си дала сметка, че му е разкрила доста неща. Например, че трудно се оправят с парите. Или че Чад може да напише книга, с която да се измъкнат от финансовото бласто и да започнат на чисто.

А какво всъщност знаеше тя за Уини? Че е стар ерген и че три години след пенсионирането си от Втора презвитерианска църква в Парк Слоуп (все още фигурираше като почетен пастор в списъците ѝ) прекарал инсулт, в резултат на който получил частична пареза от дясната страна. Тогава Нора се беше появила в живота му.

Сега той можеше да ходи сам до тоалетната (а в добрите си дни — и до люлеещия се стол на верандата) благодарение на пластмасова шина, която не позволяваше на болното му коляно да се измъта. Отново говореше разбираемо, въпреки че понякога проявяваше симптоми на „сънлив език“ (по израза на Нора). Нора имаше предишен опит с пациенти, прекарвали инсулт (затова наеха точно нея) и смяташе, че преподобният се възстановява с невероятни темпове.

До деня, в който ѝ отправи възмутително предложение, изобщо не се беше замисляла, че е богат... въпреки че той живееше в твърде луксозна обстановка. Предполагаше, че къщата е дар от енорията и че пак тя плаща за професионалните ѝ услуги.

През миналия век работата ѝ се кичеше с помпозния термин „практическо обгрижване на трудноподвижни лица“. В допълнение към обичайните задължения на медицинска сестра — да му дава навреме хапчетата и да му измерва кръвното налягане — Нора провеждаше с него физиотерапия. Освен това му беше логопед, масажистка и в отделни случаи — когато той трябваше да пише писма — секретарка. Изпълняваше дребни поръчки и от време на време му

четеше. А когато госпожа Грейнджър отсъстваше, Нора вършеше и някои по-леки домакински задачи. В тези дни приготвяше сандвичи или омлет за обяд — навярно именно тогава беше изтръгнал подробностите за личния ѝ живот, но толкова деликатно и неусетно, че не беше разбрала какво става.

— Спомням си само едно нещо — обясни тя на Чад, — и то защото днес той отвори дума за него: признах му, че не живеем в ужасна бедност, нито в лишение... но перспективата за това ме *потиска*.

— Теб, както и мен — усмихна се Чад.

Тази сутрин Уини се отказал от обтриване с мокра гъба и от масажа. Вместо това я помолил да му сложи шината и да му помогне да отиде в кабинета си — сравнително дълга разходка за него, потрудоемка от придвижването до стола на верандата. Справил се, но се строполил в креслото зад бюрото си, целият зачервен и запъхтян. Тя отишла за чаша портокалов сок и нарочно се позабавила, давайки му възможност да се съвземе. Когато се върнала, той пресушил чашата на един дъх.

— Благодаря ти, Нора. А сега искам да проведем един доста сериозен разговор.

Изглежда, доловил безпокойството ѝ, понеже се усмихнал и успокоително махнал с ръка:

— Не е свързано с работата ти. Ще я запазиш, независимо как ще ми отговориш. А ако сама решиш да напуснеш, ще ти дам страхотни препоръки.

— Тревожиш ме, Уини — каза тя.

— Нора, искаш ли да изкараш двеста хиляди долара?

Нора глупаво го зяпнала. От всички страни ѝ се мръщели високи рафтове с мъдри книги. Шумът от улицата заглъхнал. Сякаш се намирили в чужда страна: толкова по-тихо станало, отколкото е в Бруклин.

— Ако си мислиш, че става дума за секс, уверявам те, че бъркаш. Във всеки случай така ми се струва: иначе, ако човек се взре внимателно и ако е чел Фройд, може да открие сексуален подтекст във всяка чудата постъпка. Кой знае? Не съм чел Фройд, откакто бях в Семинарията, а и тогава го минах отгоре-отгоре. Той ме оскърбяваше. Сякаш се опитваше да те убеди, че всяка идея за дълбочина в

човешката душа е илюзия. Сякаш казваше: „Това, което смятате за непресъхващ кладенец, всъщност е локва“. Ще има да взема! Човешката душа е бездънна. Тя е дълбока и тайнствена като Божия промисъл.

Нора се изправила.

— При цялото ми уважение, не вярвам в Господ. И не горя от желание да чуя предложението ти.

— Но ако не ме изслушаш, така и няма да узнаеш какво е било то. После цял живот ще има да се чудиш.

Тя го гледала, без да знае как да постъпи. В главата ѝ се промъкнала мисъл: „Бюрото, зад което седи, сигурно струва няколко хиляди“. За пръв път свързала своя пациент с възможността за забогатяване.

— Предлагам двеста хиляди долара в брой. Достатъчно, за да платите всички натрупани сметки и мъжът ти спокойно да довърши книгата си — може би достатъчно за ново начало в... май беше във Вермонт, а?

— Да.

„Щом си толкова наясно, значи си ме слушал по-внимателно, отколкото аз теб“ — помислила си тя.

— Няма защо да уведомяваме данъчните. — Той имал дългнеста физиономия и къдрава бяла коса. Приличал на овца — така си мислела до днес. — Хубавото на парите в брой е, че не се набиват на очи, стига бавно да захранваш сметките си. А щом мъжът ти продаде книгата си и се установите в Нова Англия, не е нужно да се виждаме отново. — Той замълчал. — Сигурен съм, че ако решиш да напуснеш, следващата сестра едва ли ще е кадърна колкото теб. Седни, ако обичаш. Изкривих си врата да те гледам как стърчиш.

Тя се подчинила. Единствено мисълта за двестата хилядарки я задържала в стаята. Сякаш били пред очите ѝ: банкноти, натъпкани в кафяв пощенски плик. А може би за такова количество ще трябват два плика?

Предполагам, че зависи от размера на купюрите.

— Нека ти поразкажа едно-друго — обадил се той. — Досега не съм приказвал много, нали? Най-вече слушах. Сега е твой ред да ме изслушаш, Нора. Съгласна ли си?

— Съгласна съм, защо пък не. — Изгаряло я любопитство. Съвсем нормална реакция. — Кого трябва да убия?

Искала да се пошегува, но щом изрекла думите, се уплашила, че може да са истина. Защото *не прозвучали* като шега. А очите на дългнестата овча физиономия вече съвсем не изглеждали овчи.

За нейно облекчение Уини се разсмял:

— Никакво убийство, скъпа моя. Няма да стигаме чак дотам.

После той започнал да си излива душата. Вероятно пред никого не бил говорил така:

— Израснах в богат дом на Лонг Айлънд — баща ми успешно търгуваше на фондовия пазар. Родителите ми бяха религиозни и когато им заявих, че ме влече църквата, нямаше пуфтене и вайкане кой ще поеме семейния бизнес. Напротив, бяха във възторг. Особено майка ми. Повечето майки са щастливи, струва ми се, когато синовете им открият достойно призвание.

Завърших Духовна семинария в щата Ню Йорк, след което бях назначен за помощник-пастор в една църква в Айдахо. Нищо не ми липсваше. Презвитерианците не дават обет за бедност, а родителите ми се погрижиха да ме осигурят материално. Баща ми надживя майка ми само с пет години, а когато почина, наследих голямо състояние, предимно в облигации и доходоносни акции. През годините лека-полека обърнах в брой мъничка част от богатството си. Не съм кътал бели пари за черни дни — не ми беше нужно, — просто исках да са ми подръка, за да осъществя своето *желание*. Държа ги в една манхатънска банка — прибрани са в касетка — и ти ги предлагам, Нора. Цялата сума възлиза на около двеста и четирийсет хиляди долара, но няма да издребняваме за няколко долара в повече, нали така?

Няколко години обикалях по разни затънтени места, преди да се върна в Бруклин и Втора презвитерианска. След пет години служба като помощник станах главен пастор. Свещенодействах, без петънце да помрачи репутацията ми, до две хиляди и шеста. Животът ми — казвам го без гордост и без срам — премина в най-обикновено служение. Под мое ръководство нашата църква помагаше на бедните — както в далечни страни, така и в нашата комуна. Местният център

на анонимните алкохолици беше открит по мое настояване и досега е помогнал на стотици окаяни наркомани и пияници. Утешавах страдащите и погребвах мъртвите. В по-ведри краски: венчах над хиляда двойки и учредих фонд, отпускащ стипендии на много младежи и девойки, които не могат да си позволят таксите и издръжката в университета. През хиляда деветстотин деветдесет и девета една наша стипендиантка спечели Националната награда за книга.

Съжалявам само за едно: през целия си живот не извърших нито един от греховете, от които така усърдно пазех своето паство. Не съм похотлив и понеже никога не встъпих в брак, не ми се удаде възможност да прелюбодействам. По природа не съм чревоугодник и макар че обичам красивите вещи, никога не съм бил алчен или сребролюбив. И защо да бъда, когато наследих от баща си петнайсет милиона долара? Трудих се съвестно, не се гневях, никому не завиждах — освен мъничко на майка Тереза — и не се гордея с положението си или имота си.

Не твърдя, че съм *безгрешен*. Съвсем не. Онези, които смело могат да заявят, че никога не са съгрешили с думи или с дела (вероятно ще се намерят неколцина), не могат да се похвалят, че не са съгрешили духом, нали? Църквата е завардила всички вратички. Предлагаме на хората рая, а после им даваме да разберат, че е изключено да се озоват там без наше съдействие... защото никой не е безгрешен, а наказанието за греха е смърт.

Сигурно ще решиш, че съм неверник, но при моето възпитание неверието ми е недостъпно колкото левитацията. Въпреки това схващам измамния характер на сделката и психологическите трикове, с които вярващите придават убедителност на вярата си. Пищната шапка на папата не му е дадена от Господ, а е купена с парите на мъже и жени, жертви на теологически шантаж.

Виждам, че вече не те свърта, затова ще премина по същество. Искам да сторя истински голям грях, преди да умра. Да съгреша не с мисъл или слово, а с дело. Тази лудост ме обзе — и ставаше все по-натрапчива — още преди инсульта, но си мислех, че ще отmine от само себе си. Сега разбирам, че съм се заблуждавал, защото през изминалите три години това желание ме мъчеше по-силно от всякога. Но какъв ли грях може да извърши старец в инвалидна количка, питах

се аз? Сигурно не много голям, освен ако не рискувам да ме хванат, а предпочитам да не ме хващат. Такива сериозни въпроси като греха и опрощението трябва да си останат между човек и Господ.

Като те слушах да разказваш за книгата на мъжа си и за паричните ви затруднения, ми хрумна, че мога да съгреша чрез пълномощник. Всъщност мога да удвоя коефициента си на греховност, като те превърна в свой съучастник.

Нора проговорила с пресъхнало гърло:

— Смятам, че човек може да сътвори куп гадости, Уини, но не вярвам в греха.

Той се усмихнал. Усмивката била търпелива. И неприятна: физиономията — овча, зъбите — вълчи.

— Чудесно. Само че грехът вярва в теб.

— Разбирам, че така мислиш... но защо ти е всичко това?
Извратено е!

Усмивката му станала по-широка.

— Да! Точно заради това! Искам да науча какво е да извърша нещо в пълно противоречие с природата си. Да се нуждая по-силно от *опрощение* заради простъпката си, отколкото от самата *простъпка*. Знаеш ли какво умножава греха, Нора?

— Не. Не ходя на църква.

— Грехът се умножава, когато си кажеш: „Ще съгреша, защото знам, че после мога да измоля за себе си опрощение“. Да се залъжеш, че вълкът може да се засити, без да изяде агнето. Искам да знам какво е да затънеш толкова дълбоко в грях. Искам не просто да нагазя в него, а направо да се гмурна с главата надолу.

— И да ме повлечеш със себе си! — възкликнала тя с истинско възмущение.

— Та ти не вярваш в греха, Нора. Преди малко го каза. От твоя гледна точка аз искам да си оцапаш ръцете. Признавам, съществува риск от арест, но минимален. Затова пък ще си изкараш двеста хиляди долара. *Над* двеста хиляди долара.

Лицето и ръцете ѝ изтръпнали както след дълга разходка в студа. Разбира се, че нямало да си „оцапа ръцете“. Смятала да се измъкне от тази къща и да глътне малко чист въздух. За момента не смятала да напуска — нуждаела се от работата, — но определено щяла да си тръгне по-рано. И ако той я уволнял, защото днес го е зарязала —

здраве да е. Но първо искала да чуе всичко до края. Отрекла пред себе си, че е паднала в капана на изкушението, но какво я човъркало тогава — любопитство ли? Да, допускала, че може да е любопитство.

— Какво искаш да направя?

Чад запали втора цигара. Тя размърда пръсти:

— Дай ми да си дръпна.

— Нори, не си пушила от пет...

— Дай ми, казах.

Той ѝ подаде цигарата. Нора силно си дръпна и изкашля дима. После му доразказа.

През нощта тя остана будна до късно, чак до малките часове, сигурна, че Чад спи — и защо не? Решението беше взето. Щеше да каже на Уини „не“ и завинаги да забрави тази идея. Решението беше взето, значи можеше да заспи.

Все пак не беше особено изненадана, когато той се завъртя към нея и прошепна:

— Не мога да си го избия от главата.

Нора също не можеше.

— Знаеш, че бих го направила. Заради нас. Ако не се...

Сега лежаха лице в лице, дяляха ги няколко сантиметра. Толкова близко, че единият чуваше дишането на другия. Беше два часът сутринта.

„В тъмна доба най-добре се кроят пъклени планове“ — помисли си тя.

— Какво?

— Ако не се боях, че ще омърси живота ни. Някои петна не излизат.

— Да не се хабим напразно, Нор. Решено — значи решено. Ти ще се направиш на Сара Пейлин и ще му кажеш „Благодаря ви, но ще имате много здраве за моста, който не води доникъде“. Аз ще измисля начин да довърша книгата, без да разчитам да ме спонсорира някакъв си откачалник.

— Кога? При следващия ти неплатен отпуск ли? Съмнявам се.

— Решихме. Дядката е пълно куку. Точка. — Чад се обърна на другата страна.

Настъпи мълчание. В апартамента над тях госпожа Рестън (би следвало да поместят снимката ѝ в речника като илюстрация на „безсъние“) крачеше нагоре-надолу. Някъде — може би в мрачните дебри на квартал „Гъуанъс“ — зави сирена.

След петнайсет минути Чад проговори на нощното шкафче с дигиталния часовник, който сега показваше 2.17:

— Освен това трябва да удържи на думата си за парите, а как да повярваш на човек, на когото е останала една амбиция в живота — да съгреши.

— Аз му вярвам — възрази Нора. — Не вярвам на *себе си*. Заспивай, Чад. Темата е приключена.

— Добре — промърмори той. — Както кажеш.

Часовникът показваше 2.26, когато тя промълви:

— Изпълнимо е. В това съм убедена. Мога да си боядисам косата. Да си сложа шапка. И тъмни очила, разбира се. Значи денят ще трябва да е слънчев. Ще си подготвим път за отстъпление.

— Ама ти сериозно ли...

— Не *знам!* Двеста хиляди долара! Трябва да се трепя три години за толкова пари, а след като държавата и банките бръкнат в кацата с меда, няма да ми остане почти нищо. Стара история.

Тя помълча, забила поглед в тавана, където госпожа Рестън трамбоваше цели километри.

— Ами *застраховката!* — избухна Нора. — Знаеш ли какъв е размерът на премията? Кръгла нула!

— *Имаме* застраховка.

— Добре де, не е чак кръгла нула. Но какво ще стане, ако те блъсне кола? Или ако ми открият киста на яйчниците?

— Обезщетението не е малко.

— Всички така разправят, но е ясно, че те прецакват още при сключване на договора! Прекарали са ни отвсякъде. Ето тази мисъл ми се върти в главата. *Прекарали... са... ни... отвсякъде!*

— В сравнение с двеста хиляди долара онова, което се надявам да припечеля от книгата, изглежда доста мижаво, не мислиш ли? Тогава защо да се моря да я пиша?

— Защото парите от Уини ще бъдат еднократни. А книгата е чиста работа.

— Чиста ли? Мислиш, че това ще направи книгата чиста? — Той се претърколи с лице към нея. Една част от него се беше втвърдила — може би в сделката с Уини наистина ставаше дума за секс. Поне що се отнася до тяхното участие.

— Да не мислиш, че ще си намеря друго работно място при такива добри условия? — Тя беше сърдита, но не знаеше дали на себе си, или на него. Пък и не й пукаше. — През декември навършвам трийсет и шест. Ще ме изведеш на вечеря по случай рождения ми ден, а след седмица ще получа истинския си подарък: съобщение, че последната вноска за колата отдавна е просрочена.

— Да не ме обвиняваш, че...

— Не. Не обвинявам дори системата, заради която ние и други семейства като нас буксуваме на едно място. От сръдни полза няма. Казах на Уини истината: не вярвам в греха. Но не искам да отида в затвора. — Тя почувства как очите ѝ се насълзяват. — Не искам да сторя зло никому. И най-вече на...

— На никого няма да причиниш зло.

Той понечи да се обърне, но тя го хвана за рамото.

— Ако го направим — ако аз го направя, — после няма да говорим за това. Нито веднъж.

— Да.

Тя се протегна към него. В браковете сделките се скрепват с нещо повече от ръкостискане. И двамата го знаеха.

Часовникът показваше 2.58 и Чад вече се унасяше, когато Нора се обади:

— Познаваш ли човек с видеокамера? Понеже той иска...

— Да. Чарли Грийн.

И отново тишина. Освен госпожа Рестън, която бавно се разхождаше напред-назад на горния етаж. В полусън Нора я видя по пижама, с крачкомер, прикрепен към кръста ѝ. Госпожа Рестън, която неуморно изминава всички километри между себе си и зората.

Нора заспа.

На другия ден в кабинета на Уини.

— Е? — каза той.

Майка ѝ рядко стъпваше в църква, ала Нора всяко лято ходеше на Библейско училище и то ѝ харесваше. Имаше игри, песни и истории в картинки на фланелената дъска^[2].

Откри, че в главата ѝ се върти една библейска история. От много години не се беше сеццала за нея.

— Нали не трябва истински да пребивам онази... *персона*... за да взема парите? — попита тя. — Държа да сме пределно ясни по този въпрос.

— Не, но държа да се пролее кръв. Нека *изясня* този въпрос. Искам да пуснеш в ход юмурука си, но сцепена устна или разбит нос напълно ме устройват.

В Библейското училище учителката веднъж залепи върху фланелата планина. После лепна Исус и някакъв тип с рога. Обясни им, че дяволът завел Исус на върха на планината и му показал всички градове на земята. „Можеш да имаш всичко в тези градове — изкушавал го Рогатия. — Всички съкровища. Само трябва да паднеш ничком и да ми се поклониш.“ Исус обаче се оказал корав. „Назад от мен, Сатана“ — рекъл той.

— Е? — повтори Уини.

— Грях — замислено прошепна Нора. — Това занимава мислите ти.

— Грях заради самия грях. Съзнателно планиран и осъществен. Не те ли привлича представата за това?

— Не — отвърна тя и погледна намръщените рафтове с книги.

Уини помълча известно време и за трети път попита:

— Е?

— Ако ме хванат, пак ли ще получа парите?

— Ако изпълниш своята част от сделката — и не ме уличиш като подстрекател, разбира се, — непременно ще ги получиш. Но дори и да те заловят, най-много да те осъдят условно.

— И да ми назначат съдебнопсихиатрична експертиза — добави Нора. — От която очевидно се нуждая, щом изобщо обмислям предложението ти.

Уини се направи, че не я е чул:

— Ако продължите да живеете постарому, скъпа, ще ви трябва най-малко терапия при брачен консултант. Докато бях свещеник, напътствах много съпрузи и обикновено — макар и невинаги — паричните затруднения бяха в корена на проблемите им. На *всичките* им проблеми.

— Благодаря ти, задето споделяш с мен плодовете на своя опит, Уини.

Той не каза нищо.

— Знаеш ли, че си луд за връзване?

Той все така мълчеше.

Нора отново погледна книгите. Повечето бяха на религиозна тематика. Накрая тя върна погледа си на него.

— Ако ме преобещаш с кинтите, бял ден няма да видиш.

Той не се смути от грубия език.

— Ще изпълня ангажимента, който поех. Бъди сигурна.

— Сега говориш почти свършено. Дори не заваляш думите, освен когато си уморен.

Преподаваният Уинстън сви рамене.

— Просто си ми свикнала. Все едно си научила нов език.

Тя насочи поглед към книгите. Една се казваше „Проблемът за доброто и злото“. Друга беше озаглавена „Основи на морала“. Тази беше дебела. В преддверието равномерно цъкаше стар часовник с махало. Накрая Уини за пореден път повтори:

— Е?

— Не ти ли стига, че ме тласкаш към греха? Изкушаваш и двама ни, а ние и двамата се поддаваме на изкушението. Това не е ли достатъчно?

— Това е прегрешение само в мислите и думите. То няма да задоволи любопитството ми.

Часовникът тиктакаше. Без да се обръща към Уини, Нора каза:

— Ако още веднъж повториш „Е“, си тръгвам оттук.

Той не каза „Е“ или нещо друго. Нора погледна сплетените ръце в скута си. Най-страшното беше, че все още я мъчеше любопитство. Не какво желае той — беше изплюл камъчето, — а какво желае тя.

Най-накрая го погледна в очите и му отговори.

— Отлично — каза той.

След като взеха решение, Чад и Нора веднага се заеха с осъществяването му — колкото по-скоро им се махнеше тази гадост от главите, по-добре. Избраха Форест Парк в Куинс. Чад зае камерата на Чарли Грийн и се научи да я използва. Предварително отидоха в парка два пъти (в дъждовни дни, когато беше безлюдно) и Чад засне мястото, на което се спряха. В този период те непрекъснато правеха секс — нервно и припряно, като тийнейджъри на задната седалка на колата, — но все пак добър секс. Във всеки случай — страстен. Нора установи, че няма апетит за друго. За десетте дни от сключване на сделката до осъществяването ѝ, отслабна с четири килограма. Чад заяви, че отново е заприличала на колежанка.

Един слънчев ден в началото на октомври Чад паркира техния стар форд на Джуъл Авеню. Нора седеше до него — с боядисаната в червено коса, падаща по раменете, дългата пола и грозното кафяво яке въобще не приличаше на себе си. Носеше слънчеви очила и бейзболна шапка с логото на „Метс“. Изглеждаше напълно спокойна, но когато той посегна да я докосне, дръпна ръката си.

— Нор, хайде...

— Имаш ли пари за такси?

— Да.

— А чанта за камерата?

— Да, разбира се.

— Тогава ми дай ключовете за колата. Ще се видим в апартамента.

— Сигурна ли си, че ще можеш да караш? Реакцията на такъв шок...

— Ще се оправя. Дай ми ключовете. Изчакваш тук петнайсет минути. Ако нещо се обърка... ако ми се стори, че нещо не е както трябва... ще се върна. В противен случай отиваш на мястото, което избрахме. Помниш ли къде е?

— Оставаше и да не помня!

Тя се усмихна — или поне разкри зъбите и трапчинките си.

— Това се казва хъс — отсече и слезе от форда.

Петнайсетте минути се проточиха ужасно дълго, но Чад ги изчака да изминат до последната секунда. Деца, всички без изключение с предпазни каски, изпърдяваха нанякъде с колелетата си. Жени, много от тях с пазарски чанти, се разхождаха по двойки. Забеляза една старица, която трудно пресичаше булеварда, и в сюрреалистично озарение реши, че това е госпожа Рестън, но когато тя се приближи, разбра, че се е припознал. Тази жена беше много по-възрастна от госпожа Рестън.

Петнайсетте минути почти бяха изтекли, когато Чад проумя — съвсем трезво и ясно, — че може да сложи край на цялата история, като си замине с колата. Резервните ключове бяха у него. Нора щеше да се оглежда в парка, но нямаше да го види. Не той, а тя щеше да вземе такси до Бруклин. А щом се прибереше, щеше да му благодари. Щеше да каже: „Ти ме спаси от мен самата“.

А после? Щеше да си вземе месец отпуска. Никакво преподаване. Щеше да впрегне всичките си сили, за да завърши книгата. Да заложи всичко на една карта!

Вместо това слезе от форда и отиде в парка, стиснал здраво камерата на Чарли Грийн. Хартиената торба, в която щеше да я прибере накрая, беше натъпкана в джоба на якето му. Три пъти провери свети ли зелената лампичка. Колко ужасно би било да минат през целия този ад и да открият, че камерата не се е включила! Или че не е свалил капачката от обектива!

Нора седеше на една пейка. Щом го видя, отметна косата от лявата страна на лицето си. Това бе сигналът. Щяха да действат.

Зад нея имаше детска площадка с разните там люлки, въртележка, кончета на пружини, катерушки. В този час почти нямаше деца. Майките им се бяха събрали на групичка в другия край, приказваха си и се смееха, и само хвърляха по някое око на децата.

Нора стана от пейката.

„Двеста хиляди долара“ — помисли си Чад и вдигна камерата. Сега, при започване на истинския екшън, изпита спокойствие.

Засне всичко като професионалист.

---

[1] Игра на думи. В английския с *red* (червено) се обозначава търговската загуба, а с *black* (черно) — търговската печалба. „Червено и черно“, разбира се, е знаменит роман от Стендал. — Б.пр. ↑

[2] Покрита с фланела повърхност, върху която други изработени от фланела букви от азбуката, числа, фигурки и пр. залепват просто чрез контакт. Използва се за онагледяване в американските училища. — Б.пр. ↑

2.

Чад спря пред блока и изтича нагоре по стълбището. Беше сигурен, че няма да я завари вкъщи. Беше я видял как си плюе на петите, а майките почти не ѝ бяха обърнали внимание — струпаха се около пострадалото момченце, към четиригодишно, — но въпреки това бе сигурен, че няма да я завари вкъщи, че ще го потърсят от полицейския участък със съобщението, че жена му е рухнала и е направила пълни самопризнания, включително за неговото съучастие. По-лошо: че е издала Уини и всичко е било за тоя, дето духа.

Ръката му трепереше толкова силно, че не можеше да уцели ключалката; ключът безразборно се удряше в патрона, без дори да се приближи до прореза. Чад тъкмо оставяше на пода хартиената торба (сега ужасно намачкана) с видеокамерата, за да освободи лявата си ръка и да придържа с нея дясната, когато вратата се отвори.

Нора носеше срязани джинси и блузка без ръкави — облеклото ѝ под дългата пола с грозното яке. По план тя трябваше да свали маскировката си в колата, преди да потегли. Беше заявила, че може да се преоблече светкавично, и явно не беше излъгала.

Чад я привлече към себе си с такава сила, че се чу глух звук от сблъсъка на телата им — не беше романтична прегръдка.

Нора изтърпя това менгеме няколко секунди, после каза:

— Влез. Стига си висял на прага. — Веднага щом вратата към външния свят се затвори, го попита: — Засне ли всичко? Само не ми казвай, че не си. Прибрах се преди половин час и оттогава не съм спряла да крача като госпожа Рестън посред ноц... като госпожа Рестън, само че надрусана, де... и се чудех...

— Аз също се тревожех. — Той отметна косата от челото си, което направо пламтеше. — Нори, уплаших се до *смърт*.

Тя изтръгна чантата от ръцете му, надникна вътре и яростно изгледа мъжа си. Беше свалила тъмните очила. Сините ѝ очи святкаха.

— *Каж ми, че си го заснел.*

— Да. Поне така мисля. Би трябвало. Още не съм проверил.

Погледът ѝ стана още по-изпепеляващ. „Внимавай, Нор, както е тръгнало, ще запалиш пожар“ — помисли си той.

— Само имай късмета да не си! Когато не се разхождах напред-назад, седях в тоалетната. Стомахът ме присвива... — Нора отиде до прозореца и погледна навън. Чад отиде при нея — страхуваше се, че тя знае нещо, което не му е известно. Но на улицата имаше само обикновени минувачи, излезли по своите си задачи.

Тя отново се обърна към него, но този път го хвана за лактите. Дланите ѝ бяха леденостудени.

— Добре ли е? Детето? Видя ли как е?

— Нищо му няма — увери я Чад.

— Да не лъжеш? — изкрещя в лицето му Нора. — Не си го помисляй дори! Детето добре ли беше?

— Нищо му нямаше. Изправи се още преди майките да стигнат до него. Късаше се от рев, но на неговата възраст аз си изпатих лошо, когато една люлка ме фрасна в тила. Закараха ме в спешното и ми направиха пет...

— Ударих го много по-силно, отколкото исках. Адски се страхувах, че ако смекча удара — ако Уини *види*, че го смекчавам, — няма да плати. А *адреналинът*... Боже! Цяло чудо е, че не отнесох главата на горкото дете! Къде ми беше умът? — Само че тя не плачеше, не се разкайваше. Беснееше. — Ти защо не ме вразуми?

— Аз никога...

— *Сигурен ли си*, че момченцето е добре? Да не лъжеш, че си го видял да се изправя? Ударих го далеч по-силно, отколкото... — Тя рязко се извърна, отиде до стената, блъсна челото си в нея и се обърна. — Отидох на детската площадка и забих юмрук в устата на едно четиригодишно дете! За *пари*!

Чад го осени:

— Трябва да е на лентата. Как малкият се изправя, де. Сама ще видиш.

Тя се хвърли към него:

— Пусни записа! Искам да видя!

Чад свърза кабела, който Чарли му беше дал, с телевизора. Малко се озори с пускането на лентата, но накрая записът тръгна. Наистина — точно преди да изключи проклетата камера и да си тръгне, беше заснел как момченцето се изправя. Детето беше

ошашавено и плачеше, разбира се, но нямаше сериозни поражения. Устата му беше окървавена, а носът — съвсем малко. Чад реши, че най-вероятно хлапакът го е наранил при падането.

„Нищо страшно, малък инцидент на детската площадка — помисли си той. — Всеки ден се случват хиляди такива.“

— Виждаш ли? — попита я той. — Нищо му ня...

— Пусни го отново.

Той се подчини. Пусна го трети и четвърти, и пети път, защото тя искаше. По някое време забеляза, че Нора не гледа как детето се изправя. Нито пък той. Гледаха го как пада. И удара. Удара, нанесен от юмрука на лудата червенокоса кучка със слънчеви очила. Кучката идваше, извършваше злодеянието си и побягваше, сякаш на маратонките ѝ са поникнали крила.

— Май му избих зъб — каза тя.

— Триумфално ще се появи Феята на зъбките — повдигна рамене Чад.

След петото гледане Нора се обади:

— Искам да отбойдисам червеното. Мразя този цвят.

— Лесна ра...

— Но първо ме заведи в спалнята. Не говори. Просто действай.

Казваше му да се движи по-бързо и яростно се извиваше нагоре, сякаш искаше да го отхвърли от себе си. Но не можеше да достигне кулминацията.

— Удари ме! — извика тя.

Той я зашлеви. Разумът му беше замъглен.

— Мухльо! Това ли можеш? Удари ме, мамка ти!

Чад здравата я перна. Долната ѝ устна се разцепи. Нора я попипа и пръстите ѝ се обагриха с кръв. В същия момент свърши.

* * *

— Покажи ми го — нареди Уини. Беше на другия ден. Намираха се в кабинета му.

— Покажи ми парите. — Култова реплика. Само че не се сеццаше откъде.

— След като изгледам записа.

Камерата още беше в измачканата торба. Нора я извади заедно с кабела. В кабинета имаше мъничък телевизор и тя свърза камерата към него. Натисна PLAY и видяха жената с бейзболната шапка, която седеше на пейка в парка. Зад гърба ѝ си играеха няколко деца. Зад тях седяха майки и си говореха обичайното тинтири-минтири: пластири за отслабване, театрални постановки, които са гледали или ще гледат, новата кола, следващата отпусका. Дрън-дрън, та пляс.

Жената стана от пейката. Включи се едър план. Изображението трепна, после отново се стабилизира.

Точно тогава Нора натисна PAUSE. Предложението беше на Чад и тя го одобри. Доверието е хубаво нещо, но с него не бива да се прекалява.

— Да видя парите.

Уини извади ключ от джоба на вълнената си жилетка. Отвори централното чекмедже на бюрото си — прехвърли ключа в лявата си ръка, когато дясната не му се подчини заради частичната пареза.

В крайна сметка не беше пощенски плик, а средно по размери кашонче на „Федерал Експрес“. Нора надникна вътре и видя пачки от стодоларови банкноти, като всяка пачка бе стегната с ластиче.

— Всичко е тук, плюс малко отгоре — рече той.

— Добре. Виж какво купуваш. Само трябва да натиснеш копчето. Ще бъда в кухнята.

— Не искаш ли да гледаш с мен?

— Не.

— Нора? Струва ми се, че малко си пострадала. — Той потупа устата си в ъгълчето, което още беше леко отпуснато заради парезата.

Нима е смятала, че Уини има овча физиономия? Колко глупаво от нейна страна. Колко *непрозорливо*. Всъщност физиономията му не беше и вълча, а нещо по средата. Да речем, като на куче. Куче, което хапе и бяга.

— Блъснах се в една врата.

— Ясно.

— Добре де, ще го изгледам с теб — рече тя и седна. Сама натисна бутона PLAY.

Два пъти изгледаха записа в пълно мълчание. Времетраенето му беше трийсетина секунди. Това се равняваше на около шест хиляди и шестстотин долара за секунда. Нора го беше пресметнала още вкъщи, докато го гледаха с Чад.

След второто проиграване Уини натисна STOP. Тя му показва как да извади малката касета.

— Твоя е. Мъжът ми трябва да върне камерата на приятеля, от когото я зае.

— Разбирам. — Очите му блестяха. По всичко личеше, че действително е получил онова, за което е платил. Онова, което е желал. Невероятно. — Ще накарам госпожа Грейнджър да ми купи друга, за да има на какво да го гледам. Или ти ще се заемеш?

— Не. Приключих работа тук.

— Ах! — Той не изглеждаше изненадан. — Както кажеш. Обаче... ако ми позволиш да направя едно предложение... не е зле да си намериш друга работа. За да не се усъмни някой, че прекалено бързо си погасявате задълженията. Мисля единствено за твоето добро, мила.

— Естествено. — Тя измъкна кабела и го прибра в торбата с камерата.

— И бих поизчакал с Върмонт.

— Не искам съвети от теб. Чувствам се омърсена и ти си виновен за това.

— Вероятно. Обаче няма да ви хванат и никой никога няма да узнае. — Дясното ъгълче на устата му беше отпуснато, а лявото — повдигнато в подобие на усмивка. Получаваше се змиевидна заврънтулка под заострения му нос. Днес говорът му беше изключително ясен. Нора неведнъж щеше да размишлява върху този факт. Сякаш онова, което той наричаше грях, се беше оказало терапия. — И още нещо, Нора... винаги ли е лошо да се пооцапаш?

Тя нямаше представа как да отговори. Което само по себе си беше отговор.

— Питам единствено защото — продължи той — втория път гледах теб, а не записа.

Тя грабна торбата с видеокамерата на Чарли и отиде до вратата.

— Всичко най-добро, Уини. Освен медицинска сестра си наеми и физиотерапевт. С наследството от баща ти можеш да си позволиш тази

екстра. И внимавай със записа. Заради нас двамата.

— Ти си неузнаваема на него, мила. Но дори и да не беше така, на кого му дреме? — Той сви рамене. — В крайна сметка това не е изнасилване или убийство.

Тя стоеше на прага — искаше да си тръгне, но я спираше любопитството. Ах, проклето любопитство!

— Уини, а как ще се спогодиш с твоя Бог? Кога ще измолиш от него опрощение?

Той се подсмихна.

— Щом отявлен грешник като Симон Петър е основал католическата църква, все някак ще се оправя.

— А дали Симон Петър си е пазил видеокасета, която да гледа в студените зимни вечери?

С това Нора най-накрая го затапи и си тръгна, преди Уини да възвърне дар-словото си. Победата бе малка, но тя се вкопчи в нея като удавник за сламка.

След една седмица той ѝ позвъни вкъщи и я увери, че няма пречка да се върне на работа при него, поне докато с Чад не заминат за Върмонт. Още не бил наел никого и ако тя решала да размисли, нямало да търси друга сестра.

— Липсваш ми, Нора.

Тя нищо не каза.

Той заговори доверително:

— Може отново да изгледаме записа. Не ти ли се иска? Не ти ли се иска да го изгледаш поне още веднъж?

— Не — отсече тя и затвори. Тръгна към кухнята да приготви чай, но изведнъж ѝ примая. Приседна в ъгъла на дневната, вдигна колене и допря до тях челото си. Зачака. Накрая слабостта ѝ отмина.

Намери си нова работа като болногледачка на госпожа Рестън. Беше само за двайсет часа седмично и заплащането не можеше да се сравнява с това, което получаваше при преподобния Уинстън, но парите вече не представляваха проблем, а пътуването до работното място беше лесно — качваш се един етаж нагоре по стълбището. А най ѝ допадаше, че госпожа Рестън — диабетичка с леки сърдечни проблеми — е изкуфяла бабка. Понякога обаче — особено като се разбърбореше до втръсване за покойния си съпруг — Нора я сърбяха ръцете да я ошамари.

Чад все още фигурираше в списъците с учители по заместване, но вече поемаше по-малко часове. Всеки уикенд заделяше шест от тези освободени часове, за да работи по „Влизайки в зверилника“, и страниците започнаха да се трупат.

Един-два пъти се запита дали написаните през почивните дни страници са толкова добри — толкова бликаци от жизненост, — колкото написаните преди „репортажа“ с видеокамерата, и си отговори, че си задава този въпрос само заради вехтата и лъжлива представа, че има *възмездие*, загнездила се в ума му като досадна шлюпка от пуканка между два задни зъба.

Дванайсет дни след насилието в парка на вратата им се почука. Когато Нора отвори, на прага стоеше полицай.

— Да, моля?

— Вие ли сте Нора Калахан?

Тя спокойно си помисли: „Ще призная всичко. И след като властите приключат с мен, ще отида при майката на онова момче, ще й подложка лицето си и ще кажа: «Фрасни ме, мамче, не ме жали. Ще направиш услуга и на двете ни».“

— Да, аз съм.

— Госпожо, тук съм по настояване на филиал „Уолт Уитман“ към Бруклинската обществена библиотека. Заели сте четири книги и сте просрочили връщането им почти с два месеца, а една от тях е особено ценна. Заради специалното си оформление, така разбрах. И ограничения си тираж.

Тя го зяпна и бурно се разсмя.

— Вие да не сте *библиотечен* полицай?

Той се опита да запази сериозното си изражение, но също се разсмя.

— Предполагам, че днес съм именно такъв. При вас ли са книгите?

— Да. Напълно забравих за тях. Ще придружите ли една дама до библиотеката, сержант — тя погледна баджа му — Абромуиц?

— С удоволствие. Носете си чековата книжка.

— Може би вместо нея ще приемат моята „Виза“.

— Най-вероятно — усмихна се той.

Същата нощ в леглото:

— Удари ме! — Сякаш не искаше да се любят, а да започнат някаква кошмарна игра на блекджек.

— Не.

Тя го беше възседнала, затова лесно се пресегна и го шамароса по бузата. Плесницата отекна като изстрел от въздушна пушка.

— Казах ти да ме удариш! Удари...

Чад я зашлеви, без да разсъждава. Нора се разрева, но той се втвърди под нея. Само така!

— Вкарай ми го.

Той я опъна. На улицата зави алармата на някакъв автомобил.

През януари заминаха за Върмонт. Пътуваха с влак. Беше красиво — като илюстрирана пощенска картичка. На трийсетина километра от Монпелие видяха къща, която и двамата харесаха. Това беше едва третата къща, която разглеждаха.

Брокерката се казваше Джоди Ендърс. Тя бе много любезна, обаче през цялото време поглеждаше дясното око на Нора. Накрая със смутен смях Нора каза:

— Подхлъзнах се на леда, докато се качвах в таксито. Да ме бяхте видели миналата седмица! Ставах за плакат срещу домашното насилие.

— Едва го забелязвам — отвърна Джоди Ендърс и плахо добави:
— Много сте хубава.

Чад прегърна Нора през раменете:

— И аз съм на същото мнение.

— С какво си изкарвате хляба, господин Калахан?

— Писател съм — каза той.

Направиха първоначалната вноска за къщата. В договора за кредит Нора отбеляза, че я купуват НА ИЗПЛАЩАНЕ. В графата ПРОИЗХОД НА ПАРИТЕ на погасителния план отбеляза простичко „спестявания“.

Един февруарски ден, докато си опаковаха багажа за преместването, Чад отиде в Манхатън да изгледа един филм в кино „Анджелика“ и да вечеря с агента си. Сержант Абромюиц беше дал на Нора визитката си. Тя му се обади. Той пристигна и двамата се изчукаха в опразнената спалня. Беше добре, но щеше да е по-готино, ако полицаят се беше навил да я удари. Нора напразно го увещаваше.

— Абе, ти нормална ли си? — Тонът на ченгето подсказваше, че се шегува, но не съвсем.

— Не знам — отговори Нора. — Тепърва ще го установя.

По план трябваше да се преместят във Върмонт на 29 февруари. Предния ден — в една обикновена година щеше да е последният от месеца — телефонът иззвъня. Обаждаше се госпожа Грейнджър, икономката на почетен пастор Уинстън. Веднага щом чу сподавения глас на жената, Нора се досети за какво е обаждането и първата ѝ мисъл беше: „Какво си направило с лентата, копеле мръсно?“

— В некролога ще пише бърбечна недостатъчност — шептеше изплашено госпожа Грейнджър, — но аз влязох в банята му. Всички шишенца с лекарства бяха наизвадени и много от хапчетата ги нямаше. Според мен е самоубийство.

— Вероятно грешите — заяви Нора с най-спокойния си и уверен тон на медицинска сестра. — Както го описвате, излиза, че е объркал дозата. Не е изключено да е прекарал по-лек втори инсулт.

— Наистина ли мислите така?

— О, да — потвърди Нора и едва не попита икономката не е ли виждала някъде в къщата нова видеокамера. Свързана с телевизора на Уини, да речем. Би било чиста лудост да зададе такъв въпрос. Но едва се удържа.

— Същински товар ми смъкнахте от душата — призна госпожа Грейнджър.

— Радвам се — отвърна Нора.

Същата вечер в леглото. Последната им бруклинска нощ.

— Престани вече да се безпокоиш — каза Чад. — Ако някой намери касетата, сигурно изобщо няма да ѝ обърне внимание. А ако

все пак я изглежда, шансът да я свържат с теб е практически нулев. Досега момченцето сигурно е забравило, че са го цапардосали. Майка му — също.

— Майката беше там, когато една луда кучка преби сина ѝ и избяга — просъска Нора. — Повярвай ми, нищо не е забравила.

— Добре — отвърна той с вразумителен тон и тя без малко да забие коляно в топките му.

— Може би е редно да отида да помогна на госпожа Грейнджър с разтребването.

Той я погледна, сякаш си беше изгубила ума.

— Може би искам да бъда заподозряна — продължи тя с тънка усмивчица. *Провокативна усмивчица.*

Чад я погледна и се претърколи на другата страна.

— Ама недей да ми се мръщиш! Хайде, Чад!

— Не — отсече той.

— Как така „не“? Защо?

— Защото знам какво си мислиш, докато го правим.

Тя го удари. Здравата го цапна по врата.

— Знаеш — дръжки!

Той се обърна и ѝ се закани с юмрук:

— Писна ми от тези игрички, Нора.

— Давай — рече тя, навирайки лицето си под юмрука му. — И ти го искаш.

Чад едва не я удари. Видя потрепването на юмрука му. После той отпусна ръка и разтвори пръсти.

— Никога вече.

Тя замълча, но си помисли: „Ти ли ще ми кажеш?“

Нора лежеше будна и гледаше дигиталния часовник. До 1.41 си мислеше: „Бракът ни е в дупка.“ После, когато светна 1.42, реши: „Разсъждавам неправилно. Бракът ни е изпята песен“.

Но до края му оставаха още седем месеца.

Нора всъщност не очакваше да забрави дяволския пакт с преподобния Джордж Уинстън, но докато доизкусуряваше различни

детайли по новия си дом (щеше да има не една, а две градини — цветна и зеленчукова), откри, че в някои дни изобщо не се сеща за него. Вече не караше Чад да я удря по време на секс. Почти.

Тогава, в един априлски ден, получи картичка от Уини. Сякаш я заляха със студена вода. На самата картичка не беше останало място за адреса и получателя, затова пристигна в плик на американските пощи. Беше я търсила къде ли не — включително в Бруклин, щата Мейн; Монпелие, щата Айдахо, и Монпелие, щата Индиана. Нора нямаше представа защо не я е получила, преди с Чад да напуснат Ню Йорк, а предвид пътешествията ѝ, беше чудо, че въобще я държи в ръцете си. Бе датирана от деня преди смъртта му. Тя потърси некролога му с „Гугъл“, за да е сигурна.

„Може би писанията на Фройд не съдържат само глупости — пишеше ѝ той. — Как си?“

„Добре — помисли си Нора. — Добре съм.“

В кухнята имаха печка на дърва. Тя смачка картичката, хвърли я в печката и драсна клечка кибрит. *Край, финито.*

Чад завърши „Влизайки в зверилника“ през юли — девет дни без прекъсване писа последните петдесет страници. Изпрати ръкописа на агента си. Започна се кореспонденция по електронната поща и телефона. Чад твърдеше, че Ринглинг показвал ентузиазъм. „Ако е така — мислеше си Нора, — значи е запазил ентузиазма си за телефонните разговори.“ Двата имейла, които беше видяла, в най-добрия случай съдържаха умерен оптимизъм.

През август по молба на Ринглинг Чад внесе в книгата някои поправки. Мълчеше за тази част от работата — сигурен знак, че не му върви. Обаче не се предаваше. Нора дори не забеляза. Беше погълната от градината си.

През септември Чад настоя да отиде в Ню Йорк и от нерви протри килима в офиса на Ринглинг, докато той провеждаше телефонни разговори със седемте издателства, на които беше изпратил ръкописа. Чад се надяваше, че все някое от тях ще прояви интерес и към лична среща с автора.

Нора си помисли да отиде на бар в Монпелие и да свали някого — можеха да наемат стая в Мотел 6, — но се отказа. Не си струваше

толкова труд за едното чукане. Вместо това се посвети на градината си.

И добре направи. Чад долетя обратно същата вечер, вместо да пренощува в Ню Йорк, както планираше. Беше пиян. Каза, че се е напил от щастие. Споразумели се за продажбата на книгата с добър издател, предстояло подписване на договор. Назова името на издателя. Нора никога не го беше чувала.

— Колко?

— Четирийсет хиляди долара. — *Четиллсет хиуяди долалла.*

Тя се изсмя.

— Вероятно изкарах толкова, преди да стигна от пейката до площадката. Пресметнах го още първия път, когато гледахме...

Не очакваше юмрука и всъщност не усети удара. Излязоха ѝ свитки пред очите — толкова. Свести се на пода в кухнята. Дишаше през устата си. Нямахше как иначе — Чад ѝ беше счупил носа.

— Мръсна кучка! — извика той и се заплака.

Тя се надигна. Кухнята се завъртя около нея в пиянски танц, после спря. По балатума покапа кръв. Нора изпитваше удивление, болка и въодушевление; срам и веселие.

„Де го чукаш, де се пука“ — помисли си.

— Само така, обвинявай за всичко мен — иронично рече тя. Гласът ѝ сякаш идваше някъде отдалеч. — А после ела да ми се разцивриш на главата като някой малък пикльо.

Той наклони глава, сякаш не я беше чул — или сякаш не можеше да повярва на ушите си, — след което стисна юмрук.

Тя вдигна глава с грозно накривен нос. Кръвта беше нарисувала брада по лицето ѝ.

— Давай — подкани го. — Това е единственото, в което горе-долу те бива.

— С колко мъже преспа след онзи ден? Кажи ми!

— С няколко. Обаче изучах десетина. — Всъщност излъга. Беше забила само полицаия и електротехника, дошъл веднъж, когато Чад беше в града. — Ела, Макдъф, на смъртен бой!

Вместо да се ѝ се нахвърли, той разтвори юмрук и отпусна ръка.

— С книгата щеше да се получи, ако не беше ти. — Той разтърси глава, сякаш за да я проясни. — Не е точно така, но знаеш какво имам предвид.

— Ти си пиян.

— Ще те напусна и ще напиша нова книга. По-добра.

— Когато цъфнат налъмите.

— Само почакай — плачливо ѝ се закани той като момченце, което току-що е яло пердах при училищно сбиване. — Само почакай и ще видиш ти!

— Пиян си. Лягай да спиш.

— Мръсна кучка!

След като изрече обидата, наведе глава и се затътри към спалнята. *Даже ходеше* като Уини след инсулта.

Нора би отишла в Спешна помощ заради носа си, но беше твърде уморена, за да съчини правдоподобна лъжа. В сърцето си — и с опита си като медицинска сестра — знаеше, че такава няма и не може и да има. Истината беше очевидна, независимо как щеше да ги омайва. Лекарите от спешното са се наслушали на какво ли не.

Натъпка памук в ноздрите си и взе два тиленола с кодеин. После излезе в градината и продължи да я плеви, докато не се стъмни съвсем. Когато се прибра, Чад хъркаше на леглото. Беше си съблякъл ризата, но още беше с панталони. Нора реши, че той прилича на пълен идиот. Доплака ѝ се, но не даде воля на сълзите си.

Той я напусна и се върна в Ню Йорк. Понякога ѝ пишеше по електронната поща, понякога тя му отговаряше. Чад не поиска своята половина от останалите пари, и по-добре. Бездруго нямаше да му я даде. Беше работила за тези пари и все още работеше с *тях*, изплащайки лека-полека заема за къщата. В имейлите си той ѝ съобщаваше, че отново преподава по заместване и пише през почивните дни. Тя му вярваше за учителстването, но не и за писането. От писмата му лъхаше една отпадналост, която загатваше, че не му остава сила за творчество. Пък и Нора винаги беше смятала, че той ще каже каквото има за казване в една книга.

Тя сама се погрижи за развода. Намери всичко необходимо в интернет. Той трябваше да подпише определени документи и ги подписа. Те се върнаха без бележка, прикрепена към тях.

Следващото лято — по-добро, защото бе заета на пълен работен ден в местната болница, а градината ѝ радваше окото с великолепиe от цветовете — Нора разглеждаше книгите в една антикварна книжарница и случайно ѝ попадна томче, което беше виждала в кабинета на Уини: „Основи на морала“. Екземплярът беше в окаян вид и тя се сдоби с него само срещу два долара.

Докато го изчете от кора до кора, лятото свърши, а есента почти отмина. Накрая остана разочарована. Нямахше нищо, което вече да не знае.

На Джим Спраус

ЖИВОТ СЛЕД СМЪРТТА

Мисля, че с напредването на възрастта повечето хора често се питат: „Какво ни чака след смъртта?“ и тъй като вече приближавам седемдесетте, и аз си задавам същия въпрос. Някои мои разкази и най-малко един роман („Възкресяване“) са посветени на тази тема. Не мога да кажа, че съм стигнал до отговор, защото това е извън човешките възможности, нали така? Никой не е изпратил от страната на мъртвите клип, заснет с мобилен телефон. Разбира се, имаме вярата в Бог (плюс истинска лавина от книги, доказващи, че раят съществува), обаче по дефиниция религията изисква да вярваш безрезервно, без да търсиш доказателства.

В крайна сметка съществуват само два варианта. Или има живот след смъртта, или няма. Ако няма, спорът приключва. Ако обаче има, то възможностите са безброй, а раят, адът и прераждането заемат челните места в хитпарада „Задгробен живот“. А може би получаваме тъкмо онова, което сме очаквали. Да предположим, че в мозъка на всеки човек е инсталирана специална програма, задействаща се в момента, в който другите престават да работят и ние се подготвяме за последния си път. Според мен разказите на хора, върнали се към живота след изпадане в клинична смърт, подкрепят тази теория.

Знаете ли какво ми се иска? Възможност отново да изживея живота си, все едно е 3D

филм, за да си припомня с радост добрите времена и щастливите мигове, например как предложих брак на жена си и как решихме да си имаме трето дете. Разбира се, имах и много тежки моменти, но кой не иска отново да се наслади на първата си истинска целувка или да има възможност да се отпусне и да се забавлява от сърце на сватбеното си тържество, а не да е кълбо от нерви и церемонията да премине като насън?

В този разказ не е описано такова повторение (е, само донякъде), обаче размишленията за това какво ни очаква в отвъдното ме вдъхновиха да опиша задгробния живот на един човек. Мисля, че фантастиката си остава неувяхващ жанр, тъй като за разлика от реалистичната литература ни дава възможност да обсъждаме подобни теми.

Уилям Андрюс, инвестиционен банкер от „Голдман Сакс“, умира следобед на 23 септември 2012. Смъртта му е очаквана, съпругата му Лин Андрюс и децата му (вече зрели хора) седят до леглото му. Същата вечер Лин си позволява да зареже за малко непрекъснатата върволица от родственици и други хора, дошли да ѝ изкажат съболезнованията си, и телефонира на най-отдавнашната си приятелка Сали Фрийман, която още живее в Милуоки. Именно тя я запозна навремето с Бил и ако някой заслужава да узнае подробности за последните шейсет секунди от брака на съпрузите Андрюс, продължил цели трийсет и пет години, то това е тъкмо Сали.

— През последната седмица беше в безсъзнание — сигурно от силните лекарства, — но в самия край дойде на себе си. Отвори очи и ме видя. Усмихна се. Хванах дланта му и леко я стиснах. Наведох се и го целунах по страната. Като се облегнах назад, разбрах, че си е отишъл. — През целия ден е жадувала да опише този миг и след като го споделя със Сали, горчиво заривава.

Съвсем естествено е да предположи, че той се е усмихнал на нея, обаче е сгрещила. Гледайки жена си и трите си пораснали деца (струват му се невероятно високи — същества в цветущо здраве, обитаващи света, който той напуска), Бил усеща как болката, която е била постоянната му спътница през последните осемнайсет месеца, го напуска. Все едно тялото му е ведро, от което някой излива помията. И той се усмихва.

Много малко е останало след изчезването на болката. Той се чувства лек като перце. Жена му, обитаваща онзи висок свят на здрави хора, хваща дланта му. Останала му е мъничко сила, която той изразходва, за да стисне пръстите ѝ. Тя се навежда, за да го целуне.

Преди устните ѝ да докоснат страната му, в центъра на полезрението му зейва дупка. Не е черна, а бяла. Разширява се и поглъща единствения познат му от 1956 досега свят, на който се е появил в малката болница на окръг Хемингфорд в Небраска. През последната година Бил изчете сума материали за прехода от живота към смъртта (четеше ги на компютъра си и винаги изтриваше историята на сърфирането, за да не разтревожи Лин, очевидно завладяна от неоправдан оптимизъм) — според него са абсолютни тъпотии, само явлението, наречено „бяла светлина“, изглежда правдоподобно. Първо, описано е при всички култури. Второ, в него има зрънце научна достоверност. В една от теориите се твърди, че бялата светлина е резултат от внезапното спиране на притока на кръв в мозъка. Според друга (много по-изтънчена) мозъкът извършвал последно мащабно обработване на съхранената в него информация, опитвайки се да намери усещане, сравнимо с умирането.

А може би е само избухване на прощалните фойерверки.

Каквато и да е причината, сега Бил Андрюс наблюдава това явление. Бялата светлина заличава близките му и просторната стая, от която хората от погребалното бюро скоро ще изнесат трупа му, покрит с чаршаф. Докато ровеше в интернет, той научи акронима ПБС — съкращение на фразата „преживяване, близко до смъртта“. Множество хора, изпаднали в клинична смърт и върнали се обратно, описваха как светлината се превръща в тунел, в края на който стоят вече починали роднини и ти махат да се приближиш (понякога вместо роднини на края на тунела се виждали приятели, ангели, Исус или друго милосърдно божество).

Бил не се надява на тържествено посрещане.

Очаква след последните фойерверки да настъпи мракът на забравата, само че това не се случва. След помръкването на светлината вижда, че не е нито в рая, нито в ада. Намира се в някакъв коридор. Може би е чистилището — коридор, боядисан в мръснозелено и застлан с нащърбени и мръсни теракотени плочки, спокойно може да е чистилище, но само ако е безкраен. Този свършва след десет метра пред врата с надпис: „АЙЗЪК ХАРИС — УПРАВИТЕЛ“.

Бил се спира за малко и се оглежда от главата до петите. Носи пижамата, с която го застигна смъртта (предполага, че е мъртъв, но не е сигурен), и е бос, обаче няма и следа от рака, който първо го ръфна, сякаш да опита вкуса му, после продължи да го гризе, докато не го превърна в плашило от кожа и кости. Май отново е във форма (въпреки леко провисналия корем) и е около деветдесет и пет килограма — бойното му тегло, преди болестта да се вкопчи в плътта му. Опипва задника си и долната част на гърба. Раните от залежаването са изчезнали. Хубаво. Дълбоко си поема въздух и го издишва, без да се закашля. Още по-хубаво!

Прави няколко крачки по коридора. На стената вляво е монтиран противопожарен кран с идиотски надпис над него: „По-добре късно, отколкото никога“. Вдясно има табло за обяви, на което с кабарчетата са прикрепени няколко фотографии — от старомодните, с назъбени краища. Над тях е опънат плакат с написан на ръка текст: „ПИКНИК НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В КОМПАНИЯТА — 1956! ГОЛЯМ КУПОН БЕШЕ!“

Той разглежда снимките: шефове, секретарки, служители и тайфа палави дечурлига с лица, омазани със сладолед. Неколцина мъже се занимават с барбекютото (един е нахлупил задължителната майтапчийска шапка на готвач), млади мъже и жени хвърлят подкови, млади мъже и жени играят волейбол, млади мъже и жени плуват в езерото. Мъжете са с бански (за които всеки човек от двама и първи век би казал, че са неприлично къси и впити), но малцина имат шкембенца. „Телосложението им е типично за петдесетте“ — казва си Бил. Жените са със старомодни бански костюми като на Естер Уилямс, едновременната плувкиня и филмова актриса; с тях представителките на нежния пол изглеждат така, сякаш нямат задници, само издутини

без цепки. Консумират се сандвичи хотдог. Пие се бира. Изглежда, всички си изкарват страхотно.

На една от снимките се вижда как бащата на Ричи Бланкмор подава на Анмари Уинклър печен на жар маршмелоу. Бил си мисли, че това е нелепо, защото бащата на Ричи беше шофьор на камион и никога през живота си не беше ходил на фирмен пикник. Самият Бил и Анмари бяха гаджета в колежа. На друга фотография е Боби Тиздейл, с когото учеха в същия колеж. Боби, който наричаше себе си Факира Тиз, беше починал от инфаркт преди да навърши четирийсет. Може би вече е бил роден през 1956, обаче по това време или е ходел на детска градина, или е бил в първи клас, но със сигурност не се е наливал с бира на брега на езерото Все Едно Кое. На снимката изглежда на двайсет — на колкото беше по времето, когато с Бил учеха в колежа. На третата фотография майката на Еди Скрапони тупка по земята волейболна топка. След преместването на семейство Андриус от Небраска в Парамъс, Ню Джърси, Еди стана най-добрият приятел на Били, а Джина Скрапони, която той веднъж зърна да прави слънчеви бани във вътрешния двор на къщата си само по прозрачни бели гащички, беше най-любимата му фантазия, когато се учеше да мастурбира.

Човекът с майтапчийската готварска шапка е Роналд Рейгън.

Бил се привежда към черно-бялата снимка (носът му почти се допира до нея) и установява, че не е сгрешил. Четиридесетият президент на Съединените щати пече хамбургери на някакъв фирмен пикник.

Коя е фирмата обаче?

И къде се намира той, Бил, в момента?

Радостта му от откритието, че отново е здрав и не изпитва болка, постепенно помръква. Заменят я усилващо се чувство за обърканост, за тревожност. Няма логика тези негови познати да са на снимките, а фактът, че никога не е виждал останалите заснети хора, изобщо не го успокоява. Обръща се и вижда стъпала, водещи към друга врата, на която с големи червени букви е написано „ЗАКЛЮЧЕНО“. Остава само стаята на господин Айзък Харис. Бил се приближава до нея, поколебава се, после почуква.

— Влезте!

Бил се подчинява. До разхвърляното бюро стои човек с широк панталон с висока талия, придържан с тиранти. Кестенявата коса на непознатия е зализана и сресана на път по средата. На носа му са кацнали очила без рамки. Стените почти не се виждат от прикрепените на тях фактури и кичозни снимки на дългокраки хубавици, навяващи на Бил асоциация с компанията за тежкотоварен превоз, в която работеше бащата на Ричи Бланкмор. Няколко пъти ходи там заедно с Ричи и канцеларията на диспечера изглеждаше по същия начин.

Според стенния календар месецът е март, а годината — 1911, което е безсмислено също като надписа, оповестяващ, че снимките на таблото са от 1956. Бил влиза и вижда врата вдясно. Вляво има още една. Помещението е без прозорци, стъклена тръба, прокарана през тавана, виси над брезентов кош за пране на колелца. В коша са натрупани жълти листове хартия — май са още фактури. Или пък съобщения. Купчината папки на стола пред бюрото е висока почти метър.

— Бил Андерсън, нали така? — Човекът заобикаля бюрото и сядва. Не понечва да се здрависа с новодошлия.

— Андрюс.

— Да. Казвам се Харис. Добре дошъл отново, Андрюс.

Предвид информацията, която Бил е почерпил от проучванията си, този коментар е съвсем логичен. Чудесно! Стига да не му се наложи да се връща като торен бръмбар или подобна гадинка.

— Става въпрос за прераждане, нали така!

Айзък Харис въздиша:

— Винаги задаваш същия въпрос и аз винаги давам един и същ отговор: не съвсем.

— Мъртъв съм, нали?

— Чувстваш ли, че си умрял?

— Не, обаче видях бялата светлина.

— О, да, прословутата светлина! Преди миг беше там, а сега си тук. Задръж така. — Харис преравя документите на бюрото си, не намира каквото търси и започва да отваря чекмедже след чекмедже. Най-последно изважда още няколко папки и отделя настрана една. Отваря я, прелиства една-две страници и кима: — Само си опреснявах паметта. Инвестиционен банкер, нали така?

— Да.

— Съпруга и три деца? Двама синове и дъщеря?

— Правилно.

— Извини ме, обаче на главата ми са неколкостотин пътешественици и понякога обърквам конците. Все се заричам да въведа ред в документацията, но това е работа за секретарка и тъй като те отказват да ми назначат...

— Кои са *те*?

— Представа си нямам. Общуваме чрез пневматичната поща. — Той почуква по тръбата, която се разклаща само за миг. — Работи със сгъстен въздух. Последна дума на техниката!

Бил вдига папките от стола пред бюрото и повдига вежди.

— Остави ги на пода — казва Харис. — Нека си стоят там, сега не ми е до тях. Някой ден ще ги подреда. Ако изобщо има дни. Може би има — както и нощи, — но как да съм сигурен? Както навярно си забелязал, тук няма прозорци. Нито часовници.

Бил сядва и се пита: „*Защо ме нарича пътешественик, ако това не е прераждане?*“.

Харис се обляга назад и сключва пръсти на тила си. Поглежда пневматичната поща, която по едно или друго време със сигурност е била последна дума на техниката. Най-вероятно през 1911, макар че може би са я използвали и през 1956. Поклаща глава и невесело се засмива:

— Нямах идея колко *досадни* ставате! Според досието ти това е нашата петнайсета среща.

— Никога през живота си не съм бил тук — възразява Бил, позамисля се и се поправя: — Само дето това *не е* истинският ми живот, а моят живот след смъртта, нали?

— Всъщност е моят. Ти си пътешественикът, а не аз. Твоя милост и другите тъпацы, които минават през тази канцелария. Ще си избереш врата и ще си тръгнеш. Аз оставам. Тук няма тоалетни, защото вече нямам физиологични нужди. Няма спалня, понеже вече не спя. Единственото ми занимание е да вися тук и да разговарям с вас, пътуващите клоуни. Пристигате, задавате едни и същи въпроси, аз давам едни и същи отговори. Такъв е *моят* задгробен живот. Не е ли вълнуващ?

Бил, който при последното си проучване се е запознал в дълбочина с подробности от теологията, си казва, че още в коридора е

стигнал до верния отговор.

— Говориш за чистилицето.

— Естествено. Единственото, което ме вълнува, е колко време ще остана тук. Ще ми се да ти кажа, че ще откача, ако не продължа напред, само дето и полудяването е извън възможностите — ми като срането и спането. Знам, че името ми не ти говори нищо, обаче и преди сме обсъждали този въпрос — не при всяко твое появяване, но няколко пъти. — Той махва с ръка толкова силно, че няколко фактури, прикрепени с кабарчета на стената, затрептяват. — Това е... или беше — не знам кое е по-правилно — земната ми канцелария.

— През 1911 ли?

— Да. Бих те попитал дали знаеш какво е шъртуейст, Били, но тъй като съм сигурен, че отговорът ти е неизвестен, ще те осветля — къса дамска блуза с предно закопчаване. В началото на века със съдружникът ми Макс Бланк притежавахме фабрика, наречена „Трайенгъл Шъртуейст“. Предприятието ни носеше добра печалба, обаче работничките ни създаваха големи ядове. Твърде често излизаха навън, за да пушат, и (което беше още по-лошо) крадяха блузи, които криеха в чантите си или под полите си. Затова заключвахме вратите на сградата до свършването на всяка смяна, а на излизане претърсвахме жените... Казано накратко, един ден проклетата фабрика изгоря. С Макс се спасихме, като се покатерихме на покрива и после слязохме по аварийната стълба. Повечето жени не извадиха същия късмет, въпреки че, откровено казано, сами си бяха виновни. Пушенето във фабриката беше строго забранено, но много работнички пренебрегваха забраната и по-късно началникът на пожарникарите каза, че огънят е тръгнал от неугасена цигара. С Макс бяхме обвинени в непредумишлено убийство, обаче съдът ни оправда.

Бил си спомня противопожарния кран в коридора и надписа над него: „По-добре късно, отколкото никога“. Казва си: *„Прокурорът е обжалвал оправдателната присъда, господин Харис, и на второто дело с Макс сте били признати за виновни, иначе нямаше да си тук“*.

— Колко жени загинаха?

— Сто четирийсет и шест и аз дълбоко скърбя за всяка, господин Андерсън.

Бил не си прави труда да изтъкне, че името му не е Андерсън. Преди двацет минути умираше в леглото си, а сега е заинтригуван от

тази случка от далечното минало, за която чува за първи път. Ако не го лъже паметта, разбира се.

— Няколко минути след като с Макс слязохме по аварийната стълба, работничките се струпаха на нея. Проклетото приспособление не издържа на тежестта, счупи се и две дузини жени паднаха от трийсет метра право на паважа. Всички загинаха. Още четирийсет скочиха през прозорците на деветия и десетия етаж. Дрехите на някои горяха. И тези жени загинаха. Пожарникарите бяха разпънали спасителни мрежи, но падащите жени ги пробиха и експлодираха на тротоара като торби с кръв. Гледката беше кошмарна, господин Андерсън. Другите работнички скачаха в асансьорните шахти, но повечето... повечето... изгоряха.

— Също като при терористичното нападение на 11 септември, само че с по-малко жертви.

— Винаги го казваш.

— А ти си тук.

— Точно така. Понякога се питам колко мъже седят в подобни канцеларии. И колко жени. Убеден съм, че *има и жени* — открай време съм с напредничави разбирания и смятам, че жените могат да заемат не особено отговорни ръководни длъжности и да се справят блестящо. Та така... всички ние — мъже и жени — отговаряме на едни и същи въпроси и изпращаме едни и същи пътешественици. Навярно си мислиш, че ни поелеква всеки път, когато някой от вас избере вратата, вдясно вместо тази. — Той посочва другата. — Обаче не се случва. *Никога*. Нова капсула се спуска от тръбата — зуууп! — и на мястото на предишния шут застава друг. Понякога дори двама. — Привежда се и жалостно изпъшква: — Гадна работа е тази, господин Андерсън.

— Името ми е Андрюс — поправя го Били. — Да, положението ти е доста кофти, обаче поеми отговорност за деянието си, да му се не види! Загинали са сто четирийсет и шест жени! Защото със съдружника ти сте *заклучили* вратите.

Харис удря с юмрук по бюрото:

— Онези никаквици щяха да ни разорят! — Взема папката и я размахва пред Бил. — А и с какво право ме упрекваш, а? Присмял се хърбел на щърбел! „Голдман Сакс“. Измами с ценни книжа. Спечелени милиарди, платени данъци — само няколко милиона. Няколко *пършиви* милиона! „Спекулативен балон на недвижимите имоти“ — позната ли

ти е тази фраза? Колко клиенти си измамил? Колко души са загубили парите, спестявани цял живот, заради алчността и недалновидността ти?

Бил знае за какво говори Харис, само че всички финансови далавери (е... повечето на брой) се вършеха на много по-високо ниво. И той беше изненадан като „обикновените“ хора, когато пирамидата рухна. Изкушава се да изтъкне огромната разлика между „докаран до просяшка тояга“ и „изгорен жив“, но защо да сипва сол върху раната? Пък май ще е доста фарисейско изказване.

— Да зарежем тази тема — предлага. — Ако разполагаш с информацията, която ме интересува, говори направо и ще ти се махна от главата.

— *Не аз* пуших цигара — промърморва Харис, сякаш мислите му са другаде. — Не аз хвърлих запалената кибритена клечка.

— Господин Харис? — Бил чувства как го връхлита усещане за клаустрофобия. „Ако ми се налагаше да остана тук завинаги, щях да се застрелям“ — мисли си. Само че, ако казаното от Харис е вярно, няма да има желание да се гръмне, също както няма да му се иска да ходи до тоалетната.

— Да, да, добре. — Харис отегчено изпухтява. Ето как стоят нещата: ако излезеш през вратата вляво, ще изкараш живота си отново. Целия — от А до Я, от раждането до смъртта. Ако избереш онази вдясно, ще изчезнеш мигновено. Пуф! Като свещ, угасена от вятъра.

В първия момент Бил не реагира. Загубил е дар слово и не вярва на ушите си. Твърде хубаво е, за да е вярно. Първо си помисля за злополуката с осемгодишното си братче Майк. После се сеца как на седемнайсет го спипаха да краде в един магазин. Глупава младежка лудория, заради която нямаше да го приемат в колеж, ако баща му не се беше намесил и не беше разговарял с когото трябва. На ум му идва и случката с Анмари в къщата на братството... оттогава са минали много години, но от време на време споменът най-неочаквано го спохожда. И разбира се, най-важното...

Харис се усмихва — усмивката му е неприятна:

— Знам какво си мислиш, защото вече си ми го разказвал. Как една вечер с братчето ти сте си играели на криеница, ти си затръшнал вратата на спалнята, за да му попречиш да влезе, и неволно си

откъснал част от кутрето му. Как на майтап си откраднал ръчния часовник и как баща ти е използвал връзките си, за да те измъкне...

— Да, благодарение на него нямам досие в полицията, но докато беше жив, той ми три сол на главата.

— Разказвал си ми и за онова момиче в къщата на студентското братство... — Харис взема папката. — Тук някъде е името на малката — старая се да записвам новопостъпилата информация във всички досиета (когато ги намеря), — но защо не ми помогнеш?

— Анмари Уинкълър — прошепва Бил и чувства, че лицето му пламва. — С нея бяхме гаджета, но не съм я изнасилвал, така че не ми го пиши на сметката. Беше прекалила с бирата и си вирна краката, като легнах върху нея — всеки би го приел като съгласие за секс, нали?

— Тя вирна ли си краката и за двамата след теб?

Бил се изкушава да каже: „*Не, но не я изгорихме, както си сторил с онези жени*“.

От друга страна...

Случва се, докато играе голф, докато майстори нещо в работилницата си или докато обсъжда с дъщеря си (вече колежанка) темата на дипломната ѝ работа, ненадейно да се запита къде е сега Анмари. С какво се занимава. Какво си спомня от онази нощ.

Харис цинично се усмихва. Работата му може да е скапана, но очевидно на моменти му доставя удоволствие.

— Явно не искаш да отговориш на този въпрос, затова да продължим нататък. Мислиш си за всичко, което ще промениш при следващото си возене на космическата въртележка. Този път няма да притиснеш с вратата кутрето на братчето си, нито ще се опиташ да откраднеш часовник в търговския център в Парамъс...

— Не беше в Парамъс, а в Ню Джърси. Сигурен съм, че е записано в досието ми.

Харис перва встрани досието, сякаш прогонва досадна муха, и продължава:

— Следващия път ще откажеш да изчукаш пияната си приятелка, просната на канапето в къщата на братството ти, и — най-важното! — ще си запишеш час за колоноскопия, вместо да отлагаш, защото вече си преценил — поправи ме, ако греша, — че предпочиташ унижението да ти пъхнат сонда в задника, отколкото да умреш от рак на дебелото черво.

— Няколко пъти за малко не казах на Лин за случката в онази къща, но така и не се претраших.

— Обаче, ако имаш възможност, ще го сториш, така ли?

— Естествено. А, ти ако имаш втори шанс, няма ли да отключиш вратите на фабриката?

— Разбира се, само че никой не получава втори шанс. Съжалявам, ако съм те разочаровал. — По нищо не личи, че съжалява. Изглежда уморен. Изглежда отегчен. И явно изпитва злорадство. Посочва вратата вляво. — Мини през тази, както си правил винаги досега, и ще започнеш живота си отначало — като бебе, тежащо три кила и половина, което излиза от утробата на майка си и попада в ръцете на лекаря. Ще те повият и ще те занесат у дома, във фермерската къща в Небраска. През 1964-та баща ти ще продаде фермата и семейството ви ще се пресели в Ню Джърси. Там ще откъснеш кутрето на брат си, докато играете на криеница. Ще учиш в същата гимназия и ще получаващ същите оценки. Ще се запишеш в Бостън Колидж и пак ще изучаващ Анмари Уинкълър почти против волята ѝ. После ще гледаш как двама твои състуденти ѝ се изреждат, ще си мислиш, че трябва да се намесиш, но така и няма да събереш сили да им попречиш. След три години ще се запознаеш с Лин Десалво и след още две ще се ожениш за нея. Ще имаш същата кариера и същите приятели, пак ще изпитваш дълбоко безпокойство заради далаверите, в които участват големите клечки от компанията ти... и пак ще си държиш езика зад зъбите. Щом навършиш петдесет, същият лекар ще те убеждава да си направиш колоноскопия и ти ще обещаеш (както винаги) да „уредиш този маловажен въпрос“. Няма да го направиш и ще те погуби същият рак на дебелото черво. — Харис хвърля папката обратно на разхвърляното си бюро. Сега е ухилен до уши. — После ще дойдеш тук и ще проведем същия разговор. Ще те посъветвам да избереш другата врата и да приключиш веднъж завинаги, но разбира се, решението ще е само твое.

Докато слуша кратката „проповед“, Бил все повече се озадачава.

— Няма да помня *нищо*, така ли? *Никакви спомени*, а?

— Е, *никакви* е твърде пресилено — отговаря Харис. — Може би си забелязал снимките в коридора.

— Да. Пикник на служителите в някаква компания.

— Точно така. Всеки от моите посетители (било мъж или жена) вижда снимки от годината на раждането си и разпознава няколко души сред останалите. Започнеш ли отначало живота си, господин Андърс — ако, разбира се, избереш тази възможност, — щом зърнеш тези хора, ще изпиташ усещане за deja vu, за нещо, което вече се е случвало с теб. Всъщност наистина се е случвало. Ще почувстваш и още нещо — мимолетно, но натрапчиво усещане, — че има много повече... да речем, *смисъл* в живота ти и в битието като цяло, отколкото си смятал преди. То обаче бързо ще премине.

— Ако всичко се повтаря, без да имаме възможност да променим нещо в положителна насока, защо изобщо сме тук?

Харис свива пръсти в юмрук, почуква по пластмасовата тръба над платнения кош и тя се полюшва:

— КЛИЕНТЪТ СЕ ИНТЕРЕСУВА ЗАЩО СМЕ ТУК! ИСКА ДА УЗНАЕ КАКВА Е ДАЛАВЕРАТА!

Чака. Нищо не се случва. Той скръства ръце на бюрото си:

— Йов задал същия въпрос, господин Андърс, а Бог го попитал дали е присъствал, когато той, Бог, е сътворил вселената. Предполагам, че няма да приемете това за отговор, затова предлагам да приключим обсъждането. Какво е желанието ви? Изберете си врата.

Бил си мисли за рака. За непоносимата болка. За страданията, които ще изпита отново... само че той няма да си спомня, че това вече му се е случвало. Нали така? Стига Айзък Харис да не лъже, разбира се.

— Никакви спомени? Никакви промени? Откъде знаеш? Сигурен ли си?

— Сигурен съм, защото всеки път разговорът се повтаря, господин Андерсън. Всеки път и с всеки от вас.

— Казвам се *Андрюс*! — кресва Бил, изненадвайки не само Харис, но и себе си. После добавя с по-спокоен тон: — Ако се старая, ако положа големи усилия, сигурно ще променя или ще предотвратя някакво събитие. Дори да е само злополуката с Майк, пак ще е нещо. А една промяна ще е достатъчна за... за да...

„*Да заведеш Анмари на кино вместо в скапаната бирария, така ли?*“

— Според едно поверие — подхваща Харис, — докато е в утробата на майката всяко човешко същество познава тайните на

живота, смъртта и вселената. Обаче малко преди да се появи на бял свят, един ангел се навежда над него, слага пръст върху устните му и му прошепва: „Шшшшш!“ — Харис докосва трапчинката под носа си. — В преданието се казва, че това е белег от пръста на ангела. Всеки човек го има.

— Виждал ли си ангел?

— Не, обаче съм виждал камила. В зоопарка в Бронкс. Коя врата избираш?

Бил се замисля; ненадейно си спомня разказ, който бяха изучавали в прогимназията — „Жена или тигър“^[1]. Решението, което му предстои да вземе, не е трудно колкото избора на героя в разказа.

„Трябва да се държи само за едно — мисли си, докато отваря вратата, отвеждаща обратно в живота. — Едно-едничко нещо!“

Обгръща го бялата светлина на завръщането.

Лекарят, който през есента ще зареже републиканците и ще гласува за демократа Адлай Стивънсън^[2] (факт, който ще остане неизвестен за съпругата му), се навежда като сервитьор, предлагащ на клиентите си поднос с вкуснотии, а като се изправя, държи за крачетата голо бебе. Плясва го по дупето и новороденото заплаква.

— Имате си чудесно момченце, госпожо Андрюс. Предполагам, че тежи около три килограма и половина. Честито.

Госпожа Андрюс поема сина си. Целува мокрите му страни и челцето му. Ще го кръстят Уилям — на името на нейния дядо по бащина линия. В началото на двайтсет и първи век Уилям още няма да е навършил петдесет. Мисъл, от която ѝ се завива свят. Тя държи в обятията си не само един нов живот, а цяла вселена от възможности. „Няма нищо по-прекрасно!“ — казва си.

Мислейки за Сурендра Пател

---

[1] Най-прочутият разказ на Франк Ричард Стоктън (1834–1902, американски писател и хуморист, известен с поредицата си разкази за деца, добили широка популярност през последното десетилетие на XIX век): Млад мъж бил осъден на необичайно наказание, задето имал романтична връзка с принцеса — любимата дъщеря на един владетел. Извели го на арената и го изправили пред две врати — зад едната имало кръвожаден тигър, който щял да го разкъса, зад другата — красива придворна дама, за която осъденият бил длъжен да се ожени,

ако попадне на нея. Хилядите зрители с нетърпение очаквали избора му. Сред тях той видял принцесата и тя незабелязано му дала знак да отвори вратата вдясно. Той понечил да го стори и... тук разказът неочаквано свършва. Дали принцесата е спасила любимия си, посочвайки му вратата, зад която е била красивата придворна дама, или е предпочела той да умре, вместо да стане съпруг на друга? — Б.пр. ↑

[2] Адлай Стивънсън (1900–1965) — американски политик и юрист, бивш губернатор на Илинойс. — Б.пр. ↑

ХЕРМАН УОК ОЦЕ Е ЖИВ

На 26 юли 2009 Даян Шулър напуснала със своя миниван „Форд Уиндстар“, модел 2003, палатъчния лагер край езерото Хънтър в Парксвил, щата Ню Йорк В колата били петгодишният ѝ син, двегодишната ѝ дъщеря и трите ѝ племенници. Изглеждала добре (последният човек, който я видял в лагера, се закле, че била „съвсем в час“ и дъхът ѝ не миришел на алкохол), изглеждала добре и след един час, когато нахранила децата в „Макдоналдс“. Не след дълго обаче шофьори на преминаващи коли я забелязали да повръща край шосето. Обадила се на съпруга си, оплакала се, че ѝ е зле, после излязла на Таконик Паркуей и шофирала в насрещното платно почти три километра, без да обръща внимание на клаксоните и мигащите фарове на колите, които като по чудо избягвали сблъсъка с минивана. Накрая се ударила челно в някакъв джип, убивайки себе си и всички (с изключение на сина си) в колата, както и тримата мъже в джипа.

Токсикологичната експертиза доказала, че преди сблъсъка Шулър е изпила десет питиета и е употребила голямо количество марихуана. Съпругът ѝ заявил, че тя не докосва спиртни напитки, обаче експертите от токсикологията никога не грешат. Даян Шулър била пияна до козирката. Възможно ли е след пет години брак (и след като преди сватбата двамата са били гаджета) Даниел Шулър да не е знаел, че жена му е алкохоличка? Да, възможно е. Алкохолиците и наркоманите са много изобретателни и могат дълго да прикриват пагубните си навици. Напиват се и се друсат, защото са пристрастени и от отчаяние.

Точно какво се е случило през онзи ден? Как Даян се е напила толкова бързо и къде е пушила марихуана? Какво ѝ се е въртяло в главата, докато е карала, без да обръща внимание на предупрежденията на другите шофьори, че се движи в насрещното платно? Дали е било нещастен случай, предизвикан от алкохола и от дрогата, или самоубийствен акт, причинил смъртта на други хора, или за необичайна комбинация от двете? Само художествената литература може да даде някакви отговори на тези въпроси. Само чрез белетристиката сме в състояние да мислим за немислимото и може би да стигнем до правдоподобни заключения. Този разказ е моят опит да сторя тъкмо това.

Впрочем, Херман Уок^[1] още е жив. Прочел творбата ми в списание „Атлантик“ и ми изпрати много мило писъмце. Дори ме покани на гости. Много се зарадвах, защото съм му отдавнашен почитател. Той вече гони стоте^[2], а пък аз съм на шейсет и седем. Ако ми е писано да поживея повечко, може би ще приема поканата му.

„Прес Хералд“, Портланд, Мейн, 19 септември 2010:

9 ДУШИ ЗАГИВАТ ПРИ

ЗВЕРСКА КАТАСТРОФА НА МАГИСТРАЛА I-95

ХОРАТА СПОНТАННО ОТДАВАТ ПОЧИТ НА ЖЕРТВИТЕ

РЕПОРТЕР: РЕЙ ДУГАН

По-малко от шест часа след катастрофата край Феърфийлд, при която са загинали двама възрастни и седем деца на

възраст под десет години, хората започват да изразяват почитта си към жертвите. Около участъка от прегорена земя на местопроизшествието са подредени полски цветя, натопени в консервени кутии и в термочаши; девет кръста са забити един до друг в намиращата се наблизо зона за отдих на 109 миля. На мястото, на което са били намерени труповете на най-малките деца, някой е опънал като плакат чаршаф, върху който със спрей е написано:

„АНГЕЛИТЕ СЕ СЪБИРАТ ТУК“.

---

[1] Херман Уок (27 май 1915-) — американски писател, спечелил „Пулицър“ за публикувания си през 1951 роман „Бунтът на «Кейн»“ (филмиран три години по-късно с участието на Хъмфри Богарт). Известни негови книги са и „Ветровете на войната“, „Война и памет“, „Законодателят“ и др. Най-новата му творба, за която той казва, че ще е последната в живота му, е автобиографичната книга „Моряк и манипулатор — размишленията на един стогодишен автор“, издадена през настоящата 2016 в чест на стогодишния му юбилей. — Б.пр. ↑

[2] Разказът „Херман Уок още е жив“ е включен в настоящия сборник през 2015, когато Херман Уок още не е навършил сто години. — Б.пр. ↑

1.

БРЕНДА ПЕЧЕЛИ 2700 ДОЛАРА ОТ ЛОТАРИЯТА „ИЗБЕРИ 3“ И УСТОЯВА НА ПЪРВИЯ СИ ПОРИВ

Вместо да се изръси за бутилка „Ориндж Драйвър“, за да отпразнува печалбата, Бренда внася пари по сметката за своята Мастъркард, която е опустошена от цяла вечност. После телефонира на агенцията за коли под наем „Херц“ и задава един въпрос. Накрая се обажда на приятелката си Джазмин, която живее в Норт Бъруик, и ѝ съобщава какъв късмет е извадила. Джазмин изпищява от радост и се провиква:

— Малката, ти си богата!

Де да беше така... Бренда обяснява, че е погасила дълга си по кредитната карта и сега, стига да иска, може да вземе под наем шевролет „Експрес“. Служителката от „Херц“ ѝ обяснила, че това е ван, който побира девет души.

— Ще натоварим хлапетата и ще отпрашим за Марс Хил да се видим с вашите и с нашите — добавя. — Ще ги запознаем с внуците им. Ще се пробваме да изцицаме малко мангизи. Навита ли си?

Джазмин се поколебава. В родния ѝ дом (доста идеализирано название за къщурка) в Марс Хил има само едно помещение, пък и да бяха две, тя не иска да гостува на родителите си. Защото ги мрази, и то напълно основателно. Бренда знае причината: бащата на Джази я изнасилвил само седмица, след като навършила петнайсет, и продължил редовно да се вмъква в леглото ѝ. Майка ѝ знаела какво се случва, обаче не си мръднала пръста да му попречи, а когато Джазмин, ридаейки, ѝ се доверила, преспокойно ѝ казала:

— Не бой се, няма да забременееш. Топките му са отрязани.

Джаз се омъжи за Мич Робишо, за да се спаси от тъй наречените си родители, а сега, след осем години, през които е сменила трима

мъже и е родила четири деца, тя е сама. И издържа домашното си със социални помощи, въпреки че шестнайсет часа седмично работи на пързалка за ролери: раздава кънки и продава специални жетони за видеоавтоматите. Шефовете ѝ разрешават да взема със себе си най-малките си деца. Дилайт спи в канцеларията, а тригодишният Труф щъка из залата с видеоигрите и чат-пат си повдига памперса. С него Джаз няма много грижи, въпреки че преди година хвана въшки и двете с Бренда го остригаха до голо. Леле, как пища тогава! Все едно го колежа!

— Останаха ми шест стотачки, след като си оправих борча към банката — продължава Бренда. — Всъщност четиристотин, ако приспадна наема за колата, обаче смятам да го платя с кредитната карта. Ще си вземем стая в „Ред Руф“ и ще гледаме безплатно НВО. Ще си поръчваме храна от близкия ресторант, децата ще се плацикат в басейна. Е, навита ли си? Отговори де.

Наблизо се разнасят викове. Тя крясва:

— *Фреди, престани да дразниш сестра си и ѝ върни играчката!*
— Виковете им събуждат мъничката Фрийдъм. Или се е наакала и сама се е събудила. Непрекъснато пълни пелените. Понякога Бренда си мисли, че единственото, което бебето може, е да се насира. В това отношение се е метнало на баща си.

— Не съм убедена... — промърморва Джазмин, разделяйки на четири срички думата „убедена“.

— Хайде бе, малката! Не се инати! Ще си изкараме супер. Отиваме с автобуса до Джетпорт и вземаме колата. До Марс Хил са около петстотин километра, ще стигнем за четири часа. Момичето от агенцията рече, че хлапетата могат да гледат на дивиди „Малката русалка“ и други готини филмчета.

— Май ще взема да поискам от мама ония пари от кръвнината, преди с баща ми да са ги профукали — замислено промърморва Джазмин.

Преди една година брат ѝ Томи загина в Афганистан, разкъсан от самоделна бомба. Родителите ѝ получиха компенсация от осемдесет хиляди долара. Майка ѝ обеща да ѝ даде известна сума, но издебна момент, в който съпругът ѝ беше в другата стая и не можеше да чуе какво си говорят по телефона. Разбира се, може би парите вече ги няма. Твърде вероятно беше да са ги похарчили до последния цент. Тя

знае, че господин Ебач На Петнайсетгодишни си е купил състезателен мотоциклет „Ямаха“, въпреки че бог знае за чий му е притрябвала на дъртака такава бърза машина. Знае още, че благини — като компенсация от държавата — са само мираж. И Бренда го знае. Всеки път, когато слънцето изгрее и на твоята улица, някой включва дъждовалната машина. И тя винаги надвива слънцето.

— Какво толкова му мислиш? — настойчиво пита Бренда. Адски се е запалила по идеята да натовари хлапетата във вана и да потегли на пътешествие с най-добрата (всъщност единствената) си приятелка от гимназията, която отскоро живее в съседния град. Вярно, че и двете са принудени сами да се борят с живота и да се грижат за общо седем деца, вярно, че сума скапаняци ги прецакаха грозно, но понякога двете още успяват да се позабавляват.

Нещо тупва наблизко. Фреди запищява. Глори го е ударила в окото с пластмасово войниче.

— *Глори, трай, че ще те скъсам от бой!* — провиква се Бренда.

— *Той не ще да ми върне моето Реактивно момиче!* — изпищява Глори и се разревава. Сега плачат и тримата — Фреди, Глори и Фрийдъм — и за миг плътна сива завеса пада пред очите на Бренда. Напоследък ѝ се случва доста често. И как не? Завират се в тристаен апартамент на третия етаж, до нея няма мъж (последният на име Тим се изпари преди шест месеца), живеят предимно на макарони, кока-кола и евтин сладолед от „Уолмарт“, нямат нито климатик, нито кабелна телевизия, а сега тя няма и работа — бачкаше в минимаркет от веригата „Куик Флаш“, обаче фирмата фалира, магазинът вече е към „Он дъ Рън“ и управителят взе на мястото на Бренда мазен мексиканец — нелегален емигрант, защото мексиканецът може да се бъхти по дванайсет-четиринайсет часа дневно. Мазникът се кипри с кърпа за глава и с нахакани мустачки и никога не е забременявал. Момичетата забременяват от него. Глупачките се захласват по напомадените му мустачки, а после — бум! — тестът за бременност от супермаркета дава положителен резултат и се появява още едно бебе.

Бренда знае от опит как стават тези неща. Разправя пред хората, че познава бащата на Фреди, обаче лъже: няколко ноци се напиваше до безпаметност и тогава всички мъже ѝ се струваха симпатяги. А и как да си намери работа с дечурлигата, вързани за полата ѝ? Да остави Фреди да наглежда Глори и да влачи Фрийдъм на тъпите

събеседвания? Сто на сто ще ѝ се отвори парашутът, само че най-много да я назначат на гише в „Макдоналдс“ за автомобилисти или в „Бугър Кинг“. В Портланд има няколко клуба за стриптийз, обаче там не вземат едрогабаритни жени като нея.

Напомня си, че е спечелила от лотарията. Че довечера може да се ширят в двустаен апартамент с климатик в „Ред Руф“. Даже в тристаен. Защо не? Животът ѝ определено се преобръща в положителна посока.

— Брени? — Джаз май е съвсем разколебана — Сериозно ли говориш?

— Да. Не се офлянквай, малката, вече запазих шевролета. Мацката от „Херц“ каза, че е червен. — Понижава глас и добавя: — Този цвят ти носи късмет, нали така?

— Как преведе парите на банката? Онлайн ли? — недоверчиво пита Джазмин, защото знае, че миналия месец Фреди и Глори са се сбили, съборили са на пода лаптопа на приятелката ѝ и той се е повредил.

— Използвах компютъра в *библиотеката*. — Бренда произнася последната дума като на младини, когато живееше в Марс Хил. — Доста е бавен, но си струва чакането заради безплатния интернет. Трети път те питам — навита ли си да отидем?

— Може да си купим бутилка „Алън“ — размечтава се Джазмин. Обожава брендито с кафе, когато може да си го позволи. Всъщност обожава всичко, което може да си позволи.

— Разбира се — кимва Бренда. — И една бутилка „Ориндж Драйвър“ за мен. Обаче няма да пия, докато карам, за да не ми вземат книжката. Само тя ми е останала.

— Как смяташ, ще извърънкаш ли мангизи от вашите?

Бренда си казва, че щом онези, дето ѝ се водят родители, видят децата (стига да подкупи (или да заплаши) хлапетата да се държат прилично), ще се размекнат и тя ще си получи паричките.

— Сигурно — отговаря, — но да не си гъкнала за печалбата от лотарията.

— Естествено. Може да не ми личи, обаче не съм вчерашна.

Двете се изкискват на шегичката, после Бренда пита за четвърти път:

— Навита ли си?

— Еди и Роуз Елън ще пропуснат часовете в училище...

— Голям праз! Навита ли си, или не, малката?

Джазмин дълго мълчи, накрая възкликва:

— Отиваме!

— Отиваме! — извиква и Бренда.

Двете си затананикват, повтаряйки думата, докато трите деца се дерат в жилището на Бренда в Санфорд и най-малко едно (може би две) реват в жилището на Джазмин в Норт Бъруик. Те са две дебелани, които мъжете не поглеждат нито на улицата, нито в бара, освен ако не са пияни и ако наоколо няма по-привлекателни жени. И Бренда, и Джазмин знаят какво си мислят мачовците, когато са на градус: „Като няма избор, и дебелогъзите стават. Особено когато барът вече затваря“. В Марс Хил бяха съученички, а сега живеят в съседни градове и взаимно си помагат, стига да могат. Дебеланите, от които всички извъръщат погледи и които са народили куп дечурлига, напяват „Отиваме, отиваме!“ като две празноглави мажоретки. Така става през септемврийските утрини, когато в осем и половина вече е горещо. Открай време става така.

2.

ВЪЗРАСТНИ ПОЕТ И ПОЕТЕСА, КОИТО НАВРЕМЕТО СА БИЛИ ЛЮБОВНИЦИ В ПАРИЖ СИ УСТРОЙВАТ ПИКНИК ДО ТОАЛЕТНИТЕ

Сега Фил Хенрайд е на седемдесет и осем, а Полин Енслин — на седемдесет и пет. И двамата са кльошави. И двамата носят очила. Вятърът развява побелелите им и оредели коси. Спрели са на място за почивка на магистрала I-95 близо до Феърфийлд, на около трийсет и два километра от Огъста. До централната постройка, която е дъсчена, са тоалетните, изградени от тухли. Изглеждат чудесно. Както се казва, те са последен писък на клозетната мода. Изобщо не миришат. Само преди два месеца Фил, който живее в Мейн и добре познава тази зона за почивка, нямаше да предложи да си устройат тук пикник. През лятото движението на магистралата е много натоварено заради туристите, идващи от другите щати, и от службата за поддържане на хигиената докарват няколко портативни химически тоалетни, които увоняват цялата околност. Сега обаче пластмасовите кабинки са заключени в някой склад и тук е много приятно.

Полин застила с карирана покривка надрасканата с инициали дървена маса под сянката на вековен дъб, и я затиска с кошницата за пикник, за да не я отнесе топлият ветреца. Изважда от кошницата сандвичи, кутия с картофена салата и още една с нарязан пъпеш, както и две парчета яйчен пай. Донесла е и голяма стъклена бутилка с чай от ройбос, в която бодряшки потракват кубчета лед.

— Ако бяхме в Париж, щяхме да прием вино — отбелязва Фил.

— Ако бяхме в Париж, нямаше да ни предстои още сто и трийсет километра пътуване по магистралата — напомня му тя. — Чаят е студен и ободрява. Ще минеш и без вино.

— Не ме разбирай погрешно — не мрънкам. — Той докосва с пръстите си, подути от ревматизма, ръката ѝ (която също е подута, макар и по-малко). — Страхотно пиршество, скъпа моя.

Усмивчат се един на друг. Въпреки че Фил е бил женен три пъти (и е направил пет деца), а зад гърба на Полин са два брака (тя няма деца, но за сметка на това е имала купища любовници и от двата пола), помежду им още има чувства. При това доста силни. Фил хем изпитва изненада, хем не се учудва. На неговата възраст — годинките му са доста, но още не е с единия крак в гроба — вземаш каквото ти падне и се радваш, че ти е излязъл късметът. Целта на пътуването им е Фестивалът на поезията, организиран от филиала на Мейнския университет в Ороно, и макар възнаграждението за участието им да е доста скромно, все пак сумата не е за пренебрегване. Фил има право на служебни разходи, затова се изръси за кадилак от бюрото на „Херц“ на аерогарата в Портланд, където посрещна Полин. Тя се изкиска, като видя кадилака, и заяви че открай време е знаела истината — Фил е хипи менте, — само че в тонът ѝ нямаше и капчица злоба. Може да не беше хипар, но пък беше бунтар по душа и тя много добре знаеше, че няма втори като него. А той знаеше, че въпреки болестите в старите ѝ кокали пътуването с кадилака ѝ харесва.

А сега — пикник. Разбира се, по-късно щяха да им поднесат вечеря в една от студентските столови — задължителната за тези „заведения“ поизстинала порция загадъчно месо, полято със сос. Може да е пилешко или някаква риба — почти винаги е трудно да се разбере. Полин си има название за тази храна — „бежова гнус“. Вечерята за гостуващите поети неизменно се вписва в остроумното определение, освен това ще я сервират чак в осем. Заедно с евтино бяло вино, несъмнено създадено с цел остъргване на червата и стомасите на бивши алкохолици като тях двамата. Храната на импровизирания пикник е много по-вкусна, чаят с лед — освежаващ. Фил стига дотам, че дори си представя как след като се нахранят, ще хване за ръка Полин, ще я отведе сред високата трева зад тоалетните като в онази стара песен на Ван Морисън „Момичето с кафявите очи“ и...

Да, бе. Възрастни поети, чието либидо вече е зациклило на първа предавка, не бива да рискуват и да станат за посмешище. Отнася се най-вече за поети, врели и кипели в живота и опитали всичките му сладости, които си дават сметка, че всеки пореден опит почти сигурно

е обречен на провал и че може да им е последен. „Освен това — казва си Фил — вече прекарах два инфаркта. Бог знае как е тя.“

Полин си мисли: „Не и след като се натъпкахме със сандвичи и с картофена салата, плюс яйчен пай. Но... може би довечера. Твърде е възможно“. Усмивва се на Фил и изважда от кошницата още нещо. Вестник „Ню Йорк Таймс“, купен от същия магазин в Огъста, от който тя се снабди с всичко за пикника, включително с карираната покривка и с бутилката със студен чай. Също като навремето хвърлят ези-тура за раздела „Изкуства и свободно време“. Фил, на чиято книга „Слонове в пламъци“ през 1970 беше присъдена Националната награда за литература, винаги избираше тура и печелеше много по-често, отколкото би трябвало. Днес избира ези... и отново печели.

— Ах, ти, тарикат такъв! — възкликва Полин и му подава страниците.

Хранят се. Четат вестника, който са си поделили. По едно време Полин поднася към устата си поредната хапка от картофената салата, но се спира и заявява:

— Още те обичам, дърт мошенико.

Фил се усмихва. Вятърът развява косата му, напомняща пух от глухарче. Лъскавият му скалп се провижда през нея. Вече не е някогашният наперен младеж от Бруклин, широкоплещест като докер (и цапнат в устата като всички пристанищни хамали), но Полин още вижда в него нещо от онзи млад човек, изпълнен с гняв и отчаяние, но винаги готов да им се надсмее.

— И аз те обичам, Поли — промърморва той.

— С теб сме две дърти откачалки — обявява Полин и прихва. Навремето тя прави секс почти едновременно с кралска особа и с кинозвезда на една тераса под звучащата от грамофона песен „Меги Мей“, изпълнявана на френски от Род Стюарт. Сега жената, която литературен критик от „Ню Йорк Таймс“ беше нарекъл „най-великата съвременна американска поетеса“, се свира в евтино апартаментче в Куинс. — Изнасяме поетични рецитали в задръстени градчета срещу позорни хонорари и си устройваме пикник до крайпътна тоалетна.

— Грешиш. Ние сме още младежи, *bébé*.

— За какво говориш?

— Погледни. — Той ѝ подава първата страница от раздела за изкуства. Полин я взима и вижда снимка на широко усмихнат кльоцав

и сбръчкан възрастен човек със сламена шапка.

ДЕВЕТДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИШНИЯТ УОК

ЩЕ ИЗДАДЕ НОВА КНИГА

ОТ МОТОКО РИЧ

Когато навършат деветдесет и пет (ако изобщо достигнат тази възраст) повечето писатели отдавна са престанали да творят. Не и Херман Уок, автор на прочутите романи „Бунтът на «Кейн»“ (1951) и „Марджъри Морнингстар“ (1955).

Мнозина от онези, които помнят телевизионните сериали, заснети по пространните му творби за Втората световна война „Ветровете на войната“ (1971) и „Война и памет“ (1978), вече са пенсионери. Самият Уок достигна пенсионна възраст още през 1980.

Той обаче няма намерение да се оттегли в заслужена почивка. Само година преди да навърши деветдесет, Херман Уок изненадващо публикува романа „Дупка в Тексас“, който получи много добри отзиви от литературните критици, а по-късно през настоящата година се очаква неговото есе с обема на книга „Езикът, на който Бог говори“. Това ли е последната му дума?

„Така или иначе не съм подготвен за разговор на тази тема — усмихнато заяви Уок. — Идеите не престават да ни спхождат, когато остареем. Тялото отслабва и силите намаляват, но не и думите.“

На въпроса за неговата

Продължава на стр.19

Полин се вира в набръчканото лице под дръзко килнатата сламена шапка и внезапно сълзи парват очите й.

— Тялото отслабва и силите намаляват, но не и думите — прошепва. — Прекрасно е.

— Чела ли си негов роман? — пита Фил.

— „Марджъри Морнингстар“. Когато бях много млада. Досадна възхвала на девствеността, но ме грабна против волята ми. А ти?

— Опитах се да прочета „Йънгблъд Хоук“, обаче не я довърших. И все пак... човекът продължава да пише. И колкото и да е невероятно, спокойно може да ни е баща. — Фил сгъва вестника и го пуска в кошницата за пикник. Недалеч от тях малкото коли по магистралата профучават под високото септемврийско небе, осеяно с рехави облачета. — Преди да потеглим отново, искаш ли като навремето да поиграем на „Да се разменим“? Полин се позамисля, после кимва. Минали са много години, откакто е слушала някой да чете стихотворенията ѝ, и преживяването винаги ѝ се струва странно — все едно излиза от тялото си и се наблюдава от страни, — но защо не? Сам-сами са на мястото за отдих.

— Добре. В чест на Херман Уок, който още е с ума си и продължава да пише. Папката със стихотворенията ми е в предния джоб на сака.

— Нима ми разрешаваш да ти ровя из вещите?

Полин иронично се усмихва (колко позната му е тази усмивка!), стиска клепачи и вдига лице към слънцето, радвайки се на топлината му. Не след дълго ще застудее, но сега времето е нетипично горещо.

— Разрешавам ти да ровиш навсякъде, Филип. — Тя поотваря едното си око и намига — странно колко прелъстително е това намигване. — Изучавай ме колкото ти душа иска.

— Ще го имам предвид. — Той тръгва към взетия под наем кадилак.

„*Поети, пътуващи с кадилак* — мисли си Полин Енслин. — *Върхът на абсурда.*“ — Известно време наблюдава колите, преминаващи по магистралата. После взема вестника и отново се визира в изпитото, усмихнато лице на възрастния писател. Още е жив. Може би в този момент седи във вътрешния двор на къщата си и се визира в синьото септемврийско небе; на масата са бележникът му и чаша с минерална вода (или с вино, ако стомахът му не се бунтува срещу алкохола). — „*Ако Бог наистина съществува, понякога е много щедър.*“

Чака Фил да се върне с папката с творбите ѝ и с някой от любимите си бележници, на които записва стиховете си. Ще поиграят на „Да се разменим“. Довечера може би ще поиграят на друго. Отново си казва, че не е изключено.

3.

СЕДНАЛА ЗАД ВОЛАНА НА ШЕВРОЛЕТА, БРЕНДА СЕ ЧУВСТВА КАТО В КАБИНАТА НА РЕАКТИВЕН ИЗТРЕБИТЕЛ

Шевролетът е бъкан от електроника. Има сателитно радио и джипиес с монитор. Когато даваш на заден, камерите показват на дисплея дали зад теб има кола или някакво препятствие. Уредите на таблото блещукат, в купето мирише на ново, което си е съвсем нормално, след като одомерът показва, че автомобилът е изминал само седемстотин и петдесет мили. За първи път в живота си Бренда е зад волана на толкова нова кола. С натискане на различните бутони се проверява каква е средната скорост на автомобила, колко мили се изминават с един галон гориво и колко бензин има в резервоара. Двигателят работи почти безшумно. Предните седалки са тапицирани със светлобежова изкуствена кожа, успешно имитираща истинска. Амортизаторите са великолепни.

Отзад е монтирано дивиди с прибиращ се екран. „Малката русалка“ не тръгва, понеже Труф веднъж размаза върху диска фъстъчено масло, но на дечурлигата им стига и „Шрек“, въпреки че всички са го гледали милиард пъти. Тръпката е в това да гледаш филм, докато пътуваш с кола! Фрийдъм дреме на седалката между Фреди и Глори; Дилайт, шестмесечното бебе на Джазмин, спи на скута ѝ, обаче другите пет хлапета са се нагъчкали на задните седалки и не откъсват очи от екрана. Толкова са запленени, че чак са зяпнали. Еди, синът на Джазмин, си бърка в носа, слюнка се стича по брадичката на по-голямата му сестра Роуз Елън, но поне двамата мируват и за първи път не се джафкат. Сякаш са хипнотизирани.

Бренда би трябвало да е щастлива. Хлапетата кротуват, магистралата, разстилаща се пред очите ѝ, прилича на самолетна писта, тя шофира чисто нов ван и откакто излязоха от Портланд,

движението не е много натоварено. Дигиталният спидометър показва 70 мили в час, а двигателят работи спокойно, сякаш шевролетът се движи с много по-ниска скорост. Въпреки това сивата завеса отново започва да се спуска пред погледа ѝ.

В крайна сметка ванът не е неин, ще се наложи да го върне на агенцията за коли под наем. Постъпи глупаво, като пръсна толкова пари за това пътуване. Какво я чака в Марс Хил? В тъпия, шибан Марс Хил? Ще поръчат храна от „Раунд Ъп“, където тя беше сервитьорка, докато още учеше в гимназията и беше стройна като фиданка: хамбургери и пържени картопки, опаковани в прозрачно фолио. Децата ще се плацикат в басейна преди и може би след вечерята. Най-малко едно ще се удари и ще се разциври. Де късмет да е само едно, а не повече. Глори ще мрънка, че водата е студена, макар да не е. Непрекъснато се оплаква. Ще се оплаква през целия си живот. Бренда мрази мрънкането ѝ — идва ѝ да ѝ каже, че се е метнала на баща си, но в интерес на истината малката се е метнала и на двамата си родители. Мъчно ѝ е за бедното дете. Всъщност за всичките бедни дечица. Представя си бъдещия си живот — поход в пустиня под слънце, което никога не залязва.

Поглежда към Джазмин — дано приятелката ѝ каже нещо смешно и я развесели, — но се слисва — Джаз плаче. Плаче беззвучно, сълзите оставят блестящи дири по страните ѝ. Мъничката Дилайт спи на скута ѝ и смуче палеца си вместо биберон. Веднъж Джазмин я зашлеви, като я видя да го пъха в устичката си, ама има ли смисъл да удрияш шестмесечно бебе? Все едно да удрияш врата. Понякога обаче го правиш. Понякога не можеш да се сдържиш. Не искаш да се сдържиш. Бренда го знае от собствен опит.

— Какво ти е, малката? — пита приятелката си.

— Нищо ми няма. Не ми обръщай внимание, гледай пътя.

Зад тях Магарето казва нещо смешно на Шрек и децата започват да се кискат. Не и Глори — очите ѝ се притварят, скоро ще заспи.

— Хайде де, сподели. Нали сме приятелки.

— *Нищо ми няма!* — Джазмин се привежда над спящото бебе. Детската му седалка е на пода. Най-отгоре върху купчината пелени за еднократна употреба се мъдри бутилката с бренди, която купиша от Южен Портланд, преди да излязат на магистралата. Джаз е отпила от нея само два пъти, но сега я надига, жадно изпива две големи глътки,

после завинтва капачката. Сълзите продължават да се стичат по лицето ѝ. — И да кажа, че ми има, все тая.

— Заради Томи ли е? Заради брат ти ли?

Джазмин гневно се засмива:

— Няма да ми дадат и цент от онези мангизи, хич не се и надявам. Майка ми ще обвини баща ми, щото така е по-лесно, обаче и тя се стиска. Така или иначе повечето вече са профукани. А ти смяташ ли, че вашите ще кихнат нещичко?

— Да. Надявам се — отговаря Бренда и мислено добавя: „О, да, може би ще ми пуснат нещичко“.

Например четирийсет долара, колкото да напълни плик и половина с провизии от супермаркета. Или два плика, ако изреже купоните от седмичната рекламна брошура „Чичо Хенри — размени или купи“. Като си представя как прелиства безплатния каталог — Библията на бедняците — и пръстите ѝ се изцапват с печатарско мастило, сивотата пред очите ѝ сякаш се сгъстява. През този септемврийски следобед времето е прекрасно, топло е като през лятото, обаче свят, в който зависиш от бедняшки каталог, е скапан, черен свят. „Как народихме толкова деца? — пита се тя. — Сякаш беше вчера, като позволих на ченгето Майк Хигинс да ме опипва зад железарията.“

— Стискам ти палци. — Джазмин преглъща сълзите си. — Бас държа, че в двора на нашите ще видя три нови бензинови колички с дистанционно, обаче дъртаците ще се жалват, че са стигнали до просешка тояга. Знаеш ли какво ще каже баща ми, като види децата? „Гледай да не пипат нищичко“ — това ще ми каже.

— Може да се е променил — опитва се да я успокои Бренда. — Да е станал по-мекосърдечен.

— Да, бе, на куково лято!

Роуз Елън задрямва. Отпуска глава на рамото на брат си Еди, обаче той я удря по ръката. Роуз Елън разтърква болното място и започва да циври, но скоро отново гледа „Шрек“. По брадичката ѝ още се стича слюнка. Бренда си мисли, че така малката прилича на слабоумна, което не е далеч от истината.

— Не знам как да те разведря — промърморва. — Така или иначе ще си изкараме добре. Хотел „Ред Руф“, скъпа! Басейн!

— О, да! И в един през нощта някой ще затропа на стената и ще закрещи да си усмиря бебето. Сякаш искам Ди да не може да заспи, понеже всичките ѝ зъбки са решили да пробият наведнъж. — Джазмин отново отпива от брeндитo и подава бутилката на приятелката си. Бренда знае, че не бива да пие, докато шофира, обаче наблизо не се виждат ченгета, пък и няма да е голяма загуба, ако ѝ отнемат книжката. Колата беше на Тим и той отпраши с нея, ама и без това бракмата се държеше на честна дума. Дали алкохолът няма да разсее мъглата в главата ѝ? Взима бутилката и я надига. Само една глътчица, но топлото брeнди е като слънчев лъч в мрака, затова тя отпива още веднъж.

— В края на месеца затварят пързалката — прошепва Джазмин и отново посяга към бутилката.

— О, не!

— О, да! — Джазмин се вира в предното стъкло, сякаш хипнотизирана от пътя, разстилащ се пред тях като топ сиво платно. — Джак най-после фалира, ама още от миналата година беше ясно накъде вървят нещата. Така или иначе ще загубя деветдесетте долара, дето ги взимам всяка седмица — добавя и отпива от брeндитo. Мъничката Дилайт на скута ѝ се размърдва и отново заспива, пъхнала палеца в устата си „Където — мисли си Бренда — след някоя и друга година хлапак като Майк Хигинс ще поиска да си пъхне оная работа. И тя сигурно ще му позволи. Аз позволявах. Също и Джаз. Така е, откакто свят светува“.

Зад тях принцеса Фиона казва нещо смешно, но нито едно дете не се засмива. Хлапетата вече задрямват, дори Еди и Фреди — момченцата с имена на герои от ситком.

— Светът е гаден... сив — изтърсва Бренда и се изненадва — не е знаела, че ще го каже на глас.

Приятелката ѝ слисано я поглежда:

— Естествено. Май най-после започваш да вдяваш.

— Подай ми брeндитo — промърморва Бренда. Отпива още малко от бутилката и я връща. — Край, писна ми!

Джазмин накланя глава и палаво се усмихва — също както навремето в клас през петъчните следобеди. Усмивката е в разрез със сълзите, стичащи се от зачервените ѝ очи и лъщящи по лицето ѝ.

— Сигурна ли си?

Бренда не отговаря, само настъпва още по-силно газта. Сега дигиталният спидометър показва 80.

4.

„ТИ СИ ПРЪВ“ — КАЗВА ПОЛИН

Внезапно я обзема свян, страхува се да чуе своите слова, изречени от Фил — сигурно ще са гръмки, но неистински като онези бури, при които небето трещи, но дъждовните капки се изпаряват, преди да стигнат земята. Само че е забравила разликата между начина му на говорене пред публиката (бомбастичен и малко мелодраматичен като на адвокат от някой филм, произнасящ заключителната си реч пред съдебните заседатели) и когато е в компанията на един-двама приятели (и не е пил алкохол). Сега гласът му е потих, по-мил и на нея ѝ е приятно да слуша как той чете стиховете ѝ. Всъщност изпитва нещо повече от удоволствие — чувства благодарност, защото прочетени от него, стиховете ѝ се струват много по-хубави.

*Сенките обсипват пътя сред околното мъртвило
с целувки от устни с черно червило.
Топящи се преспи из нивите мокри,
напомнят захвърлени булчински рокли.
Надига се мъгла и се превръща в златен прах.
Облаците се раздират на зигзаг.
То си пробива път през тях!
За пет секунди все едно е лято,
аз съм на седемнайсет пак,
на скута ми лежи букет цветя.*

Фил оставя листа хартия. Полин се взира в него — усмихва се леко, но е и малко притеснена. Той кимва:

— Хубаво е, скъпа. Прекрасно! А сега е твой ред.

Полин отваря бележника му, намира стихотворението, което според нея е последното, и прелиства четири-пет страници —

небрежно изписани, със задрасквания — знак, че са чернови. Знае как работи някогашният ѝ любовник и продължава да прелиства бележника, докато стига до прегледно написан текст. Показва го на Фил. Той кимва, обръща се и се заглежда в магистралата. Хубаво им е тук, приятно е да са заедно и мъничко да флиртуват, но скоро трябва да потеглят отново. Не бива да закъсняват.

Зърва яркочервен ван, който се движи твърде бързо.

Полин започва да чете.

5.

БРЕНДА ВИЖДА РОГ НА ИЗОБИЛИЕТО, КОЙТО ПРЕЛИВА ОТ ИЗГНИЛИ ПЛОДОВЕ

„Ама разбира се — казва си. — Точно така. Ден на благодарността за малоумни.“

Фреди ще постъпи в армията и също като Томи, брата на Джазмин, ще воюва в далечни страни. Еди и Труф, синовете на Джазми, ще последват примера му. Ще си купят мощни коли, когато (и ако) се върнат у дома, стига дотогава петролните кладенци да не са пресъхнали. А момичетата? Ще си хванат гаджета, които ще им отнемат девствеността, докато по телевизора върви глупаво състезание. Ще повярват на обещанията на момчетата, че „ще го извадят навреме“. Ще народят цяла сюррия деца, ще пържат месо за вечеря и ще напълнеят като самата нея и като Джазми. Ще пушат по малко трева и ще се тъпчат с евтин сладолед от „Уолмарт“. Може би само съдбата на Роуз Елън ще е различна. Тя не е наред с главата. Дори в осми клас лигите пак ще ѝ текат по брадичката. Седемте деца ще имат седемнайсет отрочета, които ще се сдобият със седемдесет наследници, които пък ще имат сто деца. Бренда си представя бъдещето като парад на тътрещи се дебили: някои са с прокъсани джинси, през които се вижда бельото им, други — с тениски с емблемите на хевиметъл групи, трети — с мърляви униформи на сервитьорки, четвърти носят ластични панталони, купени от „Кеймарт“, и с етикети „Произведено в Парагвай“, пришити от вътрешната страна на седалищата. Представя си грамадната им купчина играчки „Фишър Прайс“, които по-късно ще бъдат пробутвани на гаражни разпродажби (откъдето са били купени преди време). Някогашните деца ще купуват стоките, рекламирани по телевизията, ще си опустошават кредитните карти, както тя опустоши своята... и както ще я опустошава и в бъдеще, защото знае, че печалбата от лотарията е била щастлива случайност. Щастлива ли? Всъщност е

гавра на съдбата. Животът е ръждясал тас за кола, захвърлен в крайпътната канавка, и продължава. Тя никога повече няма да се чувства като в кабината на реактивен изтребител. Край на фантазиите. Корабът потъва, няма спасителни лодки, нито камера, заснемаща случващото се с нея. Това е реалност, а не риалити шоу.

„Шрек“ е свършил и децата — дори Еди — са заспали. Роуз Елън отново е отпуснала глава на рамото му. Хърка като старица. Ръцете ѝ са издрани до кръв чак до раменете, защото почти непрекъснато се чеше.

Джазмин завинтва бутилката с брендито и я пуска обратно в детската седалка на пода, после тихо казва:

— Като бях на пет, вярвах, че еднорозите съществуват.

— И аз — промърморва Бренда. — Колко ли може да вдигне този звяр?

Джазмин отново се заглежда в шосето. Профучават край синя табела с надпис „ЗОНА ЗА ПОЧИВКА — 1 МИЛЯ“. Платната и в двете посоки са празни, не се задават никакви превозни средства.

— Ами, да проверим — подхвърля.

Спидометърът се превърта от 80 на 85 мили в час.

После на 87. Бренда още не е натиснала докрай газта. Всички деца спят.

Шевролетът стремглаво се носи към мястото за почивка. На паркинга има само една кола. Изглежда луксозна, може би е линкълн или кадилак. *„И аз можех да взема такава — мисли си Бренда. — Имах достатъчно пари, но децата са прекалено много. Нямах да се поберат.“* Да, все така става в живота ѝ — мястото е малко, децата — твърде много.

Извърща очи от шосето и поглежда жената, с която са приятелки още от гимназията и която сега живее в съседния град. Джазмин също я поглежда. Ванът вече се движи със сто мили в час и започва да поднася.

Джазмин кимва, вдига от скута си бебето и го притиска до едрите си гърди. Палецът-биберон още е в устичката му.

Бренда също кимва. Натиска още малко педала, после дава газ до дупка.

6. „СПРИ, ПОЛИ, СПРИ!“

Той вкопча в рамото ѝ костеливите си пръсти, Полин се сепва, отмества очи от страницата в бележника (стихотворението е доста по-дълго от нейното, но вече е стигнала до последните три-четири стиха) и вижда, че Фил се вира в магистралата. Зяпнал е, очите му сякаш ще изскочат и ще се ударят в стъклата на очилата му. Полин проследява погледа му и вижда как червеният ван се отклонява от платното в аварийната лента и се понася към рампата, отвеждаща към мястото за отдих. Движи се прекалено бързо и не може да вземе завоя. Стрелва се през рампата (скоростта му е минимум 90 мили в час), заорава в хълма и се удря в едно дърво. Чува се глухо бумтене, последвано от трясък. Предното стъкло се разбива на хиляди парченца; за миг мъничките отломки, напомнящи стъклени камъчета, заблестяват под слънцето и през ума на Полин минава *светотатствена* мисъл: „Каква красота!“.

От удара в дървото ванът се разцепва на две. Нещо (Фил Хенрайд не иска да повярва, че това е дете) полита нагоре, после тупва в тревата. В този момент пламъци обгръщат резервоара на шевролета и Полин изпищява.

Фил се затичва надолу по хълма и прескача дъсчената ограда, все едно не е възрастен мъж, а някогашният младеж. Напоследък често мисли за прекараните инфаркти, но докато тича към горящия ван, изобщо не се сеща, че има болно сърце.

Облачни сенки плуват над поляната и докосват с призрачни целувки тревата и детелините. Полските цветя свеждат главици.

Фил спира на двайсетина метра от разполовения ван, превърнал се в клада, жегата парва лицето му. Вижда каквото очаква — няма оцелели, — но не си е представял, че мъртвите ще са толкова много. Вижда кръв по детелините. Наоколо блещукат червени стъкълца от счупен стоп — все едно някой е разсипал ягоди в тревата. Откъсната ръка е заклещена в храстите. Пластмасова бебешка седалка се разтапя сред пламъците. Наблизо се въргалят обувки.

Задъхвайки се, Полин се приближава до него. По-безумни от разчорлената ѝ коса са само очите ѝ.

— Не гледай — казва ѝ.

— Каква е тази миризма? Фил, на какво *мирише*?

— На горящ бензин и гума — отговаря той, въпреки че вероятно въпросът ѝ е за *другата* миризма. — Не гледай. Върни се при колата и... имаш ли мобилен телефон?

— Разбира се, че...

— Върни се и се обади на 911. Не гледай този ужас. Не бива.

И той не иска да го гледа, но не може да извърне очи. Колко са загиналите? Вижда труповете на минимум три деца и на един възрастен — може би е на жена, но не е сигурен. Обаче обувките... обувките са толкова много... има и кутия с дивидита, на която са нарисувани герои от комикси...

— Ами ако не мога да се свържа? — пита Полин.

Фил посочва първо димящите останки от вана, после — тричетири автомобила, които вече влизат в паркинга на зоната за отдих:

— Няма значение дали ще се свържеш, но се опитай.

Полин прави няколко крачки, после се обръща. Сълзи се стичат от очите ѝ.

— Фил... колко са?

— Не знам. Много. Поне половин дузина. Тръгвай, Поли. Може би има оцелели.

— Много добре знаеш, че няма — изхлипва тя. — Проклетата кола летеше като ракета — добавя и трмаво се закатерва по хълма. На половината път до паркинга (където спират още автомобили) ѝ хрумва ужасяваща мисъл и се обръща — сигурна е, че ще види проснат в тревата стария си приятел и любовник — припаднал е или го е покосил смъртоносен сърдечен удар. Той обаче е на крака и предпазливо обикаля около обгърнатата от пламъци лява половина от вана. След секунда сваля шикозното си спортно сако с кожени кръпки на лактите. Коленичи и покрива нещо с него. Или дете, или част от трупа на възрастен човек. После се изправя и продължава обиколката.

Полин продължава да се катери по хълма. Хрумва ѝ, че докато през целия си живот и двамата са се опитвали да сътворят красота чрез думите, са робували на една илюзия. Или пък са станали жертва на шега, изиграна на деца, егоистично отказали да пораснат. Да, май е

второто. „Глупавите, себични деца заслужават да бъдат напляскани“ — мисли си.

Най-после, задъхвайки се, стига до паркинга, вижда как страниците от „Таймс“ бавно се премятат по тревата под полъха на лекия ветрец и си казва: „*Няма страшно. Херман Уок още е жив и пише книга за езика, на който говори Бог. Херман Уок мисли, че тялото отслабва и силите намаляват, но не и думите. Значи това долу е в реда на нещата, нали?*“.

Мъж и жена дотичват след нея. Жената започва да снима с мобилния си телефон. Полин Енслин не е изненадана. Вероятно покъсно непознатата ще покаже снимките на приятелите си. После ще пийнат по нещо, ще вечерят и ще разговарят за Божията милост и как за всичко си има причина. Концепцията за Божията милост е чудесна дотогава, докато Той се смилява над теб и погубва други хора.

— Какво се случи? — извиква мъжът; привел се е към нея и крещи почти в лицето ѝ. — Какво става, мамка му?

Стар поет в подножието на хълма — ето какво става. Свалил е ризата си, за да покрие друг труп. Ребрата му се броят през белезникавата му кожа. Той коленичи и разстила дрехата си. Вдига ръце към небето, после ги притиска до главата си.

Полин също е поетеса и е способна да отговори на зяпача на езика, на който говори Бог:

— На какво ти прилича, шибаняко?

На Оуен Кинг и Херман Уок

БОЛНАТА

„Откъде вземаш идеите си“ и „Как ти е хрумнала тази идея“ са различни въпроси. На първия е невъзможно да се отговори, затова, когато ми го зададат, обръщам всичко на майтап и заявявам, че се снабдявам от магазинчето „Идеи втора ръка“ в Ютика. На втория понякога имам отговор, но в повечето случаи (удивително колко голям е броят им) нямам, защото разказите са като сънищата. Докато ги съчинявам, всичко ми е кристално ясно, обаче като свърша, остават само постепенно избледняващи следи. Понякога си мисля, че всеки сборник с разкази всъщност е съновник, помагач за разгадаване на подсъзнателните образи, преди да избледнеят. Ето един пример. Не помня как ми хрумна идеята за „Болната“ нито за колко време написах разказа, нито дори къде съм бил, когато го съчиних.

Помня само, че е сред малкото мои разкази, при които от самото начало знаех какъв ще е краят — това ме задължаваше да изградя сюжета така, че да стигна до логичния завършек на историята. Знаем, че някои писатели предпочитат да съчиняват творбите си, започвайки от края им (веднъж Джон Ървинг ми каза, че започва романите си, написвайки последното изречение), обаче този метод не ми допада. По принцип предпочитам развързката да дойде от само себе си — струва ми се, че ако не знам какво ще се случи до края, читателят също

ще остане в неведение. Този път извадих късмет, защото настоящият разказ е от онези, при които читателят спокойно може да е една стъпка пред автора.

Вече седмица сънувам един и същ страшен сън, но сигурно е от осъзнатите, тъй като винаги успявам да се изтръгна от него, преди да се е превърнал в кошмар. Този път обаче явно ме е последвал, защото с Елън не сме сами. Под леглото има нещо. Чувам го как дъвче.

Познавате ли чувството на истински страх? Разбира се, че го познавате. Така де, при всички е еднакво. Сърцето ти като че ли спира, устата ти пресъхва, вледеняваш се и те побиват тръпки. Вместо да зацепват и да работят в синхрон, зъбчатите колелца в главата ти само се въртят. За малко не изкрещявам. Мисля си: „Онова е, което не искам да видя. Онова на седалката до люка“.

После зървам вентилатора на тавана. Върти се много бавно. През цепнатината между спуснатите завеси прониква сивкавата светлина на утрото. Елън лежи до мен, виждам косата ѝ, напомняща пух от глухарче. Намирам се на пети етаж в жилището си в Ийст Сайд и всичко е наред. Видяното в съня е нереално. А онова под леглото...

Отмятам завивките и се отпускам на колене, сякаш ще се моля, но вместо да кажа молитва, повдигам чаршафа и надниквам под кревата. Първо виждам тъмен силует. После силуетът се обръща и в мен се вперват две блестящи очи. Това е Лейди. Не би трябвало да е там и предполагам, че го знае (трудно е да се каже какво знае и какво не знае едно куче), но явно съм оставил вратата отворена, преди да си легна. Може и да е останала открената и Лейди да я е побутнала с муцуната си. Сигурно е донесла някоя от играчките си, измъквайки я от коша в коридора. Слава богу, че не е синият кокал или червеният плъх. С пищялки са и като нищо щяха да събудят Елън. А тя трябва да почива. От известно време не е добре, болна е.

— Лейди — прошепвам. — Излез оттам.

Само ме поглежда. Годинките ѝ вече са много и не е пъргава като преди, но не е оглупяла. Лежи откъм страната на Елън, където не мога да я достигна. Ако ѝ се скарам, ще излезе, обаче знае (сигурен съм, че знае), че няма да повиша глас, защото ще събудя жена си.

Сякаш в потвърждение на мислите ми Лейди извързва глава и пак задъвка.

О, ще я надхитря. Заедно сме вече тринайсет години, почти половината от брачния ми живот. Знам три начина да я накарам да излезе. Номер едно — да изплющя с каишката ѝ и да извикам: „Асансьорът!“ Номер две: да сложа купичката ѝ с храна на пода така, че да издрънчи, а номер три...

Ставам, минавам по късия коридор и влизам в кухнята. Изваждам от шкафа торбата с кучешка храна и я пораздрусвам. Не след дълго чувам приглушеното чаткане на ноктите на кокер шпаньола. Още пет секунди и Лейди се появява. Дори не си е донесла играчката.

Показвам ѝ бисквитка с формата на морков и я хвърлям в хола. Постъпвам малко гадно, но за старата дебеланка е от полза да се пораздвижи. Тя хуква да си вземе бисквитата. Включвам кафемашината и се връщам в спалнята. Този път старателно затварям вратата.

Елън още спи. Моето събуждане преди нея има един плюс — будилникът е излишен. Изключвам го. Нека тя поспи още малко. Има остър бронхит. Известно време бях много притеснен за нея, но за щастие вече се оправя.

Отивам в банята и официално слагам начало на деня с измиване на зъбите си (четох някъде, че сутрин всички бактерии в устната кухина на хората са мъртви, но навиците, които си изграждаме като малки, остават). Пускам душа, изчаквам водата да се загрее и заставам под струята.

Под душа разсъждавам най-добре, а тази сутрин мисля за съня. Спохожда ме пет поредни нощи. В този сън не се случва нещо ужасно, но всъщност това е най-страшното, понеже знам — абсолютно съм сигурен, — че *непременно* ще се случи нещо лошо. Ако го допусна.

В самолет съм. Бизнес класа. Седя до пътеката — винаги избирам такова място, за да не се прескачам с някого, ако ми се доходи до тоалетната. Подвижната масичка пред мен е свалена. На нея има пакет фъстъци и портокалова напитка — прилича на коктейл „Водка Сънрайз“, какъвто никога през живота си не съм поръчвал. Полетът е спокоен, без турбуленции. Ако има облаци, летим над тях. Слънцето изпълва кабината. Някой седи до люка и знам, че ако погледна към него, или към нея (или може би е *то*), гледката ще превърне страшния

сън в кошмар. Ако зърна лицето на пътника до мен, може да полудея. Съзнанието ми ще се пропука като яйце и от него ще се излее кървав мрак.

Бързо изплаквам насапунисаната си коса, излизам, подсушавам се. Дрехите ми са сгънати на стол в спалнята. Взимам ги заедно с обувките си и отивам в кухнята, която вече се изпълва с аромата на кафе. Супер. Лейди се е свила на кълбо до печката и ме гледа на кръв.

— Не на мен тия — казвам ѝ и кимам към затворената врата на спалнята. — Знаеш правилата.

Тя отпуска глава на лапите си и се преструва на заспала, обаче знам, че продължава да ме гледа.

Докато чакам кафето, изваждам от хладилника сок от червени боровинки. Има и портокалов, какъвто обикновено пия сутрин, но не го искам. Сигурно защото ми напомня за съня. Изпивам си кафето в хола и гледам CNN, обаче без звук, само чета надписите, вървящи отдолу — повече не му трябва на човек. След това изключвам телевизора и закувам с мюсли. Осем без петнайсет е. Ще изведе Лейди и ако преценя, че времето е хубаво, няма да взема такси, а ще отида пеш до работата.

Навън наистина е приятно, пролетта постепенно дава път на лятото и всичко наоколо блести. Портиерът Карло е под тентата и говори по телефона:

— Да, най-накрая се свързах с нея. Нямало проблем, стига и аз да присъствам. Не се доверява почти на никого, за което не я виня. Доста скъпи нещица има в апартамента ѝ. Кога ще дойдете? В три ли? Не можете ли по-рано?

Помахва ми с ръката си в бяла ръкавица, докато с Лейди минаваме край него.

Разходките ни представляват ежедневно повтарящ се ритуал. Лейди се изхожда на едно и също място, а аз бързо прибирам всичко в пликчето. Връщаме се, Карло се навежда да я погали. Тя подмазвачески маха с опашка, но от портиера почерпка няма да види. Карло знае, че тя е на диета. Или би трябвало да е.

— Най-накрая се свързах с госпожа Варшавски — обяснява той. Въпросната госпожа живее в съседния апартамент — 5В, обаче от два

месеца не съм я виждал. — Във Виена е.

— Виена, а? Няма лошо.

— Разреш ми да повикам екип за унищожаване на вредители. Ужаси се, като й казах защо се налага. Ти си единственият от четвърти до шести етаж, който не се е оплакал. Другите... — поклаща глава и изпуктява.

— Израснал съм в градче в Кънектикът, където имаше кожарска фабрика. Оттогава обонянieto ми е прецакано. Подушвам миризмата на кафето и парфюма на Ели, ако прекали с него, но само толкова. В този случай обаче май така е по-добре.

— Как е госпожа Франклин? Още ли е болна?

— Е, не е съвсем оздравяла, но е много по-добре. Откровено казано, доста се изплаших.

— И аз. Един ден беше тръгнала да излиза, макар да валеше като из ведро...

— Такава си е Ел — прекъсвам го. — Нищо не я спира, когато си науми нещо.

— ... и си рекох, че тази кашлица май ще я вкара в гроба. — Вдига ръка, сякаш да ми попречи да възразя. — Такава е приказката, де.

— Да, да. Наистина, както го беше подкарала, щеше да се наложи да постъпи в болница. Обаче я убедих да отиде на лекар и вече... върви към подобрение.

— Чудесно, чудесно — усмихва се той, после се връща на темата, която го вълнува: — На госпожа Варшавски й призля, като й казах. Успокоих я, че сигурно някаква храна се е развалила в хладилника й, но знам, че е по-лошо. Знаят го и всички с неувредено обоняние, живеещи в апартаментите наблизо. — Кимва и кисело добавя: — Ще намерят умрял плъх, помни ми думата. Развалената храна мирише лошо, но не толкова гадно. Само нещо умряло може да вони така. Плъх е, да, може би даже два. Госпожа Варшавски сигурно е сложила отрова и не ще да си признае. — Той отново се навежда да погали Лейди. — *И ти* го подушваш, нали, моето момиче? Сигурен съм.

Около кафемашината са разхвърляни лилави листчета. Взимам бележника, от който ги късам, и написвам още една бележка:

„Елън, изведох Лейди. Кафето е готово. Разходи се в парка, ако се чувстваш по-добре! Само не прекалявай, не бива се преуморяваш, докато не се оправииш напълно. Карло отново спомена, че «надушава нещо гнило»^[1]. Предполагам, и всички в съседство с 5С. Имаме късмет — ха-ха!, — че твоят нос е запушен, а аз съм с увредено обоняние. Ако чуеш хора отвън в коридора, да знаеш, че са от екипа за унищожаване на вредители. Карло ще е с тях, така че не се притеснявай. Ще отида пеш до работата. Искам да поразмисля върху названието на новото чудодейно средство за увеличаване на мъжката потентност. Жалко, че не ни попитаха, преди да му лепнат това тълпо име. Повтарям: НЕ СЕ ПРЕУМОРЯВАЙ. Обичам те, обичам те.“

Добавям половин дузина хиксчета, символизиращи целувки, за да подчертая казаното по-горе, и се подписвам с Б, оградено със сърце. Оставям бележката при другите до кафемашината. Преди да изляза, наливам още вода в купичката на Лейди.

Изминавам двайсетте пресечки до работата, без да мисля за последното чудотворно лекарство. Мисля си за унищожителите на вредители, които са обещали на Карл да дойдат в три. Дори по-рано, ако успеят.

Предполагам, че сънищата нарушават естествения ми цикъл на спане, защото почти заспивам по време на сутрешното съвещание в конферентната зала. Сепвам се, когато Пийт Уендел показва мостра на плаката за рекламната кампания на новата водка „Петров Ексълът“. Вече съм го виждал на служебния компютър на Пийт, докато той работеше по него миналата седмица, и като го виждам отново, знам откъде е дошъл поне един елемент от съня ми.

— Водка „Петров Ексълът“ — замечтано въздъхва Ора Маклийн, при което разкошните ѝ гърди се повдигат и се спускат. — Ако названието е пример за новия руски капитализъм, от раз е обречено. — Всички се размиват, най-гръмко — по-младите, които мечтаят тя да лежи до някой от тях и дългата ѝ руса коса да е

разпиляна на възглавницата. — Не се сърди, Пийт. Като изключим названието, идеята е много оригинална.

— Не се сърдя. — Той се усмихва, за да докаже, че не се засегнал. — Правим каквото можем.

На плаката са изобразени мъж и жена на тераса, вдигнали чаши за тост, докато слънцето се спуска към пристанище, препълнено със скъпи яхти. Надписът отдолу гласи: „ЗАЛЕЗ. ИДЕАЛНОТО ВРЕМЕ ЗА «ВОДКА СЪНРАЙЗ»“^[2].

Известно време спорят къде да е бутилката „Петров“ (вдясно, вляво, в центъра, долу?), — а Франк Бърнстийн подхвърля, че ако добавят рецептата за коктейла, ще привлекат вниманието на повече потенциални купувачи, особено при рекламирането в интернет и в списания като „Плейбой“ и „Ескуайър“. За момент изключвам и се замислям за същия коктейл, поднесен ми в самолета от снощния ми сън; внезапно осъзнавам, че Джордж Слатъри ми е задал някакъв въпрос. Успявам да си събера ума и да отговоря, което е добре. Джордж не обича да повтаря.

— И аз ще кажа като Пийт — промърморвам. — Клиентът си е избрал названието, а пък аз правя каквото мога. — Някои колеги добродушно се засмиват. Напоследък се пускат доста шегички по повод на най-новия продукт на фармацевтичната компания „Вонел“. — Предполагам, че до понеделник ще съм готов с проекта — добавям. Не гледам Джордж, но той разбира, че думите ми са отправени към него. — Всъщност може да го отложа за сряда — искам да дам шанс на Били да покаже на какво е способен.

Били Едърли е най-скорошното ни попълнение и се изявява като мой асистент. Още не го канят на сутрешните съвещания, но аз го харесвам. Всички в „Андрюс-Слатъри“ го харесват. Умен е, амбициозен и се обзалагам, че ще започне да се бръсне след година-две.

Джордж се замисля и кисело заявява:

— Надявах се да ни покажеш проекта си днес. Дори да не е завършен напълно.

Гробна тишина. Колегите ми задълбочено разглеждат ноктите на ръцете си. Думите на Джордж са равнозначни на публично порицание и може би го заслужавам. Не беше най-ползотворната ми седмица и оправданието ми с младия Били е тъпо. И аз се чувствам тъпо.

— Добре — кима накрая Джордж и облекчението на присъстващите е осезаемо. Все едно за миг в залата е нахлул прохладен освежаващ въздух. Никой не желае да е свидетел на уволнение в тази прекрасна петъчна утрин, а и аз не искам да ми бият шута. Други неща ми се въртят в главата сега. Много по-важни от рекламата на „Вонел“. „Джордж надушва нещо гнило“ — мисля си.

— *Как е Елън?* — пита ме.

— *По-добре — отговарям. — Благодаря за вниманието.*

Следват още няколко презентации. Най-послед съвещанието свършва. Слава Богу.

Почти заспивам, когато след двацет минути Били влиза в кабинета ми. Поправка: *наистина* заспивам. Бързо се облягам назад, надявайки се младокът да е решил, че съм потънал в размисъл. Няма страшно — изглежда прекалено развълнуван, за да забележи, че дремя зад бюрото. Държи рекламен плакат, който е обърнат наопаки и не мога да го разгледам. Хрумва ми, че прилича на щастлив гимназист, който се кани да окачи обява за училищната танцова забава в петък вечер.

— Как мина съвещанието? — пита.

— Добре.

— Споменаха ли ни?

— Знаеш, че отговорът е „да“. Какво си ми приготвил, Били?

Той дълбоко си поема въздух и обръща плаката към мен. Вляво е изобразено шишенце с виагра в естествен размер (или достатъчно близък до реалния, което е без значение). Вдясно е най-важната, „ударната“ част от рекламата, както би се изразил всеки в рекламния бизнес — шишенце с нашия продукт, само че много по-голямо. Отдолу има надпис „ПО-ТЕНС, **ДЕСЕТ ПЪТИ ПО-ЕФЕКТИВЕН ОТ ВИАГРА!**“^[3]

Били ме наблюдава и постепенно въодушевлението му се изпарява, усмивката му помръква.

— Не ти харесва — промърморва.

— Не е важно дали ми харесва, или не. Не и в този бизнес. Въпросът е какво ще продава продукта и какво — не. Това тук принадлежи към втората група.

Малкият се нацупва. Ако Джордж Слатъри му видеше физиономията, щеше да го направи на бъз и коприва. Аз обаче няма да го ругая, макар да е редно, защото трябва да обучавам. И се старая да го правя, въпреки че на главата ми са много по-важни неща. Защото обичам тази работа. Обичам я, въпреки че специалистите по рекламата не са на почит. И защото сякаш чувам как Елън ми казва: „Не се отказвай, скъпи. Захапеш ли нещо, не го изпускай“. Решителността ѝ е малко стряскаща.

— Седни, Били.

Той сяда.

— И престани да се цупиш. Приличаш на детенце, което си е изпуснало биберона в тоалетната.

Малкият прави опит да се подчини. Ето затова го харесвам. Старателен е, опитва се да изпълнява нарежданията, което ще му е от полза, ако работи в „Андрюс-Слатъри“. Разбира се, опитите му трябва да са успешни.

— Добрата новина е, че не ти отнемам проекта — не си виновен, че „Вонел“ ни натресоха название, подходящо за мултивитами. С теб ще се опитаме да превърнем дефекта в ефект. Да поднесем на клиентите лайно в красива опаковка. В рекламата това е основната цел в седемдесет процента от случаите. Даже осемдесет. Така че слушай внимателно.

Били се поусмива:

— Да си водя ли записки?

— Не ми хитрей. Първо, когато рекламираш лекарство, *никога* не показвай опаковката. Логото — да. Самото хапче — понякога, според конкретния случай. Знаеш ли защо „Файзер“ показват таблетката Виагра? Защото е синя. Потребителите харесват този цвят. Формата също е от значение. Клиентите дават много положителни отзиви за формата на таблетката Виагра. *Но хората мразят да гледат опаковката на продуктите.* Шишенцата от аптеката се асоциират със заболявания. Разбра ли?

— Аха, загреях. Малка таблетка Виагра и голяма Потенс, вместо шишенцата. — Вдига ръце, обрамчвайки невидим рекламен слоган: „По-тенс, десет пъти по-голямо, десет пъти по-ефикасно“. Загреваш ли?

— Да, Били. Комисията по безопасност на храните и на лекарствата също ще „загрее“ и това няма да им хареса. Като нищо ще ни принудят да премахнем тази реклама, заради което ще загубим цяло състояние, а и някой добър клиент.

— *Защо?* — пита малкият, гласът му е като блеене на овца.

— Защото таблетката на „Вонел“ не е нито десет пъти по-голяма, нито десет пъти по-ефективна. Виагра, циалис, левитра, по-тенс... всички имат общо взето еднакво въздействие за предизвикване на ерекция. Проверявай ги тези неща, момче. И си опресни познанията за юридическите постановки в рекламния бизнес. Ако искаш да подчертаеш, че мъфините на Надувко са десет пъти по-вкусни от мъфините на Устатко, няма проблем, вкусът е субективно понятие. Обаче като става въпрос за надървяне, че и за продължителност на...

— Добре — казва смирено.

— И още нещо. Ако използваме терминологията, свързана с еректилната дисфункция, рекламният слоган „Десет пъти повече“ увисва. Излязъл е от мода почти едновременно с „2 П в К“.

Били озадачено се взира в мен, затова пояснявам:

— През петдесетте хората в нашия бизнес са наричали така рекламните, излъчвани по време на телевизионните сапунки. Абревиатура на „Две путки в кухнята“.

— Шегуваш се.

— Не. Ето нещо, което ми хрумна. — Нахвърлям идеята си в бележник и за миг се сещам за всички бележки, разпръснати около кафемашината в добрия стар апартамент 5Б — защо още са там?

— Не можеш ли да ми я обясниш, без да пишеш? — обажда се хлапето сякаш от хиляди километри разстояние.

— Не, защото рекламата не е създадена за устна комуникация. Не вярвай на реклама, изречена на глас. Като ти хрумне идея, веднага я запиши и я покажи на някого. На най-добрия си приятел. Или... на жена си.

— Добре ли си, Брад?

— Разбира се. Защо питаш?

— Ами, преди малко като че ли се отнесе нанякъде.

— Важното е да не се отнеса в понеделник, докато представям идеята си. Гледай сега — това какво ти говори? — Обръщам към него

бележника и му показвам какво съм написал: „ПО-ТЕНС... ЗА ВИНАГИ КОРАВИ МЪЖЕ“.

— Като мръсен виц е! — възразява хлапакът.

— Донякъде имаш право, само че аз съм използвал главни букви. Представи си го, написано с елегантен курсив. Или с малки букви и в скоби. Нещо като споделена тайна. — Добавям скобите, въпреки че засега не пасват с главните букви. Обаче ще паснат. Убеден съм, защото си представям окончателния вариант. — Следващата стъпка: представи си снимка на едър здравеняк. Носи джинси със смъкната талия, разкриващи горната част на бельото му. И тениска с отрязани ръкави, да речем. Представи си го с буци, изцапани със смазка.

— Буци ли?

— Бицепси. Стои до двуместна спортна кола — от онези, тунингованите, с мощен двигател, — предният капак е вдигнат. Още ли мислиш, че рекламата прилича на мръсен виц?

— Ами... не знам.

— И аз не знам, обаче интуицията ми подсказва, че ще сработи. Още не обаче. Прав си, текстът не струва, а е важен, защото ще е в основата на рекламите по телевизията и в интернет. Поработи над него така, че да става. Само не забравяй ключовата дума...

Изведнъж проумявам какво е предизвикало последната част на страшния ми сън. Всичко си идва на мястото.

— Брад?

— Ключовата дума е *корав* — обяснявам. — Защото един мъж... когато нещо не е му е наред — оная му работа, плановете му, *животът му* — трябва да е корав. Да не се отказва. Защото помни как е било в миналото и иска пак да е същото.

„Да — казвам си. — Точно така е.“

Били се подсмивва:

— Ами, засега тези неща са ми чужди.

И аз се усмихвам, макар и с усилие. Струва ми се, че за краищата на устата ми са вързани тежести. Изведнъж отново се озовавам в страшния сън. Близко до мен има нещо, което не искам да поглеждам. Само че това не е осъзнат сън, от който мога да се изтръгна.

Това е осъзната реалност.

Били най-послед си тръгва и аз отивам в клозета. Десет часът е, повечето от колегите ми са изпикали сутрешното кафе и се наливат с

още в стаичката ни за отдих, ето защо клозетът е на мое разположение. Смъквам си панталона, та ако някой влезе и случайно погледне под вратата, да си помисли, че си „върша работата“, макар единствената ми работа тук е да размишлявам.

След четиригодишен стаж в „Андрюс-Слатъри“ щастието ми се усмихна, възложиха ми проектирането на реклама за болкоуспокояващото фасприн. През годините ми вървеше, имах няколко добри попадения и това беше първото. Всичко се случи бързо, като по магия. Отворих кутийката с мострата, извадих шишенцето и основата на кампанията — онова, което колегите наричаха сърцевината — ми хрумна моментално. Е, помотах се известно време, за да не излезе, че ми е било прекалено лесно, после направих няколко макета. Елън ми помагаше. Вече бяхме научили, че тя не може да забременее. Безплодието ѝ било предизвикано от лекарство, което в детството ѝ предписали против ревматизъм. Беше много потисната. Работата по моя проект я разсейваше и тя напълно се отдаде на него.

По онова време шеф още беше Ал Питърсън, затова показах образците си първо на него. Помня как седях на „стола на мъченията“ пред бюрото му, сърцето ми беше свито и си бях глътнал граматиката, докато той бавно разглеждаше нашите „произведения“. Накрая ги остави на бюрото, вдигна рошавата си глава и се вгледа в мен, но не заговори веднага; стори ми се, че паузата продължи най-малко половин час.

— Добри са, Брадли — каза най-сетне. — Не, не са добри, а страхотни. Ще се видим с клиента утре следобед. Ти ще представиш проекта.

Когато вицепрезидентът на „Дуган Дръг“ видя снимката на младата работничка с шишенце фасприн, подаващо се от навития ѝ ръкав, изпадна във възторг. Благодарение на моето хрумване фасприн се нареди сред вече наложени на пазара болкоуспокояващи като байер, анацин, буферин, а след няколко месеца „Дуган“ ни възложиха да правим всичките им реклами. Заплащане? Седемцифрена сума. При това седемте цифри не бяха от най-малките.

С премията си заведох Елън в Насау за десет дена. При излитането ни от „Кенеди“ валеше като из ведро; още помня как Елън се засмя и извика: „Целуни ме, красавецо“, когато самолетът си проби път през облаците и кабината се изпълни със слънчева светлина.

Целунах съпругата си и двойката от другата страна на пътеката — ляхме в първа класа — ни изръкопляска.

Беше най-прекрасният миг в живота ми. Най-страшният настъпи след половин час, когато се обърнах към Елън и за момент си помислих, че е мъртва. Сигурно защото спеше с глава, отпусната на рамото, и с отворена уста, а косата ѝ сякаш беше прилепнала към люка. Беше млада, и двамата бяхме млади, но при нея настъпването на внезапна смърт беше плашеща реалност.

— По принцип безплодието е неприятна диагноза, госпожо Франклин — добави лекарят, след като ни съобщи лошата новина, — но във вашия случай може да е благословия. Бременността натоварва сърцето, а вашето е доста слабо вследствие на неправилно лекуването заболяване в детството ви. Ако бяхте заченали, щяхте да сте на легло през последните четири месеца от бременността и дори рискът за живота ви щеше да е прекалено голям.

Елън не беше бременна, когато се качихме на самолета за Бахамските острови, а и резултатите от последния ѝ преглед бяха добри, обаче издигането на такава височина беше натоварващо за организма... и тя като че ли не дишаше.

След малко отвори очи. Облегнах се на седалката и облекчено въздъгнах.

Тя озадачено впери поглед в мен:

— Какво се е случило?

— Нищо. Гледах те как спиш и...

Елън си избърса брадичката:

— Боже, лиги ли са ми потекли?

Засмях се:

— Не, не. Обаче за миг ми се стори... че си мъртва.

Тя също се засмя:

— И ако бях, щеше да експедираш трупа ми в Ню Йорк и да забиеш някоя Бахама-мама, така ли?

— Не — отвърнах. — Дори да беше мъртва, пак щях да те взема със себе си.

— Какви ги говориш?

— Нямаше да приема смъртта ти. В никакъв случай!

— След няколко дни щеше да я приемеш. Защото щях да се вмириша.

Усмиваше се. Мислеше си, че се шегувам, защото така и не разбра напълно какво ѝ обясни лекарят преди време. Не го взе присърце, както се казва. Не знаеше и как изглежда в кабината на самолета под силната светлина на слънцето, озаряващо мъртвешки бледото ѝ лице, клепачите ѝ, сякаш опушени от дим, и зяпналата ѝ уста. Но аз я бях видял и бях взел състоянието ѝ присърце. Тя беше моето сърце, а аз пазя онова, което се съхранява там. Никой не може да ми го отнеме.

— Нямаше да се вмиришеш — поправам я. — Щях да те поддържам жива.

— Сериозно? Как? Като правиш разни магии ли?

— Като упорствам. И чрез най-ценното качество на човек, измислящ реклами.

— И кое е това качество, господин Фасприн?

— Въображението. Достатъчно по тази тема. Може ли да си говорим за нещо по-приятно?

Към три и половина ме търсят по телефона — очаквам това обаждане. Не е Карло, а Бърк Остроу, управителят на сградата. Пита ме кога ще се прибера, защото умрелият плъх, който вече всички надушват, не е в 5Б, а в нашия апартамент. Добавя, че в четири часа хората от екипа отиват на друг обект, но това не е най-важното. Най-важното е да се установи какво не е наред. После подхвърля, че според Карло никой не е виждал жена ми повече от седмица. Забелязвали са само как извеждам кучето.

Обяснявам за увреденото си обоняние и за бронхита на Елън. И че в сегашното си състояние не би разбрала, че завесите горят, докато не се задейства противопожарната аларма.

— Сигурен съм, че Лейди го надушва — продължавам, — но за едно куче вонята от разлагащ се плъх вероятно е като аромат на „Шанел №5“.

— Наясно съм, господин Франклин, но въпреки това настоявам да огледам апартамента ви. Ще се наложи отново да повикаме унищожителите на вредители и вероятно вие ще платите сметката, която ще е доста солена. Разбира се, мога да използвам шперца, обаче предпочитам вие да...

— Да, и за мен ще е по-удобно. Както и за жена ми.

— Позвъних ѝ по телефона, но не се обади. — В гласа му отново се прокрадва подозрение.

Дадох му най-подробни обяснения — ние от рекламния бизнес сме царе на обясненията, — но въздействието от думите трае около шейсет секунди. Затова постоянно се повтарят едни и същи рекламни изречения: „Само една капка е достатъчна. Спести време, спести пари. Осмели се да поискаш повече. Защото си струва. Закуска за шампиони...“ Все едно ти забиват гвоздей. Забиват ти го право в сърцето.

— Сигурно е изключила звука на телефона. А и спи много тежко заради лекарството, което ѝ предписаха.

— В колко часа ще сте у дома, господин Франклин? Ще съм тук до седем, след това ще остане само Алфредо. — Тонът му е презрителен; все едно казва, че в сравнение с Алфредо всеки откачен бездомник е гений.

„Никога — мисля си. — Никога няма да съм си у дома. От самото начало ме е нямало. С Елън толкова харесахме живота на Бахамите, че си взехме къщичка на Кейбъл Бийч и аз постъпих на работа в малка фирма в Насау. Измислям клиширани реклами за круизи («Пътуването е по-важно от дестинацията»), за разпродажба на стереоуредби («По-качествен звук на по-ниска цена») и за откриване на супермаркети («Спестете под палмите»). Животът ни в Ню Йорк е бил само осъзнат сън, от който мога да се изтръгна, когато пожелая.“

— Господин Франклин? На телефона ли сте?

— Да. Замислих се как да го направим. Имам среща, която не мога да пропусна, но ако сте съгласен, ще ви чакам в апартамента към шест.

— Предпочитам да се срещнем във фоайето, господин Франклин, и да се качим заедно. — С други думи: „*Няма да ви позволя да ме изпреварите, господин Рекламен Гений, който може би е убил жена си*“.

Идва ми да го попитам как според него ще го изпреваря и ще се отърва от трупа на Ел — защото тъкмо това се върти в главата му. Може би още не е съвсем сигурен, обаче съмнението го гризе. Мъж убива съпругата си: почти всеки ден дават такива филми по кабеларката „Лайфтайм“. Може би господин управителят си мисли, че ще използвам служебния асансьор и ще скрия трупа в мазето. Или ще

го пусна в шахтата, през която сметта отива за изгаряне в котела на парното. Кремация „Направи си сам“.

— Чудесно, ще се срещнем във фойето — казвам. — В шест. Дори в шест без петнайсет, ако успея да се прибера по-рано.

Затварям телефона и тръгвам към асансьорите. За да стигна до тях, трябва да мина край стаята за отдих. Били Едърли се обляга на вратата и държи кутийка „Нози“ — адски гадна газирана напитка, но в автомата зареждат само от нея, защото компанията производител поръчва рекламите си при нас.

— Къде отиваш? — пита младокът.

— Вкъщи. Елън се обади. Не ѝ е добре.

— Няма ли да си вземеш куфарчето?

— Не. — Известно време няма да ми е необходимо. Всъщност надали някога ще ми потрябва.

— Разработвам нова реклама за По-тенс. Мисля, че ще е страхотна.

— Не се и съмнявам — казвам и съм напълно искрен. — Извинявай, но бързам.

— Да, да, разбирам. — Той е само на двадесет и четири и нищичко не разбира. — Поздрави я от мен.

В „Андрюс-Слатъри“ ежегодно приемаме половин дузина стажанти; така започна работа при нас и Били Едърли. Повечето младежи са страхотни и отначало имах прекрасно мнение и за Фред Уилитс. Взех го под крилото си и тъкмо затова бях длъжен да го уволня (предполагам, че „уволня“ е правилната дума, въпреки че стажантите не са официално назначени), защото се оказа клептоман, решил, че складът ни е нещо като негов личен ловен резерват. Един Господ знае колко неща беше задигнал, преди един следобед Мария Елингтън да го хване да тъпче в куфарчето си листове хартия за принтер. Отгоре на всичко „моят питомец“ се оказа малко чалнат. Побесня, като му показах вратата. Питт Уендел повика охраната, защото младокът ми крещеше във фойето и се наложи да го изведат принудително.

Очевидно добрия стар Фреди не беше приключил с мен, защото започна да се навърта около сградата ми и да ме ругае, като се

прибирам вечер. Вярно, не ме доближаваше, и от полицията казаха, че той се възползва от закона за свобода на словото. Но аз не се боях от словата му. Не ми даваше покой мисълта, че е откраднал от склада не само касети за принтери и купища хартия, а и макетно ножче или от онези ножове с прибиращо се острие. Накрая помолих Карло да ми даде ключ за служебния вход и започнах да минавам оттам. Тези събития се разиграха през есента — през септември или през октомври. Щом застудя, младият господин Уилитс се отказа да ме преследва и се пръждоса някъде, но Карло не си поиска ключа и аз не му го върнах. Предполагам, че и двамата го забравихме.

Ето защо днес не давам на таксиджията адреса си, а му казвам да ме остави на следващата пряка. Плащам, добавям щедър бакшиш — голямо чудо, какво ми пука за парите? — и отивам пеш до служебния вход. Сърцето ми се свива, защото отначало ключът заяжда, обаче след като го поразмърдвам в ключалката, най-сетне се превърта. Кабината на служебния асансьор е със специална облицовка за пренасяне на мебели. Вероятно така ще изглежда тапицираната килия, в която ще ме затворят, но разбира се, тези неща се случват само в мелодрамите. Сигурно ще се наложи да си взема отпуска, а с онова, което сторих, вероятно съм нарушил договора с наемодателя, обаче...

Точно какво съм направил?

Всъщност какво правих през изминалата седмица?

— Поддържах я жива — казвам, когато асансьорът спира на пети етаж. — Не бих понесъл смъртта ѝ.

„Не е мъртва — казвам си, — само е болна.“ Звучи като тъпо рекламno изречение, но през последната седмица ми свърши добра работа, а в рекламния бизнес кратките срокове са от решаващо значение.

Влизам в апартамента. Задушно е, обаче не усещам лоша миризма. „Да, точно така, не мирише лошо“ — повтарям си — в рекламния бизнес въображението *също* е решаващ фактор.

— Скъпа, прибрах се — провиквам се. — Будна ли си? По-добре ли си?

Сигурно пак съм забравил да затворя вратата на спалнята, преди да тръгна за работа. Лейди се измъква от там. Облизва си муцуната. Поглежда ме гузно, подвива опашка и се затътря към хола. Не поглежда назад.

— Скъпа? Ел?

Влизам в спалнята. Ел е завита презглава — виждам само косата ѝ, напомняща пух от глухарче, и очертанятия на тялото ѝ под завивката, която вече не е идеално опъната. Ясно — жена ми е ставала — може би само да пие кафе — после пак си е легнала. Като се прибрах от работа миналия петък, не дишаше и оттогава все спи.

Заобикалям леглото и виждам увисналата ѝ ръка. Не е останало много от нея — само кости и разкъсана плът. Казвам си, че мога да изтълкувам случилото се по два начина. Ако приема първия, кучето ми (всъщност кучето на Елън — Лейди, обичаше повече жена ми) трябва да бъде приспано. От друга страна, може да приема, че Лейди се е разтревожила и се е опитала да я събуди: „Хайде, Ели, искам да отидем в парка. Хайде, Ели, да си поиграем със залъгалките ми“.

Пъхам под завивката поотслабналата ръка на съпругата си, за да не изстине. После прогонвам мухите. За първи път виждам мухи в апартамента. Най-вероятно са долетели заради умрелия плъх, за който спомена Карло.

— Спомняш ли си Били Едърли? — питам. — Дадох му жокер за глупавото лекарство за потентност и мисля, че той ще се възползва.

Елън не продумва.

— Не може да си мъртва. Недопустимо е.

Тя не продумва.

— Искаш ли кафе? — Поглеждам си часовника. — Нещо за хапване? Предлагам пилешка супа. От пакетче е, но като е гореща, не е лоша. — „Като е гореща, не е лоша“ — ама че тъпо рекламно изречение! — Какво ще кажеш, Ел?

Тя не казва нищо.

— Ясно, не си гладна. Ще хапнеш по-късно. Помниш ли как пътувахме до Бахамите, мила? Как се гмуркахме с шнорхели и ти се отказа, защото се разплака? Попитах те защо плачеш, а ти отговори: „Защото всичко е толкова красиво!“

Сега аз плача.

— Сигурна ли си, че не искаш да станеш и да се поразтъпчем из стаите? Ще отворя прозорците да проветря.

Елън не продумва.

Въздишам. Милвам косата ѝ, напомняща пух от глухарче.

— Добре, така да бъде — промърморвам. — Поспи още няколко часа. Ще седя до теб.
Така и правя.

На Джо Хил

---

[1] Игра на думи: идиомът „To smell a rat“ се превежда буквално като „Да надушиш плъх“, но всъщност означава да надушиш нещо гнило. — Б.пр. ↑

[2] Оригиналността на рекламния слоган се състои в противопоставянето на английските думи *sunset* и *sunrise* — залез и изгрев. — Б.пр. ↑

[3] Игра на думи с названието на продукта: PO-10's (потентност x 10). — Б.пр. ↑

ТОМИ

Има една поговорка: „Щом си спомняш шейсетте, значи не си живял през тях“. Пълна дивотия, но не чак толкова. Името му не беше Томи и не той умря, но иначе такава беше времето, когато всички си мислехме, че ще живеем вечно и ще променим света.

Томи умря през 1969.

Той беше хипи с левкемия.

Адски тъпо.

*След погребението дойде ред на приема в Нюман
Център.*

Така го наричаха неговите: прием.

*Приятелят ми Фил рече: „Прием не се ли прави след
сватба, ебати?“.*

Всички копелета отидохме на приема.

Дарил беше с пелерината си.

Имаше сандвичи и гроздов сок в картонени чашки.

*Приятелят ми Фил се стъписа: „Каква е тая
гроздова бълвоч?“.*

„Марка «За-Рекс» е — викам му. — Знам я от ММЗ.“

„Т’ва пък к’во е?“ — попита Фил.

„Методистка младежка задруга — пояснявам. —

*Десет години членувах в нея, а един път
залепих на фланелената дъска Ной с Ноевия ковчег.“*

„Да ти еба Ноевия ковчег — вика Фил. —

Да еба и животните, дето са се качили на него.“

Фил: млад мъж с твърда позиция.

След приема родителите на Томи се прибраха у тях си.

Предполагам, че са пролели ведра от сълзи.
Копелетата отидохме на Норт Мейн 110.
Надухмe стереото. Намерих едни плочи на „Грейтфул Дед“.

Мразех я тая група. За Джери Гарсия казвах:
„Ще се благодаря, когато пукне!“^[1]

(А то какво излезе — домъчня ми.)
От мен да мине, Томи ги харесваше.
(Както и Кени Роджърс, Господи помилуй!)
Пушихме трева в хартийки „Зиг-Заг“ —
френско качество, френски шик!
Пушихме „Уинстън“ и „Пал Мал“.
Пихме бира и ядохме бъркани яйца.

Спомняхме си за Томи.
Беше шумно и весело.
А когато се пръкнаха от клуб „Уайлд-Стайн“^[2] —
и осмината, в пълен състав, — ние ги пуснахме,
понеже Томи беше обратен и понякога носеше
пелерината на Дарил.

Сплотихме се около мнението, че родителите му го
изкараха божя кравичка.

Томи написа какво желае и те общо взето се
съобразиха.

Беше шик издокаран, докато лежеше в новия си
тесен апартамент.

Носеше сините си клоширани джинси и любимата
си тениска.

(Мелиса Голямата Копелдачка измисли десена
шарен.)

Не знам какво стана с нея.
Както я имаше, така се и изгуби.
Изчезна като ланския сняг — стопи се.

Мейн Стрийт в Ороно бе толкова мокра и блестяща
—
до болка заслепяваше очите.
Същата зима „Лемън Пайпърс“ изпяха „Зелена тамбурина“.
Косата му бе измита с шампоан. Стигаше до раменете му.
Беше чиста — да видиш ти!
Обзалагам се, че някой от погребалното бюро я е измил.
Томи беше с лентата си за чело,
върху която знакът на мира беше избродиран с бял копринен конец.

„Мязаше на някакъв позъор“ — рече Фил. Малко бе прекалил с пициетата.
(Фил винаги се напиваше.)
Джери Гарсия пееше „С камиона по шосето“. Ебаси тъпнята!
„Това шибано говедо Томи! — провикна се Фил. — Да пием за него!“
Пихме за шибаното говедо.

„Не носеше специалната си значка“ — обади се Индиан Сконтрас.
Индиан членуваше в клуб „Уайлд-Стайн“.
Тогава знаеше всеки танц.
Сега продава застраховки в Бруър.
„Каза на майка си, че иска да го погребат със значката му.
Дърти лицемери!“
Успокоих го да не се тревожи:
„Майка му само я пъхна под жилетката му.
Погледнах.“

Жилетката беше кожсена, със сребърни копчета.
Томи си я купи на един хипарски събор.

Онзи ден бях с него. Имаше дъга и от един високоговорител „Кенд Хийт“ пееха „Да се трудим заедно“.

„АЗ СЪМ РЕАЛЕН И ХОМОСЕКСУАЛЕН“ — пишеше на значката, която майка му скри под жилетката му.

„Не е трябвало да я мести — заяви Индиан Сконтрас. —

Томи беше горд човек. Беше горд и с резбата си.“

Индиан Сконтрас плачеше.

Сега продава застраховки „Живот“ и има 3 дъщери.

Накрая излезе, че резбата му не е чак толкова нестандартна, обаче

по мое мнение продаването на застраховки е педерастка работа.

„Тя му беше майка — рекох — и му е целувала раничките да оздравеят, когато е бил малък.“

„Това какво общо има?“ — недоумяваше Индиан Сконтрас.

„Шибаното говедо Томи! — провикна се Фил и високо вдигна халбата си.

Наздраве за него!“

Вдигнахме наздравица за шибаното говедо.

Оттогава минаха четирийсет години.

Тази вечер се чудя колко ли хипита умряха през онези мимолетни

блажени години.

Ще да са били доста. Просто статистика, братче.

И не говоря само за

!!ВОЙНАТА!!

Имаше автокатастрофи.

Свръхдоза хероин.

Плюс пиячка

сбивания в барове

чат-пат някое самоубийство
а, да — и левкемия.

Абе — обичайните заподозрени.
Колко са били погребани с хипарските си дрешки?
Този въпрос ме навестява в нощния шепот.
Навярно доста, въпреки че кратко беше
времето на тези щастливи копелдаци под слънцето.
Съборът им сега е под земята,
където те все още носят клоширани джинси и
ленти за чело
и плесен е плъзнала по широките ръкави на
психеделичните им ризи.

В онези тесни стаи косите им са сухи като метли,
но още дълги —
четирийсет години „Човешкият“ бръснар не ги е
докосвал.

Скреж не ги е посребрил.
Ами онези, които загинаха,
понесли плакати с надписа НЕ ПО ДЯВОЛИТЕ
НЯМА ДА ЗАМИНЕМ?

Ами момчето, загинало при пътна злополука и
погребано с лепенка

МАКАРТИ ПРЕЗИДЕНТ върху капака на ковчега си?
Ами момичето със звездите на челото си?
(Сега те са изпадали — предполагам — от сухата ѝ
като пергамент кожа.)

Те са войниците на любовта, които никога не
продаваха застраховки.

Те са модните икони, които никога не излязоха от
мода.

Понякога, нощем, си мисля за хипита, заспали в
земята.

Наздраве за Томи.

Пий за шибаното говедо.

На Д. Ф.

---

[1] Игра на думи с името на групата — *grateful* — благодарен, *dead* — мъртвец, мъртъв. — Б.пр. ↑

[2] Клуб към Мейнския университет, основан през 1973, кръстен на Оскар Уайлд и Гъртруд Стайн, целящ да изтъкне ролята на хомосексуалните в обществото. — Б.пр. ↑

Издание:

Автор: Стивън Кинг

Заглавие: Страшни сънища за продан

Преводач: Весела Прошкова; Павел Боянов; Стефан Георгиев;

Денис Алов

Година на превод: 2001

Език, от който е преведено: английски

Издател: ИК „Плеяда“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2016

Националност: американска

Печатница: Симолини'94

Излязла от печат: 12.05.2016

Редактор: Стела Зидарова

Художник: Димитър Стоянов — Димо

ISBN: 978-954-409-361-7

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/2599>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.